

Rozhovory k bakalářské práci

Sofie Doškářová

Obsah

Respondentka A	2
Respondentka B.....	17
Respondent C	29
Respondentka D	46
Respondentka E.....	60
Respondent F.....	69
Respondentka G	81
Respondentka H	91
Respondentka CH	103
Respondentka I.....	113

Upozornění: Rozhovory neprošly jazykovou úpravou a některé hovorové výrazy byly ponechány záměrně, aby byla zachována autenticita rozhovorů

Legenda:

Tučně: tazatel

Běžné písmo: respondent

Respondentka A

- **Proč jste si vybrala Finsko? Proč jste se rozhodla jet na Erasmus?**
- Tak na Erasmus jsem se rozhodla jet proto, že si myslím, že je to dobrá zkušenost. Chtěla jsem zažít něco nového a i jsem si to vybírala podle oboru. V podstatě byla jedna z mála fakult v tom Finsku, kde se tenkrát ještě dal studovat gender nebo women studies. Tak proto a Finsko mi bylo sympatický vůbec, ve Skandinávii jsem tenkrát ještě nebyla a bylo mi to hodně sympatický. Já jsem chtěla obecně do Skandinávie, do toho Finska, Švédska nebo tak nějak.
- **A co jste od toho pobytu očekávala?**
- No, takže krom těch zkušeností, že tam najdu nějaké nové kamarády, rozšířím si obzory, a že vůbec když člověk takhle někam jede, tak je fajn, že je pryč, že si může věci utřídit nebo vůbec ty dlouhodobý pobyty v zahraničí mají svůj smysl v tom, že člověk je chvíli v úplně jiném prostředí, mezi jinýma lidma a může si v hlavě věci utřídit a tak. A i jsem se těšila na to studium jako takový, protože to vypadalo fakt dobře. I podle toho co jsem si četla o těch pobytech. Tak jako nejela jsem tam rozhodně proto, že si tam budu užívat nebo jako chlastat nebo něco, ale opravdu fakt za tím studiem. Možná jedna z mála, ale je to fakt tak, fakt jo.
- **A když byste porovнала ten systém vzdělávání tady a ve Finsku? Kde je to třeba lepší nebo jaké jsou ty rozdíly?**
- Tak jestli jsem to správně pochopila, tak oni tam do určité doby studia, když to nějak nepřekročí, dostávají ten příspěvek. To mi přijde jako velice dobrý nápad. Mně přijde, že do vzdělání by se investovat určitě mělo a není to služba, nemyslím, že to je jakoby něco, co ten člověk dělá sám pro sebe, ale co ta společnost dělá sama pro sebe, že si vybírá lidi, kterým následně to studium bude platit.
- /Přerušeni. Kočka přerušila nahrávání, tím, že skočila na počítač/
- **Tak kde jsme to skončily.**
- Proč jsem tam jela asi. Že jsem tam jela kvůli tomu studiu. I mě prostě lákalo někam se podívat v té době, protože už jsem za sebou měla jeden pracovní pobyt v Irsku, ještě předtím jsem vlastně byla v Británii, a kde jsem teda byla v jiné pozici, buď jako au-pair nebo pomáhat v kuchyni nebo takovýhle tyhle ty letní brigádky, takže jsem se těšila na to, že budu v zahraničí s trošku jiným statusem.
- **Aha, takže vy už jste byla předtím v zahraničí na delší dobu. A to jste tam teda pracovala jako au-pair?**

- No buď. 2004 jsem byla na dva měsíce v Dublinu, ne teda v Dublinu, v Irsku, ne úplně v Dublinu, spíš na druhý straně, u Galway a tam jsem dělala nějaké pomocné práce v kuchyni a potom jsem tam hlídala děti, to bylo hned po maturitě, takže to byla docela náročná zkušenost.
- **Takže vy jste nešla rovnou na vysokou školu nebo to bylo o prázdninách?**
- To bylo o prázdninách a potom jsem.. No, vlastně nešla jsem rovnou, protože pak jsem chodila do nějakého nultáku. Já jsem ještě neměla vybranou FHS předtím, to jsem o tom pořádně jakoby ani nevěděla. Měla jsem vybrané samé nějaké ty psychologie na Karlovce a takové obory, kde se těžko dostat, takže jsem se kupodivu nikam nedostala. Pak jsem dělala jakoby nultý ročník a jako spíš to bylo dobrý, protože nejsem z Prahy, že jsem se mohla zorientovat v Praze na kolejích a rozmyslet si co a jak, takže to nebyl úplně zahozený čas a u toho jsem samozřejmě dělala nějaké studentské brigády.
- **A ten nultý ročník byl jaký obor nebo jaká škola?**
- To byla vlastně příprava na ty humanitní věda. Jsme měli prostě psychologii, sociologii, právo, pedagogiku, historii, filosofii, takový to docela všeobecně zaměřený, ale potom jsem už od nějakýho prosince se hrabala v těch knížkách, co jsme měli mít tenkrát na FHS na přijímačky a tomu jsem se věnovala nejvíc a to mě bavilo a i jsem se jsem si přečetla o těch genderových studiích a to jsem prostě měla jako cíl, že pak půjdu na magisterský, na genderový studia.
- **Takže vyložení jste si pak cíleně vybrala FHS?**
- Jo.
- **A už jste se připravovala na ty přijímačky na FHS?**
- Jo.
- **A jak jste se o tom dozvěděla o té FHS?**
- Na internetu, nebo úplně náhodu, já jsem spoustu škol dost přehlídl, když jsem se dívala hned v tom maturitním ročníku. Tak jsem si vybírala jako, že jsem nechtěla vyloženě do Prahy, ale potom jsem se dostala do Prahy a už jsem si nedokázala představit, že bych byla někde jinde a tak jsem si pak vybírala ty pražské školy a tohle mě zaujalo no.
- **A vy jste původně odkud?**
- Z Domažlic.
- **A Praha. Brala jste nějak v potaz, že ta Karlova Univerzita, že to je nějaká prestižní škola?**
- Jako, že to má zvuk, to určitě. Ne, že by to bylo nějak nejdůležitější, ale jako určitě jsem to brala, že to je prestižní a pořád si myslím, že se to tak ještě pořád trošku někde bere, nebo že ji lidi znají víc než ty jiné fakulty a myslím si, že i ta kvalita výuky je lepší, ale záleží jak kde no, to nechci zobecňovat.
- **No a my jsme se ještě předtím bavily o tom systému vzdělávání. Takže, když byste teda porovnála ten systém vzdělávání tady a ve Finsku, jak třeba probíhaly ty přednášky?**
- Tak ono tam na té fakultě mi přišlo, že to je hodně podobný jako na FHS, ale zase FHS je hodně výjimečná a myslím si, že ten systém takhle jak je nastavený, že nemá

úplně obdoby, takže těžko srovnávat. Jako s FHS to bylo podobný, ale obecně s ostatními oborami, když si vezmu, jak vypadá humanistika třeba v Plzni, nebo v Liberci nebo co jsem se dívala nebo někde jinde tak tam je to dost jakoby nalinkovaný a v tom Finsku to na té fakultě humanitních studií to také nebylo nalinkovaný a ještě bych možná řekla, že to bylo víc průchozí na jiné fakulty, školy a tak dále, že se tam opravdu dalo studovat leccos, i když nějaké předměty povinné člověk mít musel. Ale jinak ten systém mi přijde výborný i to zázemí co tam ti studenti mají. Na druhou stranu, nevím, jestli to patří do systému vzdělávání, ale přišlo mi, že to možná trochu přepískli, v tom smyslu, že to vzdělání podpořili natolik, že se stali jakýmsi centrem vzdělávání a tím to jakoby končí. Já jsem se tam snažila hodně bavit s Finy. Takže nejvíc přátel jsem měla mezi Finy, Čechy, Němci maximálně, ale hlavně jako s domácími a prostě spousta z nich vystudovalo třeba dva magistry a neměli uplatnění a z těch mých kamarádů většina z nich ani ve Finsku nezůstala, anebo studuje dál, ale většinou jsou třeba v Británii nebo někde jinde po světě.

- **Aha, takže myslíte, že čím víc lidí studuje na té vysoké škole a třeba i víc oborů, tím pak je těžší najít práci?**
- Tak jako záleží jak kde, Finsko je malé a krom jako Helsinek a pár dalších měst jako je třeba to Turku, tam není kde pracovat, že jo. Přijde mi, že to není pravidlo, že to tak je, ale konkrétně Finsko, v každém malém městečku prostě je velká univerzita nebo aspoň tak mi to přišlo, že to už je trochu moc, a že mi přijde, že na to trošičku jako došli. Jenže vzhledem k tomu, že je jich tak málo se to nepozná. No, že tam ta nezaměstnanost není tak velká jako jinde, protože jakoby pořád jich je málo a oni jsou schopní v té angličtině atd., takže hodně odjíždějí. Nebo jako já to nechci zobecňovat, ale co vím, tak podle těch mých kamarádů, tak jedna kamarádka je v Belgii, druhá je na Oxfordu, dělá práva, protože prostě nesehnala místo jako právnička a pak jako jí nabídli studium v Anglii a pak přes to se dostala na ten Oxford. Jako myslím si, že to spíš brala jako druhou možnost, že chtěla sehnat tu práci, ale prostě jí nesehnala, ani v Helsinkách, právnička. Což je dost zvláštní.
- **Tak šla studovat dál.**
- Tak šla studovat dál. Nejdřív dalšího magistra do Anglie nebo do Londýna a potom dostala stipendium, že dělala PhD na Oxfordu. To není špatný asi.
- **Což je prestižní škola.**
- To je no. A potom další kamarádka, ta hodně cestuje, ta pořád je někde po světě, nevím přesně, co dělá. A ještě jedna další kamarádka tak ta potom studovala na dvou různých univerzitách ve Švédsku a potom v Dánsku. Myslím si, že teď v tom Dánsku žije, že tam taky nezůstala.
- **Takže, oni jsou takový víc mobilnější, než Češi?**
- No jak kdo. No právě, že mi přijde, že klasický Fin takový není, že jsou doma, a že se s nikým moc nebaví. Jako já jsem logicky narazila na Finy, kteří byli otevření, a který už třeba měli mezinárodní zkušenost nebo tak. Já si spíš myslím, že.. nebo logicky se se mnou, jako se zahraničním studentem, bavili lidi, kteří jsou zcestovalí nebo k tomu mají předpoklady, chtějí cestovat nebo jsou takhle zaměřeni, takže možná je to tím.

- **Takže myslíte, že je velký rozdíl mezi člověkem, který má zkušenost ze zahraničí a který nemá?**
- Jako stoprocentně to je podle mě zkušenost, jakási sebereflexe, která je velmi důležitá. I v dnešní době je rozdíl o tom čist na internetu a je rozdíl to prožít a vůbec je docela důležitý nějak konfrontovat svoje postoje, nějaký svoje kulturní vzorce chování atd. Já, když si pamatuju, když jsem přijela z toho Irsku, ještě jak jsem byla mladá, mně prostě bylo devatenáct, jela jsem tam prostě sama, sama jsem si to všechno zařídila, ještě, že to dobře dopadlo, tak jsem měla prostě dojem, že jsme nejkulturnější národ na světě, a že jedině my všechno děláme správně, že oni tam mají všechno jakoby špatně. To byl klasický kulturní šok v podstatě, ale myslím si, že je dobrý.
- **A vy jste tam byla na jak dlouho?**
- Na dva měsíce, ale měla jsem relativně trpkou zkušenost, protože jsem tam fakt byla jako v podstatě levná pracovní síla, že jo, jak jinak a nebyla jsem v Dublinu, ale ještě jakoby na venkově a ještě v době, kdy otevřeli ty hranice, to znamená v tom roce 2004, kdy oni Británie a Švédsko myslím, byly jediné země, které těm novým členům nějak neomezily tu pracovní mobilitu, takže se jim tam nahrnuli Češi, těch tam bylo ještě nejmíň, ale Poláci a ti lidi z těch pobaltských republik atd., ale oni to strašně těžce nesli, protože to byla země, já se nechci bavit o Irsku, ale když už jsme na to narazily, tak velice stručně, která byla hodně chudá, během devadesátých let se díky Evropské unii strašně zvedli, začali se orientovat na hi-tech a opravdu ta úroveň šla strašně nahoru, hrozně rapidně a oni se prostě hrozně báli, že jim to ti cizinci zase vezmou, nebo nevím, nebyli tam přátelský k cizincům.
- **Prostě, že jim vezmou tu práci možná?**
- To je spíš dneska, si myslím, ale jakoby my jsme nedělali nikdo na žádných prestižních pozicích. To byla prostě standartní studentská brigáda, prostě nějaký pomocný práce, ještě to hlídání dětí bylo z toho takový nejkvalifikovanější. Ne, ale tak zpátky k tomu Finsku. No, myslím si logicky, že čím víc studentů, tak tím mají menší šanci se uplatnit, ale ne v tom smyslu, že by vůbec neměli šanci se uplatnit, ale že to, na co dřív stačila střední škola, tak na to teď prostě musí bejt bakalář nebo magistr, což je podle mě dost zbytečný. Tím nechci podceňovat studium jako takové, které si myslím, že má nezastupitelnou hodnotu v tom dospívání, v tom, že opravdu se člověk v tom životě zorientuje a prostě nabyde znalostí díky, kterým si ujasní, co chce, proč to chce a vůbec jakoby má nějaký rozhled. To já nepodceňuju, ale čekat potom od toho nějakou vyšší kvalifikaci a automaticky prostě já nevím kolik peněz, jenom, protože mám nějaký papír, to je dost jako nesmysl.
- **Takže myslíte, že takhle už to dneska prostě nefunguje, že titul automaticky zajistí nějakou dobrou práci?**
- Rozhodně to tak dneska nefunguje, vůbec to tak nefunguje a to vidím i ve svém okolí, že to tak nefunguje.
- **No, a myslíte, že teda třeba ta zkušenost s tím Erasmem nebo s tou prací v zahraničí nějak pomůže v tom pracovním uplatnění, v tom najít práci?**
- Jo, vzhledem k tomu, že dneska je spousta pozic takových těch různých zákaznických servisů a asistentů a všeho možného, kde prostě chtějí nějakou základní schopnost

komunikace a angličtinu, a protože to právě je nějaká globální firma, která potřebuje zajistit prostě globální servis v angličtině, tak když vidí, že ten člověk má zahraniční pobyt, kde v angličtině studoval a mluvil atd., tak je to velké plus. Jako u pohovorů se mě na to ptali a vždycky to bylo plus.

- **Takže vám osobně to nějak pomohlo?**

- Jo. Hlavně, ve Finsku jsem se seznámila s jednou Češkou, taky z Karlovky, která mě v podstatě inspirovala k tomu, co dělám teď. Já jsem doučovala děti v azyláku a nikdy mě nenapadlo, že můžu doučovat angličtinu, i když to byl můj dlouholetý koníček. Takže tím jsem si vlastně přivydělávala při studiu a pak jsem teda dělala v jedné firmě po absolvování.

- **A ta firma se zaměřovala na co?**

- To byl zákaznický servis s angličtinou, ale byla to firma, soukromá klinika, ale já jsem tam byla hlavně, že jsem tam leccos překládala, a že jsem tam jednala s těma zahraničníma klientama.

- **A zlepšila se vám nějak angličtina po tom pobytu ve Finsku nebo díky FHS, třeba jak tam jsou ty překlady?**

- No, jako jo, to je jasný. Já jsem si to, ale cíleně vybírala, ty přednášky v angličtině. Já jsem chodila na ty různé UPCESY a tak. Na ty UPCES kurzy co tam jsou. Hlavně potom, co jsem přijela z Finska, tak jsem se snažila studovat hlavně v angličtině a myslím si, že to hodně pomůže, ale prostě člověk už musí mít nějaký základ.

- **Takže na ty UPCES kurzy jste chodila až potom po návratu?**

- Ne, i předtím.

- **Takže to byla taková příprava na ten Erasmus?**

- V podstatě jo, ale já těžím hodně z toho přístupu k jazykům, co je na FHS, že to není jazykový kurz, jak si všichni stěžují, že to nejsou jazykové kurzy, ale že se tam ten jazyk používá, to se mi prostě fakt líbilo a to si myslím, že je to důležité, umět ten jazyk používat. Potom samozřejmě tu gramatiku jsem si procházela atd., ale přijde mi, že to mi dalo fakt hodně ten praktický jazyk, ty překlady. Překládama jsem se taky živila a žívím, takže to mi hodně pomohlo.

- **Takže teďka pracujete jako překladatelka?**

- No, jako lektorka angličtiny a hry na klávesy, protože na klávesy hraji od dětství a spousta, zvlášť třeba žen kolem třicítky a i některý děti se třeba chtějí učit na klávesy, spíš než na klavír, tak hledají soukromého učitele. No, a tu angličtinu. A už jsem měla i pár lidí z FHS, co se chtěli připravit na FHS nebo chtěli pomoct s nějakou zkouškou.

- **Aha, takže jakoby doučování na nějaký zkoušky?**

- No, no, no, to hodně, doučování na zkoušky hodně no.

- **No a k tomu doučování tý angličtiny vás teda přivedla ta zkušenost s tím Erasmusem?**

- Ta zkušenost s tím Erasmusem, že jsem si v tom začala věřit a ta kamarádka, že říkala: „no já tohle dělám, tak to zkus“. Tak jsem si to prostě udělala po svém a začala jsem učit to, co jsem uměla. Třeba nějaký gymplácký předměty, matiky, češtiny a tak.

- **Takže myslíte, že třeba v tom najít si nějakou práci pomůžou i ty kontakty s těma lidma, který znáte? Nebo třeba kdybyste chtěla najít nějakou práci v zahraničí,**

tak třeba by vám mohly pomoci ty kontakty s těma lidma. Já tedy nevím, nejdřív bych se měla zeptat, jestli udržujete ještě kontakty s těma lidma v zahraničí?

- Jo, jo, jo určitě.
- **A jestli byste mohla třeba někomu zavolat, teďka bych chtěla třeba pracovat, já nevím, třeba v Německu, jestli by vám třeba někdo mohl pomoci zařídit práci, nebo dát nějaký rady?**
- Tak rady asi jo, ale vyloženě, že by mě pomohly takhle ty kontakty.. Hm a hlavně nevím, proč bych měla chtít pracovat v zahraničí, to mě nějak dlouhodobě vůbec neláká. Tady mně to pomohlo nějak, že se člověk nějak otrká a získá prostě vůbec tu mezinárodní zkušenost, já si myslím, že se to hodně cení, ale nemyslím si, že by ty lidi konkrétně, spíš by mi mohli pomoci nějakýma radama, ale že by mohly zařídit práci to asi ne.
- **Takže tahle ta otázka pro vás není aktuální, že byste třeba v budoucnu chtěla v zahraničí pracovat na stálo, nebo na nějakou další stáž nebo na nějaký studijní pobyt další?**
- To asi na to nemám možnosti, už se mi ani nechce. Teď v srpnu se budu vdávat, takže už asi..
- **To gratuluju.**
- Děkuju. No, ne, že bych kvůli tomu nemohla, ale už se mi ani nechce na delší dobu nikam. Na pár dní jo, ale takhle už asi ne.
- **Takže už chcete vést trošku jinej život?**
- No, už chci mít klid. Ne úplně, ale jako třeba na půl roku už by se mi asi nikam nechtělo. Jako kdybych musela v rámci něčeho, co by bylo fakt hodně zajímavý, tak jo, ale asi dobrovolně ne, čímž neříkám, že nechci cestovat, nebo udržovat kontakty, ale teď udržuji mezinárodní kontakty tady. Ještě učím cizince češtinu a tam potkávám spoustu zajímavých lidí ze všech možných zemí i na ty klávesy mi chodí lidi z jiných zemí, takže je to zajímavý.
- **Aha, a můžu se zeptat, ještě před tím Erasmem stýkala jste se nějak víc s těma cizincema nebo to přišlo až potom studijním pobytem v tom Finsku?**
- Tak měla jsem nějaké kontakty z toho Irsku a v rámci těch UPCESŮ jsem se bavila s těma lidma a teď si nejsem jistá, jestli to bylo předtím, ale myslím, že předtím, nejsem si jistá teď, nevím, jestli před tím Finskem jsem dělala toho tutora, ale snažila jsem se už předtím udržovat kontakty s cizincema, mně to přišlo zajímavý.
- **Takže v tady tom smyslu se to nějak vyloženě nezměnilo, že to byla nějaká taková velká zkušenost, která nějak změnila váš postoj k cizincům nebo tak nějak?**
- No, k některým jo. Tak některé národy se mi zprotivily a některé naopak.
- **A můžu se zeptat třeba na nějaký příklad?**
- No tak zprotivily se mi například ty jihoevropský národy.
- **Proč vám nesedly?**
- No, zaprvé nevím, koho tam posílaly a většina z nich byla ráda, že dá dohromady anglickou větu. Oni ani nemuseli mít kredity nebo to bylo takový zvláštní. Třeba z toho Španělska nevím, co to bylo za elitu, spíš mi přijde, že měli peníze a tím to haslo. Takhle to je moje zkušenost, že ti Španělé, Italové, Francouzi apod. se tam opravdu

chovali dost, hmm jak bych to řekla.. Třeba jestli můžu jednu zkušenost, když jsme je-
li do Stockholmu v trajektu, tak jsem s jedním mým španělským kamarádem, o kterém
jsem si myslela, že je normální, spala v kajutě a byl tam s námi ještě jeden Španěl a
Francouz a ten Francouz sbalil na diskotéce nějakou Španělku a normálně si tam v té
samé kajutě užívali a nikomu to nepřišlo divný.

- **Aha, no to je hodně zvláštní.**
- A takhle mi jako přijde, že se tam jako utržený ze řetězu chovala většina těch lidí, ono záleželo i v jakým byli věku, ale jako bylo to dost.. Přišlo mi opravdu, že prostě nejradši chodili na párty a chlastali, a že ta škola pro ně byla druhotná, zvlášť když jsem se pak dozvěděla, že některý z nich to mají fakt spíš jako zkušenost, že nemají povinnost mít kredity a podobně.
- **A přitom ty podmínky by jakoby měly být pro všechny lidi z těch různých zemí stejné.**
- No já nevím, jak to funguje, někdo mi opravdu řekl, zvlášť z toho Španělska mi několik lidí nezávisle na sobě řeklo, že oni nemusí mít kredity žádný z toho pobytu. Zase třeba vím, že my jsme to měli tak něco mezi, ale tak určitě bychom se nemohli vrátit bez kreditů, ale zase někde bylo v podmínkách, že třeba právníci to měli drsný, když neměli třicet kreditů, tak prostě vraceli peníze apod. To jsme měli my asi taky. Si myslím, že jsme se nemohli vrátit s nulou.
- **No, já jsem tam radši dělala těch šedesát kreditů, protože jsem se bála, že budu vracet.**
- No, to bylo stresující na začátku, když jsem si to uvědomila, jako, že kdyby náhodou se to nepovedlo.
- **A takže možná i to hrálo roli v tom, že jste si vybrala Finsko a ne třeba to Španělsko? Nebo jste to předtím nevěděla, že oni se tak chovají?**
- No, já jsem chtěla program v angličtině, takže to bylo v těch skandinávských zemích. Tam jako v těch skandinávských zemích byly hodně. Tam bych asi ani nejela od určitý doby, nevím, kdy se to zlomilo, ale prostě mě nějak nelákaly tyhle ty země na delší dobu, tam být.
- **No a vy jste teda pořád v kontaktu s těma Finama?**
- No.
- **A mně dost lidí takhle řeklo, že nezískali moc kontaktů s těma Finama. Jak se vám to podařilo seznámit se s tolika Finama? A na těch přednáškách, kterých jste se účastnila, bylo tam hodně Finů nebo spíš ti zahraniční studenti?**
- No tak tam nebylo moc Finů, chodila jsem jenom na..., na tom European Studies, tam nějaký Finové byli, co bylo o Evropské Unii a pak jsem chodila na nějakou anglickou konverzaci, ale já jsem to brala hodně... Nejvíc kamarádů mám, protože jsem křesťanka a hledala jsem nějaké křesťanské společenství, nebo nějaké křesťany tam a prostě tam bylo v rámci té komunity dost Finů. Jako z Erasmu tam moc lidí nechodilo. Pak jsme vytvořili mezinárodní křesťanskou skupinku, kde jsem byla já a pět Finů.
- **Aha, a to jste pomohla vytvořit tu skupinku?**
- Jo. No v podstatě jo. Já jsem byla aktivní. Já jsem všem furt říkala, jestli nechtěj jít na kafe a takhle, všude, kde jsem přišla. Protože pro mě to byl kulturní šok i z toho po-

hledu, jako neříkám, že jsem nějaká hodně upjatá, ale prostě, když tam mně tak jako přišlo, že si tam každý jde jako užívat a mě prostě nebavilo chlastat a s kdekým kde co.. No to je jedno.

- **To je zajímavý, protože já jsem tím taky byla trošku šokovaná, tím jak se tam někteří lidi chovali, takže to je zajímavý vidět, že tady ten pohled sdílí víc lidí.**
- No a právě jakoby Finové, tam.. No, prostě radši jsem se chytla těch domácích, který se chovali normálně, a i jsem si říkala, jsem ve Finsku, tak co se tady budu kamarádit s jinejma lidma. Samozřejmě jsem je znala. Měla jsem spolubydlící Francouzku a Španělku, s těma jsme si teda moc nerozuměly, ale jako třeba tak z Německa jsem... Bavila jsem se i s jinýma lidma, jako třeba s Němcema dost, pak jsem tam měla pár českých kamarádek, kamarádů, ale ty Finy jsem hledala cíleně. Ale hlavně to bylo prostě přes ty církve. Tam mi oni dali ze začátku letáček, co je tam za křesťanská společenství a já jsem to všechno zběhala a každého jsem zvala, aby se mnou šel na kafe, hrozně jsem se vnucovala, což asi taky každěj nedělá, ale já jsem zoufala po kontaktu prostě s lidma, který jsou podobný jako já a pak jsem opravdu zjistila, že s těma Finama, nejenom kvůli tomu, že jsou Křesťani, ale obecně, že jsou takový jakoby usedlejší, neříkám, že jsem nějaký introvert, ale oproti těm Španělům asi jo. Jako fakt mi byli bližší ti Finové. Takže jsem se mezi ně opravdu dostala a přijde mi, že pokavad' se mezi ně někdo nedostal tak to byl jeho problém, že oni prostě potřebují, aby ten druhý byl iniciativní, a potom jsou dobří kamarádi, to je moje zkušenost.
- **Takže je těžší se k nim dostat a pak jako když už si člověk vytvoří nějaký ten přátelský kontakt, tak už pak to přátelství zůstane na delší dobu?**
- Jo, to si myslím no.
- **A platí to, že oni jsou takový uzavření, takový ten stereotyp?**
- Jako to určitě jsou uzavření, jako jo, ale nepřijde mi to, že to je proto, že by se s těma lidma nechtěli bavit, ale oni se prostě stydí třeba. Spíš, že jsou takový ostýchaví, než že by byli zlí nebo tak, že by se nechtěli bavit, že jsou namyšlení, spíš ostýchaví mi přijde, že byli. Ale zase já jsem se, ale dostala k lidem, kde většina z nich třeba byli z bilingválních rodin nebo byli na pobytu v zahraničí. S jednou holčkou jsem se seznámila tak, že jsme spolu hledaly třídu, nemohly jsme ji najít a potom jsem jí řekla, jestli nechce jít na kafe, když jsme byly na tý přednášce a pak jsme se takhle seznámily a ta byla taky bilingvální, to byla dokonce mulatka, Finka mulatka, z Nigérie asi tatínka, myslím. Ti Finové, se kterýma jsem se kamarádila, nebyli asi klasický Finové. Byli to prostě Finové, kteří měli mezinárodní zkušenost nebo chtěli mít mezinárodní zkušenost a angažovali se v tom, že chodili třeba do anglicky mluvících křesťanských společenství a tak.
- **Takže většinou jste se stýkala s těma lidma, kteří byli členy těch křesťanských společenství?**
- Jako u těch Finů jo, ale v rámci školy jsem potkávala samozřejmě jiné lidi. S mojí tůrkou jsem měla hodně dobrý vztah a ještě s tou holčkou co jsme hledaly tu třídu, takže jsem tam měla jakoby pár docela pevných přátelství. A potom ještě jsem se tam kamarádila s jednou skupinou Čechů, Slováků a Poláků, právníků.
- **A to nebyl takovej ten český nebo polskej jazykový kroužek, jak tam fungoval?**

- To oni tam měli, já jsem jenom tak nějak s nima tak jako, když mě někam pozvali, nebo když jsem chtěla jet na nějakou vejet a nikdo tam nechtěl jet a oni tam jeli, ale jinak ne no.
- **A proč si myslíte, že většina lidí jela na ten Erasmus, spíš studovat, nebo spíš většina užívat si a chodit na ty párty?**
- Asi většina.. Těžko říct. Jako mně vadí, že ten Erasmus nemá úplně ideální pověst, asi ale záleží, co z toho člověk chce dostat prostě, jestli si, já si myslím, že se tam dalo dobře užívat, že oni tam byli docela mírní, ale i když to je otázka, nad těma esejema člověk musel přemýšlet, musel se snažit. Jestli měl někdo mírný podmínky, jako ti Španělé, že prostě tam jdou na rok s tím, že si to prostě zaplatí možná i sami, tak to si tam opravdu mohli dělat, co chtějí.
- **Takže to spíš záleží od člověka.**
- Přejde mi škoda tam nejet studovat, jako proč bych tam jinak jezdila. Já jsem tam jela kvůli tomu studiu a pak mě to hodně do studia povzbudilo a fakt, že jsem se do toho zažrala ještě víc než předtím a hodně jsem si to užívala.
- **A vy jste tam teda byla na bakaláři?**
- No.
- **A pomohlo vám to teda pak nějak se profilovat, rozhodnout se co chcete studovat dál nebo kde pokračovat na magistru?**
- To já jsem věděla od začátku, že chci studovat genderový studia, ale potom jak jsem je ještě studovala i v tom Finsku a jak jsem psala ještě tu dlouhosáhlou bakalářku na kterou jsem přečetla všechno od A do Z, tak mi přišlo, že to téma se pro mě strašně vyčerpalo a proto jsem chtěla jít na něco jinýho a tak jsem se rozhodla pro orální historii, jenže na poslední chvíli jsem to změnila na historickou sociologii, která mě vůbec nebavila a nelíbilo se mi, jakým způsobem to bylo dělaný ani to personální obsazení a prakticky jsem zjistila, že to byla velká chyba a už jsem prostě v té době pracovala na plný úvazek, takže jsem studium brala jako, že když mě nebaví, tak nemá cenu. Protože už jsem to studium brala už opravdu jako, že když mě nebaví, tak to nemá cenu, protože jsem věděla, že jako jestli budu mít dvě nebo tři písmenka před jménem, že mi to jako pracovně až tak nepomůže, že jde opravdu o ten obsah.
- **A v té době jste pracovala už na těch překladech?**
- No, to už jsem pracovala v té klinice. Já jsem si přivydělávala těma překladama a doučováním během studia a potom jsem dělala na plný úvazek a potom jsem dělala ještě tu angličtinu nebo to doučování vždycky ještě po tý práci.
- **A na ten plný úvazek, to jste pracovala kdy?**
- To jsem pracovala po bakaláři hned.
- **A to bylo tedy kde teda přesně?**
- To bylo v tom zákaznickém centru té kliniky.
- **Aha, takže to bylo zákaznické centrum.**
- Já jsem se tam vlastně dostala ještě před bakalářem, ještě než jsem to dokončila. Po roce jsem zjistila, že to není to, co bych chtěla dělat a šla jsem na volné noze dělat to, co dělám teď.

- **A takže jste skončila s tou historickou sociologií a přihlásila se ještě na tu orální historii?**
- Já jsem to jako chtěla studovat obojí, ale nakonec jsem se věnovala jenom té historický sociologii, dálkově, ale tu jsem po semestru skončila a přihlásila jsem se znovu na orální historii a tu už mám teda ten rok a našla jsem v tom, co jsem hledala, myslím, ale opravdu snažím se to brát jako ne z toho hlediska, že budu mít nějakou extra kvalifikaci, ale prostě fakt musí to člověka zajímat, jinak to nemá cenu.
- **Takže z toho hlediska toho osobního obohacení?**
- Tak, tak.
- **Ne, že byste od toho očekávala, že pak najdete nějakou svojí vysněnou práci?**
- Ne, to ne pracovní. Já to, ale chci využít, chci to využít, že chci o tom psát články, že chci psát o tom třeba na wikipedii, teď se tím snažím zabývat, že to prostě chci využít. Snažím se cokoliv, co dělám nebo čtu, se snažím prostě takhle prodat, protože co jinýho je výstupem tohohle toho, než jako něco napsat a potom to uveřejnit. Pro mě je to strašně důležitý. Myslím si, že je to strašně důležitý.
- **Takže se snažíte ty svoje znalosti a to všechno předávat dál?**
- Tak. No.
- **To je strašně zajímavý, že si to nechcete nechat pro sebe, ale podělit se o to, co víte s ostatními. A vy píšete nějaký blog nebo něco?**
- Blog nemám, ale máme teď jeden takový projekt, který se bude týkat protestantismu, ale to ještě zatím nechci prozrazovat, protože to ještě nic není, ale jako získali jsme velice atraktivní doménu, ještě se snoubencem, kde chceme prostě o tom psát s historického a teologického hlediska a já jsem se zabývala feministickou teologií, jako je mezi genderem a teologií taková záležitost, tak to tam mimo jiné můžu uplatnit a napsala jsem no na wikipedii, vždycky se snažím všechno co vyplodím dát na wikipedii, aspoň jako aby to tam bylo, protože fakt je to škoda, a proto říkám je hrozná škoda, že se ty práce dají do šuplíku nebo jsou jenom na webu na heslo, protože by potom ti ostatní lidi na to mohli navázat a tak, já někdy, když si procházím ty témata, tak mi to přijde tak strašně fascinující. Je to škoda, že se s tím nějak líp nepracuje. No, ale to už je jiná kapitola.
- **Takže myslíte, že ta úroveň, jak to nazvat, vědy, nebo něčeho, je omezená tím, že se třeba nenavazuje na ty práce, co byly udělaný?**
- No mě přijde, že vůbec akademická půda je strašně uzavřená. Takhle, já jsem chtěla dělat genderový studia a chtěla jsem je dělat na akademický půdě, to byl můj dlouholetý plán, ale docela jsem to přehodnotila, kvůli spoustu věcem. Ale zrovna třeba ta orální historie mi přijde dobrá v tom, že ta jakoby relativně jde mezi lidi a je tam jakýsi můstek mezi tou akademickou sférou a tou společností, ale jinak ty univerzity.. Už to, že prostě to není veřejně přístupný, třeba ty práce s Karlovy univerzity, to mi přijde jako, proč by to nešlo.
- **Ale mně přijde, že na internetu se na ně podívat můžou.**
- Jo, na heslo. Na naše heslo s ISka, což jako když se tam chce podívat někdo, kdokoliv, koho třeba to téma zajímá.
- **Tak možná v knihovně by se to ještě mohlo půjčit?**

- Ale jako to se potom musíte pít, ale třeba, když někoho zajímá nějaký výzkum, třeba zrovna tohle by někoho zajímalo, někoho, kdo se zajímá o Finsko nebo o cokoli a to prostě nenajde, když není student.
- **To je pravda no. A co si myslíte o dostupnosti zdrojů tady v Čechách, těch informačních zdrojů?**
- No, nic moc asi. Akorát národní knihovna, ta je výborná, že tam asi je jako.. Tam se leccos dá sehnat, když vezmu třeba ty knížky v angličtině. Jako v Praze to jde.
- **Neměla jste teda nějaký problém, když jste psala třeba tu bakalářskou práci nebo něco, najít zdroje?**
- Jo, to jsem měla. Já jsem chodila do genderový knihovny, tam toho bylo dost, ale taky jsem si musela něco objednat nebo jsem to prostě fakt jako lovila z těch Amazon books, tam je třeba jeden den vidět stránka pět, druhý den stránka šest, tak takhle šíleně jsem se to snažila obejít, protože jinak bych za to dala majlant. To jako není ? /nebylo rozumět/ , ale tohle je zrovna takovej obor, teologie je dost menšinovej obor a ještě tenhle rozměr tam. Tak jsem si neděla žádný iluze, že tady budou nějaký stohy knih.
- **Aha, a jak to bylo třeba s tou dostupností těch knih ve Finsku?**
- Tak tam mi přišlo, že to je daleko líp vybavený, velký knihovny. Ještě vůbec ten kampus je výborný, ale to prostě už se v Praze těžko udělá, jak se ta univerzita vyvíjela postupně, tak těžko se to dá nějak udělat, aby to bylo jako tam, kde byly tři univerzity a každá měla svojí knihovnu, nebo každá fakulta měla svojí knihovnu a čítárnu a tak, to těžko. Ale určitě toho tady měli víc jako, i takový ty základní věci třeba, když vezmu z toho genderu, tak z toho myslím, že Oxford University Press nebo to druhý, hm... Já nevím. To je jedno. Tak to by se tady shánělo dost špatně anebo prezenčně a tam se to dalo půjčit. Určitě to bylo lepší, určitě a oni jsou i podle mě daleko líp vybavený jazykově Finové.
- **A čím to je, protože u nás vlastně výuka těch jazyků aspoň dvou na základních školách je. Proč je v tom takový rozdíl?**
- Ta výuka není asi úplně dobrá. Já to vidím z pozice toho, kdo doučuje angličtinu, toho kdo doučuje děti, tak vidím, že oni se prostě plácají v „my name is“ pět let a nikdo s tím nic nedělá, ale když je tam prostě třicet dětí a jeden učitel, tak jako jak to mají udělat. Přijde mi, že obecně na základce, jsem nezažila, že by tam měli dobrou úroveň, nebo že by ty děti byly schopný se domluvit vůbec a někdy to není ani po střední škole. Je to hodně špatný, ale s tím se asi nedá za daných podmínek zas tolik dělat. Já si myslím, že musí chtít to dítě to dělat nějak jako. Má spoustu možností. Jako, s internetem se může bavit, s kým chce na světě. Místo hraní nějakých her se může vzdělávat, ale kdo je v patnácti tak uvědomělej. To jsem taky nebyla. Jako takže ta úroveň je špatná, jako není dobrá a ví se to.
- **Takže je to spíš chyba toho vzdělávacího systému?**
- Ale systém mně nepřijde, že by byl špatnej i systém. Tak obecně prostě jako neinvestuje se do vzdělávání, tak jak by mělo. Jako Finové to možná přepískli, kolik do něj dali, ale myslím, že se to vyplatí. Ale pokavad' se na knížky dá stejný DPH jako na cokoli jinýho, tak to je asi signál, že tady asi nechtějí moc mít vzdělané lidi. No, nevím.

- **No, ale je pravda, že člověk pak jde třeba do těch levných knih a najde tam perfektní knížky, tak to je třeba znak toho, že ty lidi ty knížky moc ani nekupují?**
- Nekupují, tak je třeba snazší se dívat na seriály. Tak takových těch lidí, kteří se zajímají o dění kolem sebe a který nejdou s davem, vždycky bylo málo. Teď nehodnotím, kam patřím, ale to tak prostě je. Teď je jinak na té společnosti, jak to bude regulovat no, jestli prostě usnadní lidem přístup ke vzdělání, ale já si myslím, že oni by si to koupili, kdyby to bylo levnější, leccos by si koupili, i třeba různou odbornou literaturu, by si ty lidi pořídili, kdyby to bylo levnější. A i mi přijde, že na škole nejsou ty děcka moc vedený k tomu, aby se nějak, aby měly vůbec o něco zájem, že jsou ti učitelé rádi, že si to odučí a já se jim nedivím, to už je prostě takovej dlouholetý problém.
- **A když byste třeba porovnála životní úroveň tady a ve Finsku, tak je rozdílná?**
- Tak asi o trochu vyšší, ale neřekla bych, že je to tak markantní rozdíl, nemyslím si, že to je takový rozdíl. Tak jako studenti si tam žijí určitě líp, protože tam mají ten přídatek a příspěvek a jako v podstatě všichni můj kamarádi měli pro sebe buď nějakou garsonku, nebo bydleli v tý koleji 1+1 nebo 2+1 nebo kolik to je. To je určitě jednodušší zvlášť, když se to srovná s kolejem tady. To nebudu komentovat, to jo, ale obecně si myslím, že to není takový rozdíl, akorát poslední dobou se to trošičku zhoršuje tady, no s těma všema škrty v sociální oblasti si myslím, že se to zhorší, ale jinak mi nepřijde, že by životní úroveň byla horší, že co jsem se kdysi dívala na nějaké tabulky chudoby tak, že je definována podle toho, jak si člověk může v té dané zemi zařídit bydlení a nebo dostupnost bydlení, vzdělání a tak dále, tak jsme byli na špici spolu se skandinávským zeměma, takže proto mi přijde, že.. Fakt nepřišlo mi to, že to je takovej rozdíl, tak jako jo, třeba vlaky, ta jedna kamarádka fotila na facebook český vlak a s vykřičníkem tam napsala, že tam není klimatizace, tak jsem se úplně styděla, tak je to tak, ale nemyslím si, že to je takový rozdíl. Jako samozřejmě, že tam ta města některá tam prostě nevypadaj tak.. ale tak mě to tam taky nepřišlo nějaký extra krásný nebo, že by tam všechno měli opravený. Ne, jako nemyslím si, že by byl zásadní rozdíl, nemyslím si to, zatím.
- **Stačil vám třeba ten grant, který jste dostala na ten Erasmus, na ten pobyt? A lišila se vaše životní úroveň tady, a když jste byla v tom Finsku?**
- Ten grant by mi stačil, kdybych nikam nechtěla jet, protože tam nepřišlo to ubytování.. Jako já jsem to i nějak počítala, že mi přišlo, že to je srovnatelný s Prahou. Jako když by člověk chtěl bydlet sám v pokoji třeba v těch studentských bytech, tak vzhledem k tomu, co tam všechno bylo za podpory pro ty studenty, že tam jídlo bylo dotovaný, knihovna zadarmo a spousta věcí i ta doprava relativně levná, tak i to jídlo srovnatelný a to teda nebylo dotovaný pro studenty, ale ne.. Díky tomu jaký tam měli zázemí, tak si myslím, že se z toho dalo vyžít, ale když si tam člověk chtěl užívat, v tom smyslu cestovat třeba, tak to už.., Za to jsem utratila ty peníze navíc, ale jinak by mi to stačilo.
- **Takže jste tam nějak nestrádala?**
- Ne, to rozhodně ne.
- **Takže spíš jste si mohla dovolit ty stejné věci jako tady?**
- Tak já jsem byla student, který dostával peníze od rodičů, takže to bylo stejný.

- **A vy jste tam tedy cestovala po tom Finsku? Podívala jste se i třeba do těch okolních zemí?**
- Jenom do okolních zemí. Tak jako ve Finsku jsem byla akorát jenom po tom jihu, v Helsinkách a tak, co bylo v okolí. A ve Stockholmu a v Talinnu.
- **Takže tím trajektem?**
- No, no, no.
- **A můžu se zeptat? A takže vy jste tam založila to církevní společenství?**
- Ale ne úplně. Já jsem prostě chodila všude... My jsme dostávali.. V tom balíčku těch informací, byl i jeden letáček, kde jsou prostě pro mladý lidi, třeba bohoslužby v angličtině nebo něco takového.
- **To bylo v rámci toho informačního týdne, orientačního týdne?**
- No, to jsme dostali tam ten letáček. No, já už jsem si to zjistila předtím, co tam je, že tam je pro přistěhovalce, když to tak řeknu, společenství nebo kongregace anglicky mluvících, tak tam jsem šla jako první, tak pak jsem šla dále a obešla jsem všechno možný napříč a tam jsem se domluvila s těma lidma, že bysme mohli něco takového udělat, ale jako moc lidí tam nechodilo, když jsem tam někoho nepřitáhla já, což mě třeba překvapilo. To mě třeba obecně překvapilo, že z toho Erasmu tam ti lidi ze všech těch zemí, jako vůbec těch aktivně věřících v tomhle smyslu moc nebylo nebo nevím, jestli třeba, že z Čech tam byli převážně katolíci, já jsem teda protestantka, tak mi to nedělalo problémy chodit k luteránům nebo k metodistům nebo tak, ale jako překvapilo mě, že jsem tam jako jediná z takového velkého množství těch studentů z jiných zemí, nebo ne jediná, tak pět nás možná bylo, co tam taky sem tam zašli, ale stejně.. Z toho jsem byla jako docela jako.. Zajímavý no.
- **A vy jste členkou nějakého takového sdružení i tady..?**
- Teď jsem členem, členkou jednoho baptistického sboru.
- **A tam jste se seznámili s vaším snoubencem?**
- Se snoubencem jsme se seznámili na křesťanský seznamce. Ono to je tak úzká skupina lidí, že někoho najít není tak jednoduchý a to je osvědčený způsob, na který nedám dopustit.
- **Protože vy jste chtěla někoho, kdo by sdílel ty stejné hodnoty?**
- No, samozřejmě. Tak jako já už jsem se ani nezajímala o jiný partnery. A ono jich není tak málo, jak to vypadá, prostě když jdete to té skupiny těch lidí, že jo, tak prostě když jdu do hospody, kde je dvacet lidí nebo do církve, kde je dvacet lidí nebo víc, nebo dvacet mladejch lidí, tak je to podobný no.
- **Tak ono to asi je důležitý pro ten vztah, abyste sdíleli ty stejné hodnoty.**
- No, je to klíčový podle mě.
- **No, a když se teda zeptám ještě na vaše koníčky, tak vy teda hrajete na ty klávesy a ještě máte nějaký jiný koníčky? A třeba jestli jste v nich mohla pokračovat i v tom Finsku nebo jestli jste tam přišla ještě k něčemu novému?**
- No koníčky?
- **Protože dost lidí ve Finsku si třeba strašně oblíbí saunu a pak začne chodit do sauny.**

- No, to mě až tak nebavilo. To jsem tak jako šla sem tam a na tom kole jsem taky moc nejezdila, protože byla zima. Jako já jsem byla hlavně v zimě, takže to ne. Jako spíš nějaké.. Chodila jsem tam hodně do kina a byly tam ty různé koncerty i vážné hudby nebo tak, to jsem chodila hodně a nějaký extra koníček....? Já jsem se fakt snažila i hodně zabrat i do toho studia a jakoby vyloženě, že bych tam začala se třeba... Hm cokoliv, jezdit na bruslích nebo tak, to ne..
- **A tedy třeba vy se teda asi od malička věnujete tý hře na klávesy a je ještě je něco takovýho, nějaký takovej výrazněj koníček, kterému se věnujete dlouhodobě?**
- Jako takovej vyloženě nějaký aktivní.. Tak jako sportu moc nedám poslední dobou. Jako chodím hodně do kina, divadla, muzeí a takhle, to se snažím hodně. Jo, hodně čtu, to mě teda naučili na FHS, že jsem byla závislá na knížkách, že jsem nedokázala je nečíst. To by měl pan Pinc radost. Fakt se snažím hodně číst. No a teď se to snažím aktivně, trochu jsem získala sebevědomí v tom, že to dokážu jakoby trochu hodit na papír, aby to mělo hlavu a patu a něco s tím dělat no.
- **A vy jste třeba nechtěla pokračovat na doktorským studiu a pak jakoby vyloženě se věnovat...**
- Já jsem.. No, měla jsem jako. Já jsem chtěla jít na tu univerzitu v Budapešti a tam dělat genderový studia, ale prostě genderový studia se mi opravdu zprotivily, protože tam už opravdu nešlo.. Neměla jsem kam dál. Mně přišlo, že se to téma pro mě absolutně vyčerpalo a hlavně mně se už přestal líbit i ten radikální názor, že jo. Genderový studia, nevím jak jinde, ale tady mi přijde, že jsou jakoby extrémně nahnutý k liberalismu, výstřednostem, k víru? /nerozuměla jsem nahrávce/, menšinám apod. a neřeší se ty nepodstatnější, nejpalcivější problémy, který by se řešit měly, a to se mi moc nelíbilo no.
- **Takže tohle téma se pro vás jakoby vyčerpalo..**
- Tak. Já neříkám, že se mu nevěnuju, ale stejně jako všemu ostatnímu.
- **Takže nepomýšlíte nad tím, že byste třeba i ten jiný obor. Orální historie, ale myslím, že nemá, doktorský studium ještě.**
- Tak všechno se dá dělat v rámci té antropologie potom, ale jako nevím jestli.. Jako doktorát by mě zajímal, ale nevím, jestli na to budu mít časové kapacity a teď hlavně těžko o tom budu přemýšlet, když jsem teprve v magisterském a ještě dálkově. No. Nemám ambice pracovat v akademický sféře, takže bych to musela zase dělat prostě čistě jakoby ze zájmu nebo ve volným čase jako koníček, že bych to potom zase někdy nějak uplatnila, tak jako se to snažím uplatňovat teď. To nevím jestli..
- **Já jsem myslela jenom, jak jste říkala, že vás baví ty informace předávat dál, publikovat a tak, tak jsem myslela, jestli vás náhodou neláká nějaká akademická dráha nebo něco takovýho.**
- No, to si myslím, že mám větší možnosti možná tady. Nevím. Jako tím, že tam nejsem.. Nevím. Tam je zase spousta věcí, který bych asi.. Aní nevím, jestli by mě tam chtěli. Ne, já jsem ráda nezávislá a jako neříkám, že třeba jestli by měl někdo někdy zájem, že bych tam něco dělala tak jako externě. Mně se líběj externí spolupráce a být na volný noze a nemyslím si, že jako zrovna já bych byla ta, kterou by tam museli mít. Nevím. Jako není to můj cíl. Možná jako vedlejší produkt, ale myslím si, že.. A hlavně

já to nechci předávat úzké skupině lidí. Já bych ráda to, co jsem se naučila, jako předávala nějak širšímu publiku, tím neříkám, že chci psát do Blesku, ale třeba ta wikipedie mi na to přijde úplně úžasná. Lidi ji podceňují, ale všichni koukáme v první řadě na wikipedii, tam hledáme informace a pak teprve na základě toho jdeme dál.

- **To je pravda no.**
- No. A kdo tam píše? Všichni jsou líní tam psát a pak to má nějak vypadat, třeba ta česká wikipedie. Já se snažím jako to..., těch pár jakoby oborů, nebo těch pár věcí, ve kterých se cítím jistá, tak tam dát.
- **To je užitečná práce.**
- No..
- **A kde se třeba vidíte v budoucnosti. I co se týče té práce, nebo jaký jsou vaše plány?**
- Já doufám, že to vydrží. Vyhovuje mi to, co je teď. Vyhovuje mi to, že mám několik oborů, které dělám na volné noze. Možná bych tam přidala nějakou publikační činnost, kdyby nějak šla blíž, nemám představu jak a nějakou další externí spolupráci v nějakém zajímavém oboru, ale chtěla bych prostě zůstat při externí spolupráci a na volné noze. Nechtěla bych dělat někde v kanceláři na plný úvazek nebo tak.
- **Takže spíš taková jakoby různorodá činnost.**
- Tak, no. To jsem se taky naučila na FHS, ale ne, já jsem vždycky dělala všechno možné. Já jsem v dětství měla osm různých koníčků a vždycky jsem se zajímala o všechno a od každého tak nějak trochu.
- **Takže FHS pro vás byla docela dobrá volba.**
- Jo, já si myslím, že jo nakonec. Ne, určitě. Já to jako hodnotím pozitivně v tomhle smyslu.
- **Takže když jste byla malá, tak jste chodila na různý takový ty kroužky.**
- No. Na všechno možný. Na angličtinu, němčinu, klávesy, gymnastiku, potom na basket, na dramaťák, pak jsem zkoušela i výtvarku, ale na to vůbec nemám talent, na balet, na nějaký tanec. No ještě jsem asi něco zapomněla. Potom, když jsem byla starší, na nějaký ty Červený kříže, různý takový nějaký charitativní věci, aspoň jsem se snažila trošičku jednou tejdne někam třeba jít nebo tak. Nevím, jestli to není kontraproduktivní někdy, ale ne tak jako myslím si, že teď už jsem se trošku usadila.. Ale právě proto jsem se v té FHS tak ztratila, že mě zajímalo jakoby leccos, od každého něco a hodně a potom to má člověk někdy dostudovat. Je těžký se tam v tom jakoby disciplinovat no.
- **Neztratit se v tom systému?**
- No a to se mi stalo, že jo a asi nejsem první ani poslední.
- **Já myslím, že se to stalo docela dost lidem. .. No, protože tam je strašně moc různých předmětů.**
- No právě no a mě to jako všechno zajímá, ale jako vyloženě, když jsem se vrátila z toho Finska, to už byl čtvrták a já místo abych si říkala, „jéé to už je čtvrták, to už je moc, rychle to všechno dokončit“. Já jsem si tam prostě dávala spoustu předmětů navíc a říkala jsem si, to nějak zvládnou a to je zajímavý. No a pak jsem na to došla.

- **No a oni ty státnice taky moc jednoduchý nejsou no. Ještě pak chodit na různé předměty a ještě k tomu dělat státnice..**
- No já nevím jak jako.. Já jsem se prostě přecenila no. Tak to takhle dopadlo, no.
- **A vy jste vždycky směřovala k tomu, že půjdete studovat vysokou školu?**
- Jo, to jo a já ani nevím proč, ale přišlo mi to, že.. Jo, vždycky jsem si tak jako přišla, že jsem taková malá intelektuálka, taková Lisa Simpsonová. Já nevím, tak mi to připadalo nebo já nevím proč, jestli jsem to viděla v televizi, z těch seriálů, třeba Beverly Hills nebo nevím.
- **A vaši rodiče mají vysokou školu vystudovanou?**
- Ne.
- **Nemaj. A máte nějaký sourozence?**
- Hm, mám sestru. Ta studuje ekonomku, magisterský studium, dvě magisterský dělá. Někjaký ekonomika a management a řízení /nebylo přesně rozumět/ podniku. Tomu až tak do hloubky nerozumím, těmhle těm věcem.
- **No, nevím, na co bych se ještě zeptala. Hm.. Takže vy se ještě třeba nějak navštěvujete s těma lidma z toho křesťanskýho sdružení z Finska?**
- Hm.. Tak jako ty návštěvy nejsou úplně jednoduchý. Ne, tak jako třeba skypujeme si nebo si píšeme na facebooku nebo tak a od té doby jsem se viděla akorát s tou tutor-kou, která tady byla na dovolený, že měla takovou okružní jízdu po Německu, Rakousku a zajela i sem. A jinak je dost těžký se setkávat. To jako, když člověk pracuje. Jako plánujeme leccos, ale je to dost těžký.
- **A jak jste jako v kontaktu? Spíš přes ten skype nebo máte facebook?**
- S tou jednou kamarádkou to si skypujeme a jinak přes facebook, jako, že si píšeme zprávy nebo přes maily.
- **A vlastně jak dlouho to je, co jste se vrátila?**
- No, dlouho. Nějakejch pět let.
- **Takže celejch těch pět let ještě udržujete kontakty?**
- Snažím se.

Respondentka B

- **Takže proč ses rozhodla jet na Erasmus? Proč ses tam přihlásila a proč sis vybrala zrovna Finsko?**
- Ten důvod byl, že už vlastně před vysokou školou jsem ráda cestovala a tak, ale ten program Erasmus jsem neznala a takže když jsem nastoupila na studium a nějak tak jsem začala zjišťovat, jaký jsou možnosti třeba takhle vyjet do zahraničí, tak jsem se dozvěděla o Erasmu a přišlo mi to jako ideální možnost vyzkoušet si nějaký delší pobyt v zahraničí, možná ty studijní aspekty tam nebyly ze začátku, až tak důležitý, spíš jsem to brala jako osobní zkušenost a první moje volba byla Británie, protože asi možná.. No chtěla jsem se naučit anglicky, takže první co mě samozřejmě napadlo, bylo jet do Británie. Našla jsem si univerzitu v Durhamu a bylo to sice zaměřený na antropologii, což zrovna není moje parketa, ale rozhodla jsem se jet tam, ale samozřejmě, že jsem si říkala, že bude lepší se přihlásit minimálně na dvě školy, kdyby prostě Bri-

tanie nevyšla, protože tam je samozřejmě hodně velký zájem, tak jsem hledala další zemi, kde bych vlastně mohla studovat v angličtině a z těch smluv, které fakulta má, tak tam jsem našla Finsko a Švédsko a když jsem tak pročítala zprávy studentů, kteří byli dřív v tom Finsku, tak mě to Finsko zaujalo tak hodně, že jsem to nakonec dala jako svojí první volbu, právě když sem si potom podávala tu přihlášku, že se mi právě líbilo i ta země mi přišla zajímavá i ty zprávy studentů vypadaly, že tam vlastně všechno perfektně funguje, že se nesetkávali moc s problémama, že to studium bylo zajímavý a tak, takže vlastně díky tomuhle jsem se vlastně rozhodla pro Finsko, aniž bych nějak předtím zrovna uvažovala, že bych se teda chtěla podívat do Finska a tak.

- **A co jsi od toho pobytu očekávala?**

- Takže asi úplně první co tam bylo, tak bylo to cestování, poznávání nabízený a tak. A tak postup spíš asi, že se člověk tak jako, že to je zkušenost osobní, že prostě si člověk vyzkouší, jestli to zvládne být takhle daleko na tak dlouhou dobu a asi samozřejmě dozvědět se něco o tý zemi a musím říct, že ze začátku jsem si myslela, že se i naučím finsky, nebo že to třeba půjde se naučit finsky a pak samozřejmě by to byla třeba dobrá věc do životopisu a tak, umět finsky, což samozřejmě mě hodně rychle iluze vyprchaly. A no tak asi hodně osobní zkušenost. I potom, když jsem si vybírala předměty už konkrétně z té nabídky, které tam byly, tak mi to taky přišlo zajímavý, že se to může hodit docela dobře jako doplnění toho studia na bakaláři. Samozřejmě jsem třeba ten motivační dopis koncipovala tak jako, že jsem tam plánovala psát bakalářku, takže s tím jsem tak trochu počítala, ale nakonec jsem vlastně na bakalářku.. Spíš jsem tam objevila téma, než že bych tam na tom nějak pracovala.

- **Jaký jsi měla téma?**

- Téma jsem nakonec měla třídění odpadu, ale vlastně srovnání českých a zahraničních studentů. Právě tam mě to napadlo v tom Finsku. Tak jako už jsem trochu byla zaměřená na ekologii a tak a tam mě to právě napadlo v souvislosti s tím, že vlastně lidé z každé té země prostě se tomu třídění odpadu věnují jinak. Někdo třídí tohle, někdo zase tohle, někdo vůbec nic a jak vlastně se s tím takhle ti zahraniční studenti srovnávají, když jsou v cizí zemi, kde je zase ten systém úplně jiný, jestli se na to vykašlou a netřídí vůbec nic, nebo jestli se snaží nějak jako dopídit co teda do kterého kontejneru patří, i když to je třeba úplně jinak, než u nich doma a tak. Takže to mi přišlo jako zajímavý téma, tak o tom jsem psala. Samozřejmě se to taky průběžně měnilo a vytříbovalo.

- **No, a měla jsi nějaký problémy po tom, co ses vrátila anebo v průběhu toho pobytu?**

- Já myslím, že ani ne. Tak samozřejmě takový ty drobný problémy jako zorganizovat veškerou administrativu a tak, tak to je asi jasný, ale to ani není úplně problém, to je spíš něco, s čím se musí člověk tak jako trochu potýkat, ale zároveň potom je spokojenej, když se to všechno podaří a zjistí, že se vlastně nic závažného neděje. Takže to mi asi přišlo nejhorší, tak asi potom po návratu jsem byla smutná, že už to skončilo, že to byla výborná zkušenost, že jsem si tam našla kamarády, který najednou zase odjeli domů a tak, takže to bylo asi nejhorší. A přemýšlela jsem samozřejmě co dál, protože jsem se vrátila sem, ale pořád jsem měla chuť nějak cestovat nebo zase odjet někam

jinam. Takže asi to bylo nejnáročnější tak jako srovnat se s tím návratem a rozmyslet si co teda dál, jestli teda zůstanu v Čechách, nebo jestli se ještě někam podívám a tak.

- **Jela jsi pak někam?**

- No, odjela jsem. Odjela jsem potom, vlastně až když jsem dodělala bakaláře, tak potom z různých důvodů se to zdržovalo, ale víceméně pak půl roku po bakaláři jsem odjela na osm měsíců do Belgie zase v rámci jinýho evropskýho programu, takže jsem si vyzkoušela zase trošku něco jinýho.

- **A to byl studijní pobyt nebo pracovní pobyt?**

- To byla Evropská dobrovolná služba, nevím, jestli to znáš?

- **Jo.**

- Tak v rámci toho.

- **A co jsi tam dělala? Na co to bylo zaměřený?**

- Takže vlastně ta organizace, ve který jsem pobývala v Belgii, tak se stará, organizuje mezinárodní workcampy a to jak v Belgii, kam jezdí dobrovolníci z ciziny, tak vlastně vysílá dobrovolníky z Belgie zase na workcampy po celém světě a vlastně moje práce byla přijímat ty dobrovolníky z ciziny na ty workcampy, co se organizovaly v Belgii tzn. že ty vysílající organizace mi posílali jména a přihlášky těch dobrovolníků, já jsem to pak jako evidovala, komunikovala s nima a tak a potom v létě jsem vlastně jeden ten workcamp vedla, takže to byla taková zajímavá zkušenost, že jsem si tak nějak vyzkoušela práci s dobrovolníkama, organizaci, vedení týmu a takhle.

- **A jaký to bylo se vrátit po tady těch dvou programech do studia? Bylo to náročné?**

- No, tak popravdě řečeno, když jsem byla v tý Belgii, tak jako se mi nechtělo moc vracet, ale samozřejmě jsem si říkala, že prostě si chci udělat magistra, že prostě nechci skončit po bakaláři a v Belgii bych rozhodně studovat nemohla nebo určitě neměla jsem nějak peníze na to, abych někde v cizině si platila školu, takže jsem prostě věděla, že se chci vrátit sem a věděla jsem, že chci studovat tady ten magisterský program na FHS a takže prostě díky tomu jsem se vrátila a tak jako mnohý bylo zase těžký po návratu, ale pak jsem si tak nějak zvykla, tak asi i díky tomu, že na tom magistru jsme měli docela dobrý spolužáky.

- .. /asi se kousek nenahrál/

- A bude mít v životopise něco, co je extra a tu práci dostane snáz, jenže dneska je to tak, že jezdí každěj druhej, takže skoro mi připadá, že ta zahraniční zkušenost je spíš jako podmínka, ne že by to byla výhoda, ale že je spíš podmínka skoro v tom životopise, aby člověk vůbec měl šanci na nějaký zajímavý místo. Takže samozřejmě to pomůže, ale spíš než, že by to byla výhoda, se dneska bez toho ten člověk neobejde no. Tak to je jenom jakoby položka v životopise, ale samozřejmě je to tak jako, že když je člověk v zahraničí, tak se naučí, zlepš si cizí jazyk, získá trošku větší rozhled, že se prostě začne dívat na tu kulturu nebo vůbec na společnost nebo možná i vůbec na svět zase z trošku jinýho pohledu a tak, takže díky tomu rozhledu to může pomoci, já nevím, buď v nějaký pracovní kvalifikaci nebo v tom jak se potom ten člověk tý práci věnuje a asi určitě mezinárodní kontakty, jakože když pak zná takhle lidi po celý Evropě nebo po celém světě, tak mu to pak může pomoci, já nevím, buď v získávání in-

formací i potom třeba kdyby chtěl pracovat v zahraničí nebo vůbec je to získávání informací, který mu pak zase může pomoci při tom hledání práce, při pohovoru a tak. Takže myslím, určitě to pomůže, ale asi ne tak, jak si myslí možná třeba i ti politici, kteří organizují ten program i třeba ti studenti, kteří vyjíždějí, tak asi ne do takové míry.

- **A tobě osobně už to nějak pomohlo?**
- Já si myslím, že jo, tak jako určitě mi to pomohlo v tom, že jsem vlastně začala pracovat, nebo teda po nějaký době, co jsem se vrátila z Erasmu, pracovat na zahraničním oddělení, takže samozřejmě tam ta jednoznačná spojitost mezi tím získáním práce a tím Erasmem je. Prostě tam to bylo stoprocentní v tom, že vlastně, i když jsem se sama vrátila z Erasmu, tak právě ta koordinátorka, která tam byla tenkrát, tak si sem hledala nástupkyni, protože odcházela na mateřskou a vyloženě oslovila mě a ještě jednu studentku, kdy jsem se vlastně sama sebe ptala, proč jako zrovna mě oslovila s nabídkou práce, když prostě jsem byla jedna z mnoha studentů, kteří na tom Erasmu byli a tak vlastně tam to bylo vyloženě proto, že jsem sama na tom Erasmu byla, tak ona mě po návratu oslovila, jestli tam jako nechci pracovat. V tu chvíli jsem se ptala proč, ale pak jsem zase pochopila, když jsem tam sama pracovala, že ten rozdíl mezi těma studentama, jak jako třeba vyřizují tu administrativu a tak, že tam je, takže možná asi díky tomu, že jsem měla všechno vyřízené včas, rychle, nebyly tam žádné problémy, tak si asi řekla, že bych tam možná mohla dobře pracovat, takže asi z tohoto důvodu. No, ale vlastně v téhle té chvíli jsem tam, i když ona mě oslovila, tak jsem tam pracovat nezačala, nebo jako hodně jsem si to rozmýšlela, protože mě ta nabídka zajímala, ale věděla jsem právě, že ještě chci do zahraničí odjet, takže vlastně jsem odmítla s tím, že by bylo asi hloupý, kdybych tam začala pracovat a po půl roce skončila a řekla, že po půl roce teda jedu pryč. Takže vlastně v té době jsem nenastoupila, ale ve chvíli, kdy jsem se zase vrátila teda z té Belgie, tak zrovna odcházela ta koordinátorka, která jakoby tam nastoupila mimo teda mě, nebo prostě která byla ta druhá volba a tak jako to dopadlo tak, že jsem tam nastoupila já, protože v tu chvíli, když jsem se vrátila z Belgie, tak jsem hledala práci a tohle mi přišlo jako výborná a zajímavá nabídka, takže jsem tam začala pracovat, ale jako je jasný, že ta spojitost mezi teda mym Erasmem a tady tou konkrétní prací je úplně jednoznačná.
- **A ty seš ještě v kontaktu s těma lidma, se kterýma ses seznámila na tom Erasmu?**
- Jo, ale samozřejmě čím dál tím míň. Tak ten první rok v tom létě po Erasmu jsme se prostě všichni ještě sjeli ve Francii a viděli jsme se a potom taky následující roky, tak rok, dva a prostě jsme se vídali, že přijeli buď do Prahy anebo jsem přijela já za nima. Teď už to je spíš po e-mailu, že tak jako plánujem, že se někde potkáme, ale už to je složitý, protože právě víceméně všichni už pracujeme a je tak jako těžký se někde potkat a tak. Teď plánuju, že bych možná jela za jednou kamarádkou do Říma, která tam zase pojedou na svůj Erasmus, tak uvidíme, jestli to dopadne, ale jinak už je to tak jako namátkově no, třeba tak jednou za rok někoho vidím, ale už to není, že bysme se nějak všichni sjeli na jednom místě, už na to nikdo nemá čas. Samozřejmě jak ten čas ubíhá a člověk je přece jenom obklopený zase jinýma lidma, tak pak samozřejmě ty kontakty upadají. Takže jako po e-mailu jo, ale že bychom se vídali osobně, to už moc ne.

- **Byla ses od té doby podívat ve Finsku?**
- Byla jsem tam jednou, hned vlastně rok po návratu teda z Erasma, tak jsem tam byla na tejdén a samozřejmě to bylo, tak jako zase hezkej zážitek. No tak jako připomněla jsem si ten Erasmus s ročním odstupem. Bylo to vlastně v létě, takže jako už bylo hezky, takže jsme zajeli do sauny na Ruissalo na kole, všechny tyhle výlety, všechno prostě co se mi tam jako předtím líbilo a tak, takže to bylo zase hezký no, jako se tam podívat. Ale od té doby jsem tam nebyla a asi bych se ráda podívala, ale už to není, tak jako, že by mě vyloženě mrzelo, že nejsem ve Finsku, to samozřejmě už tak jako odvál čas trošku.
- **A kdybys porovнала české a finské vzdělávací systém, tak jako jak se lišilo to studium?**
- Tak to je docela těžký, protože přece jenom za ten semestr toho člověk moc nepozná anebo samozřejmě ta výuka pro studenty Erasmu je trošku jiná, než ta výuka pro ty finské studenty, ale ty předměty, na který jsem chodila, mi přišly zajímavý, možná se tam víc diskutovalo než třeba v České republice nebo u nás na FHS. A co se týče třeba kvalifikace vyučujících tak to jako těžko říct, protože i u nás na FHS jsou lidi, kteří jsou výborný kapacity a tak a je to prostě nádhera k nim chodit na kurzy a potom některý, který tak jako člověk odchodí, ale třeba nic si z toho zas tak neodnese. Ve Finsku tam asi tím, že jsem neznala nějakou historii těch vyučujících, tak jsem nemohla říct, jestli to jsou nějaký kapacity nebo ne, ale víceméně všechny kurzy, na který jsem chodila mi přišly zajímavý, asi co pro mě bylo nejpřínosnější, tak kurzy angličtiny. Možná sama znáš academic writing?
- **Hm.**
- No, tak to jako, to mi pomohlo hrozně moc, už potom při překladu nebo potom do budoucna vůbec i v tom, jak jsem používala angličtinu a psaná angličtina a tak.
- **Takže myslíš, že sis hodně zlepšila angličtinu?**
- Hm, jo. Jako neřekla bych, že tam byl nějaký extra výraznej skok, že jsem předtím neuměla vůbec a pak výborně, to ne, ale určitě to pomohlo, hlavně jakoby ta psaná, sice jsem uměla nějakou gramatiku a tak, ale asi to praktický využití, tím že jsem byla nucená psát práce v angličtině a tak prostě si to člověk natrénuje a potom už to jde asi snadněji.
- **A seznámila ses tam s hodně Finama?**
- S Finama ani moc ne, vlastně tak jako do teďka mi zůstala jako finská, vyloženě finská kamarádka, která mi zůstala, tak je jedna a plus vlastně ještě jedna její kamarádka se kterou jsem se seznámila vlastně až po Erasmu. Je fakt, že vlastně s Finama jsem se moc nestýkala, tak jako skoro málokdy. Myslím si, že je to trošku škoda, ale z mé pozdější zkušenosti si myslím, že to je tak skoro na každým Erasmusu, hlavně když je v zemi, kde nemluví tím jazykem té země, když třeba studuje v angličtině nebo tak, je těžší se prostě seznámit s těma místníma lidma už proto, že ti Erasmáci mají všechno společný, prostě všichni tam přijedou samotný, chtěj se seznámit s ostatníma a mají víceméně, přes den tu školu, ale odpoledne mají víceméně volno, přece jenom ta škola není zas tak náročná jako, já nevím, třeba i tady v Praze nebo tak. Takže všichni mají prostě volno, chtěj poznat tu zemi, chtěj hodně cestovat, chtěj dělat hodně koníčků a

tak, takže prostě asi i díky tomuhle, je mnohem snazší zůstat v kontaktu s těma Erasmákama, než lidma z té země. No, jakože s Finama.. Jako opravdu zůstala mi vložena jedna kamarádka, která mi zas připadá taková hodně internacionální, že ona se chtěla hodně setkávat s těma Erasmákama a asi díky tomu jsme zůstaly v kontaktu.

- **A ty jsi cestovala hodně?**

- Ale tak jako nevím, jestli hodně, ale jako tak snažila jsem se nebo i nejenom po Finsku, ale vlastně i po okolí, že jsme jeli, já nevím, i třeba na týden do Dublinu, což není sice tak úplně jako automatický, ale tím, že tam byly levný letenky, tak jsme rozhodli, že na tejden pojedeme do Irska. Pak samozřejmě Estonsko, Litva, Lotyšsko. Jeli jsme na ten víkend do Ruska, co byl organizovanéj přes Velikonoce, takže asi na čtyři dny a tak. Co mi docela.. Čeho jsem třeba litovala, že jsem nejela do Rovaniemi nebo prostě na sever. To jsem tak jako plánovala, ale pak to nakonec nevyšlo. No, a po Finsku tak jako zase jsme cestovali, ale jak je Finsko veliký, tak zas tak daleko jsme se nedostali no, ale třeba na východ až do Savonlinny jsme dojeli a to byl asi jako nejdelší výlet po Finsku. Tak samozřejmě člověk to chce využít, všechno co jde. Tak jako snažili jsme se cestovat.

- **A jak ti stačilo to stipendium?**

- Tak měla jsem pocit, že to stipendium mi pokrylo takový ty základní náklady prostě cestu, jídlo, ubytování a tak, ale samozřejmě na tyhle ty cesty, nebo když člověk chce jít na pivo, tak jsem měla peníze od rodičů, který mi víceméně dávali stejnou částku, jakou mi dávali tady v Praze, když jsem byla. Takže asi jako ani sama nejsem taková, že bych tam nějak extra rozhazovala, hlavně při těch cenách to moc nejde. Takže si myslím, že s tím stipendiem se to dalo přežít, ale potřebovala jsem nějaký finance na to, abych mohla cestovat, nesedět jenom doma, nepít čaj a tak.

- **Když porovnáš tu životní úroveň ve Finsku a tady v Čechách?**

- Myslíš jako obecnou nebo tu, na který jsem tam žila já?
- **Ne, všeobecně.**
- No, tak samozřejmě je tam vyšší, tak mají tam vyšší platy, ale samozřejmě i vyšší náklady. Co mě trochu tak, ne, že bych záviděla, ale přišlo mi to tak trochu, že Finové maj vlastně hrozně velkou podporu od státu, studenti. Jestli si to dobře pamatuju, tak oni měli asi 500 euro jenom prostě kapesný víceméně od státu, takže díky tomu oni na tom byli dobře, většina bydlela ve vlastním bytě, mohla si dovolit víceméně cokoliv, což samozřejmě u nás je docela jinak pro studenty. Tady je ubytovací stipendium nějakých pár stovek za měsíc, člověk s tím moc nevyžije. Tak samozřejmě ta úroveň životní je tam vyšší, ale prostě nemůžu říct, že bych si tam připadala nějaká chudá, že prostě tak jako jsem tam vyžila, měla jsem všechno, co jsem potřebovala a tak. Samozřejmě třeba do restaurací na obědy jsem fakt nechodila, ale to jsem do té doby nechodila ani tady.

- **A to asi nechodí ani ty finští studenti.**

- Nebo tak možná, tak asi tak jako občas. Spíš mi to přijde, že jsem měla určitý životní styl, který jsem měla stejný tady, jako studentka v Praze, že prostě tady jsem taky nechodila každéj večer, to nechodím ani teď, ale přece jenom jako se změní ta životní úroveň, když člověk začne pracovat a začne si vydělávat. Takže víceméně řekla bych,

že sama o sobě jsem žila stejným stylem tady v Praze, tak jako ve Finsku. Jako co se týče nějakých útrat, toho co si dovolím, co si nedovolím a tak.

- **A co si myslíš o takových těch stereotypch, který kolujou o Erasmácích?**
- A tak do určitý míry samozřejmě platěj, no. Tak jako asi to jsou to prostě stereotypy, ale i ty stereotypy z něčeho vycházej. Takže takový ty jakože.. A samozřejmě záleží, třeba mi spíš přijde, že jsem se s tím nesetkala sama jako Erasmačka, ale spíš s tím, že jsem ten stereotyp, co tak koluje všude možně, s tím, že Erasmáci jedou ten semestr prostě proclastat, tak jako samozřejmě prostě o těch Erasmácích to platí, spíš mám takový pocit, že to tak je tady v Praze, že sem jedou, protože tady je prostě strašně levno a opravdu jim nevadí ten semestr prostě propít, ať na kolejích na Hostivaři nebo prostě tady po Praze po centru. Ale právě to mi přišlo dobrý na tom Finsku, nebo že prostě člověk to asi má, jak si to sám zařídí, ale že mi přišlo, že tam si to člověk může udělat, jak chce, může samozřejmě ten semestr proclastat, ale má možnosti právě cestovat, může studovat, protože ta nabídka předmětů tam je, knihovny tam jsou, může se věnovat sportu nebo nějakým koníčkům, může prostě trávit čas s kamarádama nebo s těma Erasmákama nejen v hospodě, což mně se právě třeba hrozně líbilo, protože nejsem zrovna typ, kterej by prokalil celej tejden, nebo já nevím třeba celej semestr v kuse, mně se líbilo, že prostě můžu bejt s těma lidma v kontaktu bez toho, abychom vysedávali po klubech nebo tancovali po klubech a tak.
- **Takže myslíš, že třeba to Finsko si vybírá jinej typ lidí?**
- To si myslím, že ne. To spíš možná asi záleží, jako asi město od města nebo univerzita od univerzity. V tom Turku kdo chtěl tak to taky proclastal, ale že prostě byly tam i jiný možnosti. Nebo nevím. Přijde mi, že třeba nějaký menší města, kde není moc co dělat nebo je třeba těžko se odtamtud někam dostat, tak jako třeba k tomu víc lidí směřujou, že prostě tak jako choděj po barech. Anebo hlavně tady v Praze, tak samozřejmě taky, že jo... Jsou lidi, který sem přijedou, prostě Praha nabízí strašně moc možností, můžou tady chodit celej semestr po památkách a jako stačí jim to, ale zase myslím si, že je spousta takovejch, který sem opravdu jedou prostě proto, že budou oslavy a ta škola, to není moc náročný, tak tam párkrát půjdem a jinak prostě tady můžou ten semestr prokalit a to je samozřejmě taky tím, že prostě tady je masa studentů. Jenom na Karlovku přijíždí zhruba tisíc studentů každej rok, takže samozřejmě ty který opravdu stráví ten semestr tím, že tak jako kalej, tak je jich větší masa a jsou víc vidět, než třeba to bylo v tom Finsku nebo třeba v tom Turku. Takže si myslím, že i možná díky tomu, že jsou tady víc vidět, tak i tady v Praze prostě ti lidi mají třeba dojem, že tady jsou Erasmáci, který tady jenom chlastají. Samozřejmě ty ostatní studenty, který choděj na výlety nebo prostě jdou někam na kafe nebo něco, tak jako nejsou výrazný jako prostě ty co tady o půlnoci nebo v jednu ráno tak jako v podnapilým stavu se někde potácej a řvou. Takže neřekla bych, že to je třeba poměrně, že se tolik ten poměr těch, který trávěj ten semestr někde jinde, ale že to je, že prostě tady asi v Praze jsou hodně vidět ty studenti, který odpovídají tomu stereotypu, že Erasmus je jenom jako nějaká fiesta a tak.
- **No, a myslíš teda, že kdyby nebyl ten Erasmus, že by ses dostala takhle do zahraničí?**

- Těžko říct nebo tak co si ještě vzpomínám, když vlastně jsem dělala přijímačky, teda nebylo to, že jo na FHS, prostě jsem se ještě hlásila někam, dělala jsem ústní přijímačky, takže se mě u toho pohovoru zeptali, jestli vím co je to Erasmus. V té době jako jsem měla nějakou ideu, že něco takovýho existuje, ale jako vůbec jsem nevěděla přesně, že je to možnost vyjet semestr do zahraničí se stipendiem a tak. Pak jsem se o to začala zajímat až vlastně pozděje, ale už v tu chvíli jsem vlastně věděla, že kdyby nějaká možnost vyjet do zahraničí byla, že bych ji využila, takže myslím si, že i kdyby to nebyl přímo Erasmus, že bych jako zkusila se nějak do zahraničí dostat, a že by to třeba šlo, ale s tím, že ten Erasmus je asi nejjednodušší, nejorganizovanější nebo nejschůdnější cesta pro všechny zúčastněný, jak jako ten pobyt absolvovat, takže v tuhle chvíli je Erasmus prostě neznámější, největší a nejjednodušší program.
- **A ty teďka někde pracuješ?**
- Teď v tuhle chvíli ne, ale začnu pracovat od července.
- **A můžu se zeptat kde?**
- Na stáži v Lucembursku.
- **A jaká to je stáž?**
- Je to pro Evropskej parlament a je to překladatelská stáž, takže i když Evropskej parlament v Lucembursku moc kanceláří nemá, ale vlastně všechno co se týče překladu, tak sídlí přímo v Lucemburku, takže teda budu tam. Je to teda jenom na tři měsíce, takže uvidím co dál, ale je to vlastně překladatelská stáž, že budu překládat z angličtiny, z francouzštiny do čestiny a trošku mi připadá jako, že práce asi bude hodně, ale na jednu stranu to možná bude trošku jako taky Erasmus, protože těch stážistů tam je vždycky asi sedmdesát. Je to jenom na tři měsíce, takže zase omezená časová doba v zahraničí a mám pocit, že všichni taky budou chtít cestovat a poznávat Lucembursko, poznávat Belgie, jako jiný země a tak, takže mám pocit, že to trošku bude jako ve stylu Erasmu.
- **Tak to moc gratuluju.**
- Děkuju.
- **A bylo těžký se tam dostat? Byla těžká ta administrativní procedura?**
- Ne, ta procedura, ale asi ten výběr. Já jsem se teda hlásila ještě do Bruselu do Evropské komise na stáž, která je pětíměsíční a tam teda jsem se vlastně nedostala vůbec. Možná to je jako podobný, že třeba tak asi pět až deset procent se tam dostane, ale nevím, jako na základě čeho jsem se tam dostala a do té Evropské komise ne.
- **Co jsi musela splnit? Jaký požadavky?**
- Byla to vyloženě administrativa, prostě vyplnit přihlášky a poslat všechny dokumenty a tak, což byly samozřejmě životopisy, motivační dopisy, reference a nějaký jako obecný informace samozřejmě o tom, co jsem kdy kde dělala, jakými těmi jazyky umím, případně nějaký jazykové certifikáty a tak. Prostě víceméně vyplnit přihlášku a doložit všechny možný dokumenty, co tak jakoby člověka napadly.
- **Takže ses na to, ale musela nějak jako připravovat? Dělala sis ty certifikáty?**
- To ne, to spíš jsem poslala, co jsem měla. Takže anglickej certifikát mám nějakou dobu. Z francouzštiny nemám třeba vůbec nic, ale právě třeba jak jsem byla v té Belgie,

tak jsem tam prostě těch osm měsíců mluvila francouzsky, takže víceméně tam jsem jenom tak jako vypsalala, co jsem kdy, kde absolvovala a tak a asi jim to teda stačilo.

- **Takže nějak cíleně ses na to nějak nepřipravovala?**
- To ne, to ne. Tak já jsem.. Nebo takhle ono to je ještě složitější tím, že já jsem věděla, že pojedu do Belgie, že prostě, že tam budu bydlet a hledala jsem práci tak jako obecně. Tohle mi přišlo jako jedna z možností, že bych prostě měla něco už dopředu zařízený a vlastně tu přihlášku jsem tam musela posílat už v době, kdy jsem třeba odevzdávala tu diplomku a tak, takže jsem ani neměla moc času na přípravu, takže jsem tam všechno nějak zhruba sepsala a vytvořila a tak a poslala. Takže třeba do té komise jsem to řešila dýl, to jsem sepisovala během několika dní a nechala jsem, třeba i zkontrolovat tu angličtinu ještě jako znova, jestli tam různý ty fráze seděj a tak, ale když jsem to posílala podruhé do toho parlamentu, tak jsem na to měla fakt asi jenom půl dne, tak jsem to prostě jenom nějak rychle sepsala, vytiskla a poslala a nějak to vyšlo. Takže nevím, podle čeho to vybírají, asi podle toho, co se jim tam zrovna přihlásí za lidi a tak.
- **A ty uvažuješ třeba, že bys tam potom nějak zůstala nebo by ses chtěla vrátit do Čech?**
- No, ono to je složitější v tom, že já vlastně už teď bydlím v Belgii. Takže tam jsem se vlastně odstěhovala v březnu a tak jako byla jsem tam jakoby za přítelem. Takže vlastně jsem díky tomu...
- **On je z Belgie?**
- On je Belgičan. Takže uvažuju, jestli teda zůstanu tam s ním nebo co nebo jak, ale v tuhle chvíli ani moc nevím. Protože vlastně teď budu mít, že jo, na tři měsíce tu jednu práci, ale samozřejmě potom jako není úplně jednoduchý si něco najít, takže prostě potom tam můžu být tak jako pár měsíců až mi dojdou, peníze, tak prostě tam nebudu vyžívat, takže prostě se vrátím sem, ale samozřejmě doufám, že si něco najdu. Nějakou dobu bych tam zůstala, ale do budoucna jako z dlouhodobýho hlediska bych se asi přece jenom chtěla vrátit do Prahy.
- **A myslíš, že on by tomu otevřeně byl?**
- On už tady byl jeden rok, ale jako, že on Prahu má rád a všechno, ale je to těžký s prací. Přece jenom tady nejsnazší práci, kterou může sehnat tak, jsou buď nějaký call centra nebo učitel v jazykovkách a tak, ale to taky není práce na celý život, je to spíš tak na přežití na nějakou dobu, ale není to prostě moc nic skvělýho. Takže tak jako uvidíme. Zatím to je docela otevřený. Zatím si spíš tak jako říkám sama pro sebe, že asi nějakou dobu mi to nevádí v té Belgii bejt, že to je zase zajímavá zkušenost a tak, ale do budoucna bych se prostě chtěla vrátit sem. Právě teď jsem tady na týden v Praze, takže tak jako samozřejmě si říkám jak je to tady super a tak, a že přece jenom kamarády, rodinu mám tady a tak, takže z dlouhodobýho hlediska bych se asi někdy chtěla vrátit do Prahy, ale člověk neví, co přijde, může se stát cokoliv, může se to změnit jakkoliv, takže uvidíme za dva roky, za tři, jak to vlastně bude.
- **Takže jsi otevřená všem možnostem?**
- Tak jako jo, nebo spíš sice si říkám, že bych radši do Čech dlouhodobě, ale stát se může cokoliv. Už to není tak, třeba opravdu, když jsem se rozhodovala, že bych jela do tý

Belgie vlastně po tom Erasmu, tak jsem opravdu věděla, že chci někam odjet třeba na rok, prostě poznat zase nějakou novou zemi a ta má motivace tam byla rozhodně naučit se francouzsky a tak, ale teď už si říkám, že bych nechtěla odjet na tak dlouhou dobu, že ta Belgie to je zase trošku něco jinýho, ale že pokud bych chtěla do nějaký jiný země, tak třeba na tři, čtyři měsíce maximálně, ale už ne prostě takovýhle jakože, když člověk někam odjede, tak vlastně zanechá celý ten život tady a když někam jede třeba opravdu dlouhodobě na ten celý rok, tak vlastně tam si musí znova všechno zařídit, najít si tam kontakty, najít si tam kamarády, zvyknout si prostě na tu jinou kulturu a tak a ví, že třeba zase za ten rok to zase všechno skončí a vrátí se sem a zase musí znova začínat ten život tady a tak, tohle už se mi úplně moc nechce, tak si říkám, že budu v tý v Belgii, ale jakmile skončím v Belgii, tak asi se vrátím sem a pak budu spíš tak jako cestovat maximálně ty tři, čtyři měsíce, kdy je to ještě docela cestování, ne že prostě člověk začíná nový život, ale jinak bych asi zůstala v Čechách, ale jak říkám možný je úplně všechno.

- **A teďka se ještě vrátím k tomu, když sis vybírala vysokou školu, hlásila ses.. Podle čeho sis to vybírala? Proč ses hlásila zrovna na FHS?**
- Spíš jsem si tak jako.. Jedna z věcí, že jsem si vybírala vyloženě tak jako, že jsem si prostě vyškrtávala co jo, co ne. Věděla jsem, že nejsem nějaký technický typ, nebo tak, prostě věděla jsem, že něco v humanitním stylu a že chci do Prahy, ideálně na Karlovku, protože vlastně nejsem teda z Prahy, takže prostě Karlovka pro mě byl vždycky takovej jako sen, že teda až teda jako budu velká, tak budu studovat v tý Praze.
- **Nejseš z Prahy?**
- Nejsem z Prahy.
- **A odkud jsi?**
- Od Liberce. Ne přímo z Liberce, ale jako, že tam.
- **Odkud?**
- Český dub. Jestli to neznáš?
- **No, já jsem totiž z Novýho Boru.**
- Aha, no tak to je kousek no. Ale prosím tě, prostě pro mě byl sen, že teda až budu velká, tak že půjdu studovat do tý Prahy, třeba na tu Karlovu Univerzitu, že to teda bude něco úžasnýho.
- **Takže to byl tvůj cíl jít studovat vysokou školu?**
- Jo, to jo, chtěla jsem sama. Tak jsem si vybírala co teda zhruba. Hlásila jsem se na Karlovku, ale samozřejmě jsem se dívala i na ostatní školy v Praze, nebo kam bych jako mohla jít. Na jednu školu jsem se hlásila i do Pardubic, ale to jenom kvůli tomu, že jsem věděla, že mě vezmou bez přijímaček, takže jsem si říkala, že kdybych náhodou se nikam nedostala, tak prostě budu mít nějakou jistotu, ale jinak můj sen prostě byla Karlovka, a co jsem si právě tak jako selektovala fakulty a programy, tak jsem si vyselektovala teda FHS, kterou jsem dřív neznala. Dozvěděla jsem se o ní díky kamarádce, jejíž sestra vlastně na FHS studovala, tak právě mi tak jako trošku o tom vyprávěla, tak jsem si říkala, že by to mohlo být fajn, že to zhruba odpovídá tomu, čemu se věnuju a druhý program na který jsem se hlásila, tak bylo knihovnictví na fildě, ale nako-

nec jsem si vlastně vybrala FHS. Možná ten důvod byl díky tomu, že ty přijímačky mi přišly asi nejnáročnější. Tenkrát jsme četli ty knížky a tak, tak prostě na to jsem nebyla zvyklá prostě číst pět odborných knížek, takže ve chvíli kdy jsem se sem dostala, tak jsem si říkala tak, když už jsem teda pro to tolik udělala, tak to už půjdu studovat a jinak taky docela velká motivace byla to, že se sem dostali asi čtyři moji spolužáci ze střední, takže jsem samozřejmě měla radost z toho, že prostě zůstanu s nima, a že budem studovat spolu. Takže asi tohle byla taková motivace proč teda ta FHS.

- **A jakou střední jsi studovala?**
- Gympl v Liberci.
- **No a myslíš teda, že na Karlovu univerzitu se dívají v zahraničí jako, že je prestižnější, nebo jestli to hraje nějakou roli, jestli studuješ na Karlovce, nebo jestli studuješ na nějaký jiný univerzité?**
- Myslíš, jestli teď když jsem v zahraničí, jestli se na mě dívají, že je to lepší, než kdybych studovala někde jinde nebo třeba studenti, který sem přijíždějí, že jako jedou na Karlovku?
- **Ne, jakoby někde pořád Karlovku berou jako, že to je taková jako prestižnější škola, jestli myslíš, že je nějaký rozdíl, že jsi studovala na Karlovce, nebo kdybys studovala na nějaký jiný škole? Nechci teďka jmenovat.**
- Myslíš teda v cizině, jak to berou, nebo v Čechách?
- **I v cizině, jestli třeba znají tu školu anebo i jak se to bere tady.**
- Myslím, že tady to je asi znát, přece jenom, že když prostě člověk vidí Karlovku, tak je to rozdíl, než kdybych studovala opravdu, taky nechci jmenovat. V Čechách si myslím, že se na to hledí, ale v cizině asi hrozně záleží kde. Nemyslím si, že by všichni tu Karlovku znali. Spíš, co jsem se tak setkala, tak jako spíš když řeknu Praha, tak jako vědí, že teda Praha, že to je jako Karlovka, že je to známá univerzita, stará univerzita a tak, ale nemá pocit, teď, ale nemluví o studentech, spíš tak jako obecně, co jsme se tak bavili, ale nemám pocit, že by moc Karlovku znali, takže to asi moc na prestiži nepřidá, ale myslím si, že většina studentů asi co sem třeba přijíždí zase jako Erasmáci, tak sem jedou spíš kvůli Praze, než kvůli Karlovce, nebo teda co se týče ciziny tak asi jsem se výjimečně setkala s tím, že by opravdu znali Karlovku, věděli, že to je prestižní univerzita a kvůli tomu sem jeli. Jinak si myslím, že to asi moc nevědí a pokud to vědí, tak to asi moc nehraje roli, možná.
- **Tvoji rodiče vystudovali vysokou školu nebo ne?**
- Táta jo, maminka ne. Ale u nás to bylo tak, jako asi byli jsme vedený k tomu, že teda jednou půjdeme na tu vysokou a asi tím, že jsme prostě byli na tom gymplu, tak už na gymplu prostě člověk se tak jako na tu vejšku trošku připravuje, takže tam už to asi bylo takový automatický. Ne, že bych byla nucena na tu vejšku jít, ale bylo to takový automatický směřování, že tady asi jako jo.
- **A ty máš nějaký sourozence?**
- Mám sestru, starší.
- **A ta studovala někde?**
- Studovala, ale teda ne těsně po škole. Vlastně mezitím několik let pracovala a pak vystudovala dálkově v Brně práva, bakaláře.

- **Vedli tě rodiče od malička k tomu, že jsi chodila do různých kroužků?**
- Ale jo, jako jo. Chodila jsem do skauta, na hudebku, na tělocvik, jednu dobu i na výtvarku nebo na něco, takže jako jo.
- **Ted'ka se věnuješ něčemu?**
- Ted' ani moc ne. Tak ono jako teď bydlím docela na malým městě, kde není moc co, kam chodit nebo tak, ale asi to něco ve mně zanechalo třeba ten skaut asi i možná i díky tomu jsem se třeba začala zajímat o ekologii nebo tak. Asi takový ty zkušenosti z táborů a tak, ty mi zase pomohly, právě třeba když jsem pracovala v tý Belgii, když jsem organizovala ty workcamps, že trošku je to na podobným principu, tak mi to asi pomohlo. Na flétnu co jsem hrála, to už nehraju, to nějak tak to..
- **A nějaký jazykový kurzy navštěvuješ?**
- Ne, vlastně víceméně v Čechách jsem nechodila snad nikdy, spíš jenom v rámci školy, ale jako, že na angličtinu nebo tak. Chtěla jsem na francouzštinu, ale to se mi nikdy v rámci FHS nepovedlo, protože na FHS nic není a na ostatních fakultách, buď mě tam nepustili, protože jsem nebyla třeba z fildy anebo to nebyl kurz pro mě, ale to jsem chodila třeba v Belgii, když jsem byla, tak vlastně v rámci té dobrovolný služby je i kurz jazyka, takže tam jsem chodila několik hodin tejdně, plus ještě potom jsem si jeden kurz našla sama a na ten chodím teď dokonce teda znova, i protože to je vlastně kurz zadarmo víceméně, na zlepšení psaný francouzštiny přímo pro rodilý mluvčí, takže jako pro mě zase fajn, že se tam něco naučím a jednu dobu, vlastně potom po návratu z Belgie jsem tady v Praze měla soukromýho učitele, ale třeba do jazykovky to jsem nechodila nikdy.
- **Pomohla ti třeba ta zkušenost s tím překladem na FHS?**
- Jo, to si myslím, že dost, že hlavně nejenom ten samotnej překlad, ale vlastně chodila jsem třeba na ty kurzy právě k Lily Císařovský a to mi připadalo, že mi pomohlo strašně moc, že jako přišlo mi to i zajímavý tak, že mě to jako nadchlo k překladatelství a potom ten překlad byla výborná zkušenost, protože potom jsem se taky vlastně věnovala překladatelství, spíš tak trošku jako vedlejšák, ale byla to pro mě docela dobrá práce, tím, že byla docela dobře placená, takže díky tomuhle jsem se překladatelství docela věnovala, a i když samozřejmě nejsem žádná profesionálka, tak myslím, že i mám dost zkušeností, i třeba teď na tu stáž se mi to asi bude hodit, ale myslím, že i na tu překladatelskou stáž, že i oni sami říkají, že není nutný být profesionální překladatel, že spíš je důležitý, aby ten člověk měl nějaký vzdělání právě v nějakym oboru, protože je důležitý samozřejmě rozumět tomu, o čem to je, než jako být nějaký super výbornej překladatel, protože hlavně se asi jedná o nějaký techničtější texty v rámci Evropský unie, nějaký nařízení nebo tak, takže asi tam člověk nemusí být prostě profesionál, ale hlavně musí tomu rozumět, tý tematice.
- **Takže budeš překládat texty, nebudeš jako tlumočit přímo?**
- Ne, ne, ne to bych asi musela nejdřív vystudovat a ani se na to nějak necejtím, upřímně. Samozřejmě teď občas, jako spíš, když jsem bydlela tady v Praze, právě třeba s tím přítelem, co mluvil francouzsky, tak občas jsem samozřejmě nějakou tlumočnici dělala, ale nikdy ne na profesionální úrovni, na to bych asi ani neměla.

Respondent C

- **Tak můžeme začít? Proč sis vybral zrovna Finsko, proč Erasmus? Co tě k tomu vedlo k tomu se tam přihlásit?**
- Tak ty důvody byly hlavně dva nebo tři, zkušenost, naučit se anglicky nebo naučit se mluvit anglicky, vypadnou a být sám a něco se naučit, takže čtyři.
- **Takže myslíš, že se splnila ta tvá očekávání?**
- Ano i ne. Rozmluvil jsem se, byl jsem sám, to se mi splnilo a u té školy u toho vzdělávání, u toho něco se naučit se to splnilo částečně. Poznal jsem jiný způsob vzdělávání, jiný vzdělávací systém, jiné profesory, ale zjistil jsem, že ať je člověk kdekoliv, tak je to úplně irelevantní, protože vždycky někde narazíš na někoho, kdo ti prostě nesedne nebo na nějaký přístup, který ti nesedne, takže jsem tam měl většinu předmětů, které byly dobré, něco jsem se tam naučil, některé byly třeba jednoduché, lehké, kde se toho člověk třeba tolik nenaučil, ale bylo to fajn a ti profesori ukázali, že mají zájem o studenty, o to aby ti studenti projevovali vlastní názor, oproti českému vzdělávacímu systému a pak jsem narazil na jednu profesorku, která se sice tvářila, že ten zájem má, ale vůbec ten zájem neměla.
- **Jako v jakém smyslu neměla?**
- Bylo to takové, aby sama měla klid, aby si něco odučila, ale aby jí to nezabralo moc energie a pak když nějakí studenti měli problémy, tak vůbec nevyjadřovala jakoukoliv toleranci vůči nim, protože, jak sis určitě sama všimla, tak prostě studenti ve Finsku nebo zahraniční studenti kdekoliv jsou, ať už chtějí nebo ne separovaní od těch studentů místních, takže jsou v těch mezinárodních skupinách, v těch skupinách, kde se mluví anglicky.
- **To sice jo, ale jsou také nějaké přednášky, kde jich bylo docela dost, ne?**
- Já jsem zažil většinou, kdy tam byli právě ti zahraniční studenti nebo vlastně i v průběhu celého toho pobytu.
- **A na které univerzitě jsi tam studoval?**
- Ábo Akademi.
- **Tak já mám trochu jinou zkušenost, já jsem byla na té Turun Yliopisto**

/přinesli nám čaj – popis přípravy čaje – rozhovor probíhal v čajovně/

- Tak kde jsem to skončil. Jo Turun Yliopisto a Ábo Akademi. No, já to cítím tak, že jsem prostě neměl štěstí na toho profesora a ve chvíli, kdy tam byly nějaké problémy, kdy řekněme osmdesát studentů nebo osmdesát procent studentů byli cizinci a u některých ta angličtina opravdu pokulhávala, tak ve chvíli, kdy jsem se zeptal, zda-li je možné ke zkoušce, která bude písemná a bude to, jak ona řekla, nebojte se bude to jenom pět, šest stránek vašeho textu, tak jsem se zeptal, jestli je možné používat slovníky, tak řekla v žádném případě a vůbec se o tom nějak ani nechtěla bavit a když jsem se to snažil obhájit tak, že jsou tam studenti, kteří horko těžko rozumí, a že přece jenom v tom marketingu můžou být problémy, aby člověk porozuměl tomu, co se po něm chce, prostě nehodlala to nějak řešit
- **A to se psalo přímo na té hodině těch šest stránek?**
- Jo.

- **To je docela drsný, šest stránek.**
- Jo, s tím, že nás o té písence informovala týden předem.
- **Aha.**
- A studijní literatura byly dvě knížky. Jedna byla, to možná znáš Manuel Castells, ty jo, jak ono se to jmenuje? New media and marketing nebo tak něco, ale „takovýchle dvě tlustý bichle, které jsme si měli tedy během toho týdne, nějak přečíst a problém byl ten, že na celé té univerzitě byly dva nebo tři exempláře.
- **Aha, a nebylo to vůbec v elektronické podobě nebo tak něco?**
- Bylo a tam pak už šlo o to sehnat si to sám v elektronické podobě. Takže rapidshare, deposit files a podobně, takže na černo.
- **Ale na univerzitě to prostě dostupné nebylo a ona to řekla týden předem?**
- Na univerzitě jsou dva, tři výtisky a ona to řekla týden předem pro nějakých pětatřicet lidí třeba. Takže z toho jsem měl takové dost rozporuplné pocity, ale jinak jsem za to rád, jinak hlavní přínos, nebo ne hlavní přínos, ale jeden z těch přínosů je třeba to, že to studium v zahraničí mi pomohlo k tomu, abych dostal práci, poměrně výrazným přičiněním.
- **Takže to brali v potaz?**
- Myslím si většina třeba zaměstnavatelů u nás, protože přece jenom ten Erasmus u nás má dost pohnutou pověst.
- **Jako jak pohnutou pověst?**
- No tak podle mě je dost známé, že na Erasmus většina lidí do nedávna jezdila, aby se flákali, aby si užívali, aby poznali jinou kulturu a většinou jezdili do těch jihoevropských zemích, kdy prostě válení u moře na pláži, pití vína a piva a prostě takové to užívání života.
- **Dobře, ale to je takový trošky stereotyp. Co si o tom myslíš ty?**
- Je to stereotyp, ale mám hodně kamarádu, kteří takhle vyrazili na toho Erasma, takže já tomu docela věřím a myslím si, že teprve v těch posledních třech..
- **A ty sebe mezi tuto skupinu studentů nezaznačuješ?**
- Ne, proto jsem si vybral Finsko, protože Finsko má nejlepší vzdělávací systém na světě, třeba je to také stereotyp, ale je to poměrně..
- **A pořád si to myslíš, že tam je lepší ten systém toho vzdělávání než tady?**
- Ano. Já si myslím, že vůbec celá ta infrastruktura, ten systém, jak to tam funguje, je daleko spolehlivější než ten u nás.
- **A v čem spolehlivější?**
- Ve všem.
- **To znamená?**
- Tak já nevím, když se podíváš na kauzu Rath tady, tak to poměrně dokazuje, co se děje u nás, my jsme zkorumpovaný, my jsme lhostejný a ve Finsku je daný zákon, který se prostě obecně respektuje a to je to, co je mně blízké. Pokud máme zákon, že já nevím, že ve městě se bude jezdit padesát, tak se bude jezdit padesát a Finové, ať se děje, co se děje, tak prostě zákon nepřekročí nebo ty regule, které jsou nastavené. U nás zákon platí, ale pokud neublížím někomu, koho mám rád, tak pak je mi všechno ukradené. Takhle většinou Češi přemýšlí.

- **A když to vztáhneš zpátky na ten vzdělávací systém, přímo na to vzdělávání, tak myslíš, že je to také o hodně rozdílné, lepší?**
- Řekl bych, že jo. Já třeba ve vysokém školství jsem studoval na Univerzitě Karlově, teď mám tu Vysokou školu ekonomickou, kde ještě jsem neskončil. Jeden semestr jsem strávil také na Jana Ámose Komenského.
- **A to jsi studoval jaké obory?**
- Informační studia a knihovnictví a teď aplikovaná informatika, respektive..
- **Na VŠE?**
- Na VŠE, informační informační management a inteligentní systémy.
- **A na té třetí škole?**
- To byl interní lektor ve vzdělávání. A přesvědčil jsem se o tom, že my v Čechách, takhle profesori nejsou podle mě motivováni k tomu, aby studenty do něčeho tlačili. Pro ně je pohodlnější odučit si svoje a nechat to být, učit osm hodin a tím to hasne.
- **Myslíš, že vysoká škola je o tom.. To není jako střední škola, aby tam někdo někoho nutil.**
- To není, ale na druhou stranu, k tomu, aby člověk vystudoval vysokou školu, musí projít nějakými zkouškami, k tomu, aby udělal zkoušku, tak jsou nastavené nějaké požadavky na něho. K tomu, aby ten vzdělávací systém k něčemu byl, tak se musí nastavit ty požadavky určitým způsobem, aby ta znalost se tam opravdu prokázala, a také ten profesor musí toho člověka nějakým způsobem vést. Já třeba pracuji pro databázové centrum a zprostředkováváme vysokým školám, státním institucím a dalším institucím databáze odborné literatury. A já to vidím v tom přístupu, protože objíždím jednotlivé univerzity a vidím, že ten přístup u nás je takový, že nikdo ty studenty nevede ani k tomu, aby si uměli najít odbornou literaturu ke studiu. Jo a to je prostě ta kvalita toho studia, u nás ti nikdo nic neřekne, když přijdeš, máš zadaný projekt a řekneš, mně se to líbí, mě to baví, ale já mám tamhle třeba diplomku a ráda bych to nějakým způsobem směřovala tak a tak, abych to mohla využít v té diplomce a je to i ta specializace je mi bližší, protože se v tom lépe vyznám, tak většina českých profesorů z mojí vlastní zkušenosti ti řekne ne, protože nechťejí zbytečně opravovat něco co je jiné, nad čím by museli přemýšlet. Teď jsem třeba absolvoval jeden předmět, byla to optimalizace podnikových procesů a tam ten profesor pět možná deset let zadává naprosto stejný projekt všem.
- **Takže všichni píšou už několik let to stejný?**
- Všichni píšou už několik let to stejný. Nikdo nemusí nad ničím přemýšlet. Protože to najdeš z minulých ročníků odevzdaný práce, z toho si uděláš nějaký kompilát a jenom se obměňují různé kombinace toho, jak to udělat, takže nic se nenaučíš, je ti úplně k ničemu. Ten profesor je rád, protože on nad tím nemusí trávit čas po večerech, nemusí se připravovat na ty hodiny. A podle mě vysokoškolský profesor není ...
- **A tohle bylo na té VŠE?**
- VŠE. A podle mě vysokoškolský profesor není o tom, že si jdeš někde na osm hodin sednout, nejlépe na míň, když nemáš tolik přednášek, ale že je to o tom, že máš nějakou vědeckou činnost, že máš nějaký lidi o který, o jejichž vzdělávání se máš starat a máš se připravovat taky na ty přednášky a semináře, který, kdy vlastně s nima trávíš

ten čas a měla bys jim pomoci v tom jejich rozvoji, v té jejich budoucí vědecké činnosti.

- **Takže myslíš, že všeobecně jakoby ta vědecká činnost zaostává nebo něco v tom smyslu?**
- No, je to podle mě výsledkem toho upadání vysokého školství u nás, vůbec celkově školství. Ale ono je to podle mě provázáno všechno se vším, protože zase profesori nemají motivaci, jelikož tu motivaci jim to ministerstvo školství nedá. Oni řeknou, my vám nedáme více peněz, ale snažte se i tak. A kdo by se měl snažit začít podávat výkony, když má, řekněme průměrný plat a ví, že jeho plat se tím vůbec nezmění.
- **Takže myslíš, že je to taky ten rozdíl v tom platu, který mají třeba v tom Finsku a tady?**
- Myslím si, že to má na tom podíl. Podle mě je to taky tím, že asi možná v jiných zemích to povolání učitele a profesora vysokoškolského se obecně více respektuje. Myslím, že to nemusí být téma penězma, ale že to je provázáno jedno s druhým.
- **A co myslíš, že by se s tím jako mělo dělat, abychom se dostali na úroveň toho Finska?**
- Tam je hodně věcí co by se s tím mělo dělat. Myslím si, že třeba z pozice toho využívání elektronických informačních zdrojů. Univerzity platí řádově desítky tisíc dolarů ročně za jednu databázi. Když se podíváš na univerzitu Karlovu, ta má řekněme sto osmdesát různých informačních zdrojů. Když si to pronásobíš, tak je to poměrně vysoká částka. To vedení, ti děkani, prorektorů a tihle ti lidé by se měli snažit o to, aby nějakým způsobem spolupracovali s těmi profesory, aby jim řekli ano, je tady tohle. Ti studenti díky tomu, že studují, tak tady mají prostě k dispozici zdarma neuvěřitelný informační zdroj, který normálně zaplatíš, normální člověk si je nepožizuje a pro badatelskou činnost jsou úžasný. K tomu, aby ses mohla připravovat na přednášku, tak u nás by stačilo, ne dát skripta, která jsou deset let starý, ale dát jim tři, čtyři, pět článků na semestr, říct tohle si přečtete a potom budeme diskutovat. Myslím si, že i tohle by bylo daleko víc, než si číst dvou set stránkový skripta, který prostě nejsou aktuální.
- **To je pravda.**
- Jo a i jenom tahle ta minimálně změna by dospěla, jakoby se určitě odrazila.
- **A myslíš, že teda v tom Finsku pracovali víc s těma aktuálníma zdrojema?**
- Jo, protože vím, že někteří profesori nám tam přinášeli články a řekli, tohle si přečtete, tohle je zajímavé. Nebo další nám řekla, to bylo samostudium a bylo nám řečeno, napište esej, napište esej na takové a takové téma a doporučujeme vám citovat minimálně dvacet zdrojů odborných, ještě tam napsali, nechceme google, nechceme google scholar a podobné věci, ale chceme odborné články a k tomu ti dali doporučenou literaturu a zase byla to odborná literatura, která měla nějakou váhu.
- **Takže už ty práce v průběhu toho studia mají větší odbornou kvalitu?**
- Přesně tak, protože když máš odborný články z recenzovaných časopisů, tak prostě vstřebáváš podle mě mnohem kvalitnější informace, než když máš něco zastaralého, co si tak jako člověk najde na wikipedii atd., to známe, jak se učí na Univerzitě Karlově nebo i na VŠE na státnice. Otevře si člověk wikipedii a když něco neví, tak teda

napiše někomu jinému a najde se to v těch starých skriptech anebo v otázkách z minulých let.

- **A to myslíš, že to takhle funguje, že se lidi učí z wikipedie?**
- Já jsem takhle dělal státnice z inteligentních systému.
- **Jo. A prošlo to?**
- Já jsem prostě neměl čas. Měl jsem zapsáno asi sedmdesát kreditů na jeden rok, musel jsem udělat státnice a do toho jsem sháněl práci, tak jsem tý přípravě dal deset dní a zvládnul jsem to.
- **Jo?**
- Hm. Další problém je ten, taky co si myslím, třeba u těch předmětů, který jsem absolvoval na Vysoký škole ekonomický. Teď jsem absolvoval jeden předmět a ten profesor. Takhle já jsem věděl, že kvůli pracovnímu vytížení nebudu schopen být ani na polovině přednášek, respektive konzultací, protože my jsme jako tým chodili konzultovat, kde v tom projektu zrovna jsme.
- **A ty jseš teďka v jakym ročníku?**
- Mně teď zbývá jedna státnice a diplomka.
- **Takže to je?**
- Čtvrtý semestr. Ale ten problém byl v tom, že já jsem si řekl, nebudu tam chodit, takže je mi jasný, že nebudu podávat žádné velké výkony, ale uhraju to na verbální a neverbální komunikaci. Takže jsem chodil rovnou z práce v obleku, chodil jsem s brýlemi, chodil jsem oholen, čistě upraven.
- **Takže myslíš, že tady to hraje velkou roli?**
- Určitě, hodně velkou. Nevím, jak to může hrát někde v zahraničí, ale u hodně těch učitelů, profesorů tady jsem si všimnul, že hodně hrají na tu notu, kdo je jim sympatický a kdo ne.
- **Jenom na VŠE nebo ..?**
- Já si myslím, že to je asi globální. Záleží to člověk od člověka, ale hodně jich jet takových, že se nechají trochu zlomit a tenhle člověk je známý, že je vulgární, a že nikoho nerespektuje, že pokud si třeba podpíráš bradu o stůl, tak ti tu ruku podrazí a začne ti nadávat, že prostě tam nepatříš, že tohle je prostě akademická půda a tam člověk nese-dává, jak v hospodě. Já jsem byl třeba jediný z té skupiny, kterému on vykal.
- **Jako, že tě respektoval?**
- Že mě respektoval. Když jsem promlouval, samozřejmě nevyvracel jsem mu žádné názory, ve všem měl naprostou pravdu a já jsem se tím trochu bavil, říkal jsem si, zkusím, co to dá a tak jsem si udělal vlastní průzkum toho. A nezklamal
- **To je zajímavý.**
- A opravdu to vyšlo. U zkoušky, kdy jsme si tahali otázky, tak ode mě ji ani slyšet nemusel, po ostatních se vozil, když řekl dobrá, tak se dáme do prezentace vašeho projektu, tak já jsem se přihlásil, já jsem ještě neprezentoval, já jsem ještě neměl tu čest říct odpověď k tomu svému tématu, že jo pohovořit. A on řekl, „vás už jsem slyšel, to je dobrý“ a nechtěl slyšet vůbec nic.
- **Aha.**

- Takže já jsem odcházel s dvojkou, aniž bych mu cokoliv řekl a ostatní, kteří v průběhu toho semestru podávali podobný výkony, to třeba ani nedali. Protože se mu prostě nelíbili.
- **To je docela.. Pro mě je to docela šokující, tohle to.**
- **Takže myslíš, že ta zkušenost s tím Erasmem ti teda hodně pomohla v té práci, že ses naučil pracovat s těma zdroje?**
- Ne, ne, ne. Já si myslím, že to studium v tom Finsku minimálně každému pomůže, že se objeví reference v jeho životopise a ta je hodnotná.
- **A myslíš, že nějakou váhu má, že to je přímo Finsko, že to není Španělsko nebo něco?**
- Možná, že v mém případě asi ano. Řekl bych, že to má větší váhu, než kdybych byl ve Španělsku nebo v Itálii, ale je to spíš díky tomu, že mám prostě šéfovou, která takovéhle věci sleduje, a že je celkem v obraze, a že ví, kde je jaká úroveň studia, protože jsme poměrně mezinárodní firma, takže víme, kde to studium nebo kde to vzdělávání za něco stojí a kde ne.
- **A myslíš, že ta skupina lidí, která si vybírá to studium nějakým způsobem specifická? Že si to Finsko vybíraj z určitého důvodu?**
- Těžko říct, já si myslím, že nejsem takový ten klasický student s tím normálním myšlením, protože já jsem Finsko vybíral kvůli tomu, že je tam nejlepší ten vzdělávací systém, mají nejlepší informační infrastrukturu, je to taková ta země, kde se říká, že jsou ti morousové, a že tam je poměrně klid, že to není takové to, že se chodí o půlnoci do ulic, takže já jsem tam jel hledat ten klid, hledat to studium a myslím si, že většina lidí asi přemýšlí trochu jinak, že se rozhoduje jinak, že spíš jedou tam, kde můžou kromě toho studia něco vidět nebo Finsko si nevyberou kvůli tomu, že je tam zima, že je tam tma, a že je to pro ně nehostinná krajina. Takže možná ta skupina těch lidí, kteří si to vybírají je specifická.
- **Jako tím, že tam jedou spíš kvůli tomu studiu, než se bavit? Takhle?**
- Asi si úplně nemyslím, že by jeli spíš kvůli studiu, ale že chtějí vidět opravdu něco jiného, protože do Španělska, do Itálie, do Chorvatska, tam se člověk podívá, tam normálně jezdí lidi, protože tam jezdí k moři, jezdí tam vidět architekturu, kulturu, jezdí tam, já nevím, na fotbalový šampionáty atd., ale to ta Skandinávie není klasická turistická destinace, takže tam možná jezdí lidi, kteří chtějí poznat něco úplně jiného v té Evropě.
- **A myslíš, že ten životní styl tam je jinej?**
- Jo, tam podle mě ten životní styl má trochu něco podobného s Řeckem.
- **S Řeckem?**
- S Řeckem, kde všechno je v pohodě, takové to klasické maňana, maňana, žádný spěch a všichni řeší věci nebo problémy v klidu relativně, tak to na mě aspoň působilo.
- **A jací ti přišli Finové?**
- Srdeční, přátelští, vstřícní a hrozně rádi mluví anglicky podle mě, ale právě zásadoví. Ve chvíli, kdy jsem požadoval od někoho, kdo byl Fin něco, co by jenom trošičku nebylo v souladu se zákony a pravidly, tak přes to nejel vlak, to prostě byl problém.
- **Ted'ka myslíš třeba na univerzitě nebo ..?**

- Ať už na univerzitě nebo třeba na letišti. Já jsem letěl zpátky letadlem a měl jsem, moje zavazadla měly víc, než bylo povoleno. V tu chvíli já, protože jsem probděl celou noc, byl jsem poměrně opilý a unavený, tak jsem se snažil z toho vymluvit a říct, co vám to udělá, podívejte se, já jsem chudý student, tak prostě nedá se to nějak zapomenout a ona ne, já bych vám velice ráda pomohla, viděl jsem, že opravdu chce pomoci, ale řekla, bohužel my tady máme reguli a nemohu. A když jsem se snažil. Když jsem říkal dobrá, já to velice rád zaplatím, ale v tuhle chvíli nemám peníze, takže dejte mi prosím účet a já to zaplatím zpátky, no bohužel to také nemůžeme a prostě najednou všechno byl problém, i když normálně třeba zase jiní Finové. Co jsem viděl u člověka, který viděl, že mám rád saunu. Párkrát jsme se potkali v Uitamou a říká „hele ty máš rád saunu, tak jestli chceš vidět nějakou pořádnou saunu, tak pojď s náma zítra do sauny k nám do školy, do práce, kde pracuju“. Já jsem říkal, jo tak jo. On pro mě přijel, vzal mě domů, představil mě rodině, jeho manželka po pěti nebo po deseti minutách rozhovoru mně nabídla, že když se budu vracet do Finska, tak u ní mohu kdykoliv přespat, protože její dům je přece velký a ten gauč se tam vždycky pro mě najde. Oni byli v tomhle tom hrozně milí a srdeční, oproti třeba Čechům, že jo, my jsme tady, my máme klapky na očích a koukáme jenom na to svoje, obecně vzato, ne všichni, ale myslím si, že tohle to máme v té povaze a v té nátuře. Ve Finsku jsem si většinou všimnul, že prostě lidem nedělá problém se jen tak na ulici dát s někým do řeči, začít si povídat a začít třeba i řešit nějaký osobní věci nebo prostě vzít absolutně cizího člověka domů, představit ho rodině, pak ho vzít do sauny, do práce, ukázat mu pracoviště a takhle.
- **A tohle je trošku takový opak toho, co se o Fincech říká, protože většinou se o Fincech říká, že jsou takový trošku uzavřený. Takže s tady tím nesouhlasíš?**
- Nesouhlasím s tím stereotypem, ale na druhou stranu myslím si, že to prostředí se na nich podepsalo, protože oni na to, nakolik jsou srdeční, tak když se s někým dlouhodobě bavíš, tak uvidíš, že to jejich zaměření psychický je spíše negativní. Já si třeba do dneška s tímhle tím chlapíkem, co mě vzal do té sauny, tak si občas napíšeme dopis nebo e-mail. Čech napíše, máme tady léto, je to krásný, už zase svítí sluníčko a je teplo a je krásně. Ten Fin ti napíše, už zase máme léto, takže sauna už je zavřená, bohužel a no my dva synové a manželku také něco trápí. Takže oni se hodně utápí v těch negativních věcech, ale jinak si myslím, že jsou hrozně srdeční a hrozně fajn. Já třeba Finy mám rád a ona ta jejich nátura, i když tam jsou tyhle ty negativní emoce dost výrazný, tak mně to přijde fajn.
- **A byl ses tam od té doby podívat?**
- Bohužel ne. Měl jsem tam letět teď v únoru, ale bohužel jsem nedostal povolení od šéfový.
- **Aha a jsi v kontaktu s těma lidma, se kterýma ses tam seznámil, jak s Erasmákama, tak i s těma Finama? Já nevím, kolik jsi tam poznal Finů, jestli jsi byl nějak v kontaktu s Finama.**
- Relativně málo, já jsem tam nežil moc sociálně, že bych chodil po diskotékách, hospodách a takhle, spíš jsem se právě, protože jsme byli takhle separovaný, tak na začátku jsme zkoušeli takový věci, jako seznámit se s celým domem, pozvat je na pizzu a

na kafe, ať si přijdou popovídat, ale Finové většinou řekli jo, nezlobte se, ale ne, my nemáme čas, nebo nebyli doma.

- **A ty si bydlel kde?**
- Paivänpaiste, na jihu. A takže vlastně my jsme se víceméně dali dohromady. Nějaká parta, třeba pěti, šesti lidí, co jsme bydleli na Paivänpaiste a spíš jsme ty večery trávili takhle společně a vídám se s nima. Teď třeba mi zrovna včera napsala jedna Němka, že zrovna jede do Prahy, a že jestli mám čas, tak bychom mohli zajít na kafe. Takže zajdeme na kafe a za čtrnáct dní jedu do Německa na západní hranice ke kamarádce, právě, kterou jsem potkal tam.
- **Tak to je super, že jste takhle pořád v kontaktu.**
- Do toho vlastně jsem za tu dobu tady měl, třikrát jsem tady měl kamaráda, se kterým se vídám častěji, třeba čtyřikrát a s tím jsme docela v úzkém kontaktu, protože já nevím, tam si o nás lidi mysleli i, že jsme bráchové, jsme vypadali podobně. S tím v kontaktu jsem a vídáme se, ale ten zbytek. Je to takový, v jednu chvíli tyhle kamarádi pro tebe nebo asi pro.. nebo to cítím tak, člověk jede na Erasma a ve chvíli, kdy tam potká ty lidi, pro něj znamenaj prostě všechno, pak když odjíždíš, tak každý z toho má depresi, každý je z toho mimo, ale je to prostě tak, že to přátelství a tohle to super co tam bylo, na co člověk vzpomíná, tak zůstane v těch vzpomínkách a když se přeruší ten kontakt, tak už se pak těžko zase zpětně navazují ty vztahy, když už se člověk vidí po roce, po dvou, tak už si nemají co říct, protože každéj si jde svojí cestou.
- **Takže si myslíš, že ten kontakt s tou většinou jakoby vyšumí?**
- Asi jo, já nevím, třeba prostřednictvím facebooku lidi udržují ten kontakt tak, že si mají neustále co říct.
- **Ty nemáš facebook?**
- Nemám. Takže je to možný, protože vidím, že moje přítelkyně udržuje s mýma kamarádama jakoby lepší kontakty než já, právě díky tomu facebooku.
- **Takže myslíš, že ten facebook hraje velkou roli v tomhle udržování těch kontaktů?**
- Těžko říct. Myslím si, že jo, ale podle mě to pak je takový pseudopřátelství, než přátelství opravdový.
- **Ale zase je pravda, že na tom facebooku vidíš, co se děje v životě těch lidí, že tam dávaj nějaký fotky a tak.**
- To jo, ale na druhou stranu, když to tak vidím, tak třeba moje švagrová dává na facebook úplně všechno, nebo když to tak vidím, co slyším teda od přítelkyně a každý den tam přibude třeba sto fotek
- **Aha.**
- A když si tohle vezmu u každýho svého kamaráda, tak nedělám nic jinýho, než že bych procházel facebook.
- **Tak asi ne všichni tam přidávaj tolik informací a všeho.**
- Určitě, ale já, když už prostě chci s někým chci udržovat styk, tak už si udělám těch deset minut na to, abych napsal ten dopis nebo abych napsal ten email nebo abych to poslal, protože pro mě to je mnohem osobnější, než jako napsat si někde tady malou poznámku, nebo na tom chatu, nebo co to tam je na to facebooku nebo někomu napsat

„ahoj jak se máš, dobře“ a tím to hasne nebo poslat fotku, že tam sedím někde na gauči s pivem v ruce. Ten facebook pro mě je něco, s čím jsem se nesžil a s čím se asi už nesžiju. A to jsem se snažil a byl jsem i na přednášce o facebooku, na veřejný diskusi s lidma z facebooku, ale prostě mě tohle neoslovilo. Pro mě to není ten symbol toho přátelství.

- **Takže myslíš, že ty kontakty nějak vyšumí ... začíná pršet**
- /přesun dovnitř/

- **Myslíš, že ty kontakty, který jsi tam navázal, by třeba mohly mít, že by ti to třeba pak mohlo pomoci najít nějakou práci v zahraničí? Nebo uvažoval jsi někdy, že bys pak pracoval v zahraničí.**
- Já už pracuju. Takže nevím, uvažoval jsem pak spíš o tom, podle mě ten Erasmus, a vůbec každý to zahraniční studium otevře člověku oči, v tom, že přestává vnímat sebe a Českou Republiku, ale začne vnímat sebe a právě tyhle ty zahraniční možnosti.
- **Já vím, že pracuješ, ale já jsem myslela, třeba do budoucna nebo tak, protože jsi vlastně na začátku svojí..., já nevím, jak dlouho pracuješ?**
- Rok.
- **Takže jsi jakoby na začátku svojí pracovní kariéry.**
- Dalo by se říct. Já teda doufám, že tady pár let vydržím.
- **Takže do budoucna se vidíš v té stejné firmě, jako jsi teďka?**
- Jako rád bych. Já si myslím, že jsem teďka dostal životní šanci a myslím si, že lepší pracovní šanci jsem dostat ani nemohl.
- **Takže to je taková tvoje vysněná práce?**
- Ani vysněná, to je ještě víc.
- **Ještě víc. A myslíš, že ta tvoje zkušenost s tím Eramem pomohla?**
- Určitě pomohla, protože jsem právě začal vnímat sama sebe v tom mezinárodním kontextu a i když jsem vždycky chtěl zkusit jaký to je pracovat v mezinárodním kolektivu nebo jaký to je pracovat a cestovat po ostatních zemích, tak si myslím, že předtím zahraničním studiem, bych neměl odvalu, tam vůbec podat přihlášku, dát jim životopis a ucházet se o tu práci.
- **A teďka pracuješ v tom mezinárodním kolektivu?**
- Teď právě mám všechno, pracuji za prvé v oboru, což je pro mě super, za druhé mezinárodní kolektiv, za třetí cestuju.
- **Cestuješ hodně a třeba kam?**
- Střední, jihovýchodní a východní Evropa.
- **A hodně často?**
- Šedesát procent.
- **Takže to jsi vlastně pořád pryč?**
- Takže jsem pryč, já vlastně zabezpečuju jednadvacet zemí, takže já jezdím Slovensko, Řecko, Maďarsko, Rumunsko, Rusko a další země.
- **Tak to je super.**

- Takže je to práce, o který jsem ani nesnil.
- **Co tomu třeba říká přítelkyně, že jsi takhle hodně pryč?**
- Tak já jsem to konzultoval s ní předtím, takže nemá co říkat. Nee, tak samozřejmě někdy je smutno, když jsem třeba tři týdny někde v kuse pryč, ale zvládá to zatím.
- **A jak ses vůbec dozvěděl o tady ty práci?**
- Jobs.cz.
- **Jo?**
- Ale měl jsem štěstí. Já jsem tam vlastně, když jsem se ucházel o tu práci, tak jsem zkoušel být trochu drzejší a nebál jsem se tam napsat, že jsem byl na Erasmu, když někde to lidi nepíší, právě, že se stydí kvůli tomu stereotypu, že si myslí ti zaměstnavatelé, že se jenom flákali atd. Ale napsal jsem to tam.
- **Já nemám ráda tady ty stereotypy.**
- Já taky ne, ale tak říkal jsem si proč se stydět, za to, že jsem někde byl, kromě toho já jsem si schopný obhájit, že to pro mě byla dobrá zkušenost, že jsem se tam něco naučil.
- **A takže pak jsi šel na nějaký pohovor?**
- No, ono tam bylo víc pohovorů.
- **A tam jste se bavili také o téhle zkušenosti?**
- Oni se mě ptali, proč jsem jel do Finska, proč jsem si vybral Finsko, tak jsem jim řekl jak to je. Vlastně řekl jsem jim to, co jsem řekl tobě, že jsem si vybral takovou zemi, kde se něco naučím, nebo kde se snad něco naučím, kde se můžu postavit na vlastní nohy, kde můžu být sám, což se jim líbilo, protože s tou prací co dělám, jsem takový moderní nomád a jako asi je to zaujalo.
- **A co myslíš, že ještě hrálo významnou roli, když tě přijímali do té práce?**
- To, že jsem ukázal, že se nebojím a že jsem možná trochu naznačil, i když asi nejsem úplný puntičkář, ale ukázal jsem, že umím být perfekcionista, protože první otázka u pohovoru zněla, co vás prvního zaujalo na našem inzerátu. Tak jsem si říkal budu drzí a řekl jsem jim, že tam byly dvě gramatické chyby, protože to bylo v angličtině, takže šéfová nejdřív sjela ty dvě ostatní pracovnice, teď moje kolegyně, ďábelským pohledem.
- **To tě tam asi neměly ze začátku rády?**
- Ne, úplně v pohodě, ono se to právě pak zvedlo v žert a povedlo se mi trochu jako zriskovat a ukázat, že se toho nebojím, a že prostě jsem schopný si všimnout detailů, a že tu angličtinu nějakým způsobem zvládám.
- **A hrálo tam taky roli, ten obor, kterej jsi studoval?**
- Já pracuji v oboru, takže určitě, jednoznačně. Já vlastně všude, kam přijedu, tak mě představují, že pan kolega studoval na univerzitě Karlově, a i když tady Univerzita Karlova nemá úplně nejlepší jméno, samozřejmě lepší než práva v Plzni, ale neznamená to tolik, ale v té východní Evropě se na Karlovu Univerzitu dívají hodně s respektem.
- **Takže to brali jako nějakou prestižní univerzitu?**
- Je to prestižní, určitě. Takže ani pak už nemusíš říkat, co jsem studoval, stačí říct Karlova Univerzita a dveře jsou otevřené. Stejně tak vlastně, i když jsem nastupoval, tak,

když obhajovali proč mě přijmout, tak v Americe, protože jsem americká společnost, tak říkali dobrý, Charles University, tak to zní dobře, to asi bude člověk, který je bedna, studoval tenhle obor, protože tam není moc lidí z oboru, jsou tam spíš lidi právě jako, který studovali management, obchod a tyhle věci, takže ode mě měli spíš moc velký očekávání, protože říkali dobrý ten se vyzná ve všem, ten bude dělat všechno, takže ze začátku za mnou chodili a dost jsem tam byl tou bernou mincí, že se se mnou konzultovaly nějakou terminologii a takovýchle věci, protože se v tomhle v očích ostatních asi vyznám nejlépe, nebo měl bych podle toho, že na to mám papír.

- **To je zajímavý, že vlastně nejenom hraje roli, jaký obor studuješ, ale i na jaký univerzitě?**
- Hm, určitě, ale ono tam taky hrálo roli, to že vlastně studuju ještě tu informatiku, takže jsem jako ukázal, že asi nejsem líný, a že vlastně mám i zkušenosti, protože já jsem školitel, pracuju jako školitel a předtím jsem tři roky učil, jo takže..
- **A kde jsi učil?**
- V neziskovce jedny, angličtinu, ale že viděli, že prostě mám nějaký zkušenosti s tím předstoupit před deset, patnáct lidí a dělat, že něčemu rozumím, takže to taky hrálo určitě roli, ono to bylo všechno se vším, nemůžu říct, že třeba by to zahraniční studium vyloženě pomohlo, ale myslím si, že to mělo zásadní dopad, minimálně na to, jak jsem té doby chápal sám sebe, tak i podle toho na jaký věci nebo na jaký pozice jsem si začal pomýšlet.
- **Takže ti to dalo i tu motivaci.**
- Hm, to každopádně.
- **A myslíš, že kdyby nebyl Erasmus, že by ses takhle dostal do zahraničí?**
- Myslíš na studium?
- **No, na studium, j na nějakou delší dobu nebo tak, byl jsi už někdy předtím na nějakou delší dobu v zahraničí?**
- Nikdy, já jsem předtím byl, nevím, desetkrát v Německu na nákupech za hranicema, jednou na deset dní ve Skotsku, jednou na deset dní na Ukrajině a to je všechno, ale čoveče, myslím se, že asi ne, protože ten Erasmus je nejjednodušší možnost, jak se člověk někam dostane a má to relativně zdarma a já jsem žil řekněme z rozpočtu kolik, čtyři tisíce na měsíc, s tím, že si člověk zaplatí jídlo ten měsíc, zaplatí telefon, internet a může jít jednou na pivo.
- **Jako tady v Praze?**
- Tady v Praze, během svých studií, takže člověk z toho moc neušetří, na to, aby se mohl sbalit a zaplatit si někde školný a studovat. Navíc si myslím, že nejsem tak chytřý na to, abych dostal někde grant a studoval tam zadarmo, případně za to byl ještě placen, takže z tohoto pohledu si myslím, že je ten Erasmus pro běžného smrtelníka ideální řešení. Všechno za tebe vyřeší oni, dostaneš papír, máš poměrně jednoduchý ubytování, když nemáš žádný extra náklady, tak se člověk vlastně užívá nebo ne užívá, ale přežije ten půlrok vlastně z toho grantu, který dostane od školy.
- **A stačily ti ty peníze.**
- Stačily by, kdybych na konci si nezačal víc užít, takže stačilo to, dá se to, akorát jsem si třeba pekl vlastní chleba atd.

- **Počkej jako..**
- Žil jsem prostě úsporně..
- **Tobě jako třeba stačilo to stipendium na ten měsíc?**
- No, ano.
- **Jo? Ale to jsi moc necestoval, ne?**
- No já jsem tam jel právě necestovat no. To je teda možný, protože jsem moc necestoval, nejezdil jsem mhděčkem, chodil jsem pěšky, pět kilometrů.
- **A měl jsi kolo?**
- Neměl, jednou jsem jedno dostal zadarmo nebo koupil asi za deset euro a to se rozsy-palo během dvou cest do centra, tak jsem řekl, tak budu chodit pěšky, takže prostě to je něco za něco.
- **No, pět kilometrů tam, pět kilometrů zpátky.**
- No, člověk měl fyzičku. I do Uitamó jsem chodil pěšky.
- **A proč sis třeba vybral ten obor, kterej si začal studovat?**
- To je moc složitý.
- **Takže mi to neřekneš?**
- Řeknu, asi jo. Ono se to těžko vysvětluje, těžko se to chápe. Já jsem studoval stavařinu, chtěl jsem jít na architekturu a tam mě nevzali.
- **Jako střední?**
- Jo střední, chtěl jsem jít na architekturu, kde mě nevzdali, tak jsem přemýšlel co dál a Univerzita Karlova pro mě tehdy znamenala něco, že to je něco hogo fogo.
- **A teď už si to nemyslíš?**
- A ještě, nech mě domluvit, abych se držel.
- **Dobře, nebudu ti do toho skákat.**
- Ale přemýšlel jsem co dál a kamarád mi řekl, já si myslím, že kamarád tohle to studoval, já myslím, že už tehdy končil magistra, tak jsem se ho zeptal co to je, o čem to je a on mi řekl o té pozitivní stránce toho a já v době, kdy jsem moc nevěděl, co vlastně chci dělat, tak jsem si řekl, zkusím třeba přijímačky a uvidím. Zkusil jsem ještě žurnalistiku, tam mě nevzali, sem mě vzali.
- **Žurnalistiku na FSV?**
- No, no, no. A když mě vzali sem, tak jsem si řekl, no dobrý, tak to asi k něčemu bude a nevěděl jsem co jinýho. Na ČVUT na stavařinu jsem nechtěl jít, chtěl jsem jít jenom na architekturu a věděl jsem, že nemá smysl čekat další rok.
- **A nezkoušel ses pak hlásit znova?**
- Ne, já jsem nechtěl ztratit ten rok. Ne, já jsem nechtěl se ten rok někde flákat, nebo jít pracovat a pak se po roce vracet na školu. Já jsem chtěl jít buďto rovnou anebo vůbec, takže jsem začal studovat. V průběhu studia jsem zjistil, že to není to, co chci dělat, že se nechci stát knihovníkem a sedět někde támhle za třináct tisíc hrubýho v knihovně, číst si tam knížky, občas někomu projet knížku tím pípákem a vim, že je těžký prosadit se někde jako ten informační specialista, jako rešerše nebo tak, zkoušel jsem i takový místa, ale většinou je tam hodně nátfesk anebo to je soukromý sektor, kde člověk musí mít nějaký známý nebo musí opravdu být schopný, což jsem tedy nevěděl, jestli

jsem, teď bych si možná trošku víc věřil, ale věděl jsem, že to nechci dělat a proto jsem šel na informatiku, a proto mě život donesl, tam kde jsem.

- **A ty jsi vždycky měl takový ten cíl, že půjdeš na vejšku?**
- Chtěl jsem, určitě, ale protože má rodiče byli v důchodu už v době, když já jsem byl na střední škole, takže bylo těžký to převést do praxe, protože oni mě nemohli podporovat. Víš, já jsem si od patnácti let vydělával a jako s tímhle tím studovat a mít na to čas je těžký, když já vidím třeba kamarády, spolužáky, který dneska jsou v doktorandském studiu, živí je rodiče, který jim koupili byt, zrekonstruovali ho pro ně a oni vlastně jenom chodí do té školy jednou za čas si něco odučit, tak prostě chápu, že ta věda pak vypadá nějak úplně jinak.
- **A ty máš nějaký sourozence?**
- Mám bráchu.
- **A ten je starší nebo mladší?**
- Starší.
- **A o hodně?**
- Pět.
- **Pět, jenom. A ten taky studoval?**
- Ten studoval dlouho a pak to dodělával jako zpětně, až při práci, protože to chtěl mít uzavřený a chtěl ukázat rodině, že prostě toho inženýra zvládne udělat.
- **Takže studoval kde?**
- ČVUT, pak Pražský technologický institut a pak ... /nerozuměla jsem/. Takže trošku víc koloval, my jsme taková kočovná rodina.
- **A tvoji rodiče vystudovali vejšku?**
- Ne, ne ne, máma dodělala maturitu po první mateřský ve večerní škole, jako v Marečku podejte mi pero a táta dělal dvě konzervatoře, měl vlastně, protože byl muzikant, ale to dodělával taky už prostě třeba v pětatřiceti ve čtyřiceti. Vlastně, když já jsem se narodil, tak on maturoval, když mně byl jeden rok snad, nebo ne maturoval, ale dodělával absolutorium na konzervatoři.
- **A ty hraješ na nějaký nástroj, chodil jsi na nějaký takový ty kroužky, když si byl malej?**
- Ne, brácha hrál osm let, ale když viděli, jak se to ujalo, neujalo, tak to na mě ani nezkoušeli.
- **Aha.**
- Ale dneska mě to mrzí.
- **Mrzí tě to?**
- Nevím, tak samozřejmě mě mrzí, že neumím na nic hrát, ale zase jsem se spíš věnoval sportu.
- **Jaký sport jsi dělal?**
- Basket a potom lezení a teď nic, teď dělám sport sezení u počítače v práci.
- **Nemáš asi moc času?**
- Není, vůbec čas.
- **Ty jsi z Prahy přímo?**

- To je taky složitější. Já jsem se narodil na Vinohradech, ale když jsem byl malej, hodně malej, tak jsme se přestěhovali do Varů, protože táta tam byl u posádky.
- **U posádky?**
- On byl v posádkové hudbě, dirigent posádkové hudby. Takže jeho tam odveleli, takže my jsme šli jako rodina s ním, já ještě jako malý pivo, tam jsem chodil do školy a pak jsem se vrátil sem, takže já jsem prostě nějak Pražák. Mám rád, když jsem ve městě. Přírodu mám rád spíš tak jenom nějak na skály, nebo takhle, že bych bydlel někde na vesnici a hodinu dojížděl do Prahy nebo dvě hodiny, to by se mi nelíbilo, to by mi nesedělo. Což ty asi můžeš vidět jinak, že jo když seš.. Nebo jezdiš domů na Liberecko?
- **Jezdím, ale tak jednou za tři týdny. Jako mně se tam líbí, ale nevím, jestli bych se tam chtěla vrátit, protože nevím, jestli bych tam našla práci, protože tam je to trochu problematický s tou prací.**
- To je pravda, celej ten sever je horší na shánění práce. Ale zase u Liberce je Rájec a tam je krásně.
- **Jako příroda tam je krásná no.**
- **A myslíš teda, ještě.. Ještě jedna otázka k tomu Erasmu. Myslíš, že tě lidi vnímaj nějak jinak potom, co jsi absolvoval ten Erasmus?**
- Těžko říct. Nevím. Nevím, vůbec ani, jak mě lidi vnímaj, takže nemůžu ani říct, jestli se změnilo to, jak mě vnímaj. To je těžká otázka. Spíš si netroufám na to najít nějakou odpověď.
- **No a třeba jako zkomplikoval ti ten pobyt něco se studiem nebo s něčím? Byly tam nějaký negativní stránky?**
- Nemyslím si. Podle mě to je jenom to, jak se k tomu člověk postaví a já se snažím už hodně dlouho ty negativní stránky nechat být a soustředit se na to, co je pozitivní, takže v souvislosti s Finskem já nikdy nezapomenu na to, jak jsem se koupal v zamrzlým moři, a to že tam byl problém s profesorkou, tak co, něco se stalo a já na tom stejně nic nezměním, takže i když je to negativní, tak to neřeším, a i když jsem přijel a musel jsem během čtrnácti dnů dělat zkoušku z ruštiny, musel jsem se vrátit do práce, musel jsem udělat tohle to támhleto, měl jsem spoustu zařizování, do toho jsem úplně nevycházel s rodinou, tak prostě všechno je to něco za něco, ale to se nějak vyřešilo. Já jsem se k tomu postavil, jak jsem mohl a taky dneska neřeším to, že jsem takhle s někým nevycházel, a že jsem se musel učit na zkoušku, a že jsem si nemohl užívat ten studentskej život. Je to prostě tak a já nelituju toho, jak to celý probíhalo a nelituju toho, že jsem do toho šel.
- **Hm a to studium ti to nějak nezkomplikovalo jako, že jsi třeba musel nějak prodlužovat nebo tak?**
- Musel jsem prodlužovat o rok, ale třeba to byla jenom moje vlastní neschopnost. Jako nevidím důvod, proč bych říkal, že třeba to Finsko mi to zkomplikovalo a kvůli tomu jsem prodlužoval. Já jsem prostě nebyl schopen to napsat za tak krátkej čas nebo ne za tak krátkej čas, ale nebyl jsem schopen to napsat v ten termín, kdy jsem původně chtěl, tak jsem si to holt prodloužil a ono každý má svoje pro a proti a i to, že jsem prodlužoval, ale svoje kouzlo to taky mělo.
- **Ty si to třeba takhle umíš zdůvodnit, ale co třeba na to říkali ostatní lidé?**

- No, tak jako na tý filozofický fakultě prodlužuje kdekdo, takže tam to nebyl vůbec žádný problém a doma na mě nevyvíjeli žádný nároky, doma na mě byli prostě hrdí, že jsem se dostal na vysokou školu, protože oni vysokou školu neudělali, když jsem studoval dvě školy současně, tak na mě byli hrdí, že studuju dvě školy současně, než na to, že prodlužuju, spíš to viděli na to, že jsem chudák, a že toho je na mě hrozně moc a takhle, takže oni se spíš fixovali na ty negativní věci, respektive moje matka.
- **Jak jsi to zvládal studovat dvě školy najednou a k tomu ještě pracovat?**
- Jak se dalo. Dělal jsem, co se dalo, pořád jsem byl zaneprázdněný, neměl jsem čas a holt jsem se věnoval škole víc než volnému času, kamarádům, cestování nebo koníčkům, prostě jsem zatnul zuby a řekl jsem si, tenhle ten rok to dám, zapsal jsem si na jednu školu sedmdesát kreditů a psal jsem diplomku, do toho jsem chodil do práce, když nějak byl čas a holt přítelkyně to musela vydržet a já jsem to taky musel vydržet, je to takový o tom, co si člověk rozhodne. Já jsem, během toho bakalářského studia zjistil, že právě tím, že škola na toho člověka nevytváří žádný nátlak, abychom se tam nemuseli nic učit. Já jsem třeba v magisterském studiu měl jednu přednášku týdně, sice jsem měl teda asi psát diplomku, ale člověk nepíše, když nemá motivaci, člověk zleniví, když nemá motivaci. Takže já jsem si uvědomil, že jsem hrozně zlenivěl, proto jsem šel na druhou školu, abych si dokázal, že pořád ještě dokážu se nějakým způsobem zapojit nebo spíš zapnout ty mozkové závity a učit se něco nebo nějak přemýšlet a pro mě to bylo, abych si něco dokázal. Já jsem se snažil pořád přesvědčit o tom, že zvládnou víc, než zvládám, protože když člověk zleniví, tak zjistí, že má jednu přednášku týdně, deset hodin týdně někde pracuje a je hrozně zaneprázdněnej, nemá vůbec na nic čas, ale přitom zjistíš, že když si k tomu přidáš dalších deset hodin na škole a dalších deset hodin práce, tak se naučíš líp ten čas korigovat a víc si to rozvrhnout, tak aby to člověk mohl zvládnout a pak zjistíš, že máš víc času než předtím, proto já jsem do toho šel.
- **A je nějaký rozdíl v tom studiu na VŠE a na Karlovce? Jako v té úrovni nebo v tom jak je to koncipovaný?**
- Podle mě je to jiný. O VŠE se říká, že je nejtěžší gympl v Praze.
- **A co si o tom myslíš ty?**
- Jo. Je to.. Nebo takhle já jsem na gymplu nikdy nestudoval. Podle mě je to časově náročnější. U každého předmětu máš přednášku a cvičení. Na cvičení máš praktické úkoly, které třeba děláš z hodiny na hodinu jako na gymplu nebo jako na střední škole a na konci je nějaká velká písemka. Problémem je to, že je to masovka, že tam je šílěný počet studentů, jako ostatně na kterýkoliv vysoký škole, takže ti profesori zase nemají čas se zabývat každým jedním, dělat nějaká ústní zkoušení, prostě daj test, daj písemku a pak se to hromadně nějak kontroluje. No, a u těch projektů je tam normální, že třeba u jednoho jediného předmětu zpracováváš každý týden třeba sedmnáct stránek nějakých textů, kdy musíš prostě něco vyplodit, jako pracuješ na projektu a každý ten týden vytvoříš třeba patnácti, sedmnácti stránkový dokument, takže je to časově náročný, ale o to jsou zase jednodušší ty zkoušky. Já když jsem se učil na fildě na zkoušku měsíc nebo čtrnáct dní, tak tady mi stačily dva dny třeba. Možná, že to je

v tom, že jsem se flákal, že jsem se rozhodl, že se nechci nervovat tou školou, ale myslím si, že pak zase ta zkouška je o něco jednodušší, takže každý má svoje.

- **Takže každý má svoje. Takže se nedá říct, že jedno je těžší, jedno je lehčí?**
- To bych asi neřekl. Ono tam ta VŠE je techničtější, takže já jsem se tam třeba utápěl, jak jsme programovali v tom excelu a byly tam složité derivace a takové věci, který já jsem neuměl ani na střední škole, nebo ani na střední škole jsme to nebrali a tam byl matfyzák, který to s námi prošel a třeba logiku já jsem měl dva semestry na fildě a tady jsem měl logiku nebo teorii inference informace, tak jsem si říkal, dobrý teorii informace jsem bral jeden nebo vlastně taky dva semestry na fildě, dva semestry logiky. Profesorka se ptala, kdo jste někdy dělal logiku, no tak jsem se přihlásil, říkám to je v pohodě, ne. Ona říká výborně tak kolego, tak vy sem asi nemusíte chodit, na vás to tady bude nuda, ale na konci semestru se stavte, abyste aspoň viděl, kde jsme a na co se máte učit. Začala výklad a já jsem po, řekněme, tři čtvrtě hodině nevěděl, o čem mluví, protože ona během tří čtvrtě hodiny probrala všechno, co já jsem se naučil za ten rok. Jo, takže je to, ale zase předmět, každý předmět je jiný, každý vyučující je jiný, takže prostě tohle byla matfyzkačka, která třeba neuměla tolik učit a zaměřila se vyloženě na tu logiku, na to, aby nás něco naučila a jela tak neuvěřitelným způsobem, že tam všichni tápali, čímž pádem opět se to řešilo tím, že si lidi nastudovali, jaký modelový příklady jsou, naučili jsme se těch šest modelovejch případů, jak to řešit a tam se obměňovaly spíše ty neznámý. Takže už člověk věděl, co se učil a nakolik se to učit, ale to jestli to chápeš, to tam nikdo nezkoušel. A to si myslím, že třeba ani na tý fildě nikdo nechce. To se řešilo, až u těch státnic, kde po tobě chtějí, abys třeba uvedla ty znalosti nebo ty informace v souvislost, abys ukázala, že aspoň trochu nad tím člověk umí přemýšlet, nebo aspoň u nás to takhle bylo, ale jinak ty zkoušky mi přijdou spíš směšný. Jo. Ne, že by to bylo nenáročný, ale spíš směšný v tom, co po člověku chtějí a v tom, že se domnívám, že to vzdělávání by mělo vypadat trochu jinak, že by se měla podporovat kreativita těch studentů, což je taky rozdíl, že jo, oproti tý finský škole, kde jsem se o tom přesvědčil hrozně moc, že profesor, který, když jsem zjistil, že je kapacita ve svym oboru, že tady lidi čtou jeho články, a že je prostě světově uznávaným odborníkem, tak nám zadával projekt, říkal, uděláte prostě analýzu, bude taková a taková. Já jsem říkal, no dobrý, já tady studuju ještě jiný obor a zajímám se o tenhle ten směr, takže já bych to rád udělal, jestli třeba je možný, že bych to trošičku změnil, to téma, přesně to, co jsem říkal na začátku a trošku jsem do toho vložil invenci a on no to je úžasný, to je skvělý, to jsem hrozně rád, dobře, to udělejte a ještě to udělejte třeba takhle a hrozně se do toho začal angažovat a i mi dával vlastní nějaký podněty, kterým směrem bych se mohl ubírat, pak mi nabízel konzultace, že z toho můžeme udělat i něco většího, napsat odborný článek nebo něco a říkal to já hrozně rád vidím, protože aspoň tady nemám od každýho námlich to samý, ale je to prostě kreativní. Říká, já si prostě rád přečtu ty projekty, já to jenom neodfajfkuju, že odevzdal, ale přečtu si to a rád na to reaguju nebo na tom dál prostě pracuju, když už na tom člověk stráví ten čas, s tím jsem se u nás nesetkal v Čechách.
- **No a jak si mluvil o tý práci, co jsi tam dělal u toho profesora, navázal jsi třeba na to nějak s tou diplomkou nebo něco.**

- Já jsem tu diplomku měl takovou hodně specifickou, takže ne úplně, ale vyzkoušel jsem si tam nějaký aplikace, který třeba teď v té diplomce, kterou píšu teď, tak určitě využiju, takže zpětně po určité době, myslím si, že i zpětně budu toho profesora kontaktovat a ...
- **Takže jste v takovém kontaktu, že si myslíš, že si tě třeba bude ještě pamatovat?**
- Nebude si mě pamatovat, to si myslím, že ne, ale jsem si poměrně jistý tím, že když já mu napíšu e-mail s tím, že „studoval jsem u vás tehdy a tehdy a dělal jsem u vás takový a takový projekt, dneska píšu diplomovou práci na takové a takové téma a rád bych s vámi konzultoval určitý problém“, tak si myslím, že tenhle člověk bude rád, protože je to člověk, který žije trochu tou svoji specializací, zajímá ho to a chce se někam posunout a chce posunout i ty lidi, který to zajímá, že to není jenom takový člověk, který sbírá tituly, aby měl sociální status, ale je to člověk, který prostě má něco, co ho baví, co ho zajímá a když někdo přijde, že si o tom s ním chce popovídat, tak neřekne, hele já jsem teď v práci už osm hodin, takže končím a jdu domů, stav se třeba zítra, až budu v práci, protože já chci mít volný čas. To je naopak ten člověk, který to má rád takhle, který tím žije.
- **No, a když se bavíme ještě o těch různých informačních zdrojích nebo tak? Měl jsi třeba problém najít nějaký knihy třeba k té diplomce nebo tak, tady v Čechách a musel jsi třeba hledat v té databázi finský?**
- No, já bych to spíš radši řekl mimo záznam, protože to není úplně nejhezčí, jak jsem to hledal, na to, že jsem vlastně jako studoval ten obor, ale já když jsem se dostal do časového presu.. Takhle, využíval jsem samozřejmě i finské informační zdroje i potom, co jsem to tam opustil, protože ty jejich zdroje byly mnohem přehlednější.
- **Jakoby přes někoho pak, když už jsi neměl to přihlašovací heslo?**
- Ne, já jsem právě měl přihlašovací údaje až do konce roku kalendářního. Takže já jsem si to tam využíval skoro každý den a tahal jsem z toho zdroje, který jsem potřeboval. To moje téma bylo tak specifický, že do té doby o tom nikdo nic nenapsal, takže já jsem hledal kusy informace a dával je nějak dohromady a pak už jsem hledal tím způsobem, že jsem našel něco na Amazonu, protože už prostě jsem vytěžil všechno, co jsem našel v těch databázích, ke kterým jsem měl přístup, a když to bylo na Amazonu našel jsem tam jednu knížku, která přesně pojednávala o tom, co já jsem psal, tak jsem to začal shánět a nikde to nebylo. Z Amazonu bych to objednával a trvalo by dva měsíce, než by to přišlo.
- **Hlavně tam je to docela drahý.**
- To by nevadilo, to bych to nějak zkousnul, ale já jsem měl asi za tři týdny odevzdávat, byl už prosinec, konec prosince, nebo půlka prosince, tak jsem si to prostě stáhnul. Prostě jsem si to našel, stáhnul jsem si pdfko, použil jsem pro vědecké účely to, co jsem potřeboval. Vymazal jsem pdfko, říkal jsem si dobrý, jo mám to v kapse, můžu to psát, což bylo dobře, protože ta knížka popisovala přesně to, co jsem popisoval já a bylo to přesně, ta struktura byla i taková jako jsem já psal, takže by někdo mohl říct „hele, tys to opsal, protože tohle je oficiální kniha, to tvoje je jenom diplomka“. Nicméně když jsem fakt pak psal citaci k té knížce, tak byl prosinec 2009, tuším, že jo? Nebo 10 už? 10 asi.

- **Počkej, 2009 to jsi byl v tom Finsku ne?**
- To právě nevím. 2009 nebo nevím, kdy jsme tam byli.
- **Já jsem tam byla 2009/2010. Ty si tam byl 2009? Protože si byl na zimní ne? Ne, ty si byl na letní.**
- Ne, já jsem byl na letní, leden až květen.
- **Tak to byl 2010.**
- Jo, no takže jsem v prosinci 2010 citoval tu knížku a když jsem se podíval, kdy byla vydaná, tak tam bylo datum únor 2011, což mi pomohlo v tom, že ta knížka ještě nebyla vydaná a nikdo mě nemohl obvinít z toho, že bych se dopustil nějakýho plagiátu, že bych vytvořil plagiát, i když jsem ho nevytvořil, ale prostě obsahově to bylo naprosto stejný, já jsem tam využil jednu, dvě věty. Ale jako takovýmhle způsobem jsem obstarával taky literaturu, protože prostě nikde nic nebylo, bylo jenom na Amazonu, ale jelikož to ještě nebylo vydaný, tak by trvalo dva měsíce, než se to vydá, než já to budu moct obdržet tu knížku, takže jsem si ji stáhl normálně takhle.

Respondentka D

- **Mohly bysme třeba začít tím, proč sis vybrala Finsko, jak ses o tom dozvěděla o tom programu a jestli si myslíš, že kdyby neexistoval tenhle program tak jestli by ses dostala do zahraničí?**
- Tak o Erasmu jsem věděla asi jako v dnešní době každý student. Prostě víš, že se dá vyjet do zahraničí a prostě víš, že to je hlavně přes Erasmus. Rozhodla jsem se vyjet hodně pozdě. Já jsem vyjela až ve druháku na magistru, což je opravdu na poslední chvíli. A plánovala jsem to vlastně tak.. Od toho prváku jsem s tím počítala, že by to bylo dobrý.
- **V prváku na magistru?**
- No v podstatě. Jako během bakaláře jsem nad tím uvažovala, ale byla jsem na to strašně líná, to se mi nechtělo. A v tom prváku na tom magistru se mi, ne že bych měla problémy s angličtinou, ale nebyla taková, jak bych chtěla. Tak jsem si říkala, že by bylo dobrý vyrazit, protože během toho pobytu se hlavně rozmluvíš, takže hlavní důvod byla ta angličtina.
- **Takže hlavní motivací bylo zlepšení angličtiny?**
- To byla hlavní a prvotní motivace, pak se k tomu postupně přidaly shodou okolností další věci, ale hlavní důvod byla ta angličtina.
- **A jaký další věci?**
- No, já když jsem se chystala, tak jsem v té době měla docela osobní problémy a potřebovala jsem prostě vypadnout ze všeho a vyčistit si hlavu. A strašně mně to v tom pomohlo, protože ten půlrok, úplně v jiným prostředí, udělá hrozně moc. Takže to bylo výborný úplně ve všem a strašně moc mi to dalo. No a ty ses ještě ptala, proč Finsko? Já vlastně ani nevím, to tak nějak vyplynulo samo, protože u mě se to strašně tlouklo, jestli mám jet jakoby na jih nebo na sever, protože já jsem na jednu stranu strašně zimomřivá a na druhou stranu mám strašně ráda severský kultury, prostě klidný, slušný, pohodový lidi, kteří jsou takový klidnější, mírnější, víc si věci rozmejšlí, tak jsem vá-

hala a nakonec to dopadlo pro to Finsko, protože.. Vlastně ani nevím. Jo, možná tam i hrála roli švédština, protože jsem byla ve Finsku vlastně v oblasti Turku, kde vlastně hodně doznívá švédskéj vliv, vlastně ještě z historie a tak. A byla jsem na švédský univerzitě a učila jsem se švédštinu. Mně se na tom nejvíc líbí, že to je kombinace němčiny a angličtiny, který jsem obě studovala, takže i tohle to hrálo roli, tak jsem si řekla, že to zkusím.

- **Takže jsi tam chodila na kurzy švédštiny?**

- Hm, vlastně my jsme museli povinně mít jeden ten jazyk, kromě angličtiny, že jsme měli na výběr ze švédštiny a finštiny a já jsem dělala tu švédštinu.

- **A mluvila jsi tam pak s někým švédsky?**

- No, pak už jsem to zkoušela, že jsem přišla do obchodu a říkala dobrý den a na shledanou a sem tam jsem si něco objednala. A když jsem byla na výletě ve Stockholmu, tak jsem se tam v restauraci pána zeptala kolik je hodin a on mi švédsky odpověděl a to jsem měla strašně dobrej pocit

- **A ty jsi nebyla na tom měsíčním jazykovým kurzu švédštiny předtím?**

- Nebyla, protože, já vlastně ani nevím proč. Jo, protože já mám pocit, že nám švédštinu nenabízeli, my jsme mohli mít snad jenom finštinu a ta mě tím pádem minula a bylo by to přes léto, a to by mi zase zabilo celý prázdniny a já jsem předtím, než odjedu, chtěla být co nejvíc s rodinou.

- **Měla jsi nějakou studijní motivaci, nebo co jsi od toho jako čekala ze studijního hlediska?**

- Ze studijního hlediska? No já jsem studovala takovej zvláštní obor, kdy vlastně nikdo nevěděl, co do toho patří, pořád se to měnilo, vyvíjelo i během našeho studia, takže jsem vlastně nevěděla, co mám čekat, co si na tom Erasmu mám vybrat, co mi to tam mělo dát, neměla jsem jasnou představu.

- **Jaký obor jsi teda studovala?**

- Studia nových médií na filozoficky fakultě, založili ten obor dva roky předtím, než jsem tam přišla. Takže se pořád vyvíjel, každý rok se to tam měnilo, jaký jsou přednášky, jaký jsou povinný a nepovinný předměty. Takže jsem vlastně ani nevěděla přesně, co bych měla studovat tam a vybrala jsem si pár předmětů, který se jevily celkem zajímavě a nakonec mi to i něco dalo.

- **A kdybys třeba porovnála strukturu přednášek nebo celkově ten českéj a finskej systém vzdělávání nebo konkrétně, třeba studium na filozofický fakultě a studium v tom Finsku?**

- Když to porovná s tou filozofickou fakultou, tak ten rozdíl nebyl až tak markantní. V tom Finsku ta výuka probíhala hlavně formou seminářů. Vyučující nám něco řekli, ale pak jsme se o tom bavili, diskutovali jsme, dělali jsme nějaký práce, odevzdávali jsme projekty. Bylo to hlavně o tom to pochopit zpracovat to a prezentovat to někomu dalšímu. Na té filozofické fakultě, studia nových médií, jak je ten obor relativně nový, tak to tam taky hodně funguje touhle formou, že se čte, diskutuje se o tom a tak podobně. Kdežto když to třeba porovná s fakultou sociálních věd, co jsem měla k tomu, tak tam to byla klasická výuka, prostě odchodíš si semestr přednášek, sedíš tam, děláš si poznámky, pak přijdeš na zkoušku, tam se našprtáš, a buď to napíšeš, ne-

bo nenapíšeš. Kdežto na té filozofické fakultě je to hodnoceno spíš průběžně za tu práci, kterou jsi odváděla v průběhu semestru.

- **Takže to bylo srovnatelný s tím studiem na filozofický fakultě, třeba ta úroveň?**
- To jo, přišlo mi to hodně podobný, ale to bylo i tím, že jsem měla, že jo, předměty z oboru, kteréj byl novej a vyvíjí se a ti lidi čerpají pořád ze stejných základu a poznatků, v tomhle to bylo dost podobný, ale i tak v tom Finsku je vyšší důraz na samostudium. Jsou třeba předměty, kde přijdeš na ty konzultace, vybereš si literaturu, tu si nastuduješ, přitom to můžeš konzultovat třeba s vedoucím, vlastně třeba mailem, potom napíšeš nějakou práci a máš hotovej předmět. Vlastně vůbec nechodíš na prezenční výuku.
- **A vyhovovalo ti tady ten systém?**
- Vyhovoval, vyhovoval, protože ono to bylo pěkně kombinovaný, že na něco jsem chodila opravdu pravidelně a dělalo jsem z hodiny na hodinu a donutilo mě to prostě makat, mluvit, dělat to, čemu jsem se tady vyhýbala nebo kde jsem se tady ulívala, že jsme hlavně na hodinách museli mluvit anglicky, museli jsme poslouchat, číst, psát, takže mám tu angličtinu opravdu nadřenu, i kdybych nechtěla.
A zase oproti tomu mi vyhovovaly ty kurzy, který jsem si načetla a napsala jsem si práci, že jsem si to mohla udělat doma, kdy jsem chtěla, kdy na to byl čas
- **Angličtina se ti teda zlepšila?**
- Angličtina udělala strašnej pokrok. To bylo nesrovnatelný, když jsem se vrátila,
- **Co ti to studium v zahraničí teda dalo?**
- To je strašně těžká otázka. Strašně moc. Samozřejmě od té angličtiny, jak už jsme to rozebíraly, až prostě přes takové maličkosti jako, že se člověk naučí třeba takovou maličkost, že se naučíš konečně práť prádlo v pračce, což jsem na kolejích nikdy nedělala, protože jsem ho vždycky vozila domů tam a zpátky a přihodila jsem ho k tomu domácímu. Samozřejmě poznáš spousty lidí, poznáš přátele, podíváš se na místa, kam by ses v životě nepodívala, takže opravdu ti to ve všem něco dá. Samozřejmě i z toho osobního hlediska, jsem se tam strašně zklidnila, přišla jsem na jiný myšlenky. Posunulo mě to úplně někam jinam, ve všech směrech mi to něco dalo.
- **A myslíš, že kdyby neexistoval tenhle program Erasmus, že by ses dostala do zahraničí?**
- To si nejsem tak jistá, asi jde o to, jak by byly nastavený podmínky, protože u nás nebylo tak těžký projít sítím na Erasmus, když člověk trošku chtěl a neměl úplně špatný známky, tak se tím projít dalo. Kdežto kdyby to byl nějaký výběrovější program, kde by byly přísnější podmínky, tak si nejsem jistá, jestli bych to dala.
- **A jestli by ses třeba vůbec dozvěděla, že existuje nějaký jiný program?**
- No, to je taky další věc. Nevím, nevím, asi jde o to, jak moc lidí by se jich účastnilo, kdyby to bylo takhle masový jako je Erasmus, tak bych se o tom asi dozvěděla, ale kdyby to bylo třeba z tak málo ostatních programů jako je jich teď, tak spíš možná bych o tom nevěděla. Teď ti třeba z hlavy žádný neřeknu, který jsou kromě Erasmu.
- **Ty si k tomu nějak směřovala, že pojedíš do zahraničí?**
- Mě to na jednu stranu lákalo a táhlo, ale přitom jsem na to byla strašně líná se rozhodlat hrozně dlouho, vlastně během toho bakaláře a pak všichni kamarádi někam jezdí a

vidíš prostě, jak jsou tam a tam a posílají fotky a pak se vrátí a říkají ti, jaká to byla zkušenost a jak to bylo to nejlepší, co jim vysoká škola dala.

- **Až takhle to nejlepší?**
- Až takhle, to říkalo strašně moc lidí nezávisle na sobě a to mně taky určitě pomohlo se vykopnout, když to říkají všichni, tak na tom asi něco bude. Tak jsem se nakonec odhodlala.
- **Říkala jsi, že bylo zajímavý třeba, že ses tam seznámila s jinejma lidma a dalo ti to něco, že ses seznámila s těma lidma z různých zemí?**
- Určitě, určitě, tam se docela pěkně poznalo, jak jsou lidi, jak jsou národy odlišný a přitom jak jsou si i podobný. Já jsem zjistila třeba úplně zajímavou věc, že když jsem se začala s někým bavit, začli jsme se bavit anglicky, že jo, třeba neřešíš odkud ten člověk je, začli jsme si povídat a ten člověk byl sympatickej, rozuměli jsme si, tak jsme se bavili víc a pak až po delší době jsem zjistila asi u tří lidí nezávisle na sobě, že jsou z Německa, takže si myslím, že s Němcema jsme si hodně podobní, aniž to víme, jedni, ani druzí a to mi náhodou potvrdila i slečna, která byla v Litvě taky na Erasmu ve stejné době jako já a říkala, že má úplně tu samou zkušenost.
- **Takže nejvíc sis rozuměla s Němcema?**
- Hm, samozřejmě úžasní jsou i Seveřani, jakožto místní, ale s těma je těžší vyjít. Oni jsou strašně milí, strašně příjemní, strašně ti ve všem pomůžou, ale mají takový, jakýsi odstup. Já jsem u nich nevěděla, co si doopravdy myslí, takže mají svou osobnější zónu, do které si tě až tak nepustí.
- **Takže v tedy tom jsou i jiní, než Češi?**
- Přijde mi, že trošku asi jo a přitom je zvláštní, já když jsem se pak vrátila do České republiky, tak jsem si dlouho nemohla zvyknout na to, jak se lidi tváří na sebe protivně. Jdeš po ulici a připadalo mi, že tady jsou na sebe všichni naštvaní a tváří se hrozně otráveně. Kdežto v tom Finsku se lidi potkávali a usmívali se na sebe. Což je strašně zvláštní, protože se říká, že seveřani jsou uzavření a odtažití a na první pohled to tak nevypadá. To mi hrozně chybělo, když jsem se vrátila.
- **A třeba s těma lidma z Německa nebo z těch dalších zemí, co ses tam s nima skamarádila, udržuješ s nima kontakty?**
- No, trošku ještě jo, ale přeci jen jsou to dva roky, takže to trošku vyrchá.
- **Kdy jsi tam byla?**
- Já jsem byla 2010 na zimní semestr. Ale nějakou dobu jsme si psali, byli jsme v kontaktu a i teď si třeba občas na facebooku napíšeme. Ale už je to spíš, ten kontakt se vytrácí, ale pořád doufám, že kdyby někdo měl cestu, tak doufám, že se ozve, a že se uvidíme.
- **A myslíš, že třeba jako do budoucna, kdybys třeba chtěla jet do zahraničí nebo pracovat v zahraničí, že by ti ty kontakty mohly v něčem pomoci?**
- Tak to určitě, když jsme se rozjížděli, tak jsme si slibovali, že když budeme mít cestu do té země odkud ten kamarád je, že se ozveme, a že třeba u sebe budeme pár dní bydlet a někam se zajdeme společně podívat. Takže až budu mít časem peníze na dovolenou a budu se chystat někam, tak asi bych se těm přátelům ozvala, jestli by mě náhodou nechtěli vidět a jestli bychom někam něco nepodnikli.

- **Když to vezmem z hlediska té práce, že by ti třeba pomohli jakoby i zprostředkovat nějaký kontakt na práci nebo něco?**
- To si nejsem jistá, to asi spíš ne. Ono to teď s prací není jednoduchý nikde a v tom zahraničí už vůbec ne. Nemyslím si, že by relativně mladý člověk mohl mít takový kontakty, aby sehnal práci pro cizince, to si nejsem jistá.
- **Ale třeba, myslíš, že by ti pomohli se zorientovat v tom prostředí?**
- To určitě a ukázat, kde jsou zajímavý místa, jak se tam žije, to určitě.
- **Ty uvažuješ třeba do budoucna, že bys třeba zase někam takhle vyjela, na nějakou stáž nebo pracovat dlouhodobě v zahraničí?**
- Pracovat asi ne, to by mi asi scházel domov, scházela by mi i rodina. Ale to studium je něco jiného, to prostě není tak na vážno, není to tak stálý, je to prostě, víš, že to je jenom dočasný, kdežto u práce je vždycky nebezpečí, že už tam zůstaneš, a to by mi asi úplně taková představa neseděla.
- **Takže ani nějaká krátkodobá práce v zahraničí nebo nějaká stáž? Spíš zase další studijní?**
- Spíš radši studijní, já se teď hlásím zpátky na FSV na doktorát a tam, když chceš jít na interní, tak se počítá s tím, že by člověk měl vyjet na půl roku právě na zahraniční stáž, takže takhle možnost je docela reálná.
- **Ty jsi zmiňovala, že jsi studovala dvě školy?**
- Dva magisterský obory.
- **Dalo se to zvládnout studovat?**
- Dalo se to zvládnout, ale už se k tomu nedalo nic moc dalšího. Takže jsem třeba vůbec nestíhala práci.
- **A ten druhý obor byl na FSV?**
- To byly mediální studia a na fildě ty studia nových médií.
- **Takže to je teda náročný zvládnout studium dvou škol?**
- No, není to tak strašný, já jsem strašně líná a zvládla jsem to. Je to spíš náročný časově, protože musíš dát dohromady přednášky, musíš lítat odtud tam, tam a zpátky.
- **Ty jsi byla na obou dvou na denním?**
- Hm.
- **A ty jsi dokončila oboje?**
- Dokončila jsem obě. Jednu po třech letech a druhou po třech a půl, takže se mi tím, to magisterský studium natáhlo. Ono to naskočilo i tím, že jsem byla na půl roku právě na tom Erasmu, takže se to protahovalo, až už to pak nebylo hezký.
- **To jsi tu jednu školu musela přerušit?**
- Jo, měla jsem přerušenu, počkej, jednu jsem přerušenu neměla, protože ve třetíáku vlastně už se nepočítají kredity, už nemusíš mít ten nutný počet pro postup do dalšího ročníků, takže tam jsem nemusela přerušovat, protože už nebylo proč a tu, kterou jsem udělala po třech a půl jsem přerušovala, když jsem psala diplomku, abych nemusela platit poplatky za protažení studia.
- **Když jsi byla na té jedné škole na Erasmu, tak to jsi nepřerušovala?**
- To jsem nepřerušovala, protože vlastně nebyl důvod.

- **Takže to je náročný teda to skloubit nějak i časově?**
- Je to časově náročný hlavně. Taky samozřejmě jde o to, jaký si vybereš obory. Já jsem měla štěstí, že se relativně i doplňovaly, takže třeba co jsem se učila na jeden obor, tak se užilo i na druhý. Takže v tomhle tom to byla ještě docela dobrá kombinace, že by to mohlo být asi i horší.
- **A nestíhala jsi teda pracovat při škole?**
- Práci jsem už nestíhala. Jsou šílenci, kteří to zvládají, ale to jsou lidi, který opravdu musí strašně moc chtít a tak hrozně moc jsem zase nechtěla.
- **A ty teda nejseš původně z Prahy?**
- Nejsem, já jsem od Novýho města na Moravě, z Vysočiny.
- **To je docela daleko.**
- No, nějakých dvě stě kilometrů.
- **Takže jsi bydlela na koleji v průběhu studia?**
- Hm.
- **A třeba po tom Finsku jsi cestovala hodně?**
- No, byli lidi, kteří cestovali víc, ale to bylo takový to erasmácký cestování, že se jede na ten velký skupinovej výlet, hlavně se tam chlastá, což se mi teda zase až tak nechtělo, protože to strašně leze do peněz a já jsem spíš samotář, takže jsem podnikala spíš výlety v okolí Turku a chodila jsem třeba i hodně pěšky, takže jsem si to město prolezla a pak jsme s kamarádkou vyrazily na pár výletů právě po okolí po Finsku.
- **A kam?**
- Kde jsme to byly? V Hämeenlinně, to je takový městečko, někde, no, řeklo by se kousek od Turku, ale tam ty vzdálenosti jsou jiný, že jo, takže to bylo nějakých tři sta kilometrů. Pak jsem byla několikrát samozřejmě v Helsinkách, byla jsem se podívat v Tallinnu. Trajektem se přešlo z Helsinek jenom přes moře. Pak jsem byla v ? /Nahrávce nebylo rozumět/. A byla jsem na jediným suprovým výletě a to jsme byli za polárním kruhem, byli jsme na týden v Laponsku.
- **A kde v Laponsku?**
- Jejdamane, jak se to jmenovalo. U nějakýho jezera.
- **To bylo Inari ne?**
- Jo, u Inari, přesně.
- **Stačil ti ten grant?**
- No, asi polovinu jsem si tahala ještě od rodičů a z nějakých úspor. Tak nějak půl na půl to vyšlo.
- **Takže musela ses tam nějak třeba omezovat nebo tak, protože tam je všechno dražší, než tady anebo jsi měla srovnatelnou nebo lepší tu životní úroveň?**
- Člověk samozřejmě šetří, dívá se kolik, co stojí a když bude třeba, tak si koupí to levnější, než to dražší. Zase na druhou stranu, třeba potraviny tam jsou mnohem kvalitnější, takže i když třeba vyjdou draž, tak se z nich víc najíš, líp se potom cítíš, mají tam třeba úžasně levný ryby. Strašně jsem se tam zvykla na ryby, který byly hrozně levný, protože je to přímořská země a to mi potom hodně chybělo, když sem se vrátila domů. Tam stálo dobrý filé dvě eura a najedla jsem se z toho k obědu i k večeři, pak jsem se vrátila domů a tady prostě hnusný vodnatý filé stojí osmdesát korun, tak jsem

na to teda koukala. No a byla tam teda poměrně drahá zelenina, ale to prostě člověk musí čas od času oželet. Šetřila jsem třeba hodně na alkoholu, skoro jsem opravdu nechodila s děckama do hospod, protože tam když si dá člověk ten cider nebo pivo a dá za jedno pět eur, tak to je hodně poznat, kdežto když si koupíš jednu plechovku na večer do pokoje domů, tak za to dáš dvě eura.

- **A ti finští studenti taky museli takhle šetřit?**
- Já přesně nevím, jak to tam funguje, ale myslím, že Finové tak moc nešetřili, protože oni dostávají stipendia od státu, tuším a jestli to dělá nějakých čtyři sta euro za měsíc. Za nás se nesly legendy, že je to nějak takhle, což je jako hodně pěkný, protože spousta finských studentů nemusí bydlet na kolejích, bydlí doma, takže když jsi u rodičů nebo bydlíš ve svém a docházíš jenom prostě do školy a těch čtyři sta euro máš v podstatě na vyžití, tak to je docela pěkný, z toho se dá vyjít.
- **Takže mají lepší životní úroveň, než studenti tady?**
- Tak to asi určitě, to je i tím, že severský země mají snad jednu z nejlepších životních úrovní vůbec na světě a samozřejmě se to promítne i na těch studentech.
- **No a v čem ještě byl ten život ve Finsku jiný, než tady v Čechách?**
- Já vlastně ani nevím, hlavně jak jsem říkala, že prostě lidi jsou na sebe milejší prostě už od pohledu, to určitě. Pak teda další taková věc, která mě jakoby překvapila, když jsem tam přijela, že Finové strašně rádi pijou a neumí to, ačkoli tam je částečná prohibice a alkohol je strašně drahej, tak oni chlastaj jako duhy a strašně to neumí, takže Fin, když začne pít, tak se prostě většinou zlíská úplně jako do mrtě. Takže člověk k ránu vyrazil na trh a tam jako někde viděl povalujícího se chlapíka. Ten student, který tam na mě dohlížel v prvních týdnech, řekl, toho si nevšímej, to není bezdomovec, on se jenom prostě ožral a neboj, on ti nic neudělá. Oni se prostě zlískají, pak někam zapadnou, ale nejsou přitom agresivní většinou. A jinak. Finové hodně dají na zdravý životní styl a to myslím i jako celkově v severských zemích. Všude je strašně moc zeleniny, prostě v menze byly stoly, kde si člověk mohl nabrat salát, kolik chtěl, jako přílohu. Strašně moc Finů chodí běhat. Člověk večer vyrazil na procházku a všude prostě viděl, jak tam pobíhají ty davy běžců.
- **A co jsi dělala ty ve volným čase?**
- Já jsem ve volným čase.. Jak jsem říkala, hodně jsem chodila na procházky, kolem města a zkoumala jsem co kde je. Pak jsem se samozřejmě učila, protože to tam bez toho prostě nešlo, buď, to máš z hodiny na hodinu nebo si musíš něco načíst. Pak jsem se vídala samozřejmě s kamarádama. Sem tam jsem zašla na nějaký film, co tam promítala studentská unie pro zahraniční studenty. No, a seděla jsem u počítače a komunikovala jsem s domovem samozřejmě.
- **Stejskalo se ti?**
- No, vlastně ani tak moc ne, protože já jsem byla zvyklá už jako malá jezdit na léčebný pobyty, takže jsem se už jako děcko naučila být nějakou dobu od rodiny, pak jsem během střední bydlela na internátě a během vysoký jsem byla na kolejích. Jezdívala jsem domů později už tak po čtrnácti dnech, po třech týdnech. V tom Finsku jsem byla na čtyři měsíce a jednou jsem se mezitím otočila domů na víkend. Takže jsem vlastně měla dva dvouměsíční bloky a to strašně uteklo

- **Takže to odloučení ti nedělalo problém?**
- Odloučení mně opravdu nedělalo problém, ale určitě to bylo hodně i tím internetem, protože si člověk může kdykoliv zavolat po skypu, může poslat fotky, takže to odloučení vlastně skoro ani nebylo cítit. To bylo prostě, jako kdybych byla na kolejích, tak jsme si stejně psali a volali, jako kdybych byla tam.
- **Když jsme třeba u toho internetu. Máš třeba facebook? Jsi v kontaktu s těma lidma z toho Erasmu?**
- No, samozřejmě. To je hlavní kanál. Fotky a statusy. Hm.
- **Jak to tvoje rodina vnímala to, že jsi najednou odjela na čtyři měsíce pryč?**
- Já myslím, že byli rádi, že jsem se k tomu odhodlala, protože mě už dřív jako postrkovali, vyptávali se, jestli by se mi jako nechtělo, že by mi to neuškodilo.
- **Oni tě ještě k tomu motivovali, abys jela?**
- V podstatě jo a potom asi byli trošku i hrdí, že tam jsem, protože tat'ka prý v práci ukazoval fotky, kde jsem byla a ukazoval známým, jak se koupu v severním moři a takovýchle srandy. A pak tam za mnou vlastně byli na pár dní, na víkend. Táta s bráchou, mamka ne, ta zůstala doma a hlídala barák, aby nám neshořel nebo nespadnul a moc se jí nechtělo tak daleko a nechtělo se jí do té zimy, ale táta s bráchou za mnou byli.
- **A co na to říkali, když to tam viděli?**
- strašně se jim tam líbilo, strašně moc, tak táta miluje zimu, to je blázen do sněhu a do lyžování a moc se jim tam líbilo. To pořád táta, od té doby, co jsem se vrátila, tak si pořád dělá srandu, že se tam musíme zase někdy zajet podívat.
- **Plánuješ se tam znova podívat?**
- No, já jsem taková, že strašně moc věcí plánuju, ale málo jich udělám. Takže jako muselo by mě asi zas něco vykopnout, muselo by mě něco asi postrčit. Ale byla bych ráda, kdybych se tam někdy vykopala.
- **Máš tam ještě nějaký kamarády, který tam teďka jsou nebo to většinou teda byli Erasmáci?**
- No, byli to většinou teda Erasmáci a vlastně kamarádka s manželem, ti byli z Turku, ti tam žijou a s těma jsme si slibovali, že se někdy uvidíme, protože oni mají zase naopak rádi střední Evropu, oni často jezdí sem, tak jsme si slibovali, že se uvidíme, ale zatím se nám to taky nepovedlo.
- **Takže tam jsou pořád, takže kdyby ses tam rozhodla jet ty, tak...**
- Určitě, tak ty bych určitě navštívila.
- **A na těch přednáškách byli tam většinou Finové nebo spíš zahraniční studenti nebo namíchaný?**
- Bylo to namíchaný, na tu švédštinu jsme chodili hlavně zahraničáci, protože Finové už ji měli odchozenou většinou v prváku a na těch odborných, tam jsme byli namíchaný.
- **Takže to nebyly speciálně předměty pro zahraniční studenty? Tak to je docela dobrý, že jsi byla ve styku i s těma Finama na těch přednáškách.**
- Určitě, to bylo moc fajn.
- **Co třeba zkoušky? Jak probíhaly?**
- Zkoušky byly vlastně strašně v pohodě, protože jak jsem říkala, tak většinou to vycházelo z toho, co se dělo během semestru. Já jsem absolvovala pět předmětů a vlastně

všechny byly zakončený písemkou, jedna byla testová, to jsem nějakou strašnou náhodou, to jsem měla nějakou strašnou verzi, ale povedlo se a jedna končila projektem, který jsme dělali ve skupině a odprezentovali jsme ho a další byly vlastně eseje nebo seminárky, a ve švédštině byl klasické jazykové test.

- **A ty zkoušky? Když porovnáš náročnost zkoušek tady a ve Finsku?**
- Bylo to těžší, tam neprošlo moc okecávání, musel se to člověk naučit, načíst a musel tomu aspoň trošku tomu rozumět.
- **A třeba pracovalo se tam s aktuálníma informačníma zdroje, jako s nějakýma článkama novýma nebo spíš s nějakýma knihama a s čím se pracuje tady, s jakou odbornou literaturou?**
- To bylo asi podobný, v některých předmětech jsme měli i knížky klasický, který už jsou vydaný už před nějakou dobou a v takových těch internetových nebo novomediálních předmětech tam jsme četli nějaký články a ukázky z aktuálních knih a tak, takže si myslím, že to bylo srovnatelný.
- **A dostupnost různých knih a různých článků? Kde je to lepší nebo je to stejný?**
- Já bych řekla, že to je srovnatelný, protože samozřejmě tam i tady jsou knihovny a všechno co potřebuješ, tam není v neomezený míře, něco ti vyfouknou jiný studenti, něco dostaneš bez problému, něco najdeš na internetu.
- **Proč sis vybrala zrovna ten obor, který jsi studovala?**
- To tak nějak vyplynulo samo, já jsem začala na bakaláři žurnalistikou na fakultě sociálních věd, protože jsem vždycky celkem dobře psala, a bavilo mě sbírat informace, dávat je dohromady, tak jsem si řekla, že to zkusím. Přijali mě. Pak jsem logicky navazovala na mediální studia, což je navazující program žurnalistiky a k tomu právě jsem se náhodou dozvěděla o tom, že na filozofické fakultě je ten nový obor studia nových medií a právě jsme si s kamarádkou řekly, že se to celkem pěkně doplňuje, tak, že to zkusíme. Zkusily jsme to a no a prostě to nějak vyplynulo samo, že člověk postupně jako rozšiřuje záběr a nějak se k tomu dostane jakoby vlastně sám.
- **Takže ty jsi nejdřív začínala na té fakultě sociálních věd a pak teprve přišla ta filozofická fakulta?**
- Hm.
- **A co myslíš, že bylo nakonec přínosnější? To magisterský studium na filozofické fakultě nebo na té fakultě sociálních věd?**
- To se takhle nedá říct. Každý ti dá úplně něco jinýho. Já jsem si vždycky myslela, že přínosnější a praktičtější, a že víc užiju ty sociální vědy. Já jsem původně chtěla jít do novinářiny, ale tam nebyly místa, asi čtyři měsíce jsem sháněla práci v médiích, a nakonec jsem díky studiu těch nových medií získala práci v knihovně, takže to teď začínám přehodnocovat, co mi víc dalo. Nedá se to asi takhle říct. Možná byla dobrá ta kombinace celkově.
- **U tohoto tématu bychom mohly zůstat. Takže pro tebe bylo náročný najít práci nebo jaký si myslíš, že měly vliv na to pracovní uplatnění ty školy, které jsi studovala a ještě, jestli měl nějaký vliv ten program Erasmus?**
- To kdybych věděla, jo to člověk neví prostě, proč ho ti personalisti vyřadili nebo proč ho odmítli. Ten Erasmus měl určitě vliv na to, že si víc věřím v angličtině, napsala

jsem to i do životopisu, že to údajně působí dobře, že člověk byl v zahraničí, že se nebojí vyjet, že se nebojí něčeho nového. A jaký měly vliv ty školy, to nevím, ono se říká, že čím víc má člověk škol, víc titulu, tak, že se ho firmy bojí, že si ho až tak nechtějí vzít, že se bojí, protože mají pocit, že bude chtít velký nástupní plat, že se bude moc drát do vyšších pozic, takže nevím. Možná to bylo i kontraproduktivní. To nemůžu posoudit, to by ses musela zeptat někoho, kdo vybírá nový zaměstnance, čím se řídí. Neměla jsem pocit, že by mi to nějak pomohlo. Myslela jsem si, že se ta práce bude shánět snáz.

- **Tobě to trvalo jak dlouho teda?**

- Já jsem hledala práci čtyři měsíce. Ono to pak už je docela frustrující, protože pořád někam posíláš životopisy a motivační dopisy a píšeš samozřejmě pokaždý jinej, dáš si s tím docela hodně práce a jestli asi ze třetiny míst měli tu slušnosti, že odepsali, že jsme dali přednost jinému uchazeči a jinak se pak vůbec neozvali, takže to bylo pak už takový unavný.

- **A kam ses třeba hlásila?**

- Já jsem zkoušela všechno možný, samozřejmě od zájmových časopisů prostě o cestování, o vědě, o technice a takových věcech až už jsem pak zkoušela pozice jako asistentka v grafické firmě a dispečer lodní dopravy a cestovního ruchu v Praze a takovýhle šílenosti a to už byla totiž i zoufalost, protože člověk nevěděl přesně a mimo jiné jsem i také trošku ze strachu a ze zoufalství zkusila i tu knihovnici na filozoficky fakultě a tam to vyšlo.

- **Já vím, že říkáš, že nejsi personalistka, ale co podle tebe má vliv na to, když člověk hledá práci?**

- Asi jak se umí prodat, musí si asi hodně věřit, musí umět zapůsobit, musí něčím zaujmout už i v tom životopise.

- **A takže co myslíš, že je teda plus v tom životopise?**

- Já nevím, asi být něčím originální, mít tam něco, co nemaj ostatní.

- **Myslíš, že ten Erasmus třeba tohle trošku splňuje?**

- Já mám strach, že dneska už má zkušenost se zahraničím hodně lidí, takže třeba je to plus, ale není až tak velké. Určitě má vliv praxe a nějaká pracovní zkušenost z dřívějšíka. To já jsem sice nějaký měla, ale asi to nebylo až takový.

- **Můžu se zeptat jaký?**

- Já jsem během studia dělala v aktuálně a teď píšu asi dva roky externě pro idnes.

- **Tam máš nějaký blog?**

- Ne, ne píšu na technet, občas sem tam něco, tak jednou do měsíce článek.

- **Takže myslíš, že to je důležitý mít už nějakou praxi během studia?**

- Určitě, určitě. Já myslím, že je to opravdu důležitější, než mít třeba ty dvě školy, tak mít jednu a k tomu nějaký pracovní zkušenosti.

- **Ty jsi našla tuhle tu práci v tý knihovně. A jsi tam spokojená?**

- Jsem, já jsem tam zatím čtrnáct dní, takže člověk je v té fázi, že je strašně rád, že vůbec něco našel. Je to fajn, je to něco jiného, než jsem kdykoliv čekala, ale je to zajímavý, je to fajn, jsem v kontaktu s lidma, práce s lidma, jo jsem ráda.

- **A kde se vidíš v budoucnu?**

- Já vlastně vůbec nevím, nevím, myslím, že nějakou dobu tam asi zůstanu a jak to dopadne potom, nevím, mě to strašně táhne do letectví, o letadlech píšu i pro ten technet, tak by se mi třeba líbilo i něco takovýho, něco odbornějšího, ale tam je těch míst opravdu strašně málo
- **A ty jsi ještě říkala, že přemýšlíš o tom, že bys šla na doktorát.**
- Já se tam hlásím, zpátky na FSV, takže nějakou dobu bych to snad chtěla studovat, pokud to teda budu samozřejmě zvládat s prací. Jako učit se mi nechce, ale je možný, že za těch pět, šest let změním názor. Nevím.
- **A kde učit?**
- No, asi na té FSV, protože tam vlastně často někteří doktorandi, postupem času se z nich stanou vyučující a pak to nějak přeberou. Nevím, zatím si to moc představit neumím, ale můžou se stát různé věci.
- **Když se vrátím k tomu Erasmu, zkomplikovalo ti to něco? Narazila jsi na nějaký problém nebo po návratu třeba nějaký komplikace nebo něco?**
- Ne, vlastně jedinej problém, kterej jsem měla, že jsem si asi týden po příjezdu zlomila zub, tak jsem musela okamžitě začít řešit věci, který jsem doufala, že tam vůbec nebudu muset řešit. Takže jsem musela lítat po doktorech, ale šlo to nečekaně hladce, bylo to úplně bez problému. To byl můj jediný problém, jinak všechno bez problému. Jak prostě aklimatizace, uznání předmětů po návratu, bez problémů.
- **Co třeba tady děláš ve volným čase? Chodíš třeba na nějaký kurz nebo něco?**
- Hm, teďka vůbec ne a vlastně dřív taky ne, protože jsem měla hodně školy. Teďka jsem během zimy dokončovala vlastně ty studia nových medií, jsem psala diplomku a k tomu ještě teda dělám dálkově bakalářský studium někde jinde, který mě tak jako.
- **Ještě bakalářský studium?**
- Já jsem blázen, já jsem věčnej student.
- **Jaký a kde?**
- Já dělám evangelickou teologii, takže jako farářka. No, a teď jsem právě sháněla práci, do toho jsem se stěhovala, takže jsem nestíhala vůbec nic, a když je trochu víc času, tak hodně chodím, jak jsem říkala, že tam jsem chodila na procházky, tak i tady, čtu samozřejmě, píšu, že jo, když je potřeba nějaký článek, tak si k tomu sednu, ale že to mám zároveň jako koníčka, dá se říct a vysedávám u internetu a samozřejmě občas někde najdu s kamarádama a takhle.
- **Evangelická teologie, takže ty jsi věřící?**
- Hm.
- **A to studuješ tady v Praze?**
- Na evangelický teologický fakultě tady v Černý, snad jo, v Černý. Kousek vlastně od Karlova náměstí.
- **A jsi v nějakým křesťanským spolku nebo něco takového?**
- No, já jsem katolička, ale tak jsem tady jako poběhla, ale jsem tak někde mezi. Zajdu tam a občas zajdu do kostela, kam se mi zrovna chce.
- **A jak jsou nějaký takový ty společenství, kde se scházej třeba mladý lidi věřící?**
- No, já jsem strašnej individualista ve všem, takže spíš jsem radši sama a prostě třeba i tu Bibli si radši otevřu sama, než abych to nějak s někým moc sdílela.

- **A ve Finsku jsi chodila do kostela?**
- Jo, občas, tak jednou za čtrnáct dní jsem vždycky vyrazila, kterej se mi zrovna líbil. Vlastně i to Finsko mě kupodivu postrčilo k tomu, že jsem šla na evangelickou fakultu, protože Finsko je hlavně luteránský a mně se tam strašně líbily farářky, oni byly prostě takový strašně optimistický, strašně příjemný ženský, tak jsem si říkala, že bych to zkusila se o tom dozvědět i něco víc a proto jsem vlastně šla na tu fakultu, to je vlastně následek i toho Erasmu.
- **No, to toho stíháš opravdu hodně.**
- No, spíš nestíhám
- **A to bys chtěla bejt farářka?**
- No, neumím si to moc představit, spíš asi ne, myslím, že na to nemám ani povahu ani tu správnou víru
- **A jak ses dostala k tý víře?**
- Od malička. Tatínek je katolík a vychovával mě v tom a pak jsem tak nějak prostě poběhla v nějaký mezi, táhne mě to k tomu evangelictví, ale myslím, že je to v podstatě asi jedno, kde člověk zakotví.
- **Tvoji rodiče studovali na vysoký škole?**
- Hm, oba, tatínek má techniku a maminka pedagogickou.
- **Takže tě k tomu vedli, že jednou půjdeš studovat tu vysokou školu?**
- No, to si nikdo asi neuměl ani představit jinak, já jsem vždycky byla strašně líná a strašně nešikovná a jediný co mi šlo, byla škola, takže se mnou se ani nic jinýho dělat nedalo, než mě upíchnout na vysokou.
- **Takže to bylo vždycky tak jakoby daný?**
- V podstatě jo.
- **A na střední školu jsi chodila kam?**
- Na gympl.
- **A ty jsi říkala, že máš sourozence?**
- Jo, bráchu mladšího.
- **A ten?**
- Ten teď končí gympl a taky půjde na vysokou školu, ještě neví na co, ale půjde za mnou do Prahy, protože chce strašně vypadnout z domova.
- **A proč sis vybrala zrovna Prahu?**
- Protože mě sem vzali na žurnalistiku. Já jsem se hlásila do Prahy, do Brna a do Olomouce a do Brna mě nevzali a vzali mě do Olomouce a do Prahy a rozhodla jsem se pro Prahu, protože prostě Karlova univerzita přece jenom má jméno.
- **Myslíš, že studium na Karlově univerzitě je prestižní?**
- Já si myslím, že je.
- **A myslíš, že ji znají třeba i lidi v zahraničí?**
- Asi jde o to odkud, třeba z okolních států určitě, ale ze vzdálenějšího zahraničí, to si nejsem jistá.
- **A myslíš, že třeba hraje roli při hledání práce, jestli ten titul máš z Karlovy univerzity nebo z nějaký jiný školy?**

- Já teda doufám, že to má vliv, jestli má titul jakoby z normální školy, že státní univerzita má přece jenom už trošku tradici, a jestli z nějaké soukromé, kde sis ten titul i třeba zaplatila, že jim platíš školný a to studium je možná o něco jednodušší, to si třeba myslím, že vliv má.
- **A co třeba takový různý regionální školy a Karlova univerzita?**
- To nevím, pořád snad doufám, že ta Karlovka má trošku větší zvuk. Zase na druhou stranu, právě když jsem hledala práci v médiích, tak se nesly legendy, že, když vidí v životopise - absolvent žurnalistiky na fakultě sociálních věd, tak nás už rovnou vyhazují.
- **Jo aha a proč?**
- Nevím, že prý snad se jako říkalo, že jsme strašně moc velcí teoretici a nemáme tu praxi, nevím a jako nemám to potvrzený, to se prostě šušká mezi studentama, drby.
- **Ale tobě ten druhý obor, který jsi studovala na Filozofický fakultě, pomohl zprostředkovat práci.**
- Určitě, vlastně nebýt toho, tak jsem tu práci vůbec neměla.
- **A jak ses o tom dozvěděla?**
- Právě, my dostáváme doted' maily z fakulty a z oboru, protože nová média patří docela ironicky pod knihovnictví, takže nám prostě čas od času rozesílaj, prostě já tomu říkám spamy, protože nám chodí konzultační hodiny lidí, který jsem v životě neviděla a tak a vždycky mě to strašně štvalo a házela jsem to do koše a pak se mi mezi těma mailama náhodou objevila tady ta zpráva, že hledají knihovníka, tak jsem to zkusila a vyšlo to.
- **A nová media, co se tam studuje?**
- Já jsem vždycky říkala, že to jsou studia o internetu, o mobilech a o nových technologiích a potom jaký to prostě může mít dopady na člověka, společnost a tak.
- **Takže to vlastně pak můžeš v podstatě propojovat, psát zrovna o tady těch tématech?**
- Určitě. Jsou i takový. Mám spolužáka, který zrovna ta nová media nevystudoval, ale hodně o nich ví a právě o tom zrovna píše a lidi ho hodně čtou, takže určitě se to dá.
- **Když jsi hledala tu práci, tak využila jsi třeba nějakých kontaktu, který jsi získala v průběhu toho studia? Nebo jsi spíš hledala na internetu na takových těch stránkách, jako je například prace.cz nebo přes úřad práce?**
- Tak i tak, zkoušela jsem oboje, ale známí zrovna teď v tuhle dobu nikdo o ničem nevěděl, spíš se teďka všude propouští a až tak moc se nenabírá. Úřad práce absolutně ten ti práci nesežene, ten už to teď snad ani asi nemá v popisu práce. Pověštinou jsem odpovídala na inzeráty, co jsem našla na internetu. Přes známý jsem sháněla práci dřív spíš v průběhu studia, když jsem si jenom přivydělávala tím psaním sem tam nárazově, tak to bylo přes známý. Když o něčem věděli, doporučili a tak.
- **Takže myslíš, že ty kontakty třeba i do budoucna, až tedy nebude takováhle situace, třeba se teda tolepší?**
- Snad, mohlo by se to, já jsem tak doufala, že tam jak píšu teď pro technet nárazově, externě, tak jsem doufala, že mi tam daj poloviční úvazek, a to by právě bylo přes ka-

maráda, ale to nevyšlo, protože taky šetří a peníze co by šly na úvazek, tak si ušetřili a nějak to rozdělili v redakci jinak. Takže to nevyšlo.

- **A když jsme se bavily předtím o tom dětství, chodila jsi na nějaký takový zájmový kroužky?**
- Já jsem z malý vesnice, takže tam ta nabídka moc velká nebyla, jak si vzpomínám, tak jsem chodila na němčinu v nějaké té druhé, čtvrté třídě, chodívala jsem na přírodovědný kroužek a hrávala jsem na flétnu.
- **A pokračuješ v tom hraní?**
- No, občas, když mě chytne nálada a hraju na kytaru, takže taky, když se chce.
- **Takže jsi i hudebně založená?**
- No, občas, když mě chytne nálada. Teďka už spíš poslouchám, než abych hrála. Je to i tím, že člověk přece jenom bydlí nejdřív na kolej, pak v paneláku, tak se pak i krotí kvůli sousedům.
- **A co třeba ceny bydlení v Praze? Bylo to finančně náročné se přestěhovat do toho bytu?**
- Kupodivu ani ne, když jsem byla tady na kolejích, tak to víš, jak se pohybují ceny kolejí, nejdřív jsem bydlela dva roky normálně na patře se společným příslušenstvím, tam to stálo kolem dvou tisíc, jak to vyšlo, pak jsem byla na buňce, ta byla dražší, tam to vylezlo až ke třem tisícům, pak jsem bydlela dva roky v podnájmu u kamarádky, tam jsem to měla za dva a půl, takže jakoby paradoxně jsem v pronájmu ušetřila a teďka teda budeme s bráchou ve vlastním a budeme tam mít nájemníky, takže předpokládám, že to, co vybereme na nájmu, tak nám zaplatí náklady na bydlení. Takže teď už to snad bude trochu lepší.
- **Takže vy jste si vzali hypotéku?**
- Naši to vzali z úspor.
- **Myslíš, že teď když pracuješ, že budeš mít trochu lepší životní úroveň, než na kolejí?**
- No tak určitě, tam musí být člověk mladý a nadšený, aby tam vydržel. To taky nechápu, jak jsem tu mohla bydlet.
- **A v budoucnu bys chtěla zůstat v Praze?**
- Určitě, mně se tady líbí, mám to tady ráda, mám tu spoustu známých, kamarádů, oblíbená místa a je tu asi nejvíc pracovních příležitostí. Hlavně, když to srovnávám s domovem, s Vysočinou, tak tam by to asi byla bída. A já nejezdím autem, což je na vesnici problém, protože se člověk nikam nedostane. Kdežto tady se všude dostane dopravou.
- **I když ty kdybys někam psala, tak bys mohla pracovat i z domu.**
- Mě ty media pořád ještě až tak moc nemají rádi. Občas to samozřejmě jde, ale pokud jsi stálej člen redakce, tak tě chtěj mít pod dozorem a chtějí tě mít na místě.
- **A ty jsi teď v jakým ročníku na té teologické fakultě?**
- V prváku a čekám, jestli udělám zásadní zkoušku, jestli mě vyhodí nebo ne a když mě vyhodí, tak se nedá nic dělat. To už bylo spíš takový, jako, že to zkusím, takový spíš ze zájmu, než nějak z velkého cíle, že bych to chtěla nějak za každou cenu dodělat.

Respondentka E

- **No tak bychom mohly začít třeba tím, proč sis vybrala Finsko, proč ses rozhodla jet na Erasmus?**
- Tak počkej, tak proč jsem se rozhodla jet na Erasmus, nebo proč jsem si vybrala Finsko, to jsou dvě rozdílné otázky.
- **Můžeš začít, čím chceš.**
- Dobře, tak proč jsem se rozhodla jet na Erasmus, protože mám staršího brácha a on vyjel vlastně postupně třikrát na různé dohody a v podstatě mě k tomu hodně, hodně dokopával. Já jsem člověk, který by sám od sebe nevyjel, přesně ten člověk, který patří do kategorie, já nemám odvalu, mám špatnou angličtinu atd., atd., ale tohle není ne, pro mého brácha, takže můj brácha mě do toho dokopal a vlastně jsem si s ním uzavřela dohodu, že vyjedu až v navazujícím studiu, takže opravdu od začátku třetího ročníku bakaláře do mě hučel, abych si to začala zařizovat a zpětně jsem mu neuvěřitelně hodně vděčná, protože to změnilo můj život a ty lidi, kteří nevyjedou strašně lituju, protože to není důvod to, že nemám odvalu. A proč jsem si vybrala Finsko? Vždycky jsem chtěla jet na sever, a když jsem projížděla ty možnosti, tak já jsem tam měla i Švédsko a měla jsem tam i Dánsko a když jsem se dívala na předměty, tak jsem škrtnula Dánsko, protože tam jsem tomu moc nerozuměla a potom, když jsem si vybírala mezi Švédskem a Finskem, tak ve Finsku byl lepší systém, že tě někdo vyzvedne na letišti, že máš zařízený ubytování jako, že to tam funguje dobře z tohoto hlediska, že se o tebe postarají, zatímco ve Švédsku sice lidi psali, že všechno bylo v pořádku, ale že sis musela všechno zařídit sama, takže i když vlastně ty předměty byly v podstatě spíš pro to Švédsko, tak nakonec jsem se rozhodla pro to Finsko a ze zpětného hlediska vůbec nelituju, protože Finsko je nádherná země a Finové jsou neuvěřitelně příjemní lidi, mám s nimi lepší zkušenosti, než se Švédama.
- **A ty jsi říkala, že to změnilo tvůj život, tak já bych se chtěla zeptat, jak to změnilo tvůj život?**
- Poznala jsem sama sebe a zjistila jsem, že se sama sobě nelíbím, a že se chci trochu změnit, takže vlastně já jsem se vrátila, nastoupila jsem zpátky do práce jakoby, že na mě čekali v práci, přes léto jsem pracovala, ale krátce potom jsem dala výpověď a místo práce jsem začala dělat dobrovolníka. Já vlastně pracuju teď v něčem podobném jako právě přesně v tom Finsku, jakoby v organizaci na ČVUT, kde se starají o zahraniční studenty, takže tam zastávám takovou funkci, která vyžaduje poměrně dost času a zároveň to je skupina studentů, kteří se chtějí sami rozvíjet, sami od sebe vzdělávat a strašně se tam dbá na osobnostní rozvoj a bere se každé takové, jaké je, člověk tam může být sám sebou, což je něco, co já jsem si uvědomila, že teď strašně potřebuju a za poslední půlrok jsem se, bych řekla, docela dost změnila a jsem se sebou mnohem spokojenější. Jsem člověk, který si dřív vůbec nevěřil a začínám si věřit konečně, to bych bez Erasmu nedokázala, protože člověk, aby si začal věřit, tak se nejdřív musel poznat a bez Erasmu bych se nepoznala, vůbec bych se prostě nepoznala, pořád bych furt žila dál ten nudnej život, myslela si, že jsem spokojená a nebyla bych.
- **A co bylo to hlavní, co ti tam tady v tom pomohlo?**

- Nevim, hlavní nevim, ale já třeba, když jsem tam odjížděla, tak.. Já třeba jsem člověk, který nerad chodí na nějaký ty párty nebo něco takovýho a hlavně do klubu, nebo tak, prostě nechodim. A když jsem tam odjížděla, tak jsem se toho docela bála, protože se říká, že Erasmus je známej tím, že tam všichni pijou a tak a první týden jsem byla asi v jedny nebo ve dvou a říkám si prostě ne, tohle není, jak bych si to představovala, tak říkám hele sorry, holky užívejte si to, ale tohle není můj šálek čaje a zjistila jsem, že tam těch lidí s podobným názorem je docela dost, takže prostě jsem si našla kamarády, kteří měli stejný názor, stýkala jsem se jenom s nima v podstatě. A já jsem měla tu smůlu, že já jsem měla strašně málo vyučovaných předmětů. Čtyři oborový předměty jsem měla metodou self study, takže v podstatě dálkový studium, tak jsem byla hodně zavřená doma a jenom jsem četla nebo psala, ale potom jsem taky chodila na švédštinu, chodila jsem na historii severských zemí, takže jsem přece jenom v nějakym kontaktu určitě byla, i když bohužel ne moc s Finama. A zjistila jsem jakoby, že můžu být sama sebou a můžu být spokojená a šťastná, ale zároveň jsem si třeba uvědomila, že jsem toho za sebou v Praze nechala mnohem míň, než jsem si myslela že těch lidí, který jsem tu nechala, po kterých se mi stejská je mnohem míň, než jsem si myslela, a že tady je něco špatně. Od té doby co jsem se vrátila, tak jsem mnohem víc ve společnosti, než jsem byla dřív a z toho, co jsem se bavila s ostatníma lidma, tak jsem zjistila, že na tom takhle nejsem sama, že třeba v té naší organizaci je strašně moc introvertů, právě přesně lidí, kteří asi zjišťujou, že takhle to dál nejde, nevim. Zase na druhou stranu, když jsem se bavila s jednou mojí kamarádkou, tak ta říkala, že její spolužačka byla neuvěřitelně extrovertní předtím, než odjela a vrátila se a od té doby se straní společnosti, takže prostě člověk se tam změní, ať už je kdekoliv.
- **Proč myslíš, že předtím jsi nemohla být šťastná?**
- Já jsem si myslela, že šťastná jsem, já jsem akorát nevěděla, že nejsem.
- **A tohle je teda to, co se změnilo, ale když jsi tam jela, tak co jsi od toho očekávala, co byly ty tvoje očekávání?**
- Očekávání? Že se postavim trochu na vlastní nohy, že budu půl roku mluvit anglicky, že poznám nový lidi, nabudu nový zkušenosti, něco novýho se naučim, procestuju nějakou hezkou zemi a to je asi všechno.
- **A splnily se tady ty tvoje očekávání?**
- No, našla jsem si kamarády v různých částech světa. V létě jedu do Brazílie za kamarádkou.
- **To je super. Takže jste pořád takhle v kontaktu.**
- Tohle třeba je jedna z věcí, která mě na tom hrozně štve, protože já jsem si tam našla přesně prostě nejlepší kamarádky Mexiko, Brazílie, Jihoafrická republika a jako mám pár Němek kamarádek, ale to už prostě nebyly tak blízky kamarádky, abych se zvedla a jela za nima, já prostě radši dám mnohem víc za letenku a poletim do té Brazílie.
- **Takže myslíš, že budete udržovat ten kontakt dál.**
- Doufám, s tou Brazilkou asi nejvíc, protože mi přijde, že tam jsme si opravdu nejpodobnější a ona vlastně, než odjela, tak jsme spolu nějaký dva tři dny byly opravdu jenom samy, protože jsem tam zůstávala dýl a ještě jsem měsíc cestovala potom, co skončila škola a ona tam zůstávala pár dní dýl, a aby nemusela platit za ubytování, pro-

tože se musela platit měsíční renta, tak přespávala nějaký dvě, tři noci u nás, takže jsme opravdu spolu těch posledních pár dní strávily spoustu času a i předtím a jsme si povahově asi opravdu nejbližší. S těma ostatníma jsem si myslela, že jo, ale neudržela jsem kontakt. Takže jsem tam taky poznala Češku jednu, se kterou jsem taky ještě v kontaktu a která mi strašně ulehčila ten odjezd, takže já jsem měla tady ty tři holky a ještě tu Češku, takže díky tomu, že já jsem věděla, že až se vrátím, tak tu bude někdo, kdo mě znal v době Erasmu, kdo mě tam poznal, kdo věděl, jaká jsem, když jsem tam byla, tak jako to mi strašně ulehčilo ten odjezd, a to loučení s ostatníma, že prostě jsem věděla, že tu budu mít někoho, kdo ví, co jsem tam dělala, jak jsem se tam chovala.

- **A myslíš, že tady ty kontakty ti mohou pomoci nějak do budoucna?**
- Určitě, určitě.
- **A v čem třeba myslíš? Myslíš, že i v tom kdybys hledala nějakou práci v zahraničí?**
- To si myslím, že kdybych je požádala, tak určitě by se po něčem podívaly, ale na druhou stranu každá studujeme úplně jinej obor, takže z tohoto úhlu pohledu bych to takhle nebrala. Já jsem to spíš brala přes to přátelství. Já jsem sledovala, jak oni žijou. My jsme si povídali, to si povídáš o všem možným za ten půlrok a zjistíš jaký všechny názory nebo jaký všechny pohledy můžou bejt, co všechno může člověk dělat a zejména od té Mexičanky jsem se naučila strašně moc, že jsem zjistila, že my si jsme strašně podobný, ale hodně diametrálně se lišíme v jedné věci a totiž, že ona si věří a já vůbec. Ona je sebevědoměj člověk a já ne a ona mi třeba řekla, že ona taková před dvěma rokama taky nebyla a já, když jsem se na ní dívala, tak jsem říkala, to není možný. Ta mi dala strašně moc z toho osobního hlediska, že se snažím udělat víc věcí, tak jak je dělala ona, protože zjišťuju, že to je strašně užitečný.
- **Takže to bylo takový inspirující?**
- Inspirující, neuvěřitelně inspirující. Nemyslím si, že to bylo užitečný právě pro ty pracovní kontakty v budoucnu, to si myslím, že ne.
- **A myslíš, že celkově ten program Erasmus ti pomůže najít lepší pracovní uplatnění?**
- Já studuju knihovnictví, tak já nevím, protože já jsem se tam naučila úplně jiný věci, než se učej v Čechách, jak to říct.. Jako já třeba píšu diplomku z něčeho, co jsem se naučila tam, ale ten semestr předtím, než jsem vyjela a i ten semestr po tom, co jsem se vrátila, tak mi přišlo, že se tady učej úplně jiný věci, že jo. Prostě tady, že se učí to český, jak to chodí v Čechách a neučí se tady ty mezinárodní znalosti, že se to tady nešíří, teďko už si to tolik nemyslím. Asi jo, asi mi to něco dalo. Ne, dalo mi to hodně z oborovýho hlediska. Dalo mi to strašně moc, čerpám z toho od té doby, co jsem přijela. Asi jo asi mně to pomohlo i při tom hledání práce, určitě.
- **A myslíš, že ti zaměstnavatelé se přímo podívaj, jo Erasmus..?**
- No, já jsem třeba, když jsem se vrátila zpátky do té práce, to byla práce v knihovně, tak mi šéfová řekla, po nějakym měsíci, dvou, že jsem, počkej, jak to formulovala, že jsem mnohem rozhodnější, že dokážu, já jsem dřív nedokázala dospět skoro k žádnému rozhodnutí, to prostě strašně nerada a díky tomu, že jsem ji třeba začala pozorovat, tak jsem se k ní začala chovat trošku jinak a náš vztah se trošku zlepšil a já

jsem jakoby věděla víc co ona po mně chce, takže jsem místo toho, abych se jí ptala na její názor, tak už jsem za ní přišla s nějakým svým názorem. Ale teď jsme zase odbočily a já už si nepamatuju tu otázku.

- **No, to bylo to, jestli si ti nějak pomůže v tom pracovním uplatnění.**
- Pomůže.
- **A myslíš, že kdyby nebyl Erasmus, že by si někam jela? Asi možná jo, přes jinou smlouvu, když to ten brácha doporučil?**
- Asi jo. Já třeba teďka uvažuju, strašně bych chtěla, já příští rok budu končit a chtěla bych ještě někam vyjet, na nějakou pracovní stáž, nebo něco takovýho, ještě bych jednou chtěla někam vyjet.
- **A jakou stáž máš třeba na mysli?**
- To je ještě ve hvězdách, to teď nemám čas teďka řešit, to je teďka v plenkách.
- **Takže spíš pracovní stáž než nějaký další studijní pobyt?**
- Pracovní, získat nějakou zkušenost.
- **Umíš si představit, že bys v budoucnu pracovala někde dlouhodobě v zahraničí?**
- Dlouhodobě? To nevím, protože, i když si třeba myslím, že angličtinu mám na docela dobrý úrovni, tak jsem si na vlastní kůži vyzkoušela, že česky toho vyjádřím daleko, daleko víc a tím, že si s někým nemůžeš promluvit úplně o všem, nedokážeš vyjádřit všechny svoje pocity v daným jazyce, to člověka strašně omezuje. Třeba já jsem si Finsko zamilovala, je to úplně krásná země, kde bych rok, dva, tři strašně ráda žila, ale zbláznila bych se, kdybych tam měla zůstat na celý život. Já souhlasím s názorem, že by lidi měli zůstat v Čechách, protože když se v Čechách něco naučíš a potom vyjedeš, zůstaneš ve světě, tak to Čechám nevrátíš nebo já nevím, jak to mám říct. Tohle zní strašně divně, ale já jsem byla na jedny takový přednášce od člověka, kterej vlastně pomohl spoluzaložit tu organizaci, ve který já teďka pracuju, před nějakými deseti, dvanácti lety, procestoval celej svět, opravdu pracoval ve světě, několik, v podstatě deset let pracoval nebo cestoval po světě a teď se vrací. Přesně říká, vyjed'te do světa, naberte tam zkušenosti, ale pak se vraťte do Čech, protože aby ta země nějak prosperovala, tak lidi nemůžou jenom vyjíždět, ale lidi se musí i vracet. Já nechci, aby to znělo nějak egoisticky, nebo cokoliv, ale je to tak.
- **To je dobrej názor.**
- **A brácha teda byl kde?**
- Brácha byl rok ve Španělsku na Erasmus a potom půl roku na Taiwanu a půl roku v Mexiku. A říkal, že na sever by nejel, ani kdyby ho tam /není slyšet/.
- **A jak třeba reagovalo tvoje okolí, když ses rozhodla odjet pryč na těch půl roku?**
- Ta část okolí, která zná mého bratra, to očekávala a ta druhá část jenom „ty jedeš na Erasmus, ty máš tu odvalu vyjet, závidim, tak si to užij“.
- **A tvůj bratr je teda starší?**
- O čtyři roky.
- **A setkala ses s nějakýma problémama?**
- Jakýho typu?
- **Já nevím třeba po návratu nebo v průběhu toho pobytu, jestli jsi tam narazila na nějaký problém?**

- Něco neřešitelného ne, ale co se školy týče, tak jsem se musela naučit číst odborný text v angličtině a naučit se psát anglicky, a to jsem zjistila, že je neuvěřitelně těžký, ale všechno to je součástí, to k tomu patří. Naučit se organizovat čas, protože jsem potom nestíhala a zároveň jsem chtěla cestovat, protože všichni už měli volno a chtěli cestovat a já jsem chtěla cestovat s nimi, ale jako problémy... Jaký problémy?
- **Jestli ti to třeba zkomplikovalo to studium tady?**
- To jsem si zařídila a to bylo super, tam mi všichni vyšli vstříc.
- **Takže třeba s tou angličtinou, zlepšila se ti angličtina teda?**
- Výrazně, ale to si myslím, že třeba tam jsem na vlastní kůži poznala, že to strašně záleží na člověku, protože já jsem se držela s jednou rodilou mluvčí a s jednou na půl rodilou mluvčí, takže ty mně jakoby hodně daly, zatímco moje spolubydlící se za celou dobu nenaučila minulej čas. Musím říct, že mluvit s ní bylo, ale jako občas docela jako..
- **Ta byla odkud?**
- Z Polska.
- Česky říkala, že se baví.. Říkala, že mi nerozumí. Takže česko-polsky jsme se skoro nebavily. Říkala, že anglicky radši, ale neuměla ani minulej čas a za celou dobu se to nenaučila.
- **To je zvláštní.**
- Takže strašně záleží na tom, s kým se držíš, a jestli se tu angličtinu chceš anebo nechceš naučit.
- **Seznámila ses tam s nějakýma Finama?**
- Strašně málo, protože já jsem opravdu chodila jenom na ty přednášky, který byly určený speciálně pro Erasmáky, takže jsem se znala líp třeba se dvěma, třema, jako já jsem byla na jediný švédsky mluvící univerzitě ve Finsku, takže s těmahle švédsky mluvícíma Finama jsem se seznámila a to jsou strašně prima lidi.
- **A to byla jaká škola?**
- Ábo akademi. To jsou strašně prima lidi, všichni. Třeba, že se mi stalo, že když jsem ze začátku zabloudila a prostě potkala jsem nějakýho starýho pána nebo paní, tak jako, že na ně zkusím anglicky, tak ve Finsku umí každej, neuměli, zrovna náhodou jsem se přesně trefila a prostě rukama, nohama se mi snažili pomoci, i když jsem je odmávávala, říkala jsem, já nechci pomoci, že to nějak zvládnou a oni nedali pokoj, dokud mi nepomohli a neukázali tu správnou cestu, i když jsme si vůbec nerozuměli, protože finština je opravdu úplně jinej jazyk a nemáš šanci, jako je to lepší, než čínština, ale to je tak všechno.
- **Možná to, že maj stejný písmo.**
- To je jak maďarština, možná ty slova typu pošta, kabel, možná takový slova co vznikly později, tak jako ty jsou podobný, ale nemaj stejně ani děkuju, nemaj stejně ano, Nemaj stejně nic takovýho.
- **Myslíš, že jsou Finové jiní, než Češi?**
- Já bych naopak řekla, že jsou si Finové s Čechama hodně podobní, že Finové jsou hodně uzavření, ale když tě k sobě pustěj, tak jsou neuvěřitelně příjemný, jsou neuvěřitelně ochotní, usměvaví, milí a já bych řekla, že máme podobnou historii, že to je to,

co ty národy k sobě hodně sbližuje, když jsem se bavila s poměrně dost lidma, kteří byli také ve Finsku, tak třeba přesně jsme se shodli, že máme spolu strašně blízkou nenávisť k Rusům, kterou oni mají z dobrých důvodů ještě větší, než my. Je to národ, který si musel těžce vybojovat svojí samostatnost a jsou na to neuvěřitelně hrdí a mají na co. Oni třeba nejsou v Skandinávii, oni nejsou skandinávská země, oni jsou na severu. Skandinávie jsou Norsko a Švédsko. To je jako kdybys řekla, že Čechy jsou součástí Německa, germánskej stát, to prostě tak není a mně se to strašně líbí.

- **A kam se teda zařazují?**
- Oni jsou severský stát, ale oni nejsou Skandinávie. Skandinávie je jenom poloostrov, Švédsko a Norsko. Severský země, do toho se řadí i Finsko, Island, Dánsko asi můžou se i pobaltský země, ale už je takový trochu to.. Ale oni nejsou Skandinávie, oni nemluvěj germánským jazykem, oni sice maj povinně švédštinu, ale to je asi tak jako, kdyby měli Češi povinně němčinu, taky by se tu němčinu polovina lidí nechtěla učit nebo ruštinu, když tady byla povinná ruština, tak se jí taky spousta lidí schválně rusky neučila, protože se jim to nelíbilo
- **A když porovnáš ten jejich vzdělávací systém?**
- Úplně jinej, což bych řekla, že je hodně způsobeno, jednak je to jejich mentalitou, že u nich funguje sociální stát, u nich to prostě funguje na základě jejich mentality, která by tady nefungovala, oni ještě třeba na střední škole mají oběd zadarmo, což je něco, co by tady prostě nefungovalo a maj třeba provázaný, že na univerzitách každý student platí dvě padesát a může zajít do jakýkoliv menzy po celým státě, ale jinak co se tý výuky týče, tak stát se učitelem je neuvěřitelně prestižní zaměstnání, dobře placený, stane se jim asi tak 10% uchazečů a každý asi tři roky můžeš chodit na nějaký testy, nebo na něco takovýho, na nějaký přezkušování, takže ta úroveň je někde úplně jinde, takže ty děti škola baví, tam to prostě učitelé vykládají zábavnou formou, snažej se.
- **A co se týče počtu studentů, když podporují tak to vzdělání, je běžný, že tam chodí víc lidí studovat, než tady?**
- Tohle ti nepovím, protože já jak jsem byla na tý švédsky mluvící univerzitě, tak oni tam tak trochu bojují o přežití, protože ta švédská menšina je asi pětiprocentní, což je strašně málo a ještě navíc je rozprostřená po celým západním pobřeží, takže ti lidi, kteří chtějí studovat na tý univerzitě, se musí přestěhovat do Turku a to taky určitě spousta lidí neudělá, tohle ti nepovím.
- **A když srovnáš tu životní úroveň tady a ve Finsku?**
- Tak je vyšší, západní stát.
- **A co se týče tebe jako studenta, stačil ti ten grant?**
- Bez cestování jo, cestování z vlastní kapsy, jinak mi to stačilo.
- **A měla jsi tam podobnou životní úroveň jako tady, jakožto student?**
- Asi trochu nižší, ale já jsem třeba.. Já jsem se tam naučila chodit do Lidla a nakupovala jsem tam v Lidlu, protože tam ty ceny byly o polovičku jinde, ale já tím, že jsem Pražáčka, takže já bydlím u rodičů v Praze, takže nemůžu úplně porovnávat, protože přece jenom, když bydlíš u rodičů a když bydlíš v Praze na koleji, tak je to něco jinýho, ale myslím si, že jsem tam měla trošičku nižší životní úroveň, ale hlavně, když víš,

že to je na dobu určitou, tak to je něco jiného, než když víš, že takhle budeš žít celý život, na půl roku vydrží člověk spoustu věcí.

- **A co třeba finští studenti, když bys porovnála, jak žijí finští a čeští studenti?**
- Trochu někde jinde no. Trošku lepší životní úroveň.
- **A jako proč třeba?**
- Třeba přesně ty koleje, to je úplně jiná kategorie, to je úplně jiný svět. To potom samozřejmě záleží na tom, jaký oni mají finanční prostředky, jaký mají.. Zase, to mi řekla jedna Finka a určitě má pravdu, oni mají vyšší platy, ale oni za všechno zase platí víc a oni mají vysoký daně. Oni nemají o tolik vyšší životní úroveň, ale mají vyšší životní úroveň.
- **Takže to je těžký takhle zhodnotit. A tobě třeba po návratu uznali ty předměty?**
- Povinně volitelný a volitelný předměty, to jsem měla domluvený předem.
- **A proč sis vybrala zrovna to knihovnictví a proč ses zrovna rozhodla studovat na Karlovce?**
- Knihovnictví? To jsem si vybrala z toho důvodu, mě zaujalo. Jenže když jsem si vybírala, kam půjdu, tak mě bavil dějepis a uměla jsem matiku a na přijímačky měli dějepis a matiku dohromady nebo to psali minimálně tehdy, tak jsem si říkala, že to je zajímavá kombinace a říkala jsem si, tak knížky mám ráda, kniha u mě je ticho, tak aspoň prostě v dnešním stresovém světě to bude něco jiného, nového, příjemného, změna. Zjistila jsem, že to tak není, zůstala jsem u toho. Je to o něčem úplně jiným, než si člověk představuje, ale mám to ráda. V tuhle chvíli, třeba předtím jsem věděla, co chci dělat, ale teď to nevím.
- **Předtím to bylo co?**
- Už nevím, ale teď v tuhle chvíli ti já nejsem sto říct, co bych chtěla v životě dělat, asi to má co dočinění s knihovnama, asi jo, ale nemá to žádný hlubší rysy a není to pro mě radost, to jsem si dřív byla jistější.
- **Takže ti to teďka naboural ten program Erasmus a přehodnocuješ.**
- A strašně mě mrzí, že jsem nevyjela dřív, protože já jsem vyjela vlastně ještě i o rok dřív, než většina lidí na Karlovce nebo minimálně většina lidí u nás na katedře, ale stejně si myslím, že by člověk měl vyjet co nejdřív, protože to strašně změnilo můj pohled na studium, v dobrém smyslu, dalo mi to strašně moc, orientovalo mě to nějakým směrem, ty předměty, který já jsem se tam učila, byly úplně jiný a vlastně jakoby já jsem se přes ně orientovala na tohle, co se u nás tolik neučí, nicméně bych vyzobávala z toho, zatímco předtím jsem se plácala v tom čem.., moc jsem tomu nerozuměla a teď konečně po pěti letech začínám chápat, co studuju. To nevím, jestli za to může Erasmus, nebo jestli se mi to konečně poskládalo v hlavě, to ti nepovím.
- **Jak se změnil ten tvůj pohled na to studium?**
- Můj pohled na studium? Rozumím tomu, začínám tomu rozumět, začíná mi to všechno dávat dohromady smysl, předměty se začínají překrejšovat a skládat dohromady.
- **A proč zrovna Univerzita Karlova a ne třeba nějaká jiná?**
- Na ekonomku jsem nechtěla, protože co jsem tehdy slýchávala a vlastně si to myslím do dneška, tak tam to je strašně dravý, tam chodějí draví lidé, ambiciózní, který prostě.. Tam jseš, z toho co jsem slyšela, tak tam jsi na většině fakult prostě jenom číslo, jeden

student z milionů a na ČVUT třeba.. Ve chvíli, kdy přijde na nějakou technickou záležitost, tam já musím moc zpomalit, prostě takovýchle věci já chápu mnohem pomalejc. Ne, že bych byla úplně antitalent, ale prostě mi to mnohem dýl trvá a obdivuju ty lidi, co to studují.

- **Takže to byla jasná volba a taky asi hrálo roli i to, že jsi chtěla zůstat v Praze?**
- Ne, já jsem dělala zkoušky i do Brna.
- **A proč si třeba teda si nešla do Brna?**
- Protože jsem se dostala i do Prahy, to zas jako mi přišlo.. Ono je to přece jenom docela finančně náročný bydlet na koleji a dojíždět každý nebo každý druhý víkend Brno, Praha jako to se ušetří docela slušný peníze.
- **A ty máš jenom jednoho sourozence?**
- Hm.
- **A když jsi chodila na střední školu, tak už to tak nějak směřovalo k tomu, že půjdeš na vejšku nebo sis..?**
- Určitě. Já jsem chodila na gympl a s gymplem..
- **Takže vás, jak tebe, tak i tvýho bráchu, rodiče vedli k tomu, že půjdete studovat?**
- Oni jsou vysokoškoláci oba, takže jo, ale nebylo to nějak pod nějakým velkým tlakem. Nás rodiče nikdy do ničeho nenutili, spíš se nám snažili prostě potom pomoci s výběrem, ale nikdy nebo mě minimálně nikdy do ničeho netlačili, protože říkali, sem běž, sem běž, tohle je pro tebe jako ušitý, nechali to všechno na mně nebo mě tak zmanipulovali, že o tom do dneška nevím.
- **A co vystudovali tvoji rodiče?**
- Mamka má ekonomku a táta má ČVUT.
- **No, a když jsi byla malá, tak tě vodili na různé ty kroužky a takový ty věci?**
- Trochu, ale spíš opravdu tak na tom to prvním stupni no, jako ne zas tolik, jako nějaký jo. Nikdy jsem nebyla takový to dítě, co by nemělo žádnéj volnej čas samo pro sebe nebo tak, neměla jsem těch kroužků tolik.
- **A co děláš třeba teď ve volnym čase?**
- Teď nemám volnej čas. Ne, ve volnym čase, když je hezky tak jedu třeba na kolo, teď jsem byla pět dní na vodě s kamarádama po sedmi letech a bylo to naprosto super, úplně jsem si odpočinula úžasně naprosto po měsíci zkouškovýho. Čtu si. Snažím se bejt s lidma, udržovat vztahy, učim se sama.
- **A v té organizaci, jak jsi říkala, že pracuješ jako dobrovolník, co tam děláš?**
- Já jsem treasurer.
- **Prosim?**
- Treasurer jsem, pokladník.
- Takže počítám peníze, přemýšlím, co dám za kolik, jaký peníze vezmeš odkud a tak.
- **A baví tě tady ta práce?**
- Strašně moc mi toho dává. To počítání samo o sobě mi nevadí. Ne, že by mě stoprocentně bavilo, ale nevadí mi. Je jasný, že to někdo musí dělat. Říkám, strašně moc mi toho dává, tohle jsou věci, který se mi určitě budou v životě hodit. Donutilo mě to poznat spoustu novejšch lidí, což bylo něco, co jsem si uvědomila, že chci, že potřebuju nějakěj donucovač, když jsem tu funkci přijímala a jsem za to strašně vděčná, že pros-

tě poznávám nový lidi, lidi ke kterým já bych se sama od sebe nedonutila přijít a prostě říct, ahoj já jsem ta a ta, a že takhle s nima mám nějaký první kontakt a potom už je to všechno lepší. Já nerada přistupuju k cizím lidem.

- **Takže tohle ti zprostředkuje kontakt s novějma lidma?**
- Přesně tak, poznání novejš lidí, kteří se taky chtěj změnit, se chtěj rozvíjet, buďto odněkud přijeli, nebo někam chtěj vyjet.
- **A zapojuješ se třeba ještě nějak jinak, třeba, jak je ten tutorskej program?**
- Jakej, promiň, co?
- **Jak, třeba lidi dělaj tutorj těm studentům?**
- No, jakoby tam je toho součástí i ten buddy systém, že na začátku každého toho semestru vyzvedne každej člověk aspoň jednoho nebo dva zahraňáky na letišti, pomůžou jim s ubytováním a potom vlastně na ČVUT to funguje tak, že pak maj orientation week na začátku tejdna, kdy přesně je prostě zapisování na fakulty, různé přednášky o tom, jak to chodí v Čechách, seznámení s českou historií ve stručnosti a od čtvrtka do neděle jsou potom na vejletech, takže vlastně jakoby team buildingy pro ty zahraňáky, aby se mezi sebou aspoň trochu poznali, protože tam jich jezdí dvě stě na každém semestru a ještě dvě stě na rok, to znamená prostě, když máš čtyři sta zahraňáku najednou, tak ty už se nepoznáš tak snadno. Já jsem třeba měla to štěstí, že nás bylo čtyřicet na začátku, že my jsme se poznali fakt všichni mezi sebou a v těch čtyřiceti si už potom vytvoříš ty vlastní skupinky, kdežto v těch dvou stovkách to je mnohem složitější, takže ty výlety sloužej k tomu, aby se aspoň v rámci toho autobusu navzájem seznámili a poznali. Hrajeme s nima Prague discovery game, že vlastně je vytvořená hra, že máme nějaký stanoviště po centru Prahy a v Dejvicích a oni plní nějaký úkoly, takže poznávaj to centrum Prahy, aby se po městě líp orientovali potom a já bych řekla, že to je docela oblíbený.
- **A předtím, než si vyjela, tak ses takhle nesetkávala s těma zahraničníma studentama?**
- Jeden semestr. Já jsem vlastně byla pryč minulej letní semestr, loni touhle dobou jsem se vracela, takže ten semestr předtím jsem se tam zapojila poprvé.
- **Jako, že ses na to chtěla nějak připravit?**
- Že mě na to donutil můj bratr se připravit? Tak nějak.
- **Setkala ses třeba s nějakýma předsudkama vůči Čechům?**
- Ne.
- **Vůbec?**
- Ne nebo minimálně ne s nějakýma myšlenýma nějak vážně a urážlivě. Jo, naštvalo mě, že o nás Němci ze středního Německa mluvěj jako o východní Evropě, to mě naštvalo. Jako já chápu, že pro Francouze jsme z východní Evropy, ale že to tak viděj i Němci, to mě naštvalo.
- **Takže myslíš, že nás hodně zařazovali do východní Evropy?**
- Oni se tak o nás učej. U nich tam na univerzitách prostě fungujou studijní obory, kde se vyučuje východní Evropa a my jsme její součástí a to, že jsme od nich na jih, to jim je úplně ukradený.

- **Jako východní Evropa, s Polskem? S jakýma zeměma, jako třeba i s Ukrajinou a s Moldávií a s tady těma zeměma, to všechno patří do východní Evropy?**
- To už je východní Evropa prostě. U nás začíná východní Evropa pro Němce. Prostě od nás na východ. Rakousko je ještě západní, ale Češi už jsou východní Evropa.
- **A kde bys definovala tu hranici východní Evropy ty?**
- Já bych strašně chtěla udržovat a rozvíjet ten pojem tý střední Evropy, protože já vím, že my nejsme v západní Evropě, minimálně ne životní úrovní a přístupem ke spoustě věcí, ale my nejsme ani východní Evropa a to ti poví většina lidí, která tady byla, že prostě tady u nás.. Já si pamatuju, že když jsem byla na střední na takový tý výměně ve Francii, tak když sem ta Francouzka přijela, tak když potom jsem jela zpátky, tak když se mě její mamka ptala, jestli znám věci typu jogurt nebo šunka, tak ta Francouzka se mě ptala, jestli znám různé typy francouzského pečiva, protože ona prostě viděla, že tady to funguje úplně stejně jako u ní, akorát ty ceny jsou trošičku jiné. Protože pro normálního západního člověka opravdu na východ od Německa už je džungle a já si myslím, že ten pojem té Visegrádské čtyřky prostě těch postkomunistické země, Česka, Slovenska, Maďarska a Polska docela jako je funkční. Třeba já si myslím, že Slovinsko taky je dost vyspělou zemí na to, aby se řadilo do východní Evropy v tom smyslu jako prostě chudý.
- **Takže ta hranice tý východní Evropy tedy podle tebe končí Polskem?**
- No plus minus, nemám osobní zkušenost s Rumunskem nebo Bulharskem, abych ti řekla, jak vyspělý jsou tyhle země, protože jsem poznala teďka nějaký lidi s těch zemí a koneckonců tyhle země jsou v Evropské unii, takže nějakým způsobem vyspělý být musej a to, že jsou na východě není důvod, proto, aby nemohly být vyspělý.
- **Ale nikdy jsi tam třeba nebyla.**
- Ne.
- **A ještě třeba co myslíš, že by se mělo změnit nebo co my můžeme dělat, aby oni to svoje chápání, to svoje vnímání Český republiky a její zařazování mezi třeba ty méně vyspělý země, změnili?**
- Počkej ještě jednou? Aby to změnila ta západní Evropa?
- **No, aby na nás nepohlíželi, jako na méně vyspělou zemi.**
- To se změní třeba tím, že ta mladá generace bude cestovat, a že se nějak změní jejich vzdělávací systém, že se o nás přestane mluvit jako o východní Evropě a to chce čas a tohle nejde ze dne na den.
- **A myslíš, že my pro to třeba můžeme něco udělat?**
- Nechovat se jako ruská mafie.
- **To znamená co?**
- Chovat se civilizovaně, mít západní politiku, nevim, to už je moc hluboký na mě.

Respondent F

- **Jak ses dozvěděl o programu Erasmus a proč sis vybral zrovna Finsko?**
- O tom Erasmu jsem se dozvěděl na katedrální schůzce ohledně Erasmu a tam nám jedna přednášející nebo učitelka rozdala nějaké materiály, potom tam byli pozvaní ješ-

tě nějací bývalí studenti, kteří byli na jednotlivých těch místech a ti k tomu něco málo taky řekli. A to Finsko jsem si vybral, protože mi je ten stát sympatický, protože jsem tam nikdy předtím nebyl.

- **Takže spíš, abys to pocestoval, abys poznal novou zemi, nebo jsi měl i jinou motivaci?**
- No, motivaci, prostě chtěl jsem vidět, jaké to tam bude.
- **A třeba ze studijního hlediska. Měl jsi nějakou studijní motivaci?**
- Studijní motivaci tu jsem ani neměl, ale spíš jsem si říkal, jaké to bude tam dělat zkoušky v angličtině.
- **Takže ta motivace byla i zlepšit si angličtinu?**
- No, taky.
- **A povedlo se to? Zlepšil sis angličtinu?**
- No, myslím, že minimálně.
- **Takže v tady tom se to nesplnilo, že se nějak ani neposunul?**
- V tomhle třeba ani ne, protože tam zkoušky ani přednášky v psychologii. To víš, že studuju psychologii?
- **Hm.**
- Tak to tam nebylo vůbec.
- **Akorát si teďka nepamatuju, jestli studuješ bakaláře nebo magistra?**
- Magistra. Ale už předem jsem věděl, že v tom Finsku, že tam se chovají dobře k těm Erasmákům a na rozdíl od skoro celého zbytku Evropy a Česka, tak tam se můžeš teda, alespoň v tom Tampere to tam bylo, že tam si můžeš přihlásit do čehokoliv z jakéhokoliv oboru.
- **Takže sis tam zapsal i přednášky z jiných oborů.**
- No.
- **A to je to, co tě na tom jakoby lákalo?**
- No, to jo.
- **No, a ta náročnost studia, kde ti to přijde náročnější?**
- Já jsem tam dělal zkoušky z nějakých těch základních psychologických předmětů, které jsem dělal i tady, ale oni tam vůbec neměli výuku v angličtině, takže já jsem tam potom psal zkoušky v angličtině.
- **Takže s tím jsi měl problém?**
- Tam jsme měli jenom doporučenou literaturu a zkoušky bych řekl, že byly snad stejně těžké, jak tady.
- **A měl jsi tam asi problém, jaký předměty si zapsat, když tam nebyl dostatečný výběr předmětů v angličtině?**
- Hm, to jo, ale to záleží od fakulty.
- **A ty jsi teda studoval na tý Tampereen Yliopisto?**
- Tam prostě psychologie v angličtině nebyla, i když tam byla třeba škola International school of social sciences, tam nějaká psychologie byla, ale to byla úplně jiná fakulta.
- **A to byl jako problém třeba si to tam zapsat?**
- Problém by to nebyl, ale nebylo tam nic, co by mě zrovna zajímalo.

- **Takže si to vyřešil, že sis zapsal ty předměty..**
- Ano, ty povinné v podstatě psychologické, kde jsem dělal jenom zkoušku na základě učebnic, pak jsem si napsal ještě úplně jiné předměty z jiných oborů.
- **Hm. A třeba z jakých oborů?**
- Jsem si tam dal akademickou angličtinu, to bylo vynikající, to bylo naprosto nesrovnatelné s tím, jak se učí jazyky tady u nás.
- **Takže myslíš, že ta výuka těch jazyků tam je kvalitnější, než tady?**
- Úplně nesrovnatelně kvalitnější.
- Potom tam byl postgraduální program pro cizince na epidemiologii, a tam jsem se přihlásil na několik předmětů, asi na pět a z toho ze tří jsem udělal zkoušku.
- **Takže ty pro tebe byly nějak přínosný?**
- Jo.
- **A co se týče přínosu k tomu tvému oboru, k tomu tvému studiu co teďka studuješ, byl to nějaký přínos nebo ses spíš obohatil v jiných oborech?**
- To bylo tak půl na půl.
- Byl tam přínos do toho oboru, kterej studuju, protože v mnohém, tam věci byly podobné, třeba jsem se tam přihlásil do bureau ? statistiky, to je v podstatě, když to vezmu obecně .. statistika, takže tam byla obecná epidemiologie a to je v podstatě napůl jako metodologie vědy a napůl... a potom to o takových epidemiologických věcech na které se naváže i psychologie v podstatě a když to je ujasnění základních pojmů a výpočtů jako jsou třeba prevalence, incidence, mortalita, mortality rate a tak podobně a různé ty základní indexy a potom je to taková jakoby statistika v medicíně, což je v mnohém i sporné s psychologií.
- **A uznali ti tady ty předměty, ty kredity?**
- Já jsem si je nenechával uznat.
- **Nenechával. Takže to byl.. Tys tam byl půlroku? Takže to byl takový půlrok navíc?**
- Tak mohl bych si to nechat uznat, ale já už jsem měl dostatečný počet kreditů, takže to bylo celkem zbytečné.
- **A narazil jsi na nějaký problémy potom. Ještě ses vlastně pak nemusel vracet do toho studia a chodit na další přednášky nebo musel?**
- Hm.. Jako..
- **Nebo jestli si pak měl nějaký problém s tím návratem do studia?**
- To jo, protože my tam máme nějaké předměty, které jsou jako prerekvizity těch dalších, takže na ně jsem se nemohl přihlásit, až příští rok.
- **Takže ti to studium trochu zkomplikovalo?**
- Hm.
- **A ta náročnost studia. Když srovnáš náročnost studia a ve Finsku tak kde je to náročnější nebo, když porovnáš ten vzdělávací systém?**
- Já ohledně té náročnosti nevím, ale rozhodně to je daleko efektivnější v tom Finsku.
- **A proč třeba?**

- Třeba, když jsem chodil.. V té psychologii třeba úplně nevím, jak oni to tam maj. To si myslím, že mají podobně jako my předmět na celý semestr, ale nemaj tam třeba předmět na celý rok a je to po semestrech a tady to máme často strašně moc dlouho a je to v podstatě o ničem, za takovou dlouhou dobu se neudělá v podstatě nic, tam to bylo za daleko kratší dobu daleko efektivnější. Třeba v té epidemiologii, tam byly třeba některé předměty, které se učily třeba jenom dva týdny, ale třeba za ty dva týdny to bylo třeba sedm přednášek a k tomu ještě třeba pět cvičení a hodně to tam učili i postgraduální studenti. Protože učitel třeba učil epidemiologii a v rámci té epidemiologie byla ještě praktická cvičení, kde se v podstatě počítaly příklady a to se učilo v menších kroužkách, které vedli doktorandi, takže ta byla srovnatelně přínosnější, protože tam se kdokoliv mohl zeptat na cokoli, buď se to řešilo společně, nebo jsme to zkoušeli sami něco řešit.
- **Takže tam fungovala i taková diskuze v rámci těch přednášek nebo seminářů a to je to, co ti tady třeba chybí?**
- Tak ta diskuze částečně, ale když bych to porovnal s něčím podobným jako je třeba statistika, nebo metodologie, kde se plus mínus třeba taky něco počítalo. V metodologii se tam dělal nějaký design nebo studie, tak tam to bylo daleko bližší tomu, co potřebuješ vědět, protože ses kdykoliv mohla zeptat na cokoli a byl na to čas. Takže na to, na co ses zeptala, tak to se skutečně řešilo a tady taková zpětná vazba v podstatě není možná.
- **A co se týče třeba dostupnosti informačních zdrojů, myslíš si, že tam jsou dostupnější ty nové informační zdroje, a že se tam třeba víc pracuje s těma aktuálníma informačníma zdroje, nebo se s nima pracuje víc tady, jak myslíš, že to je?**
- To bylo tak jako docela podobné, ale v tom Finsku byly navíc ještě některé časopisy a některé časopisy měly ještě předplaceny ty současné výtisky, jakože běžně se můžeš dostat nejčastěji na články rok staré a oni to tam měli předplacené tak, že ses mohl dostat už k těm aktuálním, takže jsem našel články, které na Karlově univerzitě ještě nebyly dostupné.
- **Takže ta dostupnost těch informačních zdrojů tam je lepší?**
- No, trochu lepší.
- **A co se týče té práce s těma různýma materiálem na hodinách? Využívají se i ty nové články, nebo jestli se tam ve Finsku využívaly ty nové články, jestli tady se využívají ty nové články v rámci těch přednášek nebo v rámci toho studia na zkoušku?**
- Tam se využívají současné články právě hlavně v té epidemiologii, kdy jsme měli třeba přečíst si nějaký článek, který je třeba nějaký výzkum a byl tam nějaký problém, třeba já nevím dostupnosti třeba respondentů s určitou charakteristikou a nějak to tam řešili a jaké byly výhody a nevýhody v podstatě toho řešení v tom výzkumu a jak by se to dalo udělat jinak a na to jsme se měli nějak připravit a potom v rámci těch praktických cvičení o tom něco říct a prodiskutovat to.
- **A jak to je tady?**
- Já myslím, že my tady takové věci moc neděláme.

- **A když třeba pracujete s nějakou literaturou na nějakých seminářích nebo pak když se učíte na zkoušku z něčeho, tak to jsou i nějaký aktuální články nebo to jsou spíš knihy, který jsou starší?**
- V podstatě pro výuku a pro zkoušky nejsou nutné vůbec.
- **Takže to je přímo z těch přednášek?**
- No a z doporučené literatury.
- To je, ale obecně asi nejefektivnější učit se z těch..., protože to, co napíše student je nejbliž tomu co bude na té zkoušce.
- **A co se týče třeba kontaktů, seznámil ses tam s hodně lidma a jsi s nima pořád v kontaktu? Na těch přednáškách, na který jsi chodil, byli tam víceméně spíš zahraniční studenti nebo tam byli i Finové? Potkal ses s hodně Finama?**
- Dvě třetiny byli zahraniční studenti a tak třetina Finů.
- **Našel si tam nějaký dobrý přátele nebo to spíš bylo takový, že spíš ty co jsi potkal na přednášce?**
- Spíš, ty co jsem potkal na přednášce.
- **Takže neudržuješ s nikým kontakt, že by sis s nima psal maily?**
- Pár lidí mám na facebooku a občas si něco napíšeme, ale jako minimálně.
- **Takže není to tak, že by sis s nima psal a jednou kdyby ses náhodou rozhodl pracovat v zahraničí, že by ti mohli nějak pomoci nebo, že byste se nějak navštěvovali?**
- Ani ne.
- **Takže myslíš, že ta síť kontaktů ti nějak do budoucna nemůže pomoci?**
- Myslím, že ne.
- **A myslíš, že kdyby neexistoval Erasmus, že by ses takhle dostal na delší dobu do zahraničí?**
- Ne, to bych se nedostal určitě.
- **Takže myslíš, že tohle je taková dobrá možnost jak se dostat do zahraničí? Bylo to náročný se tam dostat?**
- Ne, my ten výběr máme dost širokej a obecně každý rok zbydou volná místa a převis je jenom na některých oblíbených destinacích.
- Třeba v tom Finsku University of Jyväskylä, protože je tam program v angličtině té psychologie, potom je hodně oblíbená Granada..
- **Myslíš, že se nějak liší ty lidi, kteří si vyberou Finskou a ti co si vyberou to Španělsko, když už jsi teda zmínil tu Granadu.**
- Hm, to já moc ani o tom nějak nepřemýšlel. Nevím, jestli se liší nějak. Já jsem měl třeba na prvním místě Tampere a na druhém místě jsem měl Madrid.
- Takže jsem tam měl na začátku dvě tady ty.. Ale byl tam velkej rozdíl, že jsem chtěl hlavně do toho Finska.
- Protože to je úplně jiná kultura ta finská a španělská.
- **Proč sis třeba vybral i to Španělsko?**
- Pro mě tam bylo dlouho to Finsko a pak nic a pak už tam bylo několik destinací, které už.. Nechtěl bych určitě do Německa..

- **Proč zrovna ne do Německa?**
- Mně to připadá takové kulturně hodně blízké, takové neatraktivní.
- Možná jsem ještě uvažoval třeba o Holandsku a tak to mi připadá takové až moc populární, já nevím.
- **A když porovnáš český a finský zvyklosti anebo ten každodenní život tady a ve Finsku, tak jako kdybys je srovnal, jaké tam jsou rozdíly? Bylo tam něco, co tě překvapilo?**
- Přímo v tom životě lidí obecně asi tam nic moc nebylo, co by mě překvapilo. Třeba zaregistroval jsem to, že hodně lidí se tam zajímá o ten zdravý životní styl a o ten pohyb.
- **A ovlivnilo tě to třeba nějak?**
- To asi ne. Víím, že třeba i z města vyjížděli na běžkách, a že tam chodili to nordic walking s těma holema a na druhou stranu je tam /zde to je špatně slyšet/ potom co mě ještě překvapilo, že tam často se tam po ulicích pohybuje asi možná ještě více starých lidí než u nás, takže když tam jsou nějaké ty párty, hlavně v pátek a soboty.
- **No a když třeba porovnáš jací jsou Finové, jací jsou Češi tak jako jsou nějak rozdílní?**
- Já si myslím, že Finové jsou ještě víc nacionalističtější, než my. Já bych je tak nějak porovnal ke Slovákům.
- **A čím myslíš, že to je daný?**
- Tím, že to je malý stát, který si historicky prošel obrovskými problémy a byl v ohrožení z různých stran, ať už to byli dřív Švédci nebo potom Rusové třeba. Třeba pro ně, u nás je to taky, ale třeba na Slovensku a ve Finsku si myslím, že pro ně je hokej ještě větší náboženství, než u nás. Spojují to s tím, jak se prostě malý národ může zviditelnit, že od toho mají ještě menší odstup, než my, tak nějak.
- **Takže to, co jsi od toho očekával, že poznáš novou kulturu, nový prostředí a tak. Splnila se ta tvoje očekávání?**
- Mně tam o to poznávání kultury nějak zvlášť ani nešlo. Mně tam zajímalo třeba pár věcí, jaké mají názory na svět, na Evropu obecně a podobně. Že jsou na tom podobně s Rusákama, jak my nemáme rádi Rusáky, tak oni také nemají rádi Rusáky, jako subkulturu, která tam žije, která tam je dost početná, to je dost podobné jako u nás. Dál, ale to souvisí s tím, že jsem tam byl jako zahraniční student, tak se mi na tom prostě líbila ta anonymita, že jsem se tam cítil daleko svobodněji, než u nás, jako obecně, protože jako bych si tam mohl dělat, co chci, to mi tak nějak připadala.
- **A nikdo ti jako nebude říkat, co máš dělat, nikdo tě nebude kontrolovat. Takhle v tomhle smyslu?**
- **Hrálo roli taky to, že tam jedeš sám?**
- To taky, to jsem byl rád, že tam jedu sám.
- Jako, že to je nový prostředí, že můžeš začít od začátku, že tě tam nikdo nezná.
- No, nikdo v podstatě nemohl mít bližší kontakt s tím, co já dělám.
- **Takže taková určitá svoboda. A ještě něco třeba? To je zajímavý porovnávat třeba i ty jejich názory a ještě třeba kromě toho vztahu s Ruskem, je tam něco tě tam table zaujalo?**

- Tak třeba ještě ta jejich historie. To je také zajímavé ta historie Finska. To souvisí třeba s tím nacionalismem, to byla i třeba finská televize, ta jejich veřejnoprávní televize mi připadala jako naše televize ještě za komančů. Oni tam ti Finové na veřejnoprávní televizi často měli pořady, které vyznávali úctu finskému lidu a nemuseli to být zrovna nějakí sportovci nebo nějaké známe osobnosti, ale byli to lidé, kteří pracovali třeba v lese nebo přímo ve zpracovatelství nebo v zemědělství, nebo údržbáři a v té televizi byly pořady právě tady o tom.
- **A na to jsi musel umět finsky, abys tady to mohl sledovat?**
- Asi jo, ale já jsem to sledoval jenom tak, jsem si...
- **Ty ses učil finsky?**
- Ne, jenom trochu, ale já jsem si tak nějak odvodil o čem to tak asi bude.
- **A ta finština, učit se finsky, byla to pro tebe nějaká motivace, že se naučíš ještě další jazyk?**
- Tak to moc ani ne, navíc ten předmět, do kterého jsem chtěl jít, tak byl plný a já jsem se tam nedostal.
- **A setkal ses s nějakými stereotypy ohledně Čechů, nebo jak vnímaj Českou republiku nebo jak tě tam všeobecně vnímali?**
- Asi tak jako všude na světě. Tak Česko pro ně to nejobecnější zařazení bylo prostě východ a s tím se pojí možná trochu nedůvěra, protože východ to už znamená nějak spojení s Ruskem a taky nižší životní úroveň ještě, ale to si myslím, že nějak zvláštní roli nehrálo. Já mám pocit, že obecně ta nálepka východ pro ně byla rovná se tomu, čemu moc nevěřit.
- **A jak oni jako zařazovali sebe, protože oni měli taky takovej jako problematickej vztah s Ruskem? Jak oni identifikovali sami sebe?**
- Já si myslím, že oni sami sebe identifikují jako západ, ale takový západ specifický. Oni sami o sobě si myslí, že jsou nějakí divní prostě.
- **Divní?**
- No, takoví zvláštní. Takoví..
- **V jakym smyslu? Spíš, jako lepší než ostatní nebo ..?**
- Takoví, že východ nejsou vůbec, v tom jsou jakoby úplně západ, ale že západ taky úplně nejsou.
- **Takže někde mezi, takže takoví neutrální?**
- Jakoby se to, já jsem měl alespoň takový pocit, jako by se to odvíjelo z historie. Finové jsou jediný národ Evropy, který nemá, v úvozovkách, nic společného s původem ostatních zemí, ať už Švédové nebo Norové ti jsou podle genetických studií velmi podobní zbytku Evropy a Finové nemají s ostatníma společného vůbec nic, takže oni jsou geneticky ani se neví odkud, ale musí pocházet odnikud jinud, z jiného místa někde a neví se, čeho jsou potomci vůbec. Třeba my jsme jak střed geografickéj, tak i střed genetickej, že tady jsou zbytky všeho...
- /velký hluk, začíná koncert, musíme se přesunout/
- **Kde jsme skončili?**
- Tak já jsem skončil u toho, že jsme nejenom středem geografickým, ale i genetickým Evropy na rozdíl od těch Finů.

- **A co se týče identity, jak oni se identifikují? To jak jsi říkal někde mezi východem a západem?**
- Oni se identifikují jednoznačně jako západ, ale specifický v tom, že jsou jiní, jak původem, tak mají i jinou historii, a že za sebou mají těžkou historii, kdy o tu svoji existenci museli tvrdě bojovat.
- **Takže oni se spíš identifikují s tím západem, ale co si myslíš o jejich vztahu ke Švédsku, je tam nějaký problém?**
- Ke Švédsku, není žádný problém u nich, přestože dřív bojovali proti Švédsku, tak už hodně dlouho dobu jejich vztah v pořádku, takže ke Švédsku žádnou nedůvěru nemají. Trošku specifický aspoň je v tom, že velice rádi soupeří se Švédskem, a to jak Švédsko, tak Norsko a Finsko se snaží soutěžit navzájem v různých věcech. Jsou velcí rivalové v různých věcech, jak třeba ve sportu, tak ve všem jiném v ekonomice, v životní úrovni atp.
- **Tak, když už jsme u té životní úrovně, tak tam je podle tebe vyšší životní úroveň, než tady, nebo srovnatelná, nebo jak to podle tebe je?**
- Mají tam vyšší životní úroveň určitě, jo je jasný. A podle různých studií, které se dělají, tak je životní úroveň Finska od toho prvního místa, až po nějaké desáté.
- **A třeba ta životní úroveň studentů, konkrétně když se zaměříme na ty studenty, liší se jejich životní úroveň od českých studentů a třeba proč?**
- Já si myslím, že to koreluje s životní úrovní dospělých a to znamená, že tak, jak je u dospělých jejich životní úroveň výš, tak u studentů je to tam taky, že ten rozdíl tam bude podobný.
- **A čím je to teda daný?**
- Je to dané obecně tím, že lidé jsou ve Finsku obecně bohatší, než tady. Jinak to je hrozně složitý aspekt a v porovnání k platu mají daleko levnější bydlení, než my třeba. To zas se odráží trochu v celé společnosti, ale u těch studentů ta vyšší úroveň je i v tom prostředí, ve kterém se pohybují, tím myslím ekologie nebo architektura, souvisí to s tím, jak tam vypadají jejich školní budovy, jak vypadá jejich prostředí jako, že je to tam moderní, přístupné prostě v různých aspektech. Pro ty studenty to znamená, že tam, alespoň my jsme tam měli na fakultě moderní budovy a byly tam takové kavárny, prostě studentské, ne třeba takové velké, ale menší, několik, plno počítačových učeben otevřených třeba celou noc, takže tam přístupnost do školy byla v podstatě dvacet čtyři hodin denně a pak pohodlí a architektonika třeba kolejí. U nás jsou některé koleje třeba úplně katastrofální a já jsem tam byl na koleji v podstatě moderně zařízené a sprcha, která měla vytápění v podlaze. U nás často sprchy vypadají tak, že jsou jedny sprchy prostě na celé patro a to ještě polovina sprch nefunguje. To si myslím, že.. To víš, to byl také jeden z těch aspektů mimochodem, že jsem jel do toho Finska, že jsem věděl, že tam aspoň bude i to bydlení hodně v pohodě.
- **A ty teďka bydlíš na koleji a bydlíš tam sám v tom pokoji nebo ho s někým sdílíš, protože v tom Finsku jsi asi bydlel sám, ne? Tam asi není zvykem sdílet.**
- To záleží, co sis vybrala. Já jsem si teda vybral jako, že budu bydlet sám a tady jsem bydlel půl rok ještě s jedním a teď bydlím sám. Je to jenom kvůli tomu, že tady je převis nabídky teď, kolejí, než poptávky.
- **A v tom Finsku jsi taky sdílel pokoj?**
- Ne, v tom Finsku jsem měl jednolůžkový pokoj.

- **Byl tam někdo, kdo by sdílel jeden pokoj s někým?**
- Ano. Bylo tam hodně kolejí, kde byly dvou a vícelůžkové pokoje.
- **Ještě bych se chtěla zeptat, ten grant ti stačil, ty peníze, co jsi dostával, to stipendium?**
- Ne, to mi nestačilo, tak z padesáti procent.
- **Myslíš, že sis tam mohl dovolit víc věcí nebo míň věcí, než tady a jestli jsi tam měl srovnatelnou životní úroveň nebo lepší, jak to tam bylo?**
- Neměl jsem tam problém s tím. Utrácel jsem tam hodně moc teda, a to proto, že tam jsou drahé potraviny a mimochodem drahá káva, protože tam stála káva z automatu nejmíň euro a já piju hodně kávy. Obědy tam docela za rozumnou cenu, já už si teda nepamatuju, kolik to stálo, teda jako myslím ve škole.
- **A ty jsi tam byl na zimní semestr?**
- Hm.
- Byl jsem tam do konce ledna, což tam začíná letní semestr.
- **Tam to je nějak přelom, že to tam nějak začíná.**
- **Takže nemáš pocit, že by sis tam některý věci nemohl dovolit?**
- Jo, ale to je stejné jako tady.
- **Mohl sis tam třeba dovolit jít do restaurace, kromě teda těch studentských, kde byla ta studentská cena?**
- To moc jako nemohl, ale to nemůžu ani tady.
- **Takže ses tam nemusel nějak jakoby omezovat?**
- Nemusel jsem se omezovat. Já jsem tam stejně chodil na to kafe, i třeba do kaváren. Takže já jsem tam byl v takových zařízeních možná častěji, než tady.
- **A cestoval jsi?**
- Ne, necestoval jsem.
- **Jak si třeba trávil volný čas?**
- Já jsem byl třeba ve škole nebo na počítači nebo jsem si šel sednout anebo jsem se tak procházel po městě. Pěšky jsem se byl podívat kousek za město, pět kilometrů. Třeba jsem se prošel, protože tam je takové malé město Nokia, tam vznikla ta firma a ještě tam mají část firmy, takže to mě lákalo se tam jít podívat.
- **Jak myslíš, že tráví čas typickej student, kterej je na Erasmu?**
- Já myslím, že je více v kontaktu s ostatníma Erasmákama a ne typicky, ale tak jako všude je tam hodně různých těch párty, takže chodí tady na ty akce.
- **Ty ses třeba nezúčastnil nějaký takový akce?**
- Minimálně. Měli jsme tam třeba nějaké slevy na nějaké filmy do kina. Takže v kině jsem byl několikrát se podívat.
- **A líbí se ti třeba finský filmy? Viděl jsi nějaký finský filmy?**
- Jo, ale já si nepamatuju, jak se to jmenovalo. Potom tam byla ještě taková akce, to nebyla akce školy, ale akce městského kina, takže tam byly filmy třeba po dvou po třech týdnech národnostně specifické, takže tam byly třeba finské filmy, polské filmy, španělské filmy a na to jsme měli právě slevu, studenti.

- **To je zajímavý. Myslíš si, že to, že ses zúčastnil toho Erasmu, bude mít nějaký vliv, že získáš nějaký lepší pracovní uplatnění, jestli to bude mít nějaký vliv potom, když bys třeba hledal práci, nebo já teda nevím, jestli jsi třeba už pracoval při studiu?**
- Pořádne ne. Nemyslím si, že to bude nějaká výhoda asi.
- **Takže spíš to je pro tebe.. Ne, že by to pro tebe bylo nějaký zvýhodnění do budoucna nebo něco, spíš to teda vidíš, jako nějakou osobní zkušenost.**
- Pokud se někam budu hlásit a napíšu životopisy, možná, že to tam napíšu. Nepředpokládám, že by to mělo mít nějakou hodnotu.
- **Uvažuješ třeba, že by si jel znova, buď na nějaký studijní pobyt, nebo na nějaký pracovní pobyt?**
- To neuvažuju.
- **Chtěl bys teda zůstat tady v Čechách?**
- Jako kdyby to bylo jednodušší a jako kdyby to bylo jenom na mě, tak možná ani ne, ale reálně si moc nedokážu představit, že bych byl někde jinde.
- **No a pak třeba ještě bych se zeptala, proč si začal studovat zrovna psychologii? Proč ses sem přihlásil? Z čeho sis vybíral, hlásil ses ještě na jiné školy? Proč sis zrovna vybral Univerzitu Karlovu?**
- Ono to bylo pro mě nejbližší.
- **Ty jsi z Prahy?**
- Ne, z Hodonína. To je u Slovenskej hranic.
- **A vybíral sis třeba tuhle univerzitu kvůli tomu, že je prestižní? Proč zrovna Praha, proč zrovna tenhle obor?**
- No jako v mnohém to byla jenom náhoda. Blízke to bylo v tom jako v úvozovkách, protože jsem psychiatrický pacient, takže jako už z toho důvodu jsem k tomu měl nějak blízko. Měl jsem blízko k různým testům, prostě jsem si řekl, já nevím, třeba psycholožce, takže jsem si i ofotil různé testy prostě a ty testy v podstatě ze sedmdesáti procent stačí na přijímačky.
- **Takže jakoby, že sám jsi absolvoval tyhle testy a to všechno, že jsi to chtěl vrátit v tý praxi těm ostatním lidem?**
- Ne, ne, ne, to byla v podstatě jenom taková blbost. Já jsem nevěděl jak přežít vůbec, necítil jsem se dobře psychicky vůbec, jenom tak doma jsem být prostě nemohl, ať už třeba kvůli rodičům, že bych něco dělal, to jsem si nedokázal představit, prostě jsem se cítil blbě. Ono to tak potom vypadalo, že když jsem se dostal sem, no tak jsem prostě byl na koleji, stejně jsem skoro celý čas někde ležel jenom na koleji.
- **Takže díky tady tomu jsi měl k tomu oboru blízko a kvůli tomu sis ho vybral?**
- No já myslím, že v podstatě jo.
- **A neuvažoval jsi, že bys šel studovat třeba něco jinýho?**
- Ne.
- **Takže tohle byla taková jasná volba, i jako že jsi chtěl změnit prostředí?**
- Hm, já jsem pořádne nic ani neuměl. Já jsem se na základce neučil vůbec, na střední téměř vůbec, a takže jsem skoro nic neuměl.
- **A jakou jsi dělal střední?**

- Já jsem dělal střední policejní.
- **Takže to nebylo naplánovaný, že už od střední si věděl, že půjdeš na vysokou školu?**
- Ne, to vůbec.
- **To bylo takový rozhodnutí, že jsi nevěděl co, tak ses přihlásil.**
- Jo.
- **A tvoji rodiče mají vysokoškolský vzdělání?**
- Jenom otec.
- **Takže to nebylo, že ti říkali, půjdeš studovat a tak?**
- To ne, to vůbec, to bylo vyloženě na mně.
- **A jsi rád, že ses rozhodl pro to studovat zrovna tady ten obor.**
- No, v podstatě nejsem. Já nevím co, jednak nevím, jestli dostuduju, ale spíš asi ne, než ano, protože já toho moc nedělám do školy.
- **Ale ty už máš ten bakalářský titul?**
- Ne, nemám.
- **To bylo to jako celý studium?**
- No. Ale mně se nějak zvlášť nelíbí to studium ani ten obor, ale já nemůžu říct, jestli to bylo dobré nebo špatné, protože já si myslím, že já jsem neměl žádnou alternativní, dobrou možnost. Nic co bych udělal, tak by nebylo dobré, já to tak aspoň vnímám.
- **Takže i když se ti tady nelíbí, takže třeba jako předtím to bylo asi dobrý rozhodnutí?**
- Bylo to.. To rozhodnutí to bylo, tak se to možná často chápe, ale já to měl tak.. Pro mě to bylo rozhodnutí, jak přežít. Tady to je v podstatě o nějaké patologii, co říkám, ale takhle to vnímám.
- **Kde se třeba vidíš v budoucnu?**
- To si moc nedokážu představit.
- **Takže vůbec nemáš žádnou představu?**
- Nemám.
- **Ani jsi nad tím ani nepřemýšlel?**
- O tom jsem jako přemýšlel, o tom přemýšlím často, ale nic moc rozumného mě stejně nenapadá.
- **Třeba se vrátit k tomu, jak jsi studoval tu policejní školu, tak v tady tom oboru bys nechtěl pracovat nebo něco?**
- To určitě ne. Jako stejně z těch psychických důvodů já si myslím, že bych stejně asi ani nemohl, ale ani mě to nějak zvlášť nezajímá.
- **A začít studovat nějaký jiný obor, nad tím jsi třeba nepřemýšlel?**
- Ne a už mám jednak mnoho let a nemám peníze a jak se znám, tak by se mně asi nechtělo studovat. Já hlavně strašně nerad píšu nějaké ty seminárky.
- /nahrávání bylo vypnuté, ale pak jsme si ještě povídali a respondent chtěl ještě něco doplnit/
- Tak to co mě tam vadilo ještě, co mě napadlo. Tak, to bylo, že jsem tam zaregistroval, že už tam mají dokonce imigranty cikány. V tom Tampere byly takové dvě skupinky, které často chodily pohromadě, tak jsem si říkal, že to je strašný, že ve Finsku už prostě maj cikány. Dvakrát jsem je zažil třeba v Mc Donaldu. Vždycky tam dělali takovej bordel, že

tam museli zavolat policii. Navíc ve Finsku, kde ve veřejných prostorách ani nemůžou kouřit, tak zrovna tady ti cikáni si zapálili třeba i v Mc Donaldu, což si nedokážu představit ani u nás, že by si zapálil někdo v Mc Donaldu. To byla jedna věc. A druhá v noci, jediný, kdo mě tam lákal na nějaké kurvy, což se tady děje běžně na Václaváku, tak tam ne, ale jediný, kdo mě tam na to lákal, tak to byla prostě jedna stará, tlustá cikánka, která mi tam nabízela dceru, kterou měla vedle sebe.

- **Ježišmarja.**
- Nebo potom ještě levný chlast a cigarety mi tam nabízela. Tu jsem potkal několikrát v noci, když jsem chodíval třeba z těch počítačových studoven, třeba ve dvě v noci zpátky na kolej.
- **Takže tohle je takovej problém se kterým ses setkal.**
- No, to mě tak jako s těma cikánama, tak jako napadlo.
- **Myslíš, že, já teďka nevim, jak se na to mám zeptat. Myslíš, že tam řeší podobné problémy, jako my řešíme tady v Čechách?**
- Já myslím, že ne, protože jich tam je daleko míň, ale myslím si, že to jako nastane do budoucna, pokud jich tam bude přibývat, jakože si myslím, že jich tam už nebude přibývat, protože si tam uvědomili, že s těma cikánama je problém, jako všude na světě. A tady ty věci, tam začínají registrovat, že když se někde objevila ta skupinka těch cikánů, tak už dopředu kroutili očima, co se stane kde. Třeba v tom mekáči nebo i v Hessburgeru jsem je tam viděl, ale hnedka už jich přišlo víc těch zaměstnanců před pult, kdyby se něco stalo.
- **A co třeba přistěhovalci a Finsko?**
- Nevim, tak přistěhovalci tam maj docela dobré podmínky a tak jako maj tam dobré podmínky, že co se týče toho, že se tam dbá na to, aby byla dodržována ta práva, která mají, ale třeba v té době, v roce 2009, když začínala ta recese, tak jako všude, první koho propouštěli, tak to byli právě imigranti, kteří museli dostávat stejný plat jako Finové, že to tam víc dodržují, takže ty začali vyhazovat v první řadě a potom jsem četl hodně článků, které citovaly noviny, na portále anglicky, které psaly o tom, jak maj problémy se uživit v tom Finsku. Jako, že si nemohli dovolit chodit někam do restaurací nebo tak, ale že začali v podstatě pěstovat někde na zahradě vlastní brambory a takové věci, ale jinak tak jsem nezaregistroval na imigranty negativní názory, až na ty Rusáky tedy. Na ně měli podobný náhled jako my na Rusáky nebo na Ukrajince asi tak bych řekl.
- **Takže mají takový nějaký problematický vztah s tady těma lidma.**
- Nemusí být jenom zapříčiněný jenom konkrétně jako, ale ta nedůvěra k nim, prostě tak jak u nás.
- **Takže to je dáno tou minulostí?**
- No, hlavně tou minulostí, protože si nemyslím, že by zrovna ve Finsku byly nějaké pobočky ruských mafií a tak podobě, takže si myslím, že je to dané jenom historicky. Plus teda se tam tedy dokonce v té době krize začaly objevovat názory proti migrantům za práci, protože tak jako u nás se tam začaly objevovat případy, kdy je zaměstnávali za daleko nižší plat, než Finy a berou jim práci, třeba na stavbách atp.
- **A myslíš, že je těžký pro někoho, kdo nemluví finsky najít práci?**
- Ve Finsku?
- **Hm.**

- No, tak já si myslím, že to je jasný, že to je tam daleko těžší pro člověka, který nemluví finsky a myslíš, že i třeba u těch nějakých méně kvalifikovaných prací, je nutná ta znalost finštiny?
- Já si myslím, že jo, já si myslím, že v méně kvalifikovaných prací, jako je to možná zásadnější problém, než třeba u nějakých hodně vysokých prací, já si nemyslím, že generální manager firmy Nokia umí Finsky třeba anebo polovina managerů možná nepotřebuje mluvit finsky, protože stejně na tyhle velké mezinárodní korporace mluví anglicky, jako hlavní, oficiální jazyk.
- **To je pravda.**
- A navíc ti to tam šli pracovat jako levná pracovní síla, tak oni stejně neumí ani anglicky, takže tím spíš to je pro ně obtížnější si tam ubránit nějaká ta svoje práva, takže tam za špatných podmínek pracují, většinou to byly ty stavby za malé peníze.

Respondentka G

- Já jsem sama zvědavá, jak ti na to budu odpovídat, měla jsem si hodně věcí promyslet. Já jsem tam byla a už je to déle, tak už jsem zase zapoměla, jestli tam jsou nějaká fakta.
- **Tak já nebudu mít žádné složité otázky, spíš jaký to pro tebe mělo přínos a tak.**
- **Tak můžeme začít třeba tím, jak ses dozvěděla o programu Erasmus? Proč sis vybrala zrovna Finsko a jestli jsi už předtím uvažovala, že pojedíš do zahraničí, jestli ses o tom dozvěděla náhodou?**
- Jako v rámci školy myslíš, jestli jsem uvažovala?
- **Jestli jsi byla už předtím v zahraničí na delší dobu nebo jestli tohle byla jenom taková jedna možnost, jak se tam podívat?**
- Jo, jo, jo, jasně. Tak takhle, já jsem uvažovala o Erasmu už v době, když jsem byla na bakaláři s tím, že mně bylo jedno, jestli pojedu zrovna na bakaláři, protože jsem chtěla jít dál na magistra. Takže jsem si říkala, že v rámci studia bych téhle možnosti chtěla využít, protože si myslím, že v dnešní době není na tyto programy těžké se dostat a zároveň bych to považovala za chybu, kdybych to neudělala. Já jsem k tomu měla dva důvody, jednak já ráda cestuji, takže je to pro mě výhodná příležitost, jak se podívat do cizí země na delší dobu za co nejméně peněz. Samozřejmě byl tam ten důvod, že jsem to považovala za dobrou složku do životopisu a přínos nejenom pro školu, třeba i to dovzdělání se někde jinde. Myslím si, že v tomhle nejsem nějaká výjimka. Je fakt, že, to tedy nevím, jestli patří do odpovědi, já jsem tedy na tohle pak změnila názor, protože jak se na Erasmus jezdí hromadně dneska, tak si nemyslím, že by to bylo až tak důležité pro tu práci. Protože všechny kamarády co mám z vysoký školy, tak skoro všichni byli na Erasmu nebo na nějakém jiném programu, takže si nemyslím, že by to dnes byla nějaká výhoda, když se člověk uchází o nějaké místo. V rámci vysokoškolských pozic, to si nemyslím. Ale určitě, teď jsem možná odběhla od odpovědi.
- **Ne, to je určitě zajímavé, ale myslíš, že kdybys tam nebyla. Že by si byla naopak nějak znevýhodněná?**

- Já si to úplně nemyslím právě. Znevýhodněná, myslím si, že dneska je to standard někde takhle být, protože tak jezdí hodně lidí. Myslím, že bych znevýhodněná nebyla. Záleží, na jakou pozici se člověk hlásí. Určitě bych mohla být znevýhodněná v nějakých pozicích, u kterých se používá angličtina. Ale nemyslím si, že bych tím byla znevýhodněná. Myslím si, že jsou důležitější, v tom životopisu možná i jiné věci.
- **Třeba jaké věci?**
- No podle mě spíš třeba účast, já to teď vidím z té praxe, když jsem vyšla ze školy. Myslím si, že určitě by stálo mít v životopise účast v nějakých projektech, účastnit se nějakých. Já to tedy беру z té humanitní školy, z té humanitní stránky, podle mě i publikační činnost, to si myslím, že je mnohem víc, než dneska jet na Erasmus. Určitě dneska vidím, že i ta praxe někde je důležitá. Ať už je to koordinátorka něčeho nebo tak, tak to si myslím, že se dnes upřednostňuje mnohem víc. Já třeba mám problém s tím najít práci takovou, kterou bych chtěla, protože v tom praxi nemám. Já tedy dělám ekologii, takže bych ráda našla místo v tomto oboru nebo třeba i v jiné neziskovce, ale vím, že bez té praxe je to docela problém a je tam velký nával zájemců vůbec z humanitních škol a všichni Erasmus nebo něco podobného absolvovali.
- **Takže myslíš, že to nehraje nějakou klíčovou roli?**
- Myslím, že dneska ne. Mohlo dřív, určitě si myslím, že dřív. Možná, když mě ten nápad kdysi napadl, já jsem tedy na té škole byla dlouho, já jsem přetahovala dost, tak možná ze začátku to byl dobrý tah ta myšlenka, ale dneska se to změnilo podle mého názoru, po těch třeba 8 letech nebo 10.
- **A z hlediska osobního obohacení, dalo ti to něco?**
- Tak to určitě. Osobní obohacení, jednak jsem spokojená s tím, že jsem docílila, čeho jsem chtěla, což byl ten výjezd. Musela jsem projít výběrovým řízením, tak určitě s tím jsem spokojena a samozřejmě osobní přínos spíš v tom, že jsem se podívala, jak to funguje na cizí škole, že jsem se podívala, jaké to je být na semestr v cizí zemi. Spíš taková ta samostatnost v cizí zemi, ale samozřejmě i kulturně, vůbec změna prostředí. Navíc to Finsko mně osobně se líbilo, tak nějak jsem tam cestovala, hodně jsem tam s kamarádkami nebo s kamarády stopovali, takže takovéto zážitky spíš jako čistě z té zábavy. Spíš v tomto byl pro mě přínos.
- **Primární cíl pro tebe bylo to, že tam jedeš studovat nebo že se tam jedeš seznámit s hodně lidmi, seznámit s jinou kulturou, s jiným prostředím?**
- Já sama tohle nějak nevím. Já mám pocit, když nad tím přemýšlím, že možná ty cíle, možná bylo obojí na stejno. Já si nemyslím a nemyslela jsem si ani předtím, že studium na zahraniční universitě v rámci zahraničních programů, jako nemyslím si, že by bylo tak kvalitní, že by mi to vyloženě dalo, co do vzdělání nějaký veliký přínos. Já si myslím, že naše školství je docela kvalitní nebo vysoký školy a jak už jsem říkala, nemyslím si, že v tom vzdělání by to bylo takhle přínosné. Samozřejmě to tam bylo, samozřejmě jsem to tak ze začátku brala. Takže myslím si, že tyhle dvě věci, ty dva cíle, že byly hodně na podobné úrovni.
- **Takže myslíš, že ten cíl co se týče toho obohacení, co se týče vzdělávání, toho přínosu té školy, že to nebylo až takový výrazný přínos?**

- To si nemyslím. Mě ta škola bavila tam, mě to zajímalo. Určitě jsme si z toho odnesla poznatky. Byly tam předměty, které většinou nesouvisely ani s mým oborem, takže jsem to opravdu brala, tak jako, že to není přínos v tom oboru. Obohatilo mě to v těchto předmětech, já jsem tam hodně chodila na takové předměty, které se týkaly historie a vůbec žití, kultury třeba v té zemi. Určitě jsem se o tomhle dozvěděla dost, v tomhle to přínos byl. Ale jakože bych to považovala za přínos ve studiu, celkově v mém oboru, to úplně ne. A ten cíl původní než jsem vyjela, ani jsem s tím takhle úplně nepočítala. Myslím, že se tam naplnilo to očekávání, co jsem od toho měla. Já mluvím jenom o tom Finsku, možná, že kdyby člověk jel do jiné země, tak třeba by to bylo jiné.
- **Ty sis cíleně vybrala Finsko?**
- Já jsem určitě chtěla do nějaké země, já jsem to tedy brala hodně rozumově tu volbu, protože já jsem určitě chtěla do nějaké země, abych se domluvila v angličtině. To znamená, že jsem vyloučila ty jižní země Itálie, Španělsko, protože oni chtěli nějak částečně ten jazyk a to jsem nějak neriskovala. Do Francie také ne, Německo mě zase nelákalo, co do toho cestování, takže v úvahu připadaly ty severské země. Já mám Skandinávii ráda, takže jsem si vybrala Finsko a ještě jsem si k tomu vybrala tuším snad Švédsko, ale to jenom z toho důvodu, že tam byl v nabídce Gotland. A vím, že moji rodiče měli na Gotlandu nějaké známé, tak jsem si spíš řekla, že bych je navštívila. Spíš tak jenom, abych měla víc zemí, případně kdyby z toho něco nevyšlo. Takže tak, ale do Finska jsem vlastně chtěla.
- **Zlepšila sis tam jazykové dovednosti?**
- To myslím, že jo. Já tedy jsem jazykový antitalent. To přiznám, nejde mi to samo, ale myslím si, že jako samozřejmě to prostředí, ty kamarády jsem tam měla různých národností, takže určitě to nějaký přínos mělo.
- **A ty jsi tam hodně cestovala po Finsku a po těch okolních zemích?**
- Jo, v rámci finančních možností. Byly tam nějaké nabídky od ESN, tak s těma jsem byla v Petěrburgu v Rusku, tak to byl takový zájezd spíš. Pak jsme byly s kamarádkou se podívat v Talinnu, ve Stockholmu a pak jsme po Finsku stopovali, protože jsme neměli už moc peněz na tu dopravu místní, ale zase to byl výbornej zážitek. Nebyli jsme teda až na severu, to ne. To už potom přišla zima.
- **Já jsem překvapená, protože Finové dodržují pravidla, že vám takhle zastavili.**
- Ale to je neuvěřitelné, právě když jsme se o tom s ostatníma Erasmáky s cizinci, tak si všichni klepali na čelo, že jsme blázni, že jednak tedy nezastaví a že je to nebezpečný. Tak jsme vyrazili a tohle bylo neuvěřitelný, já jsem opravdu a to teď nekecám, nezažila zemi, já jsem stopovala i ve Francii, u nás, v Německu, já jsem nezažila zemi, kde by se stopovalo líp než v tom Finsku. Ti lidé tam byli v tomhle hrozně přátelští, protože my jsme při tomhle cestování nikde nestáli dlouho a brali nás strašně ochotně. Takže tak jsem cestovala. Spíš jsem si projela jih, samozřejmě Helsinky. Určitě kdybych tam byla rok, jako ráda bych, tak určitě bych si chtěla projet i ten východ a sever. Ale k tomu už nedošlo, tak třeba někdy. Jako v tomto to bylo super.
- **A ten grant ti stačil?**

- Jo stačil. Já jsem si nastřádala nějaké peníze i svoje. Ono záleží taky, jak moc tam chceš cestovat a takhle. Je pravda, že bez těch svých peněz bych se neobešla. On stačí v případě, kdy podle mě člověk tam žije standardně, nebo. No nevyšla bych bez těch svých peněz. Nevyšla bych.
- **Když porovnáš životní úroveň ve Finsku a tady v Čechách, je nějak rozdílná?**
- No určitě. Tak ono tohle má víc aspektů. Životní úroveň co se týká studentů z té mé osobní zkušenosti, tak určitě se to týká životní úrovně takhle, tak mi tam přišlo úžasné to, jak studenti nebo vůbec lidé, ne jenom studenti, že není vůbec problém si tam zařídit jak kolej, tak i byt za levné peníze nebo leckdy skoro i zadarmo. Protože tam, já nevím, jaké s tím máš zkušenosti ty, ale my jsme tam chodili do různých obchodů a secondhandů a takových věcí, kde bylo všechno možný k dispozici a i třeba to bylo fungl nové. Prostě obchodák, kde byly levné věci a opravdu jsme si toho tam mohli nakoupit všechno. Peřiny, nádobí, všechno to bylo za úžasnou cenu. Takže tohle mi přišlo, že ti studenti tam to mají možná jednodušší, než tady u nás nebo ti mladí lidé si zařídit domácnost skoro zadarmo, jako není vůbec problém. Pak si myslím, že i ta životní úroveň těch normálních lidí, já jako nevím no. Já mám pocit, že oni spíš, já bych neřekla, že mají úplně vysokou životní úroveň, ale myslím si, že se nemusí bát toho, že by třeba upadli do nějakých finančních problémů a byli z nich bezdomovci. Že jsou spíš sociálně zajištění. Ať děláš cokoli i nějakou podřadnou práci, tak pořád máš zajištěné nějaké minimální jistoty, což mám pocit, že oproti nám to tady není. Tady myslím, že i v sociologii je na to nějaký pojem, že i když člověk pracuje a má příjem, tak přes to prostě nemusí už mít peníze na to, aby si zaplatil nějaké svoje životní náklady a to, mám pocit, že tohle tam není. Jsou víc jistě.
- **Mohla sis tam dovolit stejné věci jako tady? Nebo ses tam musela nějak omezovat? Nebo ses tam měla líp než tady?**
- Určitě, když to porovná, tak tam byl drahý nájem, co jsme měli na koleji. Takže to bylo určitě vyšší než tady.
- **A ty jsi bydlela kde?**
- Já nevím, jak se to tam jmenovalo.
- **Bydlela jsi ve Student village?**
- Ne, bydlela jsem jinde.
- **V bytě s ostatníma lidma?**
- No, a bylo to, že jsme dojížděli na kole nebo autobusem, ale na ten název si už nevzpomenu.
- Kuunsilta.
- Ne, to nebylo zrovna. Fakt teď nevím.
- Päivanpaiste?
- No, myslím, že to možná, že to bylo Päivanpaiste. Bylo to víc na okraji, bylo to kousek k moři.
- **No, to bude asi ono.**
- Jinak když porovná, třeba potraviny, tak já jsem docela skromná, já toho ani moc nevním, takže mně to ani nepřišlo zas tak hrozné. Dražší to určitě je. Jak jsem měla

grant, byla jsem schopna z něho vyžít. Tady ten příjem třeba mám nižší, takže tady víc počítám ty peníze, než tam z toho grantu. Ale celkově je to tam dražší.

- **Mohla sis dovolit jít do restaurace?**

- Ne. To jsem nechodila. To vůbec. V těchto věcech jsem se omezovala opravdu hodně. Jednak do restaurací jsem nechodila a třeba i ten alkohol jsem vypustila na ten semestr skoro úplně. Jako účastníka jsem se tam nějakých party, nebo když se něco konalo, tak jsem párkrát byla, protože se to nedá takhle nejt. Ale určitě jsem si tam takhle nic nekupovala.

- **Jezdila jsi na kole?**

- Jezdila jsem na kole. To jsem si tam koupila hned na začátku a to jsem sehnala dost levně, to bylo super. To mi tady chybí.

- **Když se vrátíme ještě k té škole, když porovnáš kvalitu přednášek tam a na FHS? Jestli je to srovnatelné?**

- Já teď nevím, jestli nehodnotím moc subjektivně, ale já mám radši přednášky na FHS. I když já nemohu říci, že přednášky, na kterých jsem tam byla, byly nezajímavé, byly přínosné. Některé byly lepší, některé byly horší. Taky záleží, kdo přednášel. Podobně na FHS, něco je hrozný a něco je úplně úžasný. Ale tu zkušenost co já mám osobní, tak na FHS mi to připadá lepší a možná i kvalitnější. Je to možná o něco přísnější, ale zase o to to má větší přínos. To je můj osobní názor. Prostě FHS mi připadá lepší nebo možná nejenom FHS, ale třeba i FF, co jsem tam zažila přednášky, tak mi to přišlo lepší.

- **Ty jsi studovala bakaláře na FHS?**

- Jo.

- **A na FF, tam jsi chodila jenom na přednášky?**

- Tam jsem chodila jenom na přednášky no. Už nevím na jaké, ale měla jsem tam, jich bylo víc. Jsem tam chodila v rámci bakaláře. To už je dlouho.

- **A na přednáškách na které si chodila, bylo hodně Finů nebo tam byli spíš zahraniční studenti?**

- Teď přemýšlím, vzpomínám, jak to tam bylo. Teď si vzpomínám, že tam byly přednášky, kde Finů bylo jen pár, že tam byla většina Erasmáků. Myslím, že to bylo většinou takhle. Já jsem měla vybrané přednášky, kde většinou byli Erasmáci, těch Finů tam moc nebylo.

- **Seznámila ses tam s nějakými Finy v průběhu pobytu?**

- Já dodnes jsem v kontaktu s mojí tutorkou. Ta byla výborná, tu mám moc ráda. Byla moc ochotná na začátku, nebo vůbec teda, já jsem se s ní stýkala v průběhu celého pobytu, takže jsme v kontaktu dodnes. Určitě jsem se tam s nějakýma bavila, ale nebylo to nějak moc, protože spíš jsem byla v kruhu Erasmáků. Spíš to bylo takové, že jsem s nimi něco prohodila v rámci nějaké akce, ale nebylo to vyloženě, že bych si někoho pamatovala, nebo že by mi na někoho zůstal kontakt. Nebo na tom stopu, tam byli vstřícní. Takže tam ještě, ale to byla taková jednorázová setkání.

- **Takže s nimi moc nejsi v kontaktu? Jenom s tvou tutorkou?**

- No, jenom s tou tutorkou.

- **A s těma ostatními lidma?**

- Jako s těma z Erasmu, mám je na facebooku, občas člověk něco napíše, ale ne nějak zvlášť. Nebyla jsem u nich, ani oni u mě. Zůstala mi tam kamarádka ze Slovenska, s tou jsem v kontaktu víc, ale ona jak je ze Slovenska, tak jí nezahrnuju jako cizí národnost.
- **Myslíš, že kdybys zase jela do zahraničí nebo hledala práci v zahraničí, teda nevím, jestli toto zvažuješ, že by ti někdo pomohl zprostředkovat práci nebo odkázat na někoho jiného?**
- Tak to myslím, že jo. Já jsem zase s těma lidma, co mám na facebooku, tam jsme spolu kamarádili, takže máme dobré vztahy a není to tak, že bychom o sobě nevěděli. Ale spíš se nenavštěvujeme, tolik se nebavíme, protože je to přeci jen nějaká vzdálenost. Myslím si, že kdybych jela někam, třeba i do toho Německa, tak bych ty lidi i navštívila. A s tou prací, asi bych to i udělala, že bych se zeptala.
- **A zvažuješ to?**
- Nezvažuju to, protože já to tady mám ráda. Já spíš, když už tak nějakou zkušenost z cestování, že bych se zase někam podívala jako cestovatelka, ale pracovat v cizině by se mi asi nechtělo.
- **Ani na nějakou stáž?**
- Možná stáž nějaká, kdyby byla na pár měsíců, tak bych asi byla schopná takhle odjet na semestr někam. Ale určitě ne, že bych tam měla pracovní úvazek na delší dobu. Na to se ani nějak necítím. Mám to ráda tady a jsem tady spokojená.
- **Ty jsi teď ukončila magisterské studium. Budeš pokračovat ve studiu nebo si hledáš práci nebo už pracuješ?**
- Nepokračuju, na doktorské studium se nechystám. Jedině co bych v budoucnu šla na nějakou školu podobného zaměření, když bude čas, tak přece jenom mi připadá, že tyhle školy udržují člověka, prostě mi to dává nějaké zajímavé podněty. Mě přednášky na škole bavily, takže bych tu školu dělala pro zábavu. O tom jsem uvažovala, že třeba v budoucnu. Ale že bych cíleně takhle šla na doktorát, to ne. To už se mi nechce. Už jsem tam byla dlouho na té škole. Práci v tom oboru hledám. Teď stálou práci nemám. Střídám brigády, dělám u Člověka v tísní a ještě nějaké další spíš brigády. To mi zatím nějak stačí a zatím nemůžu najít práci, kterou bych si úplně představovala.
- **Ty hledáš určitě nějakou práci v oboru nebo ti je jedno, kde bys pracovala?**
- Já bych chtěla nejlíp v oboru nebo aspoň, aby to tomu bylo nějak blízký. Nemusí se to týkat přímo té tematiky mého oboru. Mohlo by to být i v jiné oblasti, ale zase třeba něco zajímavého. Třeba kdyby to bylo něco v kultuře nebo něco zajímavého v rámci neziskovky. Tak bych to určitě brala.
- **Myslíš, že se školou humanitního zaměření, konkrétně s tou FHS je náročné najít práci?**
- Myslím si, že dost. Protože dnes humanitní školu má dost lidí. Myslím si, že na tyhle pozice, co tak sleduju, tak je o to veliký zájem. Když sleduju neziskovky, nebo třeba může bejt i ten Člověk v tísní, tak vidím, že dneska je to taková docela i móda. Dneska jsou často takové práce nějaký koordinátoři a takové pozice a mám pocit, že v současné době je boom těchto profesí nebo prací. Já to hodnotím z té své zkušenosti, z humanitního pohledu. Určitě to co já říkám by neřekl nějaký „ajták“. Vidím to, že

těch lidí co vycházejí humanitní školy je hodně a každý chce být v nějaké takové organizaci.

- **Kdyby sis měla znova vybrat, co bys studovala?**
- Tak bych určitě volila to samé. S tím oborem jsem naprosto spokojená. Vybrala jsem si ho tenkrát, protože mě to zajímalo, protože jsem chtěla a jsem ráda, že jsem na něj šla. S tou prací si myslím, že má problém hodně lidí, není to jenom oborem. Určitě bych volila úplně stejně.
- **Měla jsi pak nějaké komplikace, když ses vrátila z Finska, co se týče návratu do studia?**
- Ne vůbec. Myslím, že na to jsem tam byla krátkou dobu. Ten semestr mi dost rychle utekl a zase přece jenom díky internetu jsem byla v kontaktu s domácím prostředím. Takže jsem s tímhle problém neměla a jako domů jsem se i těšila. Zase v tom Finsku mi nějaké věci chyběly. Přece jenom tady v Praze je víc kulturních akcí a i ti kamarádi. A tohle to mi chybělo. Takže jsem se i těšila no. Problém nebyl ve škole ani v Praze.
- **Takže ti uznali všechny kredity a všechno?**
- Jo to jo. S tím jsem neměla vůbec problém.
- **Připravovala ses nějak před Erasmem, že jsi chodila na nějaké jazykové kurzy?**
- Ne vůbec.
- **Ani třeba na FHS jak jsou ty kurzy UPCES?**
- Ne, také ne. Já jsem v tomto asi lajdák. Takže ne, nepřipravovala jsem se.
- **Jací ti přijdou Finové, když je porovnáš s Čechy?**
- Co jsem potkala, tak jak ta tutorka, tak i ti ostatní, které jsem potkala na stopu nebo někde na akcích co se tam odehrávaly nebo na nějakých hodinách, tak celkově na mě působí dost přátelsky. Opravdu mile. Nevím, asi bych s nimi nedokázala žít. To zase ne, mám pocit, že oni jsou strašně slušní, strašně přátelští, mám je ráda, ale úplně si nemyslím, že by si někoho jen tak připustili k tělu. I přes tady tu slušnost a velkou vstřícnost, tam taková, to není jako bariéra, ale něco takového tam prostě je. Víc mi sedí mentalita Čechů, protože je vstřícnější, taková spíš povaha, když už tak k těm jižnějším národům. Celkově dojem dobrý, ale žít bych tam nemusela.
- **Co ti dala zkušenost, že jsi tam potkala lidi z různých zemí nejenom z Evropy, ale i asi z celého světa?**
- Vyloženě osobně asi jenom ty kontakty. Jak už jsem tedy říkala, tak se nijak nenavštěvujeme, ale ty kontakty tu jsou. Přeci jenom jsou to lidé, se kterými jsem strávila semestr. Já nevím, jestli je nazvat kamarády, když se nevidáme, ale tak jakože nové kontakty no. Takže myslím si, že jen tady to, protože mě teď nenapadá, čím by to kromě toho mohlo být obohacující. Protože kulturně, tím že na tom Erasmu je hodně lidí různých národností, tak si nemyslím, že by mě to obohatilo v tom, že bych lépe poznala jiné kultury. Tam je to taková zvláštní taková erasmácká kultura, která se tak trochu sleje v tu erasmáckou skupinu. Když jsme někam jeli nebo když byly nějaké párty, tak si myslím, že je skoro jedno odkud, kdo je. Já jsem pozorovala vnitřně ty národy ty lidi, jak se kdo chová třeba o hodinu a tak. Jací jsou Němci, jací jsou Poláci, jací jsou Rusové a tak. To byl spíše pozorovací aspekt.

- **Nenacházela jsi tam teda nějaké rozdíly?**
- Ale jo. Třeba v tom chování, když jsem si je vnitřně hodnotila na hodinách, tak takhle jo. Ale jak ses ptala na ten přínos tak ten bych viděla jenom v těch kontaktech, v těch kamarádech. Rozdíly jsem mezi nimi viděla.
- **Byly tam rozdíly, co se týče přístupu ke studiu?**
- No určitě. A to zrovna úplně náhodou jsem se o tom bavila s někým, protože mně přišli, mě úplně nesedí mentalita taková ta striktnost těch Němců. Ti byli třeba výborní studenti. Jednak uměli výborně anglicky všichni, co jsem poznala a jednak mám pocit, že dost často i byli dobří studenti co do zkoušek a co do obsahu vědomostí. Třeba si myslím, že s Francouzi se tohle nedalo srovnat, nebo se Španěly, s těmi jižními národy. Tak určitě ti Němci víc vepředu. Oni jsou zvyklí se učit, mají asi větší dril na veřejce. Tak to tam bylo znát.
- **Myslíš, že se lišila i jejich motivace, proč tam jeli?**
- To by mohla. To je dost pravděpodobné.
- **Splnila se tvá očekávání, co jsi měla nebo tě to zklamalo?**
- Určitě mě nic nezklamalo. Jak jsem říkala na začátku, já jsem na to neměla nějaké ambice co do kvality vzdělání. Takže myslím, že to, co jsem tam zažila a co jsem si z toho odnesla, bych řekla, že i tak trochu odpovídalo tomu, co jsem od toho čekala.
- **Vedla jsi tam jiný životní styl nebo ses věnovala svým koníčkům, kterým se věnuješ tady?**
- Trošku jo, ale to souviselo s podmínkami, taky jsem to tady už nakousla, já třeba tady jsem zvyklá jezdit víc na výlety po okolí, za Prahu na kole nebo na nějaké kulturní akce. Kultury tam moc nebylo, to mi tam chybělo. Takže to jsem tam určitě omezila. Omezovala jsem tam takové drobnější výlety, protože tam nebylo úplně kam jet. My jsme si objeli jak Turku, tak i okolí Turku na kole, ale na to abychom si půjčili auto, jsme neměli peníze. Tam jinak než autem, autobusem, vlakem se člověk nedostane dál. Na jednodenní výlet to tam prostě kolikrát nešlo. Když už jsme měli objeté Turku a nejbližší místa, tak je fakt, že jsem víc času trávila na těch kolejích potom v zimě. Takže v tomhle to bylo trošku jiný. Ale to je těma geografickýmá podmínkama. A jinak, jako že bych já sama volila jiný životní styl to ne. Asi jsem se víc omezovala v jídle a tak, možná kvůli finančním možnostem. A to jsou všechno vnější vlivy. To nebylo, že bych já chtěla.
- Chodila jsi do sauny?
- No jasně. Do sauny jsme chodili dost. To bylo výborný. To byla jedna z věcí, co se mi na Finsku strašně líbila a na kterou i ráda vzpomínám. Protože jak jsem byla na tom Päivanpaiste, tak tam je sauna u moře. Tak tam jsme chodili i v zimě. Tam to bylo krásný, tam se scházelo docela dost lidí potom v zimě a třeba se mi líbilo, že oni tam před Vánoci zpívali i koledy. Takže taková spíš společenská místnost. No vidíš, tam jsem se vlastně bavila s Finy, to jsem zapomněla říci.
- **A šla jsi i do moře v zimě po sauně?**
- Jo, no to jsme museli, že jo. Takže to bylo fajn určitě. Sauna na tu jsem teď zapomněla, ale to bylo skvělý no. A taky jsme jezdili v zimě na kole do sauny, to bylo taky super.

- **Takže to bylo i víc sportovnější, jak se jezdilo na kole nebo se věnuješ sportu i tady?**
- Já se věnuji sportu i tady docela. Nebylo to pro mě více sportovní než tady, spíš jak už jsem říkala, mně tam chyběl sport, co dělám tady. Ale je pravda, že na tom kole jsem tam jezdila hodně. Tam k tomu mají přizpůsobené město. Když jsem potřebovala do školy nebo do centra, to jsem jezdila většinou na kole. To je pravda. V tomhle to sportovní bylo dost, zase víc než tady v tomto.
- **Setkala ses s nějakými stereotypy v tom, jak vnímají Čechy?**
- To ani ne. Já myslím, že u těch Finů, já jsem se s nima o tomhle ani nebavila, u té mojí tutorky, já si myslím, že ona nějak zvlášť o Čechách, já nevím, buď neměla názory takovéto, nebo mi je neříkala nebo nevěděla. Tam nemám pocit, že by měla předem stereotypy. Ne nemám pocit, dokonce ani s ostatními Erasmáky jsem se o tomhle tématu nebavila. Řekla bych, že Češi studenti na Erasmu jsou vnímání podle mě normálně, docela bych řekla i pozitivně. Opravdu stereotypy to ne.
- **Takže ses nesetkala s nějakým negativním názorem kvůli minulosti?**
- To vůbec. Dokonce jsem se spíš setkávala spíš s pozitivními reakcemi, v tom, že někdo z cizinců byl v České republice, tak naopak reagoval pozitivně. I ty Finové co jsme tam stopli, tak někdo z nich byl v České republice a spíš se mu tady líbilo. Spíš reagovali ze zkušenosti z cestování, ale že by měli stereotypy, že jsme postkomunistická země nebo že by nevěděli, že už nejsme satelit ruský, tak s tím jsem se nijak nesetkala. To je zajímavé, že s tímhle jsem se na druhou stranu setkala ve Francii na dovolené. Tam jsme také stopovali, tam jsme se setkali s tím, že když jsme řekli, že jsme z Čech z Prahy, tak si mysleli, že jsme z Ruska nebo z Jugoslávie. To bylo teda na venkově, ale bylo to v jižní Francii a to teda jsme docela koukali. Ale je to takových sedm let možná. V tom Finsku ne, oni jsou víc orientovaní, docela vzdělaní a ví prostě jak geograficky tak možná i historicky, že vědí, o koho jde. Nemyslím si, že by měli nějaké předsudky vůči nám. Anebo jestli je mají, tak je neřeknou. Oni jsou hrozně slušní, zdvořilí. Jak už jsem říkala, že mám pocit, že si někoho jen tak nepřipustí k tělu, tak možná to s tím souvisí, že by to ani možná nedali najevo. Možná i ta Hana, ta moje tutorka. Kdo ví no. Neměla jsem z ní ten pocit.
- **Můžu se ještě zeptat, ty seš z Prahy?**
- Jo.
- **Takže sis dávala přihlášku jen na pražské univerzity?**
- Jo. To už je dávno. Jsem se musela chvíli zamyslet, ale dávala jsem si jen na pražské.
- **Co tě k tomu vedlo? To že jsi odsud nebo že je to prestižnější?**
- To, že je to prestižnější to ani ne, já bych klidně šla na jinou, ale spíš asi ta pohodlnost, abych zůstala v Praze. Mně se nechtělo nikam mimo Prahu a ani jsem nenašla takový obor, který by v Praze nebyl, který by mě prostě lákal. To by bylo spíš z toho důvodu lenošného no.
- **Zvažovala jsi podat přihlášku někam jinam než na FHS nebo než na Karlovku?**
- Já jsem toho tenkrát zvažovala hodně, protože jsem přesně ten typ, co právě moc, já jsem dělala gympl a když jsem vyšla, tak jsem pořád nevěděla úplně, co chci. Tak jsem toho zvažovala dost a to už asi si dneska nepamatuju, co všechno mi prolítlo hla-

vou. Mě vždycky lákala přírodověda, ale zároveň i humanitní směr. Takže jsem trochu uvažovala i o přírodovědě a tak. Nakonec jsem si dala přihlášku na FHS tam jsem zjistila nějak dřív než jinde, že jsem přijatá, pak jsem na nějaké přijímačky nešla. Já myslím, že to bylo na nějakou etnologii, že jsem si dávala na etnologii nebo něco takového. Já už teďka nevím, kam jsem si dávala přihlášky, protože se mi to plete s tím, o čem jsem ještě uvažovala tehdy, ale bylo toho víc.

- **Spíš jsi chtěla tedy na FHS nebo to bylo kvůli tomu, že jsi dostala jako první ty výsledky?**
- To bylo hodně kvůli tomu. Jako chtěla, ale zároveň jsem nevěděla co od toho očekávat. Ona tehdy ta škola, já jsem tam nastoupila 2003 a tehdy ta škola byla dost nová, ono se o tom zas tolik nevědělo, lidé to tolik neznali. Ani já sama jsem vlastně nevěděla, do čeho jdu. Takže to nebylo tak, že bych tam úplně chtěla. Bylo to jednak to, že FHS dávala možnost přesně pro lidi, jako jsem já, že jsem nevěděla přesně, co chci, tak jsem si říkala: něco si tam najdu, třeba svůj směr. Potom když už jsem se tam dostala, tak jsem si říkala, že když už jsem tady, tak to zkusím. Pak jsem právě na nějaké přijímačky nešla a tak jsem to nechala takhle být. Protože já jsem v rámci těch vysokých škol neměla obor, který by byl můj vysněný, mně je zas tohle trochu jedno. Mně se víc vyhranilo, to co mě baví až v průběhu studia. Třeba tady na té FHS. I to, že jsem si pak vybrala magistra, to co jsem si vybrala. Jak už jsem ti říkala, že bych volila úplně stejně, tak to všechno přišlo až po bakaláři na FHS nebo v průběhu toho bakaláře. Nemám to dané předem, že bych něco chtěla a šla si za tím, to ne.
- **Takže až tam sis to utřídila?**
- Určitě. A myslím, že bych dneska volila stejně. Ono je to nakonec jedno. Já jsem si tady tím oborem spojila i ty přírodní vědy, i když ne úplně čistě přírodovědecky, ale přece jenom ta ekologie s tím trochu koreluje.
- **Asi už tím, že sis vybrala gympl, už si věděla, že budeš pokračovat na VŠ?**
- To ne. To vůbec. Já jsem šla na osmiletý, takže mě tam vlastně tehdy přihlásili rodiče. Já jsem byla docela malá, dokonce dneska kdybych si měla vybrat, tak už bych si zase nevolila gympl. Možná bych si volila nějaký obor, školu, která je specializovaná spíš. Protože v podstatě já jsem z toho gymplu na nějakou VŠ v podstatě musela, protože jsem nevěděla, co bych jinak dělala. Je to fajn, je to takové všeobecné vzdělání, ale mít samotný gympl, jen s maturitou bez vysoké školy je hodně nepraktický. Takže to bych zrovna dneska nevolila. Ale to byla věc rodičů.
- **Takže myslíš, že kdyby tady tu volbu za tebe neudělali rodiče, že by si šla už na nějakou zaměřenou školu a možná by si už nepokračovala?**
- Já nevím, tohle to těžko říct. Když si představím, že bych zůstala na základce, byla tam do devítky, to znamená do nějakých patnácti, já nevím, takhle zpětně, jestli bych si dokázala v té době, v tom věku vybrat. Já opravdu nevím. Možná jo, možná ne.
- **A tvoji rodiče vystudovali vysokou školu?**
- Máma jo, táta ne. U nás je to takové na půl, takže nejsme nějaká rodina vysokoškolácků. Jako jo, naši chtěli, to je asi u rodičů takový normální, že chtěli, abych si udělala školu a VŠ. Je to tam takový zase normální no.
- **Máš nějaké sourozence?**

- Nemám.
- **Když jsi byla malá, vodili tě na nějaké kroužky a takovéhle věci?**
- Já jsem chodila na gymnastiku, vždycky jsem chodila někam cvičit. A kroužky, jo já jsem vlastně chodila v dětství na angličtinu, pak jsem chodila na piano. To máme doma po dědovi a táta vždycky chtěl, abych uměla hrát jako děda, protože on to neumí. Protože děda uměl, tak si táta vždycky přál, abych chodila na piano. Tak mě vždycky hlásil na piano a to mě moc nechytlo. I když mám hudbu ráda a nemůžu říci, že mi to nešlo, ale tak standardně. Ale nějak mě to prostě nevzalo.
- **Ted' se věnuješ něčemu intenzivně?**
- To snad ani takhle ne. Řekla bych, že nevěnuju.
- **A když bys měla vyjmenovat nějaké zájmy?**
- Mě baví si číst a sport, ale to, že bych měla vyloženě nějaké koníčky to ne.

Respondentka H

- **Co tě vedlo k tomu, že ses přihlásila na Erasmus a proč sis vybrala Finsko?**
- Vedli mě k tomu kamarádi, kteří mě povzbuzovali, že je to dobrá věc. Kamarádi ne z FHS, ale kamarádi co takhle někde byli, tak říkali, že je to určitě dobrá věc, kterou bych měla využít. Finsko jsem si vybrala, protože jsem chtěla jet někam hodně daleko. A Turku jsem si vybrala, protože měli přehledné webové stránky a všechno bylo jasné, to je asi ten důvod.
- **Co jsi od toho očekávala, že ti to dá a jak tě to obohatí?**
- Já jsem očekávala rozvinutí jazykových dovedností, asi jsem očekávala, že poznám novou zemi, že budu nějakým způsobem cestovat, nějaké nové kamarády.
- **A splnilo se to?**
- Jo očekávání se splnila. Možná jsem víc očekávala, co se týče studia a přípravy na bakalářku, tak ta očekávání byla poměrně velká, ale ve výsledku jsem toho tam na bakalářku moc neudělala.
- **Ty jsi tam byla na půl roku?**
- Ano.
- **Myslíš, že by ses jinak dostala takhle na půl roku studovat do zahraničí, kdyby nebyl tenhle program?**
- Jo, to asi jo. Já jsem v té době o tom přemýšlela, ne napůl roku. Přemýšlela jsem v době prázdnin, na tři měsíce jsem o tom přemýšlela. Už jsem měla dojednanou stáž, ale pak vyšel Erasmus, tak jsem si řekla, že dám přednost Erasmu, na který dostanu peníze a zároveň se mi to počítá do studia.
- **Co to bylo za stáž?**
- v Anglii nějaký Lakeside District, jako dobrovolníci. Nebylo to spojené se studiem. Pak jsem se zároveň koukala na nějaké au-pair kvůli angličtině. Jsem si chtěla zlepšit angličtinu, takže jsem hledala něco takového, ale vyšel Erasmus, tak jsem jela tam.
- **A tu angličtinu sis tam zlepšila?**
- Ani nevím. Co se týče po mluvené stránce, tak asi jo, že se člověk tak jako rozmluví. A ještě mě napadá k té bakalářce, že by tam bylo lepší být rok, protože jsem viděla, že

v druhém semestru se otevírají kurzy vyloženě, co by se mi k bakalářce víc hodily. A člověk ten první půlrok potřebuje, aby se tam tak jako usadil, ostřílel se tam a pak mohl něco dělat. To už bohužel nebyl čas, protože v té mé době se nedávali peníze na prodlužování. Takže proto jsem tam byla jenom na semestr. Což byla asi škoda, protože jsem tam byla vlastně ve třetáku a stejně jsem protahovala až do čtvrtáku.

- **Od té doby jsi byla někde v zahraničí?**
- Pak jsem byla v Americe na magistru. Což teda taky ovlivnila, jako už ten Erasmus, že když už jsem se vracela, tak jsem věděla, že chci ještě někam, že by to bylo fajn. Tak jsem se pak přihlásila do té Ameriky. To bylo přes meziuniverzitní dohodu a to bylo v rámci magistra.
- **Tam jsi byla na jak dlouho?**
- Taky na půl roku, taky jenom na ten jeden semestr. Tam jsem asi neměla očekávání, že bych si to prodloužila studijně a přemýšlela jsem, že třeba na prázdniny bych si to prodloužila, ale pak z toho taky sešlo.
- **Takže ten Erasmus a to co jsi hlavně od toho očekávala, bylo zlepšení angličtiny?**
- Ono už je to hodně dávno, co jsem byla na Erasmu, už to jsou asi čtyři roky zpátky. To si pamatuji, že to byl jeden z těch důvodů, že jsem se připravovala na jazykovou zkoušku u nás na škole a říkala jsem si, že se potřebuju na tu angličtinu připravit jinak, než jenom z knížek a že tohle bude dobrý, proto jsem hledala i ty jiné možnosti. Pak vyšel Erasmus a tak jsem jela tam. Vlastně když to budu brát takhle, tak jsem zkoušku udělala dobře, tak to asi splnilo, já jsem na tu zkoušku šla hned, co jsem přijela a dopadlo to dobře. Asi se moje očekávání v tomhle splnilo.
- **Když porovnáš kvalitu přednášek ve Finsku a tady, kde je to lepší? Liší se to nějak?**
- Obojí mi přišlo dobré. Ono záleží konkrétně na učiteli. Ve Finsku bylo dobré, že bylo hodně přednášek v angličtině, což tady není takový výběr nebo nevím. Nemůžu to asi nijak porovnat. Mám pocit, že tady v Čechách jsem narazila na přednášky, které byly blbě. A ve Finsku taky narazí člověk na přednášku, která třeba není tak dobrá. I když tady na FHS bylo smutný, že jsem narazila na seminář, jakože když je seminář v malém počtu lidí blběj a nudnej, tak to je takový méně pochopitelný, než když je to přednáška ve Finsku, co je pro tři sta lidí.
- **A co koncepce přednášek?**
- Tam měli blokový kurzy, ale to ty znáš, že jo? Tam měli blokové kurzy, což mi nepřišlo špatné. Mi přišlo docela dobrý, jak tam měli rozdělený semestr na dvě periody. Takže jsem si většinou odstudovala v té první a v té druhé jsem měla trošku jako volno na cestování a tak.
- **Co třeba bylo na těch přednáškách nebo nějaký systém, co bys třeba chtěla, aby bylo i tady?**
- Určitě něco bylo. Já když jsem tam vyplňovala závěrečnou zprávu, tak jsem tam něco takového určitě psala. Ale teď si to moc nepamatuji. Asi možná ty blokové kurzy mi přišli dobré. Něco jsem tam psala, když tak se podívej do závěrečné zprávy, co jsem psala před čtyřma lety.
- **Já jenom že oni si potrpí na to, že tam mají dobrý vzdělávací systém.**

- No, tak to bylo i tématem mojí bakalářky.
- **Když bys teda porovнала vzdělávací systém?**
- Tak jako takový je finský lepší. Co mi tam přišlo dobrý, že oni tam studenty podporovali. Takovým zázemím, že tam měli koleje, které hezky vypadaly, že tam byla jídelna, kde bylo levné a dobré jídlo a takovéhle věci. Že tam byli ti studenti obecně podporovaní. Hezké přednáškové sály, všechno bylo na jednom místě, všechno bylo dostupné. Rozhodně lepší. Tady to po té stránce nějaké podpory studentům, tak to mi přišlo tam lepší. Ale zároveň mě se všechno netýkalo, jako Erasmus studenta.
- **Takže myslíš, že životní úroveň tam je vyšší i těch studentů?**
- Jojo, to rozhodně. Vždyť my jsme dostávali čtyři sta euro na měsíc a oni asi šest set od státu, aby mohli studovat a stěžovali si, že je to málo. Oni tam jsou úplně jinak podporovaní než my u nás. Což se jim pak lépe studuje, nemusí při studiu pracovat.
- **A tobě ten grant stačil?**
- To stipendium? Mně nic jiného nezbyvalo. Já jsem jiné peníze neměla. Takže muselo no.
- **Když porovnáš svojí životní úroveň tady, jako student a jakou si měla tam, musela ses nějak omezovat?**
- Jo, tak to jo. Ale tak jako v té době to nebylo až tak srovnatelné. V té době jsem ještě bydlela sama, dneska už pracuji, nebydlím u původní rodiny, tak je tam úroveň vyšší, protože se starám jenom sama o sebe, protože jsem pořád ještě patřila do rodiny, která se starala o mě.
- **Jsi v kontaktu s lidmi, s kterými ses tam seznámila?**
- Lehce jo. Ne už nijak moc. Teď víc s těma lidma z Ameriky, protože to není nijak dávno. Ale jo, několikrát mě tu navštívili někteří, já jsem byla za nimi, Ale bylo to hned po tom Finsku, teď už je to delší doba, už je to delší doba, co jsem byla s někým v kontaktu.
- **Myslíš, že tyto kontakty by ti mohli do budoucna pomoci?**
- Tyto zahraniční? Tak nevím. Zatím mi to pomohlo, když jsem jela do Španělska, že jsem tam měla někoho, koho jsem mohla navštívit. Takhle nějak do budoucna, nevím no.
- **Uvažuješ do budoucna, že budeš pracovat v zahraničí?**
- Ne. Já bych o tom uvažovala, ale můj manžel je pecivál, takže asi ne.
- **Ty tady tedy studuješ občanský sektor, proč sis ho vybrala?**
- Protože mi to přišlo nejvíc uplatnitelné nebo nejvíc co mě zajímalo z nabídky, co měla FHS. Přišlo mi, že jiný věci co mě zajímali, tak nemělo šanci se tam hlásit, pokud ten člověk nedělal bakaláře. Takže proto asi. Ale nijak zpětně toho nelituji, že jsem si vybrala bakaláře na FHS i ten občanský sektor. Budu ráda, že to obojí bude brzy za mnou. Ale asi toho zpětně nijak nelituji. Zvlášť, když vidím situaci na trhu práce, tak mám z toho pocit, že lidé s takovýmto širším záběrem, mají možná větší šanci něco najít.
- **Myslíš, že ti jak ty zahraniční pobyty, tak i to, co jsi studovala tady v Čechách, že ti to pomůže v nějakých věcech?**

- Skoro mám takový pocit, že tím, že jsem studovala humanitní studia, a všichni mi od začátku tvrdili, co budeš s tady tím dělat, proč sis vybrala takovou školu, která ti je k ničemu, tak mě to víc motivovalo, k tomu abych jela do toho zahraničí. Jsem si říkala, že jsou to další zkušenosti navíc a budou se mi někdy hodit. To mě k tomu možná víc motivovalo.
- **Ty tedy teď pracuješ. Pomohla ti zkušenost s Erasmem najít práci?**
- To určitě, protože u mě to bylo dost specifické tím, že dělám tu koordinátorku. Já když jsem se vrátila z Finska, tak nevím, jestli si pamatuješ na Janu Csémy, co tam byla přede mnou. Ta šla na mateřskou dovolenou, tak se mě zeptala, jestli tam nechci dělat a já jsem řekla, že jo. To vzniklo tak, že řekla: ty jsi taková zodpovědná, všechny formuláře si měla zavčas. Ještě měla asi dva typy a pak nevím, jestli vybrala mě nebo další dva vypadly. Takže tu práci jsem získala díky Erasmu. Ale to je tím, že je ta práce specifická. Jestli tě to zajímá víc obecně, tak bylo docela zajímavý, když jsem přišla na pohovor někam na stáž, tak si tam vzali ten můj životopis a říkali: vy máte hezký životopis, vy jste byla v Americe. Ale já nevím, jaká je ta zpětná vazba u zaměstnavatelů, jak moc to ocení.
- **Když přímo zmínili tuhle konkrétní zkušenost, tak asi....**
- Tak asi jo no, bylo to na neplacenou stáž. Jak jsem zmiňovala, tak v občanském sektoru musíš mít nějakou stáž a oni po mně chtěli poslat životopis na dobrovolníka.
- **To byla jaká stáž?**
- V multikulturním centru.
- **Když jsi byla ve Finsku nebo třeba i v Americe setkala ses se stereotypy, jak vnímali Čechy nebo Českou republiku?**
- Já nevím. Tak o Češích se ví, že pijí hodně piva, ale to je takový stereotyp, nestereotyp. Nevím, jestli to Češi víc propagují než cizinci. A v Americe tam jsem byla já a jeden Čech, takže žádná velká skupina Čechů. Tam jsme byli v bandě Evropanů v Americe. Tam bylo Čechů málo, teda dva jsme tam byli. Ve Finsku tam jich bylo víc. To už je hrozně dávno. Nemám takový pocit, rozhodně ne negativní stereotypy, to vůbec. Vlastně ve zprávách, to nám přišlo o Maršálka, nějaká zpráva, že Češi zneužívají finských chat, co jsou tam v Laponsku zadarmo k přespaní. Tak to posílal všem studentům, ať aspoň studenti UK nedělají ostudu. To bylo takové úsměvné.
- **To bylo, jako že tam někdo nocoval jo?**
- No, já jsem tam nikdy nespala, ale funguje to tak, že člověk použije to, co tam je a zaplatí za to do nějaké kasičky a to Češi očividně nedělali a brali to jako dovolenou. Takže tohle jsem se dozvěděla. Dozvěděla jsem se to z Čech, ne že by nám to Fini vyčetali, to vůbec.
- **Seznámila ses tam přímo i s Finy nebo si byla spíš ve skupince zahraničních studentů?**
- Spíš s těmi zahraničními. S Finy jsem se seznámila díky tomu, že jsem tam byla ještě jako na kurzu švédštiny předtím. To tam koordinovala jedna holčička v mém věku, tak ta za mnou byla v Praze. Já když jsem tam byla ve Finsku zas, tak jsem jí taky navštívila. Ale s Finy nic velkého no.
- **Když ses s některými setkala, jací ti přišli? V čem byli jiní než Češi?**

- Jiní byli. Zrovna tato holčina byla taková jiná, některým věcem jsem nerozuměla, ale nevěděla jsem, jestli je to tím, že je Finka nebo charakterem osobnosti. To jsem nedokázala rozlišit, protože jsme nebyly velké kamarádky.
- **Jak tě to obohatilo, pohybovat se ve skupině lidí z různých zemí? Myslíš, že ti to něco dalo?**
- Asi jo, že člověk se naučí komunikovat s jinými lidmi. Tak těm studentům jde o to se s někým skamarádit, což tam není problém. Člověk si najde nějakou skupinu lidí, která je mu blízká. Neměla jsem potřebu se kamarádit se všemi zahraničními studenty.
- **Proč sis vybrala zrovna švédštinu?**
- Já jsem chtěla finštinu, ale nevěděla jsem, že se dá švédština studovat ve Finsku, tak jsem se přihlásila na finštinu, protože jsem si myslela, že to je logické a oni mi napsali, že tam už není místo, jestli nechci švédštinu, tak jsem řekla, že rozhodně chci. Protože švédština je jednodušší, takže jsem dělala švédštinu a ona je druhý národní jazyk ve Finsku, takže to šlo, což jsem předtím nevěděla.
- **Ted' končíš studium na FHS. Jaké jsou tvoje plány do budoucna?**
- Příští týden začínám pracovat v Adře, včera jsem měla právě pohovor a zároveň zůstávám na zahraničním oddělení. Ted' jdu také z pohovoru. Už jsem tam šla jako, že už práci mám, ale byla jsem na to zvědavá. No budu pokračovat na zahraničním oddělení a zároveň pracovat v Adře. Ono je to obojí v Jinonicích.
- **Adra je také v Jinonicích?**
- No dole pod kopcem.
- **A takhle se vidíš i v budoucnu v nějaký neziskový organizaci?**
- Asi, spíš mě zajímá vzdělávání, tak tady v tom sektoru. Nevystudovala jsem učitelství, tak asi těžko budu učit na nějaké střední škole, ale zároveň jsem dělala občanský sektor, tak docela takový ta Adra to je globálně rozvojové vzdělávání, a budu tam dělat koordinátorku, tak to je docela logické, že to vzdělávání je nějaký zájem můj zájem a je to v neziskovce, což jsem vlastně studovala. Zároveň chci zůstat na tom zahraničním oddělení.
- **Takže jsi rovnou našla uplatnění v oboru?**
- Jo vlastně asi jo. Já jsem to našla asi proto, že jsem pro ně dělala lektorku, to si myslím, že byla velká výhoda, že už jsem je znala, než jsem šla na výběrové řízení. Jednak jsem znala tu Adru, věděla jsem, jak to probíhá, tak to bylo asi velké plus. Zároveň po mně na pohovor šla také jedna lektorka, tak jsem si zas nedávala tolik šancí. Takže to bylo, protože mě znali, to si myslím a že mám praxi, protože jsem pro ně dva roky dělala lektorku. Když jsem se vrátila z Ameriky, tak jsem musela přerušit práci na zahraničním oddělení, tak jsem hledala jinou práci, podařilo se mi právě najít tuto práci v Adře jako lektorka, což bylo jenom na DPP. Takže jsem se zároveň vrátila do školy na zahraniční oddělení, ale zároveň jsem lektorovala pro tu Adru. Tím, že jsem studovala humanitní, občanský sektor, tak u člověka není jasné uplatnění, co bude dělat. Mám pocit, že se během studia vlastně víc snaží, než možná jiní studenti, kteří studují nějaký úzký obor a vědí, že až to dokončí, že budou muset dělat tohle to. Což jsem čírou náhodou byla ted' na pohovoru Fond dalšího vzdělávání, kde rozjíždějí projekt stá-

že ve firmách, což je přesně pro tyto studenty, kteří vystudovali něco specializovaného a nemůžou sehnat práci, protože nemají praxi.

- **Takže to bude tak, že firma bude podporovat nějakého konkrétního studenta?**
- No, akorát za to ta firma bude zvýhodněná od fondu dalšího vzdělávání, což je příspěvková organizace ministerstva práce a sociálních věcí. Ta firma za to bude nějak zvýhodněna za to, že toho studenta vezme na stáž. Ten student nebude placený, ale bude mít třeba dietu, třeba cestování. Prostě pro absolventy, kteří nemohou sehnat práci, tak aby nešli na pracák, ale aby šli do nějaké firmy, kde aspoň získají nějaké zkušenosti. Tak tam jsem šla taky, že to souvisí s tím vzděláváním, tak to je asi něco, co mě nějakým způsobem zajímá. Když jsem šla na FHS, tak jsem přemýšlela, že půjdu na ped'ák, ale vzhledem k popularitě, které se ped'ák těší, ještě větší než FHS, tak jsem si vybrala FHS.
- Teď jsi mluvila o tom, proč sis vybrala FHS a ne ped'ák, ale proč sis zrovna vybírala tyhle školy?
- Já jsem se soustředila na humanitní vědy. To bylo dané hodně střední školou, nesedla mi tam chemikářka, ale sedla mi tam dějepisářka.
- **Ty jsi chodila na gympl?**
- Na gympl na Štěpánskou tady v Praze. No to je takové, že člověk na střední škole je hodně ovlivňovaný osobnostmi, co ho obklopují. A když svádím boj s chemikářkou, tak asi nepůjdu na chemickou školu.
- **Jak ses dozvěděla o tom, že FHS existuje?**
- Od kamarádky. Ona sestřenice dělala pro Člověka v tísní dobrovolníka, že jezdila do Kladna doučovat romské děti ještě s nějakou kamarádkou a ta mi o FHS řekla. Mně se to zdálo taková alternativa, když ještě nevím, co chci dělat.
- **Už jsi věděla na střední, že pak půjdeš na vysokou školu?**
- Jo, to jo. Teda u nás v rodině je taková tradice, že všichni jdou, s tím se počítá.
- **Takže tvoji rodiče mají vysokoškolské vzdělání?**
- Jenom táta, ale s tím se prostě tak nějak počítá, že půjdu na vysokou. Já jsem chodila na gympl, a co bych dělala z gymplu. Já jsem chtěla jít na střední, mě hrozně bavila móda, tak jsem chtěla jít na oděvní, ale to mi rodiče, tak trochu zakázali. Teďka jsem ráda, protože co bych teďka dělala, že jo.
- **Máš nějaké sourozence?**
- Jo čtyři. Všechny mladší.
- **A ty šli také studovat?**
- Bratr se sestrou jsou na vysoké škole, další bratr je postižený, takže tam se to neočekává, že půjde na vejšku a nejmladší s tou se počítá taky, že půjde, ale ta je zatím ještě na základce. Ta se bohužel teď nedostala na gympl, což všechny překvapilo, protože je ze všech nejmladší, přišla nám ze všech nejšikovnější, ale nedostala se a tak to zkusí v sedmé třídě.
- **Dost lidí z venčí nechápe, co se studuje na FHS. Určitě ses setkala s tím, že musíš vysvětlovat, co vlastně studuješ nebo i s pomluvami. Co si o tom myslíš?**
- Mám konkrétní příklad. Setkala jsem se s pomluvami, že FHS za nic nestojí, ale teď jsem v situaci, kdy jsem v celku rychle po škole tedy, za bakaláře jsem začala dělat na

zahraničním oddělení, teď jsem sehnala práci v Adře poměrně bez problémů. A to další, jedna slečna co pomlouvala naši školu, vystudovala ekonomickou školu, už se zaměřovala a práci nemůže sehnat. Tak to vidím s takovýmto odstupem a říkám si, proč jsem se s takovými pomluvami vůbec trápila. Takové obecné vzdělání je možná lepší. Potom musí existovat něco jako stáže ve firmách, aby ti studenti získali nějaká místa. Tím, že jsem studovala humanitní studia, tak mě to víc motivovalo k tomu, začít něco dělat i mimo tu školu. Byla jsem ve Finsku, byla jsem v Americe, začala jsem pracovat pro Adru, začala jsem pracovat pro Multikulturní centrum, začala jsem pracovat pro Eurodesk, když jsem si začala psát životopis, tak těch věcí tam bylo hodně. Posílala jsem ho na tři místa, ze dvou mě pozvali na pohovor a z jedné mě hned vybrali a z té druhé ještě ne. Já nevím co zatím je, jestli je za tím ta škola nebo jestli je za tím osobnost nebo ty zkušenosti nebo jestli zhodnotili to, že jsem byla dvakrát na stáži.

- **Ono asi všechno dohromady.**
- Asi všechno dohromady no. Ale ty pomluvy jsou podle mě nevím, buď to záleží na člověku, do určité míry jsou neopodstatněné.
- **Jak myslíš, že vznikají takové pomluvy?**
- Dřív to fungovalo tak, že FHS byla nová škola, hlásilo se na ní málo lidí a všechny vzali. Ona je schválně ta strategie, kdy se studenti vytřídí během studia. Zároveň jsem slyšela pochvaly na FHS, nejenom pomluvy. Rozhodně nelituji, že jsem tam studovala. Neříkám, že se mi tam vše líbilo nebo, že jsem se vším spokojená, ale nelituji toho, že jsem to studovala.
- **Měla jsi přednášky i na jiných fakultách?**
- Možná jsem na bakaláři někde byla, ale to už si nepamatuji.
- **Nebo s nějakými profesory, učiteli, kteří učí na dvou fakultách?**
- Takových je hodně, třeba Petrušek, ten učí ještě na FSV a ten Potůček, o kterém jsme se bavili, ten také učí ještě na FSV.
- **To asi tedy nemůžeš porovnat FHS s ostatními fakultami?**
- Nemůžu no. Měla jsem hodně kamarádů na FSV, měla jsem pár známých z té jejich politologie, ale to nedokážu porovnat. Spíš z té pozice, že tam pracuji, tak FHS má výhodu, že je to mladá škola, tak že není v takových strukturách starých zakotvená a naopak může být moderní a flexibilní a řešit věci rychle, operativně a moderním způsobem. To si myslím, že je její velká výhoda.
- **Zkomplikoval ti nějak pobyt ve Finsku a potom tedy i v Americe nějak studium?**
- Obojí jsem protahovala o rok. Na tom bakaláři jsem byla mladá, takže jsem jako ještě nevěděla, že je to problém neskončit to za tři roky, ale teď to vidím nemít ještě v dvaceti šesti magisterský titul, nejsem z toho nadšená. Vzhledem k tomu, že jsem sehnala práci, tak už to mám vyřešená, tak mi to ani tak nevádí, jinak to podle mě není dobré skončit školu až ve dvaceti šesti. Finsko mi to zkomplikovalo v té době, že když já jsem studovala, což už je docela dávno, tak jsem automaticky počítala, že všichni studují čtyři roky. On se ten systém potom nějak zjednodušoval, aby se to dalo za ty tři roky stihnout. Ale magistra jsem měla v plánu za dva roky skončit, ale pak do toho přišla svatba a to jsem si nechtěla kazit psaním diplomky, tak jsem to musela odložit. Myslela jsem, že to odložím jen o půl roku. Ono to možná taky bylo tím, že jsem byla

v Americe, takže jsem o nějaké věci přišla. Jsem se vrátila z Ameriky někdy na jaře, někdy v květnu a červenec, srpen, září jsem dodělávala všechny zkoušky za ten půl rok, co tady ti studenti dělali a místo toho ostatní studenti, mohli pracovat na diplomce, takže mě to v tomhle opozdilo. Na magisterském na diplomku není moc prostoru, tam jsou prostě státnicové předměty až dokonce druhého ročníku. Jsem slyšela, že na jiných fakultách nemají nic jiného, než aby poslední půlrok psali diplomku, kdežto tady moc na to prostor nebyl. Zároveň mi přišlo, že nebyly dobře vedené diplomové semináře. Takže diplomku jsem dopsala až, ve výsledku jsem jí psala od ledna do května. Čtyři měsíce jsem jí psala. Na půl úvazku jsem pracovala a na půl úvazku byla doma a pracovala. Asi by se to dalo za toho studia zvládnout nebo aspoň za dva a půl roku, ale místo toho jsem se vdala. A to je asi lepší. Takže já to nehodnotím nějak špatně, že jsem skončila později. Zvláště v situaci, kdy tu práci mám. Nedávno jsme si na to postěžovali, že ve dvaceti šesti ještě nemít magistra je docela ostuda. Tak asi, že mi to ty dvě stáže prodloužili. Je otázka, když pak zaměstnavatel vidí životopis a teď vidí, že ti je dvacet šest a ještě ten titul nemáš a jakoby čemu dá přednost, když tam máš dvě půlroční stáže.

- **Proč myslíš, že to dřív bylo tak, že na bakaláři prodloužovali skoro všichni?**
- To bylo tak nějak zajeté, ty si to nepamatuješ. Ty jsi o rok mladší asi, nebo jako rok po mně. To bylo takový, že se bakalář studoval hodně dlouho s tím, že se zeptáš nějakých starších lidí, než jsem já, tak to bylo prostě nějak normální, tam se s tím nijak nepočítalo. Tam to nebylo jasně dané, že byste měli za tři roky skončit nebo se vám něco stane, ono se nic nestalo, tak člověk studoval dál. Zpětně to hodnotím, že to chyba byla. Mám pocit, že se to nedalo stihnout za tři roky, mám pocit, že by se to dalo stihnout za tři a půl roku a že bych potom někam vyjela akorát ne studijně, ale prostě na nějakou jinou stáž. Takhle jsem ten půlrok vyjela na toho Erasma, takže to zas tak nevadilo. Jestli vyjedeš během školy, kterou si studovala čtyři roky nebo tři a půl a pak ten poslední půlrok jsi jela jinam, tak to mi přijde lepší vyjet studijně než na nějaké ty pracovní brigády. Mně to studium přijde lepší, že ten člověk je se studenty, se stejně starýma studentama.
- **Ale na jiných školách by se nikomu taky nic nestalo, kdyby prodloužili, ale proč si myslíš, že na FHS to tak je? Protože se to nedá stihnout nebo je to tou náročností těch státnic? Protože na jiných školách mají i jiný systém státnic, že je nemají v průběhu studia. Myslíš, že to hraje roli? Že kvůli tomu, to ty lidi nestíhají?**
- Já mám pocit, že bakalář se hodně zjednodušil, než byl, když jsem já studovala. Například překlad, já jsem ho měla na sedmdesát pět stránek a teď je na padesát. To je o měsíc míň práce. Já nevím, bakalář se teď zjednodušil, podle mě je to možná teď reálné, já nevím. A hlavně se zkoušky musejí v daných semestrech udělat. To u nás nebylo, k tomu nás nic nenutilo. A u magistra to bylo, já už mám všechno rok hotové. Já jsem měla poslední státnici v červnu. Jen mi chyběla ta diplomka, na kterou už není prostor, anebo by člověk nesměl pracovat. Kdybych nepracovala, tak bych pravděpodobně všechno zvládla. To je asi taky druhéj velkej důvod, že jsem začala pracovat hned, jak jsem se vrátila z Finska a kdybych nezačala pracovat, ale místo toho psala bakalářku, to samý, tak to je, že když v rámci školy není prostor, tak kdybych místo práce psala diplomku, tak jsem jí taky mohla odevzdat zavčas. Ale otázkou je, co je

lepší, mít tu praxi pro tu práci potom nebo mít zavčas hotové studium. Pak jako bez praxe je to blbý, že jo, když hledáš práci bez jakékoliv praxe.

- **Když se ještě vrátíme k práci lektorky. Co obnášela ta práce?**
- Přípravy na hodinu, hodinu a půl nějaké cestování, většinou to nebylo v Praze, samotné lektorování, to většinou trvalo hodinu a půl nebo dopoledne, to záleželo na typu programu. A potom nějaká evaluace zpětná toho programu.
- **Jaký byl třeba ten program?**
- V Adře to je globální rozvojové vzdělávání, tak zmíním, co jsem dělala naposled: OSN fair trade. V multikulturním centru to byla multikulturní výchova, to se jmenovalo Sterotýpek ? /zde jsem jedno slovo nezachytila/, první bylo o stereotypech, druhý o hodnotách, třetí o diskuzi, to byla série seminářů.
- **Pak jsi pracovala na zahraničním oddělení a ještě jsi něco zmiňovala?**
- Ještě jsem začala dělat v Eurodesku, to byla taky lektorka, ale ještě se to neprojevalo moc aktivně. Bohužel teď už asi neprojevím, protože teď už mám dva úvazky, tak už na to nebude čas. Vlastně tímhle tím asi lektorovat přestanu. To mi zas tak v zásadě nevadí, protože v Adře se budu globálnímu rozvojovému vzdělávání věnovat dál a ten Stereotýpek, ten nový rok co se rozjíždí už je nějak specifický, že musí být zaměstnanci v organizacích práce s mládeží, takže by to vlastně pro mě ani nebylo. Takže ten Eurodesk, tam jsem se nechala vyškolit, ale vlastně jsem tam nezačala ani pracovat.
- **Co teď budeš dělat v práci?**
- Globální rozvojové vzdělání, to je program při Adře. Prvák se to jmenuje. A s tím jsem se seznámila úplně poprvé na FSV, tam měla zakladatelka tohoto programu seminář. Ona vystudovala SOS, napsala diplomovou práci u More a potom začala pracovat v Adře, kde tenhle program založila. Pak odjela někam do Afriky na zahraniční stáž misijní a tam to začali dělat jiní lidé. A teď odchází, tak někoho shání, tak jsem se na to přihlásila. Takže o tomto vím ze školy. Vlastně to se školou souvisí docela dost. Ve škole byl volitelný seminář globální rozvoj vzdělávání a teď budu tomu dělat koordinátorku.
- **Takže vlastně škola tě přivedla k práci na zahraničním oddělení i k tady té práci v Adře.**
- Asi se to tak dá říci, protože když jsem se hlásila na výběrové řízení na lektorku, tak tam taky nevybrali všechny. Když jsem se tam hlásila, tak jsem tam samozřejmě psala, že o globálním rozvojovém vzdělávání už něco vím díky tomu, že jsem to studovala na škole, mohla jsem tam napsat, že mě učila ta Petra Antošová, což prostě založila tento program, což počítám, že bylo nějaké plus nebo tam to psali, že je potřeba mít nějaké povědomí o globálním rozvoji vzdělávání, což jsem napsala, že jsem na to chodila na kurz ve škole. Je pravda, že mě na obojí takhle přivedla škola, na tamto bakalářské studium, na tohle magisterské.
- **Takže všechno je propojené.**
- Ano, všechno je hodně propojené.
- **Můžeš říct, že toto je tvá vysněná práce do budoucna? Vidiš se pracovat v téhle oblasti?**

- Ten Prvák je hodně taková věc, na kterou se těším. To je taková příprava programu, co se bude učit na školách. Což mi přijde, když jsem se rozhodovala, jestli půjdu na ped'ák, že té době bývalo, že byly dané osnovy, co člověk musel učit a měl ten jeden předmět, co musel učit. Ono se teď hodně změnilo, jsou i průřezová témata a tak. Ale tohle je, že do školy, do nějakého zavedeného systému jde člověk zvenčí, ideálně člověk z neziskovky, který má úplně jiné zkušenosti a ten dětem přednáší, ono vlastně nepřednáší, je to tam spíš zážitkovou metodou. Takže se to pořád točí okolo vzdělávání, to mě vždycky zajímalo. To mi přijde dobré. Ta vedoucí toho zahraničního oddělení to je také zajímavá práce, ale to nemůžu říct, že by to byla vysněná práce, protože to není práce, která by měla nějaké poslání, když jde o to tady posílat evropské bohaté studenty do zahraničí a zase je přijímat tady k nám. To Adra, neziskovka má nějaké poslání v sobě. Ale zároveň mě to také baví, zvyšovat efektivitu zahraničního oddělení, aby to na školách fungovalo lépe, třeba zvyšovat i prestiž FHS a tak, když aspoň zahraniční oddělení funguje.
- **Je pravda, že teď se tam dost věcí změnilo. I semináře o zahraničí, o tutorství a tady to.**
- To jsme začaly dělat my s Eliškou a to právě vzniklo tak, že on tam byl hrozně dlouho poloviční úvazek, což při polovičním úvazku se tyhle věci nedaly dělat. To se dělala administrativa a byly jsme rády, že jsme to zvládaly. Jak jsem se vrátila z Ameriky a hledala jsem práci a fakulta mě byla ochotna vzít zpět, ale zároveň Elišku nevyhodili, takže najednou se tam úvazek zdvojnásobil a najednou byl čas na to dělat tyhle věci. Tím mě ta práce začala i bavit, začalo mě bavit dělat tyto semináře, začaly jsme vyrábět nejrůznější propagační materiály. Snažíme se být na všech sociálních sítích, aby ty informace byly všude.
- **Ono právě i co se týče informací v moodlu nebo na stránkách se to o hodně zlepšilo.**
- Jsme na twitru, na facebooku, všude. To bylo tím, že jsme na to dostaly ten prostor. Protože při tom jednom polovičním úvazku čas nebyl a ještě ve dvou to bylo skvělé, protože s Eliškou byla úplně skvělá spolupráce. Jsme si hodně sedly a hodně se nám dobře spolupracuje. Jsme měly obě dvě dobré nápady, které se nám podařilo realizovat. Takže to mi přišlo dobré.
- **Mně přijde, že díky vaší práci se zvýšila informovanost i o jiných programech než jenom o Erasmu.**
- V to také doufáme. Teď chystám evaluační schůzku pro Erasmus studenty a tam je chci seznámit, co mohou dělat po Erasmu, protože na Erasmus se dá jenom jednou, tak co mohou dělat dál. Jako já jsem jela přes ty meziuniverzitní dohody, tak jim o tom chci říci například.
- **Myslíš, že je pak náročnější dostat se přes mezifakultní dohodu nebo něco takového, než přes Erasmus?**
- Erasmus tím, že je na fakultní úrovni, tak my těch smluv máme opravdu hodně. Už je to horší s penězi, ale také jich nemáme málo. Víceméně všechny dobré studenty se snažíme vyslat do zahraničí. Víím, že tím jak se pořád kritizovalo, že nemáme žádné uplatnění, tak co je teď můj cíl, aby co největší množství studentů od nás z FHS odjelo

do zahraničí, protože si myslím, že tím si rozšíří obzory, něco se naučí nového. Ještě bych chtěla, aby jezdili do jiných zemí, než kde se mluví anglicky. Chtěla bych, aby jezdili do Francie, do Německa, do Španělska, aby se na FHS naučili dva jazyky. Jednak angličtinu kvůli té zkoušce, kvůli překladu a druhý jazyk kvůli Erasmu. Což mám teď v plánu na červen udělat dotazník a zeptat se všech studentů, proč na Erasmus nechtějí, protože nám se hlásí hrozně malé počty studentů. My na to, že máme 2500 studentů, fakulta, tak se nám přihlásí 60 studentů. My jsme na schůzce měli 100 lidí, takže jsem si říkala: to jsme studenty odradili, pak mi zase jedna studentka řekla, že schůzka byla skvělá a že jí to přemluvilo k tomu, aby jela. Nám se hlásí malé počty studentů, myslela jsem si nejdřív, že je to kvůli malé informovanosti, jenomže teď jsme začali dělat tu akci poměrně velkou. Ale právě chci studentům rozeslat online dotazník a zeptat se proč nejezdí. Moje dvě hypotézy jsou: jednak, že je to velká administrativa, které se oni bojí, což jako my jim s tím můžeme pomoci a pak, že třeba neovládají ten jazyk, že se bojí toho. Já bych chtěla dělat nějaké letní školy němčiny, francouzštiny, španělštiny předtím, než pojedou na Erasmus. Ale nejdřív musím zjistit, jestli je o to poptávka. Nebo jestli tohle je ten problém.

- **To je pravda, že zrovna na tyhle jazyky, které si jmenovala, nejsou přípravné měsíční kurzy předtím.**
- Noo, nejsou. Nemám pocit, že studenti ovládají dostatečně ten jazyk, většinou to mají na střední škole, jako druhý jazyk. Většinou se začnou zavčas učit angličtinu, tu slyší všude, tou si jsou jistí a pak chtějí do Anglie a do těch zemí. Tam my nemáme tolik míst, za to máme kvalitní místa v Německu, ve Francii a věřím, že někdo po čtyřech letech co měl němčinu, francouzštinu na střední si s tím netroufá. Ale kdybychom jim tady v Čechách udělali měsíční kurz, tak by je to možná mohlo k tomu vybídnout. A pak by výsledek, že udělají bakaláře na FHS, který strávil půl rok někde v zahraničí a umí anglicky a třeba německy, to by mi přišlo jako kvalitní profil toho absolventa.
- **Jsou nějaká stipendia na jazykové kurzy, třeba na léto? Jestli už existují takové kurzy?**
- Já mám pocit, že ne.
- **Ne vyloženě na studium na univerzitě, jestli jsou nějaká stipendia na jazykové kurzy?**
- To jsou jenom kurzy německého jazyka v rámci meziuniverzitních dohod. Ale těch míst je hrozně málo. Nám se přihlásilo osm lidí a vybrali jednoho. To je tady ta varianta, ale tam je těch míst opravdu málo a to je jediná ta němčina takhle se stipendiem.
- **Takže myslíš, že kdyby se ty lidi naučili ještě ten druhý jazyk, že by to zvýšilo o dost jejich šanci na pracovní uplatnění?**
- To si myslím taky, že právě tím, jak je FHS kritizovaná, jako že ty nic neumíš, ale je to zajímavé, já když jsem se dívala na pracovní pozice, tak tam bylo většinou: vysokoškolské vzdělání humanitního nebo ekonomického vzdělání. To je tak velký rozdíl. To je úplně vidět, že jim je jedno, co to je, jenom aby to byl vysokoškolák.
- **Myslíš, že už se začíná hledět na to, jakou školu máš? Že je nějaký rozdíl, nejenom mezi obory, ale i mezi tím, že je to UK nebo nějaká jiná škola?**

- Já právě nevím. Mám pocit, že UK má pocit, že má pořád velké jméno, proto nemusí nic dělat. Já se obávám, že to za chvíli nebude pravda. Tohle fakt nevím. Já jsem UK vystudovala a beru to trochu jako samozřejmost, že to je tím, že jsem z Prahy a tak. Chápu, že pro někoho kdo není z Prahy, to není taková samozřejmost, jakože půjdu na vysokou školu a půjdu na Karlovku. Jsem to brala hodně automaticky.
- **Jak to třeba vnímají ostatní, že to je lepší?**
- Kdo ostatní? Myslíš kamarády nebo zaměstnavatele nebo dospěláky?
- **Ty se asi pohybuješ v okruhu kamarádů, kteří studují jakoby /nebylo slyšet/?**
- Já mám kamarády a většina jich je na UKáčku anebo teda ještě na ČVUT. Já nevím, toto moc nedokážu posoudit. Jako jo, asi když někdo řekne, že vystudoval školu v Pardubicích a někdo, že vystudoval na UK, tak je to asi lepší, ale nevím.
- **Myslíš, že tady tu školu znají v zahraničí?**
- Jako Karlovku? Karlovka má štěstí, že je v Praze, protože studentům je to dost jedno. Studentům Charles University moc nic neříká, a když už do Čech, tak chtějí do Prahy. V tomhle má Karlovka podle mě velkou výhodu. Karlovka se totiž podle mě hodně spoléhá na to, že je to stará škola, nejstarší škola v Čechách a ona má jméno možná v Německu nebo tady v okolí, v Polsku, ale nějaké Španělsko, Anglie, pochybuji, že studentům něco Charles University říká. Karlovka se totiž spoléhá na to, že má starou, velkou tradici, má to jméno, což podle mě rozhodně asi v Čechách má. Prostě nějaký lidi rozhodně, co nebydlej v Praze, tak Karlovka v Praze asi dobré. Ale zahraničním studentům Karlovka nedělá moc velké PR, protože ho asi nepotřebuje, ale mám pocit, že jenom v Čechách, pro zahraničí by ho podle mě potřebovala, ale to nedělá, nevím. Nebo aspoň já ho nevidím.
- **Jak si říkala o tom, že hledají někoho, kdo vystudoval vysokou školu humanitního nebo ekonomického směru. Myslíš, že hodně záleží na tom, co člověk vystudoval nebo stačí, že má vysokoškolské vzdělání?**
- Já jsem práci moc dlouho nehledala, takže s tím nemám moc zkušenosti. Ale pár jsem takových inzerátů viděla a i mi to potvrdila kamarádka, co hledá práci. Takže bych asi skoro řekla, že jde spíš o to, aby to bylo vysokoškolské vzdělání. Prostě je tam kolonka vysoká škola a pak je tam kolonka anglický jazyk a pak tam může být druhý jazyk výhodou. To jsou většinou dva požadavky, že musíte umět jazyk, musíte mít vysokou školu, musíme umět támhleto, támleto. Myslím si, že FHS má velkou výhodu v tom, že se dá žádat o různé pozice a vždy to můžeš směřovat tím, co ses na té škole naučila. Vždycky z toho můžeš něco vyzdvihnout. Když vystuduješ ekonomku, tak se vlastně můžeš hlásit jenom na ekonomické pozice. Já jsem vždycky vyzdvihla něco, co se zrovna na to hodilo. Ale je fakt, že se taky už orientuji nějakým směrem, že je to pro mě jednodušší.
- **Když se zaměříš na vzdělávání, nepřemýšlela jsi o tom, pracovat někde ve státní sféře?**
- Jako třeba na ministerstvu školství?
- No.
- Jo, asi původně jsem na něčem takovém přemýšlela. Asi kdyby mě nevzali v Adře, tak se určitě půjdu podívat na tyto stránky. Hodně jsem přemýšlela, když jsem se vracela

z Ameriky, tak jsem sháněla práci na: národní agentura pro evropské projekty, Dům zahraničních služeb, tam jsem se hlásila. Jednou si mě pozvali k pohovoru, ale tam jsem jim řekla, že už nemám zájem, to jsem se vrátila do školy. Teda v mém případě je to docela i problém, protože sháním poloviční úvazek. Což mi nikde nenabídli. V Adře sháněli na celý, já jsem jim řekla, že půjdu jenom na půlku a nakonec mě vzali i přesto. I tady jak jsem byla na pohovoru, tak také shání celý. Já jsem jim řekla, že chci na půlku, tak mi vyjmenovali nevýhody, co to má, že nedostanu notebook, že nedostanu telefon, že nastoupím až v září, tak jsem ji řekla jo. V duchu jsem si říkala, že mi je to je jedno, že už práci mám. Ale poloviční úvazky jsou taky problém.

- **To tě tam asi hodně chtěli, když ti to umožnili v Adře?**

No nevím, asi jo. Nevím kolik měli lidí na výběr. Nebyla jsem jediná, to vím. Potkala jsem se tam ještě s jednou lektorkou, která jsem měla pocit, že je schopná. Vůbec nevím, proč nevybrali jí. Nevím, ještě se jí na to budu muset zeptat. Začínám tam pracovat příští týden.

Respondentka CH

- **Jak ses dozvěděla o Erasmu a proč sis vybrala zrovna Finsko?**

- Dozvěděla jsem se ze školy, měli jsme informační schůzku a už předtím jsem věděla od kamarádů, že bych mohla jet někam na Erasmus nebo obecně o té možnosti. Vybrala jsem si Finsko, protože jsme měli v podstatě jen tři možnosti a to je Německo, Švédsko a Finsko. S tím, že do Německa člověk musí umět německy, což neumím a do Švédska chtělo poměrně víc lidí než do toho Finska. A my jsme chtěli jet tři dohromady spolu z katedry a tam byly přesně tři místa. Nikdo skoro do toho Finska nechtěl, tak jsme si říkali, že to zkusíme a pojedeme spolu. Že to bude větší sranda než jet do Švédska, protože to Finsko, Rovaniemi to je takový exotický Laponsko a to člověk jen tak nevidí.

- **Proč myslíš, že tam nikdo nechtěl?**

- Protože to zní hrozně podle mě, když člověk řekne, že jede na Erasmus do Laponska. Je to prostě úplně tři tisíce km odsud, a že to prostě asi nebylo tak prestižní jako třeba jet do Švédska.

- **Takže si myslíš, že je Švédsko prestižnější?**

- Asi ta univerzita byla trošku lepší. Na mě to tak působilo, že do toho Švédska chtějí lidé víc, protože to zní líp. Nicméně si myslím, že to Finsko je lepší. Já jsem to vnímala jako lepší a i mi ta celková zkušenost přišla lepší.

- **V čem lepší?**

- V tom, že Erasmus není jenom o té škole, ale i o tom, že člověk zažije něco nového. Prostě někam odjede sám, že je to zkušenost. Třeba já konkrétně bydlím doma, bydlím v Praze s rodiči a jet někam na půl roku sama a ještě do strašně vzdáleného místa do takových extrémních podmínek mi přišlo jako lepší zkušenost. Že to není prostě jenom o té škole, ale že se dozvím něco o sobě, o tom jestli jsem schopná se nějak vypořádat s těma situacema a prostě to pro mě byla větší výzva.

- **A co dál jsi od toho očekávala? Nějaké obohacení z hlediska vzdělání nebo cestování?**

- Tak asi všechno dohromady. Určitě jsem tam jela, abych si nějakým způsobem rozšířila vědomosti nebo abych viděla ten pohled jinde.

- **Splnilo se to rozšíření vědomostí?**

- Určitě. Třeba spousta lidí jede na Erasmus do Španělska s tím, že tam nebudou nic dělat. Že se tam budou válet na pláži a složí tam tři zkoušky. Ale já jsem to Finsko vnímala jako příležitost, protože ten jejich vzdělávací systém konkrétně je mnohem lepší než všude jinde. Určitě jsem to chtěla nějakým způsobem poznat, chtěla jsem prostě vědět, jak se to dělá jinak. A určitě jsem tam jela i proto, abych prostě nějakým způsobem, rozšířit znalosti zni blbě, ale abych se tam něco naučila. Nicméně taky jsem si to vybrala, protože jsem chtěla něco zažít, chtěla jsem změnit prostředí, protože mi přišlo jako fajn zkušenost na půlroku někam vyjet. A ještě do takové země, která je prostě úplně jiná než tady. Kdybych jela do Německa, tak jsem to vnímala, že prostě jedu tři sta km, pomalu každý víkend můžu jezdit domů. Tohle to bylo úplně něco jiného.
- **Myslíš, že do Finska jezdí jiná skupina lidí než do Španělska?**
- Já bych řekla, že skoro jo. Že ono je to hodně daný tím, jaké má člověk možnosti. Nebo já kdybych si mohla vybrat úplně cokoli, tak nevím, jestli bych si vybrala konkrétně Finsko. Ale myslím si, že jo, že tam jezdí jiná skupina lidí. Že i je to víc outdoorový, konkrétně to Laponsko myslím si, že tam nejezdí lidé, kteří jsou zvyklí nechodit, necestovat. Když to srovnám s ostatními lidmi, co jeli na Erasmus. Třeba moji spolužáci, kteří jeli do Německa, tak ti měli ten pobyt postavený úplně jinak, než já tam. Prostě já jsem tady nakupovala zimní boty a tak, nějak jsem tam neřešila, nebo Rovaniemi je prostě taková díra trošičku, že to člověk tam neřeší, jak vypadá nebo prostě člověk chodí v tom, co je nejpohodlnější, v čem odolá nejvíc mrazu. Kdežto když člověk jede do toho Německa, tak je to trošku víc o tom, já nevím, jestli chodíš víc na párty, jakoby je to dost stejný, jako ten život tady. Myslím si, že jo, že tam jezdí jiná skupina lidí.
- **Byl život v Laponsku nějak náročný?**
- Hele nakonec ne. Člověk si zvykne docela rychle. Jako je jasný, že jezdit na kole v mínus dvaceti není nic moc.
- **Jezdila jsi?**
- Jako ne moc, my jsme měli auto, takže to bylo fajn.
- **Vy jste si tam pořídili auto?**
- Ne, my jsme jeli tam odsud autem. Právě jak jsme jeli ve třech, tak jsme jeli z Prahy autem. Jeli jsme tam čtyři dny.
- **Jako, že jste zastavovali?**
- No, jako, že jsme viděli Kodaň a Švédsko. Takže jsme to vlastně měli ještě s výletem čtyřdenním cestou tam. Právě, tím, že jsme tam měli auto, tak jsme si tam nekupovali kolo, což jsme tam byli jako jediní. Všichni ostatní tam jezdili na kole. Ale jakoby já jsem si zvykla docela rychle. Já nemám ráda vedro, takže i s tím jsem si vybírala to Finsko. A člověk se prostě přizpůsobí, protože všichni tam nosí ty pohory, tak to tam člověk nijak neřeší.
- **Myslíš, že kdyby nebyl Erasmus, že by ses takhle dostala do zahraničí?**
- Jako asi jo. Si myslím, že každý trochu cestuje.
- **Já myslím na studijní pobyt nebo na delší dobu?**
- No, asi by to bylo těžší. Jakoby ten Erasmus je taková provařená varianta toho, jak se dostat do zahraničí. Přišlo mi to administrativně náročné, ale oproti těm ostatním variantám je to už takové prověřené. Člověk už zná vždycky někoho, kdo už na Erasmu byl a nějakým způsobem člověk ví, jak ten proces funguje. Ale konkrétně si myslím, že bych se na ten sever nedostala, nebýt toho jet do Finska na Erasmus. Že bych si to nevybrala, tím, že procestuji celou Skandinávii, ale tím jak jsme tam byli, tak jsme to tam právě projeli celé a přijde mi, že je to super. Vlastně, že to získalo další rozměr, že jsme to tam procestovali všechno možné v okolí, a že jsem poznala Skandinávii úplně skrz na skrz.

- **Byla jsi před Erasmem na delší dobu v zahraničí nebo potom?**
- V podstatě na tak dlouhou dobu ne. Vždycky akorát dovolená na čtrnáct dní maximálně. Ale určitě jsem nebyla z domu takhle dlouho.
- **Umiš si představit, že bys pracovala v zahraničí?**
- Teď už jo. Vlastně potom co jsem se vrátila, tak jsem uvažovala, tedy pořád uvažuji, že půjdu studovat do zahraničí na magistra. Což asi předtím by mě vůbec nenapadlo.
- **Podávala sis už přihlášku?**
- Podávala.
- **Můžu se zeptat kam?**
- Do Maastrichtu do Holandska. Ale je to spíš, tak jako, že uvidím. Myslím si, že mě nevezmou, že nemám šanci. Ale přišlo by mi to super, ráda bych.
- **Tak držím palce, ať to vyjde.**
- Jo, děkuji.
- **Co se týče vzdělávacího systému, když bys porovнала český a finský vzdělávací systém?**
- Tak pro mě to byl hodně velký rozdíl, tím, že to studuji, tak jsem to vnímala hodně. Ale mám srovnat systém toho, jak jsem se já učila nebo jak je to tam obecně?
- **No, jak vnímáš rozdíly?**
- Já to vezmu ze široka.
- **Když srovnáš kvalitu vzdělávacího systému, kvalitu přednášek.**
- Určitě ta kvalita je vyšší. Jakoby z mého pohledu tam funguje systém úplně jinak, tím, že jsem tam měla blokové studium. S tím, že jsou tam ty předměty v průběhu celého roku i se zkouškami. Že si člověk, ten svůj rozvrh tvoří sám, s tím že prostě se čtrnáct dní něčemu věnuje, nějakému předmětu, pak si udělá zkoušku a pak to zase pokračuje nějak jinak. Což mi přijde docela dobrý systém. Na rozdíl od toho, jak je to tady, že je to prostě normální rok a pak je zkouškové, kdy člověk měsíc sedí doma, nedělá nic jiného, než se akorát učí na zkoušky. A ten systém je takový, že pak člověk stejně všechno zapomene, protože se všechno musí nadrtit naráz. Kdežto když se to nějak rozloží do toho roku, tak mi to přijde takové inteligentnější. Myslím si, že nebo nejsem si jistá, že by to tady fungovalo. Protože myslím si, že tam je to vzdělávání víc nezávislé. Tam je to víc o tom, jak si to člověk tvoří a to si myslím, že tam celkově je takový víc liberální systém. Že ti studenti na vysoké škole jsou zvyklí si ten rozvrh vytvořit sami a ten čas mezi zkouškama si nějak odhadnout sami. Kdežto tady jak máme pořád ten stejný systém toho roku a zkouškového, tak to člověk zas tak moc neřeší, že toho člověk přes ten rok zas tolik nedělá a všechno dělá až v tom zkouškovém na závěr.
- **Takže myslíš, že Finové mají jiný přístup ke studiu?**
- Myslím si, že ano. Víc individuální, ale myslím, že je to dané i metodami výuky, tím, že prostě oni se neučí tím klasickým způsobem jako my tady. Prostě, že se to nadrtí všechno a že ten učitel je v podstatě ten hlavní koordinátor toho procesu učení. Oni víc používají metody toho, kdy diskutují, kdy se nějakým způsobem učí sami a potom o tom diskutují. Celá forma vzdělávání je víc na tom účastníkovi než na učiteli. Ten učitel v podstatě ten proces pouze vede nějakým směrem. Kdežto tady je to trošku víc autoritativní. Pořád mi to tady přijde, i že to tady funguje pořád stejně.
- **Myslíš, že víc využívají aktuální informační zdroje?**
- Určitě jo. Nebo já jsem se s tím setkala a hlavně je tam jiný celkový přístup, s tím že prostě, nevím jak to jednoduše popsat, ale víc se prostě dá na to, co se děje teď a řešíme nějaké aktuální věci a řešíme je všichni dohromady. A nefunguje to tak, že všichni sedíme v lavici a teď si čteme něco z prezentace a zapisujeme si to a pak to o dva měsíce později řekneme na zkoušce.

- **Takže to ty studenty nutí víc přemýšlet?**
- Přijde mi, že je to víc takovým novějším způsobem. Jakoby radši nad tím víc přemýšlet, než se to drtit nazpaměť. Ale já jsem zase těch přednášek neměla tolik, abych mohla říct: takhle to tam funguje a je to tam super, kdežto tady je to hrozné, tak to není. Celkově filosofie vzdělávání je prostě jiná než tady.
- **A co se týče jazyka, zlepšila sis jazykové znalosti?**
- Tak určitě v angličtině. Já jsem tam jela s tím, že anglicky neumím zase tak dobře nebo prostě průměrně, jako každý druhý tady. Nicméně když jsem tam přijela, tak jsem zjistila, že je to ještě horší než jsem si myslela. S tím, že já normálně zvládám číst v angličtině nebo nějakým způsobem tu gramatiku budiž, ale když má člověk prostě mluvit tak se mi to těžko lepilo ty věty. Co se týče mluvení, tak mi to trvalo třeba čtrnáct dní, než jsem se nějak rozmluvila a byla schopná nějak inteligentně konverzovat v tom jazyce. Určitě za ty tři měsíce, čtyři skoro, se to o hodně zlepšilo. Ne nijak do gramatiky, ale spíš v tom smyslu, že jsem schopná vyjádřit své myšlenky a celkem jednoduše.
- **A na přednáškách jsi neměla problém s odbornou terminologií?**
- Asi v podstatě ne. Já musím říct, že v té škole to bylo v pohodě úplně, protože Finové mluví dobře anglicky, tak že já tomu rozumím. Mně přijde, že oni mají podobný rytmus řeči a mají takový ten tvrdý jazyk, takže člověk tomu prostě rozumí, na rozdíl od toho, když mluví Britové. Oni mají takovou tu čistou angličtinu. Já jsem s tím neměla problémy rozumět.
- **Takže si všichni rozuměli navzájem, ale nerozuměli Britům.**
- Asi tak nějak. V podstatě jo, my jsme měli anglickou didaktiku, tu jsme měli s britskou učitelkou a té tedy nerozuměl skoro nikdo. Ale Finům anglicky rozuměli všichni.
- **Finštinu ses učila?**
- Učila jsem se, ale jenom jsem měla ten základní kurz, takže jenom pozdravit, rozloučit se, zjistit co v obchodě si mám koupit a když chci sýr, aby to nebylo máslo a tak. Ale jinak jakoby ty základy. Mě to bavilo, ale nejsem schopná říct holou větu ve finštině.
- **Takže ty jsi tam docela dost cestovala?**
- No, tím že, jako nechci říct, že tam nebylo co dělat, ale té školy tam zas tolik nebylo. Takže tam bylo hodně času na to cestování. A tím, že jsme tam měli to auto, tak to bylo o hodně jednodušší. Oni tam mají dobrou dopravu, ale přeci jenom vymyslet, jak se tím vlakem dostat až na jih a pak zase nějak zpátky a tak. Tím, že jsme sedli ráno do auta a někam jsme jeli, takže jsme cestovali dost.
- **Ono možná i tím vlakem je to i finančně náročnější?**
- No, ten benzín je tam strašně drahý, ale tím, že jsme jeli ve třech, nebo potom i ve více lidech, tak se to rozložilo i finančně.
- **Stačil ti grant?**
- Ne, vůbec. Ono by to asi stačilo, kdybychom tam žili hodně skromně, necestovali a vlastně nezapočítávala by se do toho ta cesta. Ale tím, že tam člověk normálně žije, tak to nestačí. Já myslím, že to bylo tak 70%, 60% co jsem tam utratila. Myslím, že tak dvacet tisíc Kč mě to stálo. S tím, že jsme tam cestovali a nelituji toho. Přijde mi to, že je to docela fér. Byli tam lidé, kteří mají méně. Samozřejmě tam byli i lidé, kteří mají osmseteuro na měsíc.
- **Ale ti byli přes jiný program ne?**
- No, byli hlavně z jiné země. Ale většinou to bylo, že měli méně. Měli dvě stě euro a to vůbec nevím, jak bych z toho vyžila.
- **Měla jsi tam stejnou životní úroveň jako tady?**
- No to ne asi. Asi bych řekla, že jsme víc šetřili. Třeba na jídle, vím, že některé věci jsou tam drahé. Hlavně jsme se stravovali v menze a třeba jsme nekupovali tolik maso. Určitě jsme ne-

kupovali tolik alkoholu jako třeba tady. Protože je tam hrozně drahý. Určitě jsem nějakým způsobem řešila, jak ušetřit, což tady asi neřeším. Ale zase to nebylo tak, že bychom tam jedli mrkev.

- **A když celkově porovnáš životní úroveň ve Finsku a v Čechách?**
- Tak určitě tam je vyšší, o hodně. Ale zase oni tam mají jiné problémy. Si myslím, že oni tam zase utratí na tom, kolik protopí a kolik prosvítí. Rozhodně ta úroveň je tam mnohem vyšší než tady. Nebo já jsem to tak vnímala.
- **Myslíš, že je to dané i tím, že studenti dostávají měsíční příspěvek od státu?**
- Já myslím, že určitě jo. Hlavně úroveň toho, jak tam ti studenti žijí, prostě úplně jiná než jak žijí tady. Tady jsme zvyklý žít trochu skromně. Jako studenti, že prostě kolež tak jakože to není nic moc, ale budiž, protože jsem mladý a je to jedno. Ale oni mají koleje úplně jiné. Vlastně náš tutor bydlel v bytě normálním, který měl obývací s kuchyní, ložnici a koupelnu a to všechno měl sám pro sebe. A neplatil na to ze svého skoro nic, protože většinu peněz pokrylo to, co dostane od státu. Což je tady úplně nepředstavitelné. Takže určitě je ta životní úroveň jiná.
- **A když porovnáš životní styl Finů a Čechů?**
- To nevím, jestli je to o tolik jiné.
- **O Finech se třeba říká, že hodně pijí.**
- To je pravda. Já myslím, ale že je to dost stejné jako tady. Oni mají teda jiný styl, jak pijí. Já jsem zvyklá, že tady v Čechách se jde v osm někam do hospody a o půlnoci jedou všichni posledním metrem domů. Kdežto, tím, že je to ve Finsku v hospodách hrozně drahé, tak oni se prostě někde sejdou v osm u někoho na bytě a tam se hrozně zpráskaj nějakou vodkou, aby už jako šli někam trošku pod parou a pak se vydají dejme tomu někam do klubu. S tím, že už tam moc nepijí, protože je to drahé. V tomhle tom je to dost jiné. Ale co se týče toho pití, tak je to celkem vyrovnané. Akorát oni to mají takové nárazové. Kdežto my tady pijeme kontinuálně pořád.
- **Takže myslíš, že i pro ně je to tam drahé nejenom v hospodách, třeba si zajít na jídlo do normální restaurace?**
- Já myslím, že jo. Já vlastně tady mám Tandem program s Finem.
- **Takže se učíš finsky?**
- No, nakonec to dopadlo, že mluvíme anglicky většinou. Ale původní záměr byl to, že já budu pokračovat trochu v té finštině a jeho naučím něco česky. Nicméně jsme se nakonec shodli, že to asi nemá cenu a normálně spolu tady chodíme na oběd a na pivo a mluvíme spolu anglicky. Což je pro mě i fajn, protože potřebuju komunikovat v angličtině.
- **A vy jste se předtím neznali?**
- My jsme se předtím neznali. Já jsem tady na nástěnce sehnala tandem program a právě jsem chtěla konkrétně Fina, abych pokračovala ve finštině. Nakonec tedy o finštinu vůbec nejde a normálně spolu jdeme na pivo nebo tak. Ale i tady ten Fin říkal, že moc do restaurace nechodí, tím, že je to fakt drahé a zbytečně drahé. Takže jdou jednou za měsíc, nebo jednou za čas. Kdežto tady, já myslím, že i většina studentů jde místo do menzy na ten oběd někam i do restaurace. Takže i v tomhle tom je to jiné. I v těch alkoshopech je to pro ně drahé. Oni to tak neřeší, jako my jsme to tam řešili, ale vnímají to asi taky, že je ten alkohol drahý.
- **Takže z toho vyplývá, že mají hezké bydlení, ale nemohou si toho zas o tolik dovolit víc?**
- V podstatě když se to takhle shrne, tak možná jo. Záleží to asi člověka k člověku, kolik on je ochoten za to dát. Oni si to prostě dovolit asi mohou, ale myslím si, že to vnímají, že je to drahé, takže to zbytečně nepřehání. V určitých aspektech to možná takový rozdíl není.
- **Zapojila ses třeba do tutorského programu tady v Praze?**

- Nejsem tutor, ale právě jsem se zapojovala do toho tandem programu a předtím jsem o tom vůbec nevěděla, než jsem odjela na Erasmus.
- **Setkáváš se teď víc s cizinci než předtím?**
- Jo, určitě. Vlastně i tím, že jsme tam jeli tři, tak co jsme se vrátili, jsme měli stejnou ideu v tom, že nějakým způsobem bychom se mohli zapojit do nějaké mezinárodní komunity tady. Takže ty moje dvě spolužačky mají, nebo vlastně jedna z nich má holku na tandem a tím, že se na to nabalili nějakí kamarádi, tak třeba chodíme hrát volejbal s cizinci. Nebo prostě občas někde zajdem. Není to nějak moc, ale určitě by mě předtím nenapadlo jít hrát volejbal s Němci nebo jít do hospody s Finy. Takže jo, určitě se to změnilo.
- **Takže tě ten program i osobně obohatil?**
- Určitě. Určitě, že jsem v kontaktu s nějakými lidmi tam.
- **Udržujete kontakty?**
- Udržujeme. Určitě ne tak, jak si člověk myslel, že to bude. Ten kontakt se ztratí hodně rychle i tím, že někteří tam zůstali na celý rok a přijeli noví lidé. A my jsme vlastně odjeli domů. Takže člověk si s někým sem tam napíše, s někým je víc v kontaktu. Ale většinou je to tak, že se ten kontakt ztrácí hodně rychle. Nicméně mám plán na prázdniny, kam se chci podívat za těmi lidmi.
- **A oni za tebou zatím nepřišli?**
- Už tady byli někteří lidé a ještě předpokládám, že někdo přijede. Nebo jsou takové plány. Takže je fakt, že jsem viděla ty lidi potom, co se vrátili domů.
- **Pomohl ti ten pobyt, že jsi získala nějaké informační zdroje pro svou bakalářku?**
- No to moc ne. Já jsem měla bakalářku úplně na jiné téma, které se tam moc neřešilo. Já jsem psala o vzdělávání lidí, co pracují v informačních technologiích, takže pro bakalářku moc ne.
- **A teda, když se vrátím k těm kontaktům. Myslíš, že to, že znáš lidi, nevím, jestli můžu říct po celém světě nebo po celé Evropě, ti nějak pomůže pak najít práci?**
- Dokážu si představit, že jo. Jakoby teď reálně nemám na nikoho kontakt, ale dokážu si představit, že když pojedu do Maastrichtu studovat, že znám někoho v Holandsku. Takže bych se s ním eventuálně spojila, a že by mi ten člověk pomohl, neříkám přímo v hledání práce, ale s tím, že by mi osvětlil určité věci, co jsou v Holandsku prostě potřeba. Já nevím, třeba s pojištěním nebo něco takového. Určitě se to hodí a co do práce, tak nevím. Možná, že když ty kontakty přetrvávají déle, že jo. Dokážu si představit, že s někým z těch lidí se budeme vídat i dál, budeme nějakým způsobem v kontaktu i dál. A že kdybych se asi rozhodla jet pracovat do Německa, tak určitě mám nějaké lidi, které bych mohla kontaktovat a kteří by mi mohli eventuálně něco doporučit, dát nějaké obecné informace k tomu.
- **A zatím pracovala jsi nějak, pracovala jsi nějakou delší dobu?**
- Já pracuji tady v Čechách. Ale doufám, že v té práci už skončím. Jakoby to nemá nic společného.
- **Můžeš se zeptat, v jaké oblasti pracuješ?**
- Dělán v Kauflandu, ale dělám administrativní práci na ústředí. Dělán vymáhání pohledávek, ale ne konkrétní vymáhání pohledávek, ale jako administrativní podporu toho oddělení. Takže v podstatě na účtárně chodím s papíry z jedné kanceláře do druhé a dělám s počítačem. Dělán nějaké ty věci kolem toho vymáhání. Už to dělám dlouho a doufám, že už to brzo dělat nebudu.
- **Takže v tady tom ti ta zkušenost asi nijak nepomohla?**
- Myslím si, že je to fajn věc do životopisu. Neříkám, že mi to vyloženě pomohlo.
- **Konkrétně v téhle práci?**

- V téhle práci ne. Já jsem byla na pár pohovorech teď. Posledně se mi stalo, že viděli, vy jste byla na Erasmu půlroku, studovala jste tam, tak to asi budete schopna komunikovat anglicky. Ano jsem schopna komunikovat anglicky. V podstatě to brali, že já anglicky umím, že jsem to v podstatě nemusela nějak vysvětlovat, což vnímám určitě dobře. To vypadá dobře, když člověk studoval půlroku v cizině, tak prostě se mě skoro neptají, jestli jsem schopna komunikovat třeba po telefonu. Pokud nevyžadují vyloženě nějakou super úroveň angličtiny.
- **Takže myslíš, že to má příznivý vliv na to?**
- Určitě jo. To, že je to nějaká životní zkušenost, tak doufám, že u toho pohovoru to vnímají pozitivně, s tím že jsem schopna se sbalit a někde půlroku žít a mluvit tam anglicky. Tak určitě je to spíš plus.
- **Takže myslíš, že tebe osobně to obohatilo nebo oni vyloženě vidí, ne jenom z hlediska angličtiny, ale jakoby...**
- V tomhle tom ohledu možná tolik ne. Co já jsem tam studovala, byla spíš obecná pedagogika a celoživotní vzdělávání. Ale když jdu hledat práci, tak spíš směřuji do personalistiky nebo andragogika a personální řízení, prostě jsou dva obory. A andragogika je prostě obecná pedagogika vzdělávání dospělých a personální řízení, víš co je personální řízení. Já spíš přemýšlím, že bych to směřovala do toho personálního řízení do HR?. Takže když jdu někam na pohovor na HR asistentku, tak většinou to, že mám nějaké vzdělání v andragogice, v té obecné pedagogice není zas tak rozhodující. Takže si myslím, že je to plus, ale není to, že kdybych tam měla napsáno Erasmus, personální řízení někde, tak by to bylo asi trochu zajímavější. Takže spíš si myslím, že v tomhle ohledu, že jsem to měla trošku z jiného oboru, než v jakém hledám práci, to není až tak směrodatné pro ty lidi. Určitě si myslím, že jakékoliv studium navíc, nebo cokoliv navíc je fajn. Byť to prostě není z toho oboru.
- **Kde se teď vidíš? Já vím, že máš teď před sebou magistra a kde se pak vidíš, spíš tady v Čechách nebo někde v zahraničí?**
- No, já když jsem se vrátila z Finska, tak jsem hodně vážně uvažovala, že půjdu někam do zahraničí. Jsem zjistila, že to jde. Já jsem se toho hrozně bála, než jsem tam odjela. S tím, že nebudu umět anglicky a v cizí zemi a co tam já budu dělat a prostě jsem z toho měla fakt strach. Ale pak jsem zjistila, že to jde. Že to jde úplně bez problémů. Že člověk si tam najde i ty sociální kontakty docela snadno, byť to není v mateřském jazyce. Určitě mě zaujala ta myšlenka jít studovat magistra někam jinam. Byla jsem rozhodnuta, že půjdu do Maastrichtu. Samozřejmě to by mě tam museli vzít. Ale je fakt, že teď po tom půlroce to беру víc střízlivě, v tom že to možná není až tak dobrý nápad. Asi to bylo, tím že jsem se vrátila a byla jsem z toho úplně vedle a hrozně mi bylo smutno, že jsem se vrátila. Říkala jsem si, že by bylo super zase někam jet. Myslím si, že nějakým způsobem bych chtěla jet do zahraničí na nějaké studium, že bych chtěla, pokud se dostanu na magistra tady a nepůjdu někam do zahraničí, využít ještě nějakého jiného programu, nějakých mezifakultních, meziuniverzitních dohod a určitě bych ještě někam chtěla jet. Rozhodně předtím, než jsem jela na Erasmus, by mě to nenapadlo. Určitě bych o tom takhle neuvažovala.
- **Takže spíš přemýšlíš o studiu v zahraničí, o nějakém studijním pobytu, než o pracovní stáži?**
- I pracovní stáž by byla super, ale myslím si, že se to hledá mnohem hůř nebo mnohem hůř se to organizuje, než ty školou organizované pobyty. Ale myslím si, že si dokážu představit, že bych i žila dlouhodobě někde jinde. Nebo teď už si to asi dokážu představit. A i někde jinde pracovala. Ale je to spíš v takových obecných představách.
- **Takže myslíš, že jsi teď víc flexibilní?**

- Určitě jo. Mně to přišlo taková typická česká vlastnost, že se docela bojíme toho se sbalit a někam odjet. Prostě jsme statický v tom stěhovat se někam za práci nebo nějakým způsobem uvažovat o tom, že změníme práci. Z toho pohledu pracovního trhu jsme strašně neflexibilní národ a myslím si, že jsem byla úplně typický projev toho. Ale teďka si to dokážu představit reálně. Určitě si myslím, že mě to změnilo víc osobně, než co do toho vzdělání nebo co umím nového. Myslím si, že je to důležitější. Že ty věci se můžu naučit všude, ale myslím si, že mě to hodně ovlivnilo co do toho, jak teď vnímám věci a své možnosti.
- Můžu se zeptat na tvé rodiče? Vystudovali vysokou školu?
- Jeden z rodičů má vysokou školu, druhý má střední školu. Táta má vysokou školu práva a máma střední školu ekonomku.
- **A oni jezdí pracovně do zahraničí?**
- Máma ne, ale táta jezdí. Spíš v rámci nutnosti. To že on pracuje v tabákové firmě na poměrně vysokém místě, takže prostě občas jedou někam na Kubu a do Dominikánské republiky kontrolovat továrnu doutníků nebo něco takového, ale myslím si, že to vnímá spíš jako fajn relax, než nějakou služební cestu, která by mu hrozně dala co do práce. Je třeba víc patrný, že mě táta víc podporuje v takových věcech, jako vyjet někam do zahraničí studovat, protože asi na to má jiný názor než máma, v tom ohledu, že ona v rámci práce nikam necestuje a nevystudovala vysokou školu nebo já to asi tak i vnímám.
- **Takže doma tě vedli k tomu, že půjdeš studovat VŠ? Věděla jsi, když jsi studovala střední, že půjdeš dál? Nebo to nějak vyplynulo ze situace?**
- U nás doma to bylo, nechci říci v podstatě jasné, ale tím, že máma má sice jenom střední školu, ale nemá tu vysokou školu, protože v té době k tomu neměla podmínky. Určitě na to má co do znalostí nebo je dostatečně chytrá na to, aby vystudovala vysokou školu. Určitě toho lituje, že jí nemá, tak mě hodně vedli k tomu, abych šla na vysokou. Šla jsem i na gympl s tím, že pak půjdu na vysokou školu. V podstatě kdybych na ní nešla, nechci říci, že je to nepřipustné to ne, rodina mě prostě vždycky podporovala v tom a proto jsem se rozhodla. Myslím si, že mě k tomu vedli od malička a že to bylo prostě jasné. Nějakým způsobem se to předpokládalo a myslím, že to ode mě i všichni očekávali.
- **A ty máš nějaké sourozence?**
- Nemám, právě že jsem jeden z mála potomků v naší rodině. Prostě v té generaci nás moc není. Nechci to tak úplně říct, že se do mě vkládaly nějaké naděje, ale prostě jsem byla relativně inteligentní, tak mě ta celá široká rodina podporovala v tom, že bych měla jít dál studovat.
- **Podle čeho sis vybírala obor?**
- No, to byla taková kombinace náhody a dalších faktorů. Já jsem docela dlouho nevěděla, co chci dělat, co chci studovat. Myslela jsem si, že chci studovat ekonomku nebo mi to přišlo taková, docela dobrá volba, taková racionální. Půlka lidí chtěla jít na ekonomku. Vlastně jsem se hlásila na VŠE a na andragogiku, s tím že mě víc bavily humanitní vědy. Matika mi moc, ne jako nešla, ale můj koníček to nebyl. Přišlo mi, že vzdělávání dospělých má budoucnost, že to má smysl. Jedna naše známá dělá personalistku a byla s tím hrozně spokojen nebo je s tím pořád spokojená. A mně přišlo, že je to fajn obor, že mě to bude bavit, ale že to má nějakou budoucnost. Třeba tady na Fildě je hodně oborů, které by mě bavily, jako kulturologie a komparatistika, ale myslím si, že to úplně nemá co do budoucna, co do uplatnění nějakou budoucnost. Tak jsem to brala víc pragmaticky a rozhodla jsem se pro tu andragogiku, byť jsem si myslela, že se sem nedostanu a půjdu na tu ekonomku.
- **Takže jsi pak volila mezi ekonomkou a tady tím?**

- Určitě mi přišla lepší andragogika s tím, že je to prestižnější nebo je určitě mnohem těžší se sem dostat než na ekonomku. A ekonomku má dneska půl republiky. A dneska mám na ekonomku negativní názor.
- **V jakém smyslu negativní názor?**
- Já jsem vlastně po roce studia tady, jsem si říkala, že toho studia tady tolik není, že bych možná zvládla ještě jednu školu k tomu. Tak jsem ještě ve druháku dělala k tomu ekonomku a byla jsem tam půl roku. Během toho půlroku se mi to tam znechutilo a zjistila jsem, že to vůbec není pro mě. Nevím, jestli to bylo dané tím, že jsem rok strávila předtím na FF a pak jsem přišla do prostředí ekonomky. Ani za nic bych se tam nevrátila, i kdyby to mělo super budoucnost. Protože to prostředí mi docela vadilo a ta filosofie myšlení těch lidí mi hodně vadila a byť si myslím, že je to super perspektivní obor, tak prostě asi už jsem tady zdomácněla na FF a nějakým způsobem jsem se už profilovala v názorech prostě úplně někam jinam. Naprosto v nesouladu s ekonomickým myšlením a se soutěživostí a dravostí a myšlením jenom na peníze.
- **Takže ti lidé jsou orientováni někam jinam?**
- Asi jo. Já nemůžu říct, že všichni lidé na ekonomce jsou pitomci, ale myslím si, že vysoká škola člověka dost formuje a že mě to asi zformovalo nějak jinak, nebo možná jsem měla takové názory vždycky, jen jsem si to neuvědomovala, a když jsem přišla na tu ekonomku, tak jsem zjistila, že ti lidé mají úplně jiné hodnoty, úplně jiné názory a že jsou školou vedení ty názory ještě vyostřovat. Když to vezmu konkrétně, tak mám pocit, že na ekonomce je to hodně o tom, myslíme jenom, máme v hlavě kalkulačku a všechno si přepočítáváme na peníze. Hodně se jim tam vtouká do hlavy, že oni jsou ta elita, že nic jiného, než ekonomie nemá budoucnost a že všechno se má počítat na peníze. Všechno se má řešit z ekonomického hlediska, což mně vůbec nesedí, protože tady ta FF je úplně protiklad k těmto názorům a já se ztotožňuji s těmi názory tady a ne tam. Takže pro mě to byl docela velký šok a po půlroce jsem toho nechala, s tím že to studium mi nevadilo. Celkem ta ekonomie, neříkám, že mě baví, ale myslím si, že má nějaký smysl. Vadilo mi to prostředí a vadili mi ti lidé.
- **A když porovnáš náročnost studia tam a na FF?**
- Je to jiné. Určitě asi tam je to náročnější co do toho kolik se toho naučit a kolik informací pojmut. To je tady volnější a mnohem jednodušší. Na ekonomce je to úplně jiný styl učení, tím, že oni nad tím nepřemýšlí, oni se to naučí nebo se to naučí počítat, ale tady je ta výuka vedená jinak. Je to o tom, že se věci více rozebírají, více se o tom přemýšlí a učí tě to nějakým způsobem přemýšlet v kontextu. To zní, jako kdybych si to vyčetla z nějaké učebnice, ale prostě to tak vnímám. Takže tady nemusím tak dřít jako na ekonomce, ale rozhodně tě to nějak obohatí víc, než to že se naučím dvacet čtyři strategií toho, jak vést národní ekonomiku. Myslím si, že tam je to o tom naučit se počítat a spoustu keců, které jsou nesmyslné. Kdežto tady, to co se učím, tak má nějaký smysl většinou a zajímá mě to.
- **Když se řekne VŠE a UK co myslíš, že je prestižnější? Nebo třeba i v tom zahraničí.**
- No to je otázka. Jak kde. Myslím si, že UK má pořád nejlepší pověst, nejlepší jméno. Myslím si, že v zahraničí o českých školách moc nevědí. Ale když to srovnám jak je to se Slováky, tak oni vnímají UK jako velice prestižní školu. Setkala jsem se s tím, že když přijdou studovat do Prahy, tak na to jsou velice pyšní, že studují na Karlovce. Myslím, že žádný jiný národ o tom nic neví, jaké tady máme školy. Co se týče praxe, tak jsou určitě obory, kde prostě VŠE je naprostá jednička a kde preferují lidi z ekonomky. Na druhou stranu si myslím zase, že jsou lidé, kteří preferují lidi z UK nebo prostě z FF. Konkrétně u toho našeho oboru je to hodně patrné, protože andragogika je tady a pak je personalistika na ekonomce. Je to padesát na padesát, protože někteří zaměstnavatelé jasně preferují lidi z ekonomky, s tím že oni jsou víc praktič-

tější, umějí si to spočítat a oni si myslí, že my si tady vykládáme nějaké kecy a vlastně vůbec nevíme, o čem je život. Na druhou stranu pak jsou zase lidé, kteří preferují lidi od nás, s tím že jsme inteligentnější a že nejsme ty cvičené opice.

- **Jak tebe vnímali jako Češku ve Finsku? Setkala ses s nějakými stereotypy o ČR?**
- Celkem jo, ale vnímali mě překvapivě dobře, líp než jsem očekávala. S tím že Finové celkem vědí o historii dost a nesetkala jsem se s tím, že by nevěděli, kde leží ČR, což půlka Španělů nevěděli, kde ČR leží. A to mě tedy šokovalo. Tři čtvrtě Finů už v Praze bylo a mysleli si, že je to super město. Čechy znají kvůli hokeji. Celkem jsem neměla problém, že by říkali: jo ty jsi z Československa nebo tak. Ty stereotypy, jako že hodně pijeme, to se tam říká taky no. Ale oni to vnímají relativně pozitivně. Z těch lidí co jsem se setkala, jo vy jste Češky, s vámi není nuda, vy umíte pít jako my Finové. V podstatě jsem se s tím setkala mnohem pozitivně, než jsem předpokládala. Že mě nikdo nebral, jako někoho z východní Evropy, kdo támhle okopává nějakou zeleninu. Což mě velmi mile překvapilo.
- **Co si myslíš o Finech?**
- Já je mám hrozně ráda. Mně přijde, že v podstatě co se říká, je pravda, že jsou uzavření, ale v jiném stylu, než to člověk tady vnímá. Já jsem se setkala s tím, že ti lidé jsou hrozně milí a zdvořilí. Na ulici ti každý poradí, na úradě jsou ochotní. Prostě jenom pozitivní zkušenosti. Na druhou stranu je fakt, že oni jsou trochu nepřístupní. A než se opijí tak jsou trochu stydliví a obzvláště u těch kluků to bylo hodně patrné. Klasický příklad, když byla nějaká párty, nějaká akce s Finy, protože my jsme se kamarádili s tím naším tutorem docela hodně. Takže když se přišlo na finskou party, tak v šest seděli všichni chlapi v rohu, pili tam to pivo, bavili se jenom finsky a byli naprosto oddělení tou sociální bublinou od ostatních lidí. Jakmile večer pokročil, tak byli strašně super, strašně milí a strašně přátelští lidé. Nicméně druhý den, když jsem toho člověka potkala a zdravila jsem ho a mávala na něj, tak byl zase trochu, ahoj a vlastně se ke mně moc nehlásil. Takže to trvá určitě déle si vybudovat vztahy. Je to vidět oproti Španělům, kteří tě na podruhé objímají, a jsi jejich nejlepší kamarádka, ale za týden už si tě nepamatují. To u Finů to trvá mnohem déle a je to těžší se k nim nějakým způsobem nějak dostat, mezi ně nějak propracovat. Myslím si, že jsou docela uzavřené skupiny, ale když tě mezi sebe vezmou tak to funguje a trvá. Já to vnímám jednoznačně pozitivně. Já nemám ráda povrchní vztahy, to že se všichni objímáme a hrozně se milujeme, ale pak už si nikdy nenapišeme. V tomhle tom ohledu si myslím, že ti Finové jsou jakoby, ano co do té uzavřenosti jinak milí lidé. A určitě víc dají na trvalejší vazby.
- **Takže si myslíš, že když se seznámíš s nějakým Finem a třeba to chvíli i trvá, ale pak je to přátelství na delší dobu, třeba i na celý život?**
- Myslím si, že jo. Nemůžu říct, že si budeme psát do konce života, ale vnímám to tak. Mně přijde, že oni to mají všude daleko a jsou zvyklí dojíždět tři hodiny do práce a pak je tam ten vzdálenostní prostor, tak oni jsou zvyklí, že ty jsi jejich kamarád, i když zrovna teď nejsi v dosahu. Beru to určitě tak, že je to trvalejší vztah. Že se Španěly se skvěle paří, ale pak už to dál moc nefunguje.
- **Seznámila ses s hodně Finy? Ještě bych se chtěla zeptat na těch přednáškách, byli jste oddělení od Finů ta skupinka zahraničních studentů?**
- Bylo to, jak kdy, ale já jsem celkem dost přednášek měla s Finy. Tam bylo dvacet devět Finů a dvě Češky. Když to vezmu víc ze široka, tu pedagogiku tam nestudovalo moc zahraničních studentů. Tam jsme byli vlastně my tři Češky, několik Španělů a asi tři Rusky a to bylo všechno. Takže pro nás speciální třídu nedělali. Takže já jsem měla extra jakoby jako Erasmus studenti jazyky, jinak jsem měla všechno ostatní s finskými studenty. A ještě nějaký finský systém vzdělávaný, tak to bylo také pro Erasmáky a jinak hlavně s těmi Finy a neměla jsem s tím

problém. Oni jsou tam na to zvyklí, že tam každý rok je nějaký zahraniční student a všichni umí skvěle anglicky na komunikační úrovni. Takže i tím, že jsem většinu lidí znala skrz tutora, ne samozřejmě všechny, ale ten tutor nás na začátku vzal mezi nějakou partu studentů, takže jsem na těch přednáškách potkávala lidi, které jsem znala. Byť to trvalo několik měsíců, než tě začali zdravít. Jinak byli vždycky milí a vždycky mě vzali mezi sebe a neměli problém s tím, že musí mluvit v té skupině anglicky a ne finsky. Takže já jsem s tím problémem neměla. Byť samozřejmě jsem mezi ně nezapadla, jako kdybych byla Fin. Tak si myslím, že to bylo docela v pohodě. Vůbec jsem tam problém neměla a myslím si, že oni také ne.

- **Co jsi tam dělala ve volném čase? Pokračovala jsi v zálibách, kterým se věnuješ tady?**
- Myslím, že ne tolik, protože vlastně Rovaniemi je poslední město na severu a co do kultury to tam moc nežije. Určitě to není jako v Helsinkách. Jít tam do kina, myslím, že tam nějaké kino bylo, ale nikdy jsme tam nebyli, protože bůh ví, jestli někdy vůbec fungovalo. Ten život je tam jiný, víc do sportu, víc do aktivního trávení volného času. Určitě jsme tam sportovala 3x víc než tady. Bylo to fajn, protože to bylo něco jiného. Tady tím, že studuji a do toho se jde někde s kamarády, tak na ten sport není tolik času. Ten čas třeba je, ale já jsem třeba líná. Tam tím, že sportují všichni, tam člověk potká důchodce, jak běhá úplně v pohodě a ani se nezadýchají. Kdežto já uběhnu jedno kolečko a prostě jsem mrtvá. Tak to i motivuje, že člověk měl chuť i něco dělat. Tam byla krásná příroda, tak jsme chodili po národních parcích a asi by mě v životě nenapadlo se tady sbalit a jet do Středočeského kraje někam na procházku. Ale tam jsme se sbalili a jeli do národního parku. Asi jsem tam žila úplně jinak než tady, ale vnímám to jako skvělou změnu. I od té doby jsem pak začala něco dělat i tady.
- **Takže tam ses věnovala více sportu a tady ve volném čase..?**
- Když řeknu, že víc žiji kulturně, tak to zní divně. Tady je to víc, že chodím někde s kamarády na pivo nebo jdeme někde na výstavu. Já nevím takové to kavárenské povalečství, typické pro Filozofickou fakultu. Asi takhle žiju spíš tady, kdežto tam to bylo spíš tak, že jsme se sebrali a jeli jsme někde na výlet.
- **Chodila jsi do sauny?**
- No, furt. Jediný způsob jak se zahřát. Nám tam moc netopili, takže jsem chodila do sauny určitě asi tak stokrát víc než předtím. Jsem tam byla víckrát, než dohromady co jsem byla kdy tady.
- **Když jsi byla malá, chodila si na nějaké kroužky?**
- Jo určitě. Já jsem toho dělala docela dost. Než jsem šla na vejšku, tak jsem sportovala docela hodně, ale tím že jsem úplně změnila styl života na vejšce, tím že člověk tady nemá ten řád, že tady musí být v osm a ve tři jde domů, tak jsem přestala dělat hodně věcí. Jako malá jsem byla hrozně vytížená. Jsem měla kroužky každý den. Od kreslení přes sport až po ježdění na koni a podobně.

Respondentka I

- **Nejdřív bych se chtěla zeptat, proč ses rozhodla jet na Erasmus?**
- Proč jsem se rozhodla, protože jsem chtěla změnit a poznat jiný studijní prostředí a hlavně jsem chtěla odjet. Byla to skvělá příležitost dostat peníze a podívat se do jiné země. A můžeš tu být zadarmo a vyjet.
- **Co jsi od toho očekávala, že ti ten program dá?**

- Já jsem spíš jako očekávala cestovatelský zážitky v první řadě a potom až nějaký studijní. Hlavně jsem si vybírala Finsko hlavně proto, abych to přizpůsobila svému studiu a abych se dostala a někam vyjela, aby mě někde přijmuli a abych se na ten Erasmus vůbec dostala. Očekávala jsem hlavně zlepšení jazyka, angličtiny.
- **A to se splnilo?**
- To se splnilo určitě.
- **Takže Finsko nebylo zrovna to lákadlo?**
- Já jsem ve Finsku v Laponsku byla už předtím, takže jsem věděla, že se mi líbí, jako i ta země. Ale asi primárně to bylo takový druhořadý, ale asi primárně jsem ho hledala, abych mohla vyjet, že jsem věděla, že tam souhlasí obor s mojí bakalářskou prací tehdy. Takže jsem si to vybrala podle těch gender studies, a Finsko je emancipovaná země, jedna z nejvíc. Takže jsem jela kvůli tomu, abych mi to korespondovalo s tou diplomkou, tedy s bakalářkou tehdy. A věděla jsem, že to můžu naštrachat na tu bakalářku, takže mě vyberou. Takže jsem věděla, že to bude jednoduchý, jednodušší.
- **Pomohlo ti to v psaní bakalářky?**
- No spíš jsem tam navštěvovala genderové kurzy, bakalářka byla genderová. Rozhodně mi to pomohlo a i mi to pomohlo v tom, že už jsem potom jako ten gender nechtěla studovat dál. Že jsem pak jako zjistila jak jako extremistický pohledy v tom studiu tam a věděla jsem, že třeba už tady jsem myslela, že potom budu studovat dál gender na magisterském studiu a už mi to přišlo zbytečný, že mě to jako naplnilo dostatečně, ale ne ve zlém jako, že bych to nechtěla studovat dál, jakože by mě to odradilo, že bych se cítila, že jakoby v tom oboru už se asi do většího podrobně piplat nechci, ale rozhodně mi to pomohlo ten pobyt tam
- **A tam měli na tuto problematiku jiné názory než tady?**
- Ale no oni už třeba mají zažitý podle mého názoru víc jako práva diskriminační a jak třeba víc už ženy mají víc rovnocennější uplatnění, v běžných věcech jako prostě, že mají stejný plat v zaměstnání, tak už neřeší tyhle věci, které se probírají hodně u nás, ale už jdou do takových extrémů typu zobrazování nějakého ideálu krásy ve filmech a proč Madonna tancuje takhle sexy a netancuje jinak a už to šlo do takových vyšších rovin toho sexismu než jsem považovala za nutný. A to není zapotřebí. Ale rozhodně ty kurzy byly skvělé, tam na druhou stranu prostě to školství v tom Finsku bylo hrozně vyspělý. Tak jsem potom říkala, že půl roku tam v Turku mi dalo víc pomalu než tři roky na FHS. Dalo mi to rozhodně zkušenosti, jak jazykových, tam se mi strašně líbila ta struktura školství a i nějaký sociální jejich služby jsou prostě někde úplně jinde než my.
- **V čem byla struktura toho školství jiná?**
- No prostě úroveň. Naprosto jiná. Já jsem třeba vůbec neznala nějakou formu interaktivní výuky, která je tam naprosto běžná, že jako semináře kde ty neustále komunikuješ, jako rovnocenný partner se svým profesorem a kurzy, neříkám, že všechny, ale ty co jsem měla na FHS, prostě pasivní přijímání výkladový látky a tady jsem se prostě interaktivně zapojovala z hodiny na hodinu, kdy jsem něco musela nastudovat a pak se tam bavit v kruhu těch lidí a diskutovat co si myslím, že tady je strašně málo.
- **Takže myslíš, že ta diskuze teda tady chybí.**

- No rozhodně. Hodně. Je to prostě se spousta lidí a teda i studentů, že jsem nabrala to povědomí tam hlavně, že se prostě bojí mluvit, nebo neumí mluvit. Nejedou nějakou rovnocennou diskuzi během těch hodin, která ti dá mnohem víc, že jo. Když docházíš k nějakému názoru postupně. A bylo to taky mnohem víc třeba multimediální, že jsme pak jako koukali na filmy, jsme četli a více se to propojovalo s médiama a počítačem tak to bylo mnohem interaktivnější.
- **A co se týče dostupnosti informačních zdrojů. Je tam lepší dostupnost různých knih a různých článků nebo to je stejný?**
- Ty jo, jako já už jsem trochu jinde, jak jsem na tom magistru, kde jsem zase naopak měla hodně praxe a hodně jsem mohla mluvit v hodinách. Takže už nejsem tak zapšklá jak na tom bakalářském, jak jsem si myslela, že je to o hodně horší. Ale dostupnost zdrojů, já nevím, já si myslím, že si to člověk vyhledá i tady. Já bych v tom v tom neviděla nějaký extrémní rozdíl. Rozhodně ti je třeba víc předkládali, že ti je rovnou dávali na hodiny, které si měla číst. Ale asi není od věci si to i vyhledat. Si pamatuju, že tady jsme museli nastudovávat věci, na který si musela čekat pomalu tisíc let. A to možná byl ten problém, že tady na to čekáš a tam si to rovnou dostala. Ale nevím, jestli je to tím, že jsem tam byla zahraničním studentem, že nám to strkali rovnou pod nos. Jako to je plus mínus to zase není dobrý dostat pod nos všechno a někdy jo.
- **Kdybys porovnála cokoli ten vzdělávací systém, tam je ten důraz více kladený na tu diskuzi, nebo v čem se to třeba ještě liší?**
- Hlavně diskuze, prostě mnohem interaktivnější je to školství, mnohem interaktivnější. A jako co se týče nějaký. Vždyť oni měli třeba úžasný sociální zabezpečení pro matky, které byly na studiích, že v tom areálu byla spousta školek. Že prostě tohle sociální umístění tam těch lidí a budoucích maminek, které tam chodily s dětmi do menzy na jídlo a odložily si dítě do školky, to tady prostě nevidíš. Sociální síť i v tom školství je nehorázná a pak financování. Víím, že co mi říkali třeba studenti, ti Finové, oni dostávali fakt docela velký stipendia a nehledě na nějaké známky. Prostě dostávali, protože měli možnost studovat a nechodit tady jakoby stále do nějakých prací, což si vydělávám já tady, abych mohla studovat, tak jsem tady prostě od prváku tady v Čechách musela pracovat, což se mi prodlužovalo studium a oni tam dostávali peníze, takže už si jako nehledali nějaký nesmyslný brigády.
- **A když porovnáš životní úroveň tady a ve Finsku?**
- Jsou úplně někde jinde. Tady je to bordel obrovský. Životní úroveň je tam na vyšší úrovni. Ať už všude, já víím, že když jsem jela do Laponska, tak tam u chat fungují kiosky, kde nikdo není. Máš tam kávu, koblížky a ty si to vezmeš uprostřed lesa a hodíš tam peníze, kolik to tam stojí na ceníku. Kdyby to postavili tady u nás, tak to zmizí i s kasičkou během minuty. Že jsme prostě sociálně a mentálně úplně někde naprosto jinde. Ale taky si myslím, že je to tím, že tam nezasáhl ten brutální komunistický režim, že to je daný těma dějinama. Ale u nás je to prostě zbrzděné se vším. Na té společenské a sociální úrovni.
- **A co myslíš, že česká a finská společnost mají společného?**
- Mají společný chlast. Když to vezmu, co můžou mít společného, možná nějaké charakterové vlastnosti těch lidí, že oni třeba přišli z rozboru po nějaké psychologičtější

stránce, že ti lidi byli takový často odtažejitější, že nebyli tolik otevření, jako když jsem se tam setkala s nějakýma jižanskýma, to bylo takový: Pojd' k nám, juchajdička juchajda. Ti Finové byli častokrát takový střídmejší, tolik se hned nezapojovali, což vidím u lidí tady, jak říkám, nebyli tolik otevření. A pak rozhodně rádi popíjejí po nocích a o víkendech, kdy můžou. Nevidím zase tolik stejných prvků mezi těma lidma, co by úplně rapidně stejný, co by je spojovalo. Hokej.

- **Nějaký úplně odlišný věci?**

- Úplně odlišné věci, úplně odlišná věc, jak jsem říkala s těma penězma. Prostě tady by nefungovalo, že zaplatíš něco na vlastní uvážení v lese, tak to by tady prostě nešlo a možná si vzpomenu časem. Prostě hlavně tady ty peněžní věci. Jo to jsem chtěla říct, co je úplně odlišný, že mě prostě zaráželo jako vzdělání jazykový napříč celou tou společností u nich, jakože se anglicky domluvíš s uklízečkou a v autobuse ti poradí cestu anglicky, což jako tady, když se zeptáš vlastně někoho v dopravních podnicích, tak vůbec oni nejsou po téhle stránce jazykový vůbec vzdělaný. Ty jazyky u nich jsou strašně vyspělý. Jak už mají tu švédštinu, tak potom tu angličtinu, tak jsou naprosto na jiné jazykové úrovni. A vůbec to školství je tam na vyšší úrovni než u nás.

- **A čím je to dané, že jsou na vyšší jazykový úrovni?**

- Já si myslím, že fakt tím socialismem u nás. Že jsme neměli otevřenou možnost studovat, dostávat se do zahraničí a bude trvat spousta let, než se zase generace navykne. Že už sice ty mladí mohou vyjíždět, ale ten kontakt přetrvává, nějaký ten, u nás takový to přírdlo-češství, kdy se ti lidé prostě bojí cokoliv říct a udělat. S tím třeba souvisí ta komunikace ve školách., že se u nás pořád někdo bojí vyjádřit názor a bojí se otevřít a do toho Finska, nebo kamkoliv vyjet. Takže já, když jsem jela do Finska, tak se nás hlásilo na škole strašně málo. Nás tam vzali tři holky, já jsem měla docela i blbý studijní průměr. Jsem to tedy potom dohnala na motivačním dopisu a tak. Ale furt se nás tam hlásilo třeba tak pět a vybrali tři, to se mi zdá hrozně malá účast těch studentů vůbec chtít někam vyjet. Přitom je to nesmysl, protože těch studií a tohle je hodně i u nás s těma jazykama. Spousta lidí anglicky umí, ale bojí se mluvit. Prostě pořád nějaká upjatost, kterou mohou předávat i rodiče na děti. Jestli prožívali dobu tady za komára, tak to prostě může být i tady tím, nejspíš.

- **Myslíš, že se to začíná nějak měnit?**

- Tak já doufám, ale na druhou stranu co jsem se třeba, ať už třeba u svého synovce dvanáctiletého viděla nebo tady jsme teďko měli výsledky z jednoho studentského šetření Člověka v tísní, tak jako u nás pořád převládá i u těch mladejch generací, což podle mého by nemělo, když ty možnosti tady mají, tak u nich třeba je obrovský projev jako rasismu, kterej je teda potvrzenej, vůči Romům, vůbec prostě jako vykazují i větší nevnímavost vůči problémům a ještě vůbec vyšlo, že strašně málo lidí i těch mladých se učí ty jazyky. Což už by v téhle generaci být nemělo. Ale furt se tam vykazují obrovský procenta jako nezájmu.

- **Myslíš, že program Erasmus pomáhá něco změnit?**

- No rozhodně, vždyť to je, já myslím, že kdokoliv jel, by chtěl jet znova. A dostává se víc do světa a hlavně má možnost najednou toho srovnání těch několika kultur a vidět, že není normální, co se děje u nás ve školství nebo ať už v jakýchkoliv sférách, že

to prostě není standard. Jako, že to může být jinak, že ti to dá obrovský poznání. Ne jenom jazyk, ale taky nějaký uvědomění si sociálních problémů, ať už třeba i etnických, vždyť ten program je úžasný v tom, že se setkají právě lidi ze všech koutů světa. Jsem potkala spoustu lidí, byl tam i jeden chlapec z Keni a Mexičani. Tak to třeba může fakt pomoci i proti xenofobii. Nebo prostě, sedí mezi sebou prostě lidi z různých zemí a vidíš, že to jde, že prostě. Mi to hrozně dalo to, že jsem zjistila, že jsem se předtím taky trošku bála a když jsem tam odlítala, tak jsem brečela co to dělám, proč někam jedu. Hrozně mě to otrkalo, zjistila jsem, že můžu fungovat, aniž bych někde někoho znala. Takže se o sebe prostě postarám a najdu si přátelé, což ti dá hrozně moc, dodá ti to sebedůvěru, což je obrovský přínos. Sebedůvěra a osamostatnění se těch mladých lidí.

- **Takže podle tebe to má takový velký osobní přínos, a že potom jsou ti lidi víc tolerantní vůči jiným.**
- Můžou no, osobní přínos, jazykový a hlavně osvěta, srovnání kultur. Je to hodně o tom, že si hodně zapaříš a tralalíčkuješ. Hlavně mi to docela přišlo v tom Finsku, že co jsem slyšela, že spousta mých přátel jezdí hodně po světě, začalo Erasmem a jezdí dál na různé humanitární pomoci a tak. A navíc, i když to s tím nesouvisí, když byli na Erasmu třeba ve Španělsku, nebo tak, tak jsem slyšela od těch svých známých, že to třeba byla mnohem větší flákárna, než v tom Finsku, že na tyhle ty skandinávské a severský země, že asi třeba možná není Erasmus jako Erasmus, ale že v těch vzdělávacích sférách a na tom školství to Finsko furt je prostě někde výš. To znamená potom ve výsledku, že jsi nevěděla ničeho hodně, a když jsem tam psala nějakou seminárku a tu pak využívala i třeba v rámci magisterského studia. Že to tam bylo opravdu na vysoké úrovni. A to v tom Španělsku třeba neměli, to byla třeba flákačka.
- **Takže myslíš, že je to veliký rozdíl jakou zemi si člověk vybere?**
- Asi jo no. Ale to je taky škola od školy. Třeba někde, že kamarádka jela do Barcelony s pedagogickou fakultou. A oni jí vybrali, aniž by na ní dávali požadavky, jako že by musela umět španělsky. Tak tam odletěla, vůbec nic neuměla. Prostě neuměla ani slovo španělsky. A pak s tím měla na té škole strašné problémy. Protože prostě oni to požadovali na tom ped'áku umět, neřekli, udělali nějaký ten výběr těch lidí. Což na FHS aspoň bylo, že jsme měli sepsat aspoň nějaký motivační dopis v tom druhém jazyku. A tam to prostě nebylo, rovnou ji vzali a už nehleděli na to, jak se tam plácá, že všechny předměty má ve španělštině, ničemu nerozuměla a pak vracela spoustu peněz.
- **Musela vracet peníze?**
- Hm, část, protože tam nesplnila kredity. Nebyla schopná kvůli jazyku udělat vůbec nic.
- **To jsem ještě neslyšela, že by se to někomu stalo.**
- No to jako vracela no. Takže jsou rozdíly no. Ale to je prostě individuální. Já bych se do Španělska nehlásila, když vím, že ten jazyk ani trochu neovládám, to je prostě na nátuře toho danýho člověka. Nejde to prostě nějak bagatelizovat.
- **Tobě tedy přijde, že se na Erasmus hlásí málo lidí?**
- Jo. Nebo v té době kdy jsem tam byla, nebo na naší škole. Potom zase vím, že kamarádi, kteří byli na FS, tak tam to je prostě natřískaný. Kamarádka se snažila, aby ji vy-

brali do Londýna, což už je asi prestižnější pro ty studenty. S perfektní angličtinou a nedostala se. Takže škola od školy a přijde mi, že u nás na FHS se jich hlásilo strašně málo.

- **Proč myslíš, že to tak je, že se hlásilo tak málo lidí?**
- Prostě nezám z řad studentů. Nebo kdyby třeba tomu, já nevím, jestli to byla jako i nějaká dostatečná nevědomost o tom programu, že to třeba někde slyšeli. Třeba by za to stálo to zviditelnit na internetových stránkách popřípadě má FHS třeba vůbec facebook, že by tím mohla oslovovat i tímhle tím způsobem.
- **Ted'ka se to začalo měnit, že jsou tam i různé semináře o Erasmu, už se to trošku měnilo.**
- Super, to já zase nevím. Už jsou to čtyři roky zpátky a od té doby jsem to vůbec neřešila. Takže jako nemám úplné povědomí. V té době, když jsem tam byla já, tak jsme o tom moc nevěděli. Mně řekla kamarádka: Hele dostanem se na Erasmus, ne? Tak jsem se šla zeptat, aktivně já jsem se šla zeptat na zahraniční oddělení. A takhle jsem se o tom dozvěděla. Že možná kdyby na to bylo víc plakátů, kdyby někdo vymyslel. Možná kdybychom odevzdávali všechny práce přes informační systém, tak by možná stálo za to tam mít viditelně.
- **Myslíš, že kdyby nebyl Erasmus, že by ses dostala takhle do zahraničí?**
- Jako dostala bych se, já jsem potom totiž hrozně chtěla odjet a už jsem řešila, že bych klidně odjela jako aupairka, což je hrozná hovadina, místo toho Erasmu. Člověk se o hodně ochudí. Dostala bych se, ale někde bych pracovala a rozhodně bych si to takhle neužila k dobrému k mému vzdělání a prostě k dalším mým osobním rozvojm.
- **Zajímala ses o tu možnost?**
- Jo,jo.
- **Zřejmě by to tedy nebyl studijní pobyt?**
- Hm,hm.
- **A od té doby co jsi se vrátila? Byla jsi někde v zahraničí nebo plánuješ?**
- Nebyla jsem nikde na dlouhou dobu. A ted'ka, kdyby se člověk dostal někam pracovní na delší dobu v souvislosti s tím, co člověk dělá. Zatím to nějak výhledově, jako chtěla bych nějakou stáž, to si říkám, že rozhodně bych do toho šla. Ale ted' jsem už hodně zaběhla do pracovního života, ale říkám si, jestli třeba půjdu na doktorandské, jakože kdybych se hlásila na doktorandské, tak bych rozhodně chtěla využít doktorandské v zahraničí.
- **Takže uvažuješ, že bys studovala dál?**
- Ano, ale ted'ka chci mít pauzu, trochu si odpočinout, protože studuju pořád na všechno. Ale rozhodně bych studovala. Kdyby se mi to naskytlo, doktorandské to by bylo hezký.
- **To bys pokračovala, ted'ka tedy studuješ orální historii a to bys pokračovala kde? Na doktorandském není orální historie.**
- Uvažuju o tom, že bude, ale pořád se nic neděje. Takže se mi otvírá jiná možnost a to je antropologie.
- **Ještě ted' otevřeli doktorandské na občanském sektoru.**

- Jo, jo, jo občanský sektor, ale to potom spíš, já jsem dělala terénní výzkumy a tyto věci, takže mi je blíží antropologie zaměřená na historické věci a fakta. Ale fakt je to teď, já nejsem schopna uvažovat dopředu a jsem takový hurá typ, že se vždy rozhodnu na poslední chvíli. Ale opravdu jsem tomu otevřená a všem to doporučuji. Opravdu je to to nejlepší, co může být.
- **Umíš si představit, že bys zůstala natrvalo v zahraničí?**
- Natrvalo to nevím. Dokážu si představit, že bych žila nějakou delší dobu v zahraničí, s tím bych neměla problém. Kdyby mi přišla nějaká dobrá pracovní příležitost, tak bych se s tím poprala, neměla bych rozhodně nějaké negativní šoky. Jsem tomu otevřená. Nedokážu to říct, ale myslím si, že kdyby mi nějaká nabídka přišla, tak o ní hodně uvažuji.
- **Jsi ještě v kontaktu s lidmi z Erasmu?**
- Ano. Už to sice třeba lety ubývá, ale pořád si píšeme a furt se navštěvujeme čas od času.
- **A myslíš, že ti ty kontakty mohou nějak do budoucna pomoci?**
- Mně to pomohlo skvěle tak, že jsem byla ve Španělsku a měla jsem tam ubytování u těch kamarádů. Zatím mi to pomohlo jenom po té cestovatelské stránce, kdy jsme se sebrali s batohem a jeli jsme po známých Španělskem a máš prostě všude známý, máš tam ubytování, ukážou ti různé věci z toho místa. Takže mi to zatím pomohlo akorát cestovatelsky.
- **A myslíš, že i nějak jinak?**
- Jako profesně, ti lidé jsou strašně prdlí, takže já nevím, jestli budou a byli i mladší než já, takže třeba pomůžu spíš já jim. Jo a to se stalo. Ten jeden kamarád ze Španělska jsme mu doporučili dobrovolnickou organizaci, kde on teď pracuje a je ve Švýcarsku. Je to vlastně jakoby kontakt přese mne. Ten se zajímal, ale spíš jako nevěděl a obrátil se na mě, ale to byl asi jedinej člověk, tak možná zase v budoucnu můžu využít já jeho v nějakých zahraničních kontaktech. Ale asi to pomáhá a funguje to dál.
- **Když si byla ve Finsku, tak si byla spíš ve skupině zahraničních studentů nebo ses setkávala i s Finama?**
- Spíš v zahraničních, ale jako byli tam třeba ti naši tutoři. Třeba jsem se skoro vůbec nevidala s Čechy. Byla jsem spíš napnutá...
- **A to jsi nechtěla?**
- No to se mi nechtělo. Ne jako, že bych vyloženě nechtěla, ale mi nějak ani nesedli lidsky ti lidé, kteří tam byli. Ale měli jsme v té skupince jednu Češku, ale oni drželi hrozně u sebe tam ti Češi, že se tam dělaly český večírky a to mi přišlo zbytečný. Víš jako, že je zbytečný si někde vařit guláš, když můžeš být s jinými lidmi, s kterými tady nejsi.
- **Ty jsi říkala, že jsi při studiu pracovala, kde jsi pracovala a kde pracuješ teď?**
- Teď už pracuji, vlastně přetahuji magistra rok. Takže jsem v září nastoupila do Člověka v tísni a teďka tady jsem od lena na plnej, předtím jsem tam byla na částečný, ale to bylo během magisterského. Během bakaláře, tak jsem dělala dlouhou dobu na Pražském hradě a tam jsem pomáhala s pořádáním koncertů v Lobkowickym paláci a v muzeu. Takže jsem dělala tam a pak jsem měla různé, spíš jsem se profesně zaměři-

la, až když jsem dodělala bakalářské studium. Tak jsem začala hodně pracovat, třeba pro Gabala pro jeho sociologickou výzkumnou společnost a dělala jsem výzkumy s Romy, pak jsem nahrávala politické vězně, pak jsem jezdila dělat semináře do škol dětem po stopách totality. A vlastně tyhle profesní zkušenosti jsem začala získávat až po tom Finsku. Já jsem tam byla těsně před tou bakalářkou půlrok. Takže jsem se začala profilovat až během prvního ročníku na magisterských studiích, kde jsem šla z jednoho projektu do druhého, který už byly zaměřeny humanitně. Nahrávala jsem rozhovory s různými lidmi a dětem jsem k tomu přednášela. A teď jsem se dostala sem.

- **Pomohl ti v tom nějak Erasmus? Koukali se na to, že jsi byla na Erasmu?**
- Jo, já myslím, že se to do životopisu hrozně hodí. Že když člověk vidí, že máš nějakou zahraniční zkušenost tak je to plus k dalším věcem.
- **Takže myslíš, že se to bere pozitivně? Myslíš, že tě to může nějak zvýhodnit?**
- Já si myslím, že ano. Jakákoliv zahraniční a jazyková zkušenost je kor v humanitních oborech, který studujeme, strašně důležitá. Myslím si, že člověk dostane přednost, samozřejmě musí mít nějakou praxi a mně to pomohlo v tom, že jsem se přestala bát mluvit a asi jsem se otrkala o něco víc.
- **A teď při té práci co děláš, myslíš, že ti to nějak pomohlo? Nebo i celkově?**
- No já to mám daný v životopise, co rozesílám. Mám to tam napsaný. Třeba mi to pomohlo, když jsem si vybírala školitele diplomky. Tak reakce: jee ty jsi byla na Erasmu v Turku a já taky, tak to si máme co říct. A ty lidi co to zažili, jsou potom takový náklonnější a třeba potom už jsme si sdíleli nějaký věci třeba politickou, sociologickou, prostě jsme se bavili třeba jak tam je orální historie, kterou teď studuji a už se otevíraly další dveře, proč ty lidi si tě vezmou a jsi jim sympatická. A třeba tady jsem ještě v jedné úplně neziskové organizaci, spíš studentský politictivezni.cz a tam jsme všichni jenom zájmově a je tam vlastně věcí, když jsem jim tam vstupovala a píšu jim tam příspěvky na web, když jsem tam vstupovala, tak jako jsme se potom bavili, tak ti to tam taky pomůže, když někdo sdílí stejnou zkušenost, tak jsem potom radši, takže jsem se s tím jednou otevřeně setkala.
- **Takže si myslíš, že při hledání práce je důležitá ta praxe a vidíš pozitivně, že ti už třeba pomohlo, že jsi už pracovala při tom studiu?**
- Jo, úplně nejvíc. Myslím, že to vidím jako hlavní problém u svých spolužáků, kteří nám teď ještě s jednou holčinou říkají, dohod'te nám něco, oni jsou strašně líní do toho studia jít i třeba do nějakého měsíčního projektu, že se jim zdálo, že je to málo placený a oni i tyhle neziskové práce, které děláš skoro zadarmo během studia, jsou už zaměřeny na návaly integrace Romů do společnosti a to mi strašně pomohlo. A ti ostatní, což vidím také jako problém toho studia, že ti lidé jsou líní do toho jít a potom se diví, že potom ve výsledku mě vezmou a je ne, když měli víc jedniček, ale nemají tu zkušenost.
- **Takže ty máš spíš tu zkušenost?**
- Jo, ale pak třeba někdy mě to štve, si říkám, že kdybych byla v klidu, že tu školu už mám dávno hotovou. Něco ti to bere, něco dá. Pak psát diplomku po nocích je šílený. Ale vím, že kdybych nemusela do práce, mě už tohle to baví, spíš mi vadí teďka tu di-

plomku psát, že dělám práci, která mě baví, která mi dává smysl a určitě je zbytečný psát nějakou obrovskou práci, ale zase vím, že moje diplomka by mohla být mnohem kvalitnější, kdybych pracovala o něco míň. Prostě je to plus i mínus. Myslím si, že to pořád má tisíckrát větší vklady oproti lidem co nic nedělali. I kdybych byla zaměstnavatel, tak si pozvu do práce člověka, který má víc zkušeností s nějakým zaměstnáním. Aspoň ten výjezd at' se tady dělá, protože tady jsou všichni mladý a všechny holky co se mnou sedí v kanclu, někde byly na Erasmech a prostě dělaly, jako nemusíš dělat nějaký mega práce při studiu, ale alespoň nějaký dobrovolnický práce, které jsou zaměřené čas od času je to důležité.

- **Proč jsi zrovna šla studovat na FHS?**

- Já jsem nevěděla. Upřímně já jsem po tom gymnáziu nevěděla, co chci. Proto jsem si pročetla Učitel'ské noviny a viděla jsem sociologie, to mě baví a to studium mě taky baví a je toho tam hodně, tak já tam půjdu. Ale jako upřímně jsem tam nebyla spokojená na tom bakalářském.

- **A proč?**

- V té době tam byl ještě strašně zmatečný. Hrozně náročné zkoušky, třeba z historie. To bylo úplně pekelný. Když jsme ještě dělali překlady z angličtiny do češtiny, tak jsme měli sto dvacet nebo osmdesát stran. Pak se to o něco snížilo. Přišlo mi to zbytečně náročné, a co mi hrozně vadilo, že to bylo hrozně odosobnělý kontakt. Já prostě potřebuju tu třídu, mít užší kruh. Vždycky mi byl někdo sympatický a pak mi zmizel v jiném kurzu. Ale pak jako zase zpětně si říkám, že já toho nelituji, že jako třeba toho lituju, ale vím, že jsem byla častokrát nešťastná, že jsem nevěděla, co mám dělat. Ale prošla jsem tím.

- **Myslíš, že to bylo náročnější než na jiných školách?**

- Mně to přišlo třeba ta angličtina zkouška dost náročný. Rozhodně třeba medicína je těžší, že jo.

- **Co třeba nějaké humanitně zaměřené?**

- Jsem měla kamarádky v Plzni na humanitních vědách a dělaly tam francouzštinu a angličtinu, komerční praxi a třeba kor tyhle ty naše jazykové zkoušky na FHS, tak o ni byli jazykový a dělali překlad 20 stránek. A my jsme nesmyslně překládali sto dvacet. Přitom oni měli stejný bakalářský titul. I ta bakalářská práce byla na hrozně stran. Já vím, že jsem měla minimum nějakých padesát, šedesát stran. A jejich škola, to jsou prostě diplomky. Mně to přišlo šílené. Ale pak vím, že zrovna, když jsem byla na magistru na orální historii, neříkám, že je nějaká těžká, ale já jsem si oddychla, s tím, že nás tam byla malá skupinka, konečně to bylo jako nějaký tým. A že většina tam byla právě ze Západočeské univerzity z antropologie a prostě nebyla schopna napsat seminárku. A my co jsme tam byli z FHS, tak jsme byli schopni přijímat kvanta těch knížek a naučit se v tom číst a pracovat s tím. Já jsem na tom magistru přece jenom nějaký ten plus jsem pocítila v tom, že jsem byla schopna vytáhnout podstatné informace a rychle něco sepsat a napsat. A prostě umím číst knížky, což bylo super. Bylo vidět rozdíly, že třeba ze Západočeské univerzity to neuměli, prostě z té Plzně tam v tom plavali, v seminárkách. Pak tam máme klučinu na kurz psychologie z FSV a ten je mega našláplý. Jako intelektuálně, prostě chodící encyklopedie. Jsou prostě vidět asi

ty obory. A prostě lidi, někdo chce studovat víc, někdo radši někde pomáhá a pracuje a někdo radši studuje. Ať si to každý dělá, jak chce.

- **Myslíš, že je to plus, že člověk studuje zrovna na Karlově Univerzitě a ne někde jinde?**
- Jo rozhodně. To bylo vidět i ve Finsku, že to má obrovský věhlas. Že prostě řekneš, že jsi z Prahy z Karlovy Univerzity a oni na to wow. Každá ta škola tady u nás má nějaké mínusy. To je opravdu všude. A pořád si stěžujeme a všichni si budou stěžovat, ale pořád na mezinárodní úrovni, když někde jsi a máš tam to UK, tak tě v těch pracích vezmou. Já jsem předtím ještě dělala na Ústavu pro vzdělávání /názvu bylo špatně rozumět/ a spíš takovou kancelářskou věc. Nicméně tam nabírali lidi na životopisy a třeba ta moje nadřízená, teď jsme kamarádky, ale když jsem tam nastupovala nebo potom, když jsem odcházela, ona sháněla za mě, tak třeba nevzala holku, která má Metropolitan univerzitu. Říkala: hele promiň, ale jakmile tam nemá to UK, tak už šla. Byla to státní správa, ale prostě to fakt má to to jméno a už to má prestiž. Jako to UK. A už se ti nekoukají, jestli je to Fakulta humanitních studií, který se spousta lidí směje. Ale fakt je to dobrý.
- **Co si myslíš o tom, že se smějí té fakultě?**
- Oni nevědí, tomu se smějí technicky nadaní lidé, ale ví, že nevim jim by se taky mohl smát každý.
- **Ale proč zrovna FHS?**
- Oni si z toho vytáhnou volitelný seminář mluvení s papouškem, nebo co tam bylo, ta nauka řeči a myslí si, že z toho jsou hlavní zkoušky. Oni ti nevytáhnou, že děláš sto padesát stránek překlad, ale vytáhnou ti ten kurz s tím papouškem.
- **Kdo myslíš, že tyto pomluvy šíří a proč?**
- Lidé, kteří nemají osvětu a to je ve všem kdo šíří pomluvy. Ale já jsem taky měla asi tendenci, že mě spousta věcí rozčilovalo, ale teď už s odstupem času to poznám.
- **Ty jsi vždycky směřovala k tomu, že budeš studovat vysokou školu?**
- Jojo asi jo. Tak ono z toho gymnázia prostě rovnou tě to hází na vejšku, ačkoliv si spousta mých profesorů z gymplu nemyslela, že budu studovat.
- **Tvoji rodiče mají vysokou školu?**
- Ne, nemají. Rodiče nemají ani maturitu oba. Jsme tři děti a všichni jsme vysokoškoláci. Tam to bylo asi způsobený, že otec nemohl studovat.
- Takže to bylo spíš tím, že nemohl?
- Ano.
- **To z vás, ale musí mít radost, ne?**
- Akorát nám to neprojevují, ale já si myslím, že potajnu se vychloubají kamarádům, ale nám to neříkají. Asi to berou jako samozřejmost.

